مجلهٔ احكام عدليه

استانبول

اشبو مجله عدليه ناظرى ومجله جمعيت جليلهسى رئيسى
دولتلو احمد جودت پاشا حضرتلرينك ترتيب وتنسيق
ومعارف نظارت جليلهسى رخصت رسميهسيله بو دفعه
(مطبعهٔ عثمانيهده) طبع اولنمشدر .

سنه

١٣٠٠

صحیفه

صحیفه

صحیفه

صحیفه

صحيفه

(کتاب الحواله بر مقدمه ایله ایکی بابدر)

(کتاب الرهن بر مقدمه ایله درت بابدر)

(كتاب الامانات بر مقدمه ایله اوچ بابدر)

(كتاب الهبه بر مقدمه ایله ایكی بابدر)

صحيفه

صحیفه

صحیفه

صحیفه

﴿ متفرقات ﴾

مجله جمعیتندن تنظیم اولنان مضبطه‌نك صورتیدر

محاطعلم عالی وکالت پناهیلری بیورلدیغی اوزره علم فقهك امر دنیایه تعلق ایدن جهتی منا کحات ومعاملات وعقوبات قسملر ینه منقسم اولدیغی کبی ملل متمدنه‌نك قوانین اساسیه‌سی دخی بو اوچ قسمه تقسیم ومعاملات قسمی قانون مدنی دیو توسیم اولنور فقط بو عصرلرده معاملات تجاریه‌نك زیاده توسیع ایلمش اولدیغندن پولیچه و افلاس کبی پك چوق خصوصلرده قانون اصلیدن استثنا اولنمش و بو مسائل استثنائیه‌یی حاوی بشقه‌جه برده تجارت قانونناممه‌سی تنظیم قلنمشدر که خصوصات تجاریه‌ده معمول به اولوب جهات سائره ده ینه قانون مدنی‌یه مراجعت قلنیور مثلا بر محکمهٔ تجارتده تجارت قانونی حکمنجه رؤیت اولنان بردعوانك رهن وکفالت و وکالت کبی بعض خصوصات متفرعه سنده قانون اصلی‌یه مراجعت اولنه‌یور جرا تمدن نشأت ایدن حقوق عادیه دعوالرنده دخی بو منوال اوزره معامله ایدیلییور قانون مدنی‌یه مقابل دولتعلیه‌ده قدیما وحادثا پك چوق قوانین ونظامات یاپلمش در

واکرچه بونلر کافهٔ معاملاتك فصل و تسویه سنه کافی دکل ایسه ده علم فقهك معاملات قسمی بو خصوصده اولان احتیاجاته کافی و وافیدر ودعاوینك شرع وقانونه حواله سنجه بعض مشکلات کورلمکده ایسه ده تمیزده حقوق مجلسلری حکامك تحت ریاستلرنده بولنه رق امور شرعیه یی شرعا رؤیت ایتدکاری کبی مجالس تمیزده نظاما رؤیت اولنان ماده لر دخی انلرك معرفتیله فصل و بو مثللو مشکللر حل اولنمقده در شو قدر که قوانین و نظامات ملکیه نك اصل ومرجعی علم فقه اوله رق نظاما رؤیت اولنان موادك دخی نیجه خصوصات متفرعه سی مسائل فقهیه یه تطبیق ایله فصل وحسم اولنه کلوب مجالس تمیز اعضاسی ایسه مسائل فقهیه یه مطلع اولمدقلرندن کویا حاکم افندیلر قوانین ونظامات موضوعه نك خارجنده اوله رق مرافعاتی استدکاری قالبه دوکه یورلر نظریله باقوب برطاقم سوء ظنلره ذهاب ایله کفتکویه باعث اولیورلر ٠

دولت علیه نك تجارت محکمه لرنده دخی تجارت قانوننامهٔ همایونی دستورالعمل اولوب دعوانك تجارته تعلق ایتمیان خصوصات متفرعه سنده عظیم مشکلات چکلمکده در شویله که اوروپا قانونلرینه مراجعت

اولنسه چونكه بونلر باارادهٔ سنیه موضوع قوانین
اولدیغندن محاكم دولتعلیه‌ده مدار حكم اوله‌مز شرعه
حواله اولندقده دخی محاكم شرعیه او مثللو خصوصات
متفرعه‌ده مرافعه‌یی اساسندن طوتمغه مجبور اولور
حالبوكه ایكی محكمه‌نك اصول محاكمه‌سی اساساً مختلف
اولدیغندن بالطبع ایشده چتاللق پیدا اولدیغی جهتله
بو مثللو خصوصاتده محاكم تجارتدن محاكم شرعیه‌یه
مراجعت ایدیله‌میور محاكم تجارت اعضاسی كتب
فقهیه‌یه مراجعت ایتسون دینلورسه بو دخی قابل
دكلدر زیرا فن فقهه انتساب خصوصنده انلر دخی
مجالس تمییز اعضاسیله هم حالدر .

علم فقه ایسه بر بحر بی پایان اولوب بوندن درر
مسائل لازمه‌یی استنباط ایله حل مسئله ایده بیلمك خیلیدن
خیلی مهارت وملكه‌یه موقوفدر علی الخصوص مذهب
حنفی اوزره طبقات متفاوته‌ده پك چوق مجتهدلر كلوب
اختلافات كثیره وقوعبولمش وفقه حنفی فقه شافعی
كبی تنقیح ایدیله‌میوب پك متشعب ومتشتت اولمشدر
ایشته بونجه اقوال متخالفه ایچنده قول صحیحی تمییز
ایله حوادثك اكا تطبیقنده عظیم عسرت واردر قالدیكه
تبدل اعصار ایله عرف وعادته مبتنی اولان مسائل

فقهیه دخی تبدل ایدر مثلا قدمای فقها عندنده اشترا اولنه جق خانه نك بر اوطه سنی کورمك کافیدر ومتأخرین عندنده هر اوطه سنی کورمك لازمدر بوایسه عن دلیل بر اختلاف اولمیوب بلکه انشا أت حقنده عرف وعادتك اختلافندن نشأت ایتمشدر که مقدما خانه لرك هر اوطه سی برطرز اوزره یاپیله کلدیکندن بر اوطه سنی کورمك سائرینی کورمکدن مغنی ایمش مؤخراً خانه لرك اوطه لری مختلف یاپلمق عادت اولدیغندن هر اوطه سنی کورمك لازم کلمشدر حقیقت حالده لازم اولان کیفیت ایسه مقصد شرایه کوره بر علم کافی حاصل ایتمکدن عبارت اولمسیله اصل قاعدهٔ شرعیه تغیر ایتمیوب فقط بونك حوادثه امر تطبیقی تبدل احوال زمان ایله تبدل ایدیور بو مثللو اختلاف زمانی ایله اختلاف برهانی بیننی فرق و تمییز ایتمك دخی خیلی دقته محتاجدر مسائل فقهیه یی احاطه ایله غورینه اطلاع ایسه پك کوچدر و برارالق مسائل فقه حنفی یی جمع واحاطه ایتمك اوزره عصرك فقها و فضلاسی جمع ایدیله رك تاتارخانیه وفتاوای جهانکیریه کبی کتابلر تألیفنه همت اولنمش ایسه ده ینه بالجمله فروع فقهیه و اختلافات مذهبیه حصر واحاطه ایدیله مامشدر ٠

وفی الواقع کتب فتاوی حوادثك قواعد فقهیه یه تطبیقنه دائر و یرلمش اولان فتوالری حاوی مؤلفات دیمك اولوب حالبوکه بونجه عصرلردن برو سادات حنفیه طرفندن و یرلمش اولان فتاوانك جمع واحاطه سی نقدر دشوار اولدیغی محتاج بیان دکلدر بناء علیه (ابن نجیم) بر طاقم قواعد ومسائل کلیه یی جمع ایدرك بونلرك تحتنده فروع فقهی علی وجه الاحاطه درج ایتمك بولنده ه برکوزل چغر اچمش ایسه ده اندن صکره کی عصرلرك عالم و فقیه یتشدرمك یولنده اولکی سماحتی کوریله مدیکندن آنك اثرینه اقتفا ایله اچمش اولدیغی چغری شاهراه ایده بیله جك ذاتلر ظهور یله بو یولده بذل جهد ایتملرینه مساعد اولمامشدر و شمدی ایسه هر طرفده علوم شرعیه ده مهارتلو ذواته ندرت کلدیکندن محاکم نظامیه ده لدی الایجاب کتب فقهیه یه مراجعتله حل شبهه ایده بیله جك اعضا بولندرمق شویله طورسون ممالك محروسه ده کائن بوقدر محاکم شرعیه یه کافی قضات بولمق مشکل اولمشدر .

بناء علی ذلك اختلافاتدن عاری و یالکز اقوال مختاره یی حاوی اولمق اوزره معاملات فقهیه دائر سهل المأخذ برکتاب یاپلسه هرکس قولایلقله مطالعه ایدرك

معاملاتنی اکا تطبیق و بویله مضبوط برکتاب اولدیغی
حالده نائب افندیلره عظیم فائده سی اوله جغی کبی
مجالس نظامیه اعضاسیله امر اداره ده بولنان مأمورین
دخی بالمطالعه مسائل شرعیه یه انتساب ایله لدی الایجاب
ایشلر بنی وسعلری مرتبه شرع شریفه توفیق ایدرلر
وهم محاکم شرعیه ده معتبر و مرعی و همده مجالس
نظامیه ده حقوق دعوالری ایچون قانون وضعندن مستغنی
اولور مطالعه سنه مبنی اویله بر اثر جلیلك وجوده
کلمسی خیلی وقتدنبرو آرزو اولنور برکیفیت اولوب حتی
بونك ایچون مجلس تنظیمات دائره سنده بر جمعیت علمیه
تشکیل ایدلمش و خیلیجه مسائل یازلمش ایکن حیز فعله
کله میوب بو دخی (الامور مرهونة باوقاتها) حکمنجه
تأسیسی اهم اولان برچوق مواد خیریه کبی مغبوط
اعصار اولان عصر محاسن حصر همایونه قالمشدر ..
موفقیت جلیلهٔ حضرت پادشاهی ثمرهٔ فیض بهره سی
اوله رق مشاهد اعین افتخار اولان بونجه آثار حسنه
صره سنده بو دخی حصوله کلمك اوزره علم فقهدن
عصرك احتیاجاتنه کوره روزمره ظهوره کلان معاملاتك
تطبیقنه کافی اوله بیله جك اویله بر اثر خیرك وجوده
کتورلمسی امر اهمی عاجزلرینه حواله بیورلمش

اولدیغندن بر موجب ارادهٔ علیه دیوان احکام عدلیه
دائره‌سنده بالاجتماع فقهك معاملات قسمندن کثیر الوقوع
ومعاملات عصره کوره بدیهی اللزوم اولان مواد
حقنده سادات حنفیه نك اقوال معتبره سی جمع ایدیله‌رك
متعدد کتابلره تقسیم و (احکام عدلیه) اسمیله توسیم
اولنمق اوزره بر مجله ترتیبنه بالابتدار مقدمه‌سیله کتاب
اولی ختام بوله‌رق بر نسخه‌سی ذات حقایق ایات
حضرت فتوی پناهی یه و برلدیکی کبی علم فقهده مهارت
ومعلومات کافیه سی اولان دیکر بعض ذوات فخامه
دخی بر نسخه‌سی بالاعطا اولنان اخطارات اوزرینه
تعدیلات لازمه اجرا اولندقدنصکره تبییض ایله حضور
حقایق ظهور وکالت پناهیلرینه عرض اولندی بونك
لسان عربی یه نقل وترجمه‌سی دردست اولدیغی کبی
دیکر کتابلر دخی جمع وتألیف اولنمق اوزره در •

بالمطالعه محاط علم عالی بیوریلور که مقدمه‌نك ایکنجی
مقاله‌سی (ابن نجیم) ایله انك مسلکنده سالك اولان
فقهانك جمع ایلدکاری قواعد فقهیه اولوب حکام شرع
بر نقل صریح بولمدقجه یالکز بونلرله حکم ایده‌مز لکن
مسائل فقهیه نك انضباطنه کلی فائده‌لری اوله‌رق
ارباب مطالعه مسائلی ادله سیله ضبط ایتمش اولورلر

ومأمورين سائره‌یه هرخصوصده مرجع اوله‌بیلور و بونلرله بر آدم معاملاتنی مهما امکن شرعه توفیق و تقریب ایده‌بیلور بناء علیه کتاب یاخود باب عنوانیله یازلیوب مقدمه‌یه درج اولنمشدر کتب فقهیه‌ده اکثریا مسائل ایله مبادی مخلوط اوله‌رق ذکر اولنمش ایسه‌ده بومجله‌ده هرکتابه متعلق اولان اصطلاحات اول کتابك مقدمه‌سی اولمق اوزره ذکر اولنه‌رق مسائل ساذجه ترتیب اوزره یازیلوب فقط بومسائل اساسیه‌یی ایضاح ضمننده مثال اوله‌رق کتب فتاوادن برخیلی مسائل درج وعلاوه اولنمشدر .

فی زماننا جاری اولان اخذ واعطا اکثریا بعض شرائطه مربوط اولوب مذهب حنفیده ایسه صلب عقدده درمیان اولنان انواع شرائطك اکثری بیعی مفسد اولدیغی جهتله کتاب البیوعك الك مهم مبحثی (بیع بالشرط) فصلی اوله‌رق جمعیت عاجزانه‌مزجه پك چوق بحث ومناظره‌یی موجب اولدیغندن مباحثات جاریه‌نك خلاصه‌سی بروجه آتی ایراد اولنمق مناسب کورلمشدر .

(بیع بالشرط) حقنده اکثرمجتهدینك اقوالی یكدیكره مخالفدر مذهب مالکیده مدت جزئیه ایچون

ومذهب حنبليده على الاطلاق بايع كندوسی ایچون مبیعده منفعت مخصوصه شرط ایده بیلور لکن بایعده بو صلاحیت اولمدیغنده مشتری طرفنده اولماماسی رأی وقیاسه مخالف کورینور امام اعظم رحمة الله علیه حضرتلریله هم عصر اولوبده مؤخراً اتباعی منقرض اولان مجتهدلردن (ابن ابی لیلی) ایله (ابن شبرمه) رحمة الله علیهما حضرتینی دخی بوخصوصده یکدیکره ضد تام اولهرق برر رأیده بولنمشلردر شویله که ابن ابی لیلی عندنده علی العموم بیع وشرط فاسد وابن شبرمه عندنده على الاطلاق هم بیع جائز وهمده شرط جائزدر .

مذهب ابن ابی لیلی (المسلمون عند شروطهم) حدیث شریفنه مباین کورینور ابن شبرمه مذهبی بو حدیث شریفه تمامیله موافق ایسه‌ده بایع ومشتری اجراسی جائز وقابل اولمیان شرطلر درمیان ایده بیلوب شرطه رعایت ایسه بقدر الامکان اولمق فقها عندنده مسلماتدن اولمسیله شرطه رعایت مسئله‌سی تخصیص واستثنا قبول ایدر برقاعده‌در بناء علی ذلك مذهب حنفیده برطریق متوسط اتخاذ اولنه‌رق بیعك شرائطی (جائز) و (مفسد) و (لغو) دیو اوچ قسمه تقسیم

اولنمشدر شـويله كه عقـد بيعك مقتضاسـندن اولميوب
ياخود مقتضـاى عقد بيعي تأييد ايتميو بده احدطرفينه
نافع اولان شرط مفسـد و اكا معلق اولان بيع فاسـد
اولور وبرطرفه نفعي اولميـان شرطـله بيع صحيح
وشرط لغودر زيرا بيع وشرادن مقصـد تمليك وتملك
خصوصي يعنى بلا مانع ومزاحم مشترينك مبيعه وبايعك
ثمنه مالك اولمسي كيفيتيدر حالبوكه برطرفه نافع اولان
شرطك اجراسـنى اولطرف طـالب وطرف آخراندن
هـارب اولەرق منازعەيه مؤدى اوله بيلور بوصورتده
ايسـه عقدبيع تمـام اولـامش ديمك اولور فقط عرف
وعادت منـازعەيى قاطع اولديغنـدن على الاطلاق شرط
متعارف ايله بيع تجويز اولنمشدر .

معـاملات تجـاريه بروجـه مشروح ذاتا مسـتثنى
برحالده اولوب اصـنافك اكثريسنده دخى برر معاملهٔ
متعـارفه تقرر ايتديكنـده وعرف طـارى دخى معتـبر
اولديغنه نظرا فسـادى موضوع بحث اولەجق يالكز
برطاقم متفرق ومتشـتت اليش ويرش ايدنلرك خارج
ازعرف وعادت ايتـدكلرى شرطلر قالوب بونلرك دخى
چندان ذكرى و بحث كوتورر يرى اولمديغندن معاملات
عصرك تيسـيرى ايچـون مذهب حنفينك خارجنده

اولەرق ابن شبرمه مذهبنك اختیاری مناسب کورلمیوب سائر فصللرده اولدیغی کبی باب اولك دردنجی فصلنده دخی مذهب حنفی اوزره بیعی مفسد اولمیان شرطلرك بیانیله اکتفا اولنمشدر .

الحاصل بومجلەده مذهب حنفینك خارجنده چیقلمیوب مواد مندرجەسنك اکثری الحالة هذه فتوا خانەده معتبر و معمول به اولدیغی جهتله بونلر حقنده بحثه لزوم کورلمز فقط ینه فقهای حنفیه دن بعض فحول ائمەنك اقوال معتبرەسی ناسه ارفق و مصلحت عصره اوفق اولمق حسبیله اختیار اولنمش ایدوکندن بونلرك مأخذ مقبوله و اسباب موجبەسی بروجه آتی بیان اولنور .

یوز طقسان یدنجی و ایکی یوز بشنجی مادەلر موجبنجه معدومك بیعی صحیح دکلدر حالبوکه کل وانکنار کبی شکوفه وسبزه ومیوه محصولاتی مثلا حق الورود اولەرق بعض افرادی ظهور ایتمدن دیکر بعض افرادی حصوله کلوب کچر اولدیغی جهتله اکثریا بومثللولرك ظهور ایتمش و ایدەجك اولان محصولاتی طوپدن اولەرق صاتلمق عرف وعادت اولمشدر و بومثللو محصولاتده موجوده تبعا

معدوملك دخی برابر اولەرق طوپدن صاتلمسنی (امام محمد بن حسن الشیبانی) رحمة الله علیه حضرتلری استحسانا تجویز بیورمش و (امام فضلی) و (شمس الائمة الحلوانی) و (ابوبکر بن فضل) رحمة الله علیهم انك قولیله افتا ایتمش اولدقلرندن وناسی بو مثلو عرف وعادتلرندن کچورمك قابل اولەمیوب حالبو که معاملات ناسی فساده نسبتدن ایسه مهما امکن صحته حمل ایتمك اولی اولدیغندن بومجلەده دخی قول محمد بالترجیح ایکی یوز یدنجی ماده اکا موافق اولەرق یازلمشدر

(صبره) مسئله سنده مثلا کیلەسی شوقدر غروشه اولمق اوزره بر ییغین بغدای صاتلدقده (امام اعظم) رحمة الله علیه حضرتلرینك عندنده یالکز بر کیلەسی حقنده بیع صحیح اولور وامامین رحمة الله علیهما عندلرنده اول ییغین تماما صاتلمش اولەرق قاچ کیله چیقارسه اکا کوره ثمنی و یرلمك لازم کلوب معاملات ناسی تیسیر ایتمك حسبیله صاحب هدایه کبی نیجه فقها دخی بوخصوصده انلرك قولنی اختیار ایلمش اولدقلرندن ایکی یوز یکرمنجی ماده اول منوال اوزره تحریر قلنمشدر

امام اعظم حضرتلرينك عنـدنده خيـار شرطك مدتى اوچ كوندن زياده اولهميوب امامين عندنده ايسـه هر قاچ كون مقاوله اولنورسـه جائز اولديغنه و بو خصوصده دخى انلرك قولى حال ومصلحته اوفق كورلديكنه مبنى احتيار اولنهرق اوچيوزنجى مادهده مدت مطلق اولهرق درج اولنمشدر

خيـار نقدده دخى بو اختلاف جارى اولوب بونده مدتك اطلاقى خصوصنده (امام محمد) عليـه رحمة الصمد حضرتلرى منفرد ايسهده مصلحت نامـه اوفق اولمق حسـبيله انك قولى اختيار اولنـهرق اوچيوز اون اوچنجى مادهده دخى فلان وقتـه قدر ديو مدت اطلاقى اوزره براغلمشدر

امام اعظم حضرتلرينك عنـدنده استصنا عا منعقـد اولان بيعـدن مسـتصنع رجوع ايده بيلور ايسـهده امام ابو يوسف رحمة الله عليه حضرتلرينـك عنـدنده مصنوع تعريفـه موافق اولديغى حاليـده رجوع ايدهمز شمدى ايسـه عالمده پك چوق كار كاهلر ياپيـلهرق بونجـه توپلر و تفنكلر وواپورلر مقـاوله وسـپارش ايله ياپديريله گلوب استصناع كيفيتى مصـالح جسيمهٔ جاريهدن اولمسـيله مستصنعك عقـد

استصناعی فسخنده مخیر اولمسی نیجه مصالح جسیمه‌یی اخلال ایده جکندن واستصناع خصوصی خلاف قیاس اوله‌رق عرف ناسه مبنی استحساناً مشروع اولان سلمه مقیس وعرفه مستند برکیفیت اولدیغندن مصلحت عصره نظراً امام ابو یوسف قولنك اختیارینه لزوم کورلیه‌رك اوچیوز طقسان ایکنجی ماده اکا موافق اوله‌رق یازلمشدر ٠

مسائل مجتهد فیهاده امام المسلمین حضرتلری هرقنغی قول ایله عمل اولنمق اوزره امر ایدرسه موجبنجه عمل اولنمق واجب اولدیغندن معروضات مبسوطه نزد حقایق وفد وکالتپناهیلرنده دخی قرین تصویب بیورلدیغی حالده مجلهٔ ملفوفه‌نك بالاسی خط همایون حضرت خلافتپناهی ایله توشیح بیورلمق بابنده

فی ١٨ ذی الحجه ٢٨٥ و فی ١٠ مارت ٢٨٥

مفتش اوقاف همايون
سيد خليل

ناظر ديوان احكام عدليه
احمد جودت

عن اعضـاء ديوان
احكام عدليه سيد
احمد خلوصى

عن اعضـاء
شوارى دولت
سيف الدين

عن اعضاء شوراى
دولت محمد
امين

عن اعضـاء ديوان
احكام عدليه سيد
احمد حلمى

عن اعضاء جمعيت
ابن عابدين زاده
علاء الدين

مجلهٔ احکام عدلیه

(بر مقدمه ایله اون التی کتابی شاملدر)

❊ كتاب البيوع ❊

(اخطار)

اشبو مجلهده مندرج مسائل اساسیهٔ ساذجه‌یی شرح وایضاح ضمننده ایجاب و لزومنه كوره مثال اوله‌رق كتب فتاوادن اخذ و درج اولان مسائلك تفریقنه علامت اولمق اوزره مسائل اساسیه اشبو بیوك وامثله وعلاوات سائره دها كوچك حروفله ترتیب و طبع ایتدیرلدی .

بسم الله الرحمن الرحيم

❊ صورت خط همايون ❊

موجبنجه عمل اولنه

(❊ مقدمه ❊)

(ايكى مقاله‌يى حاويدر)

(مقالهٔ اولى)

(علم فقهك تعريف وتقسيمى بياننده در)

١ ماده

علم فقه مسائل شرعيهٔ عمليه‌يى بيلمكدر

مسائل فقهيه يا امر آخرته تعلق ايدركه احكام عباداتدر و ياخود امر دنيايه تعلق ايدركه مناكحات و معاملات وعقوبات قسملرينه تقسيم اولنور . شويله‌كه جناب حق بو نظام عالمك وقت مقدره‌دك بقاسنى اراده ايدوب بو ايسه نوع انسانك بقاسنه ونوعك بقاسى تناسل وتوالد ايچون ذكور واناثنك ازدواجنه منوطدر . و بر ده

نوعك بقاسی اشخاصك عدم انقطاعیله در . انسان ایسه اعتدال مزاجی حسبیله بقاده غدا ولباس ومسکنجه امور صناعیه یه محتاج اولور بو دخی افرادی بیننده تعاون و اشتراك حصولنه توقف ایدر . الحاصل انسان مدنی الطبع اولدیغندن سائر حیوانات کبی منفردا یشایه میوب بسط بساط مدنیت ایله یکدیکره معاونت ومشارکته محتاجدر . حالبوکه هر شخص کندویه ملایم اولان شیئی طلب ومزاحم اولان شیئه غضب ایدر اولدیغندن بینلرنده عدل و نظامك خللدن محفوظ قالمسی ایچون کرك ازدواج وکرك مابه التمدن اولان تعاون و اشتراك خصوصلرنده بر طاقم قوانین مؤیدهٔ شرعیه یه محتاج اولورکه اولکیسی فقهك مناکحات قسمی و ایکنجیسی معاملات قسمیدر و امر تمدنك بو منوال اوزره پایدار اولمسی ایچون احکام جزا ترتیبی لازم کلوب بو دخی فقهك عقوبات قسمیدر .

اشبو معاملات قسمنك کثیر الوقوع اولان مسائلی کتب معتبره‌دن جمع ایله کتابلره وکتابلر بابلره و بابلر فصللره تقسیم اولنمق اوزره بو مجله‌نك تألیفنه ابتدار اولنمشدر . ایشته محاکمده معمول به اوله‌جق مسائل فرعیه بر وجه آتی ابواب و فصولده ذکر اولنه‌جق

مسائلدر . انجق محققین فقها مسائل فقهیه‌یی بر طاقم قواعد کلیه‌یه ارجاع ایتمشلر درکه هر بری نیجه مسائلی محیط ومشتمل اوله‌رق کتب فقهیه‌ده مسلماتدن اولمق اوزره بو مسائلك اثباتی ایچون دلیل اتخاذ اولنور . و اول امرده بو قواعدك تفهمی مسائله استیناس حاصل ایدر ومسائلك ذهنلرده تقرر ینه وسیله اولور . بناء علی ذلك طقسان طقوز قاعدهٔ فقهیه جمع ایله مقصوده شروعدن مقدم بر وجه آتی مقالهٔ ثانیه اولمق اوزره ایراد اولنور . واکرچه بونلردن بعضیسی منفردا اخذ اولندقده بعض مستثنیاتی بولنور ایسه‌ده یکدیکرینی تخصیص وتقیید ایتدکلرندن من حیث المجموع کلیت وعمومیتلرینه خلل کلمز .

﴿ مقالهٔ ثانیه ﴾

(قواعد فقهیه بیاننده در)

٢ ماده

بر ایشدن مقصد نه ایسه حکم اکا کوره در

یعنی بر ایش اوزرینه ترتب ایده‌جك حکم اول ایشدن مقصد نه ایسه اکا کوره اولور

٣ ماده
عقودده اعتبار مقاصد ومعانی یه در الفاظ ومبانی یه دکلدر
بناء علی ذلك (بیع بالوفا) ده رهن حکمی جریان ایدر

٤ ماده
شك ایله یقین زائل اولماز

٥ ماده
بر شیئك بولندیغی حال اوزره قالمسی اصلدر

٦ ماده
قدیم قدمی اوزره ترك اولنور

٧ ماده
ضرر قدیم اولماز

٨ ماده
برائت ذمت اصلدر
بناء علی ذلك بر کیمسه بر ینك مالنی تلف ایدوب بده مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر سوز متلفك اولوب مال صاحبی ادعا ایتدیکی زیاده‌یی اثباته محتاج اولور

٩ ماده
صفات عارضه‌ده اصل اولان عدمدر
مثلا (شرکت مضاربه) ده کار اولوب اولمدیغنده

اختلاف اولنسه عدمی اصل اولدیغنه بناءً سوزمضاربك اولوب صاحب سرمایه‌کار اولدیغنی اثباته محتاج اولور

١٠ ماده

بر زمانده ثابت اولان شیئك خلافنه دلیل اولمدقجه بقاسیله حکم اولنور

بناء علی ذلك بر زمانده برشی برکیمسه‌نك ملکی اولدیغی ثابت اولسه ملکیتی ازاله ایدن برحال اولمدقجه ملکیتك بقاسیله حکم اولنور

١١ ماده

بر امر حادثك اقرب اوقاتنه اضافتی اصلدر

یعنی حادث اولان بر ایشك سبب وزمان وقوعنده اختلاف اولنسه زمان بعیده نسبتی اثبات اولنمدقجه حاله اقرب اولان زمانه نسبت اولنور

١٢ ماده

کلامده اصل اولان معنای حقیقیدر

١٣ ماده

تصریح مقابلنده دلالته اعتبار یوقدر

١٤ ماده

مورد نصده اجتهاده مساغ یوقدر

١٥ ماده

على خلاف القياس ثابت اولان شى سائره مقيس عليه اولماز

١٦ ماده

اجتهاد يله اجتهاد نقض اولنماز

١٧ ماده

مشقت تيسيرى جلب ايدر

يعنى صعوبت سبب تسهيل اولور و طارلق وقتنده وسعت كوسترلمك لازم كاور

قرض وحواله و حجر كبى پك چوق احكام فقهيه بو اصله متفرعدر و فقهانك احكام شرعيه ده كوستردكارى رخص وتخفيفات هب بو قاعده دن استخراج اولنمشدر

١٨ ماده

بر ايش ضيق اولدقده متسع اولور

يعنى بر ايشده مشقت كور يلنجه رخصت و وسعت كوستريلور

١٩ ماده

ضرر و مقابله بالضرر يوقدر

٢٠ ماده

ضرر ازاله اولنور

٢١ ماده

ضرورتلر ممنوع اولان شیلری مباح قیلر

٢٢ ماده

ضرورتلر کندو مقدارلرنجه تقدیر اولنور

٢٣ ماده

بر عذر ایچون جائز اولان شی اول عذرك زواليله باطل اولور

٢٤ ماده

مانع زائل اولدقده ممنوع عودت ایدر

٢٥ ماده

بر ضرر کندو مثليله ازاله اولنه ماز

٢٦ ماده

ضرر عامی دفع ایچون ضرر خاص اختیار اولنور

طبیب جاهلی منع ایتمك بو اصلدن تفرع ایدر

٢٧ ماده

ضرر اشد ضرر اخف ايله ازاله اولنور

٢٨ ماده

ایکی فساد تعارض ایتدکده اخفی ارتکاب ايله اعظمنك

چاره سنه باقيلور

٢٩ ماده

اهون شرین اختیار اولنور

٣٠ ماده

دفع مفاسد جلب منافعدن اولادر

٣١ ماده

ضرر بقدر الامكان دفع اولنور

٣٢ ماده

حاجت عمومی اولسون خصوصی اولسون ضرورت منزله‌سنه تنزيل اولنور

بیع بالوفانك تجویزی بو قبیلدندر كه بخارا اهالیسنده بورج تكثر ایتدكده كورلان احتیاج اوزرینه بو معامله مرعی الاجرا اولمشدر

٣٣ ماده

اضطرار غيرك حقنی ابطال ایتمز

بناء على ذلك بر آدم آج قالوبده برینك اكمكنی یسه بعده قیمتنی ویرمسی لازم كلور

٣٤ ماده

المسی ممنوع اولان شیئك ويرمسی دخی ممنوع اولور

٣٥ ماده

ایشلنمسی ممنوع اولان شیئك استنمسی دخی ممنوع اولور

٣٦ ماده

عادت محكمه‌در

يعنى حكم شرعى يى اثبات ايچون عرف وعادت حكم قيلنور كرك عام اولسون و كرك خاص اولسون

٣٧ ماده

ناسك استعمالى بر حجتدر كه انكله عمل واجب اولور

٣٨ ماده

عادة ممتنع اولان شى حقيقة ممتنع كبيدر

٣٩ ماده

ازمانك تغييريله احكامك تغيرى انكار اولنه ماز

٤٠ ماده

عادتك دلالتيله معناى حقيقى ترك اولنور

٤١ ماده

عادت انجق مطرد ياخود غالب اولدقده معتبر اولور

٤٢ ماده

اعتبار غالب شايعه اولوب نادره دكلدر

٤٣ ماده

عرفا معروف اولان شى شرط قلنمش كبيدر

٤٤ ماده

بين التجار معروف اولان شى بينلرنده مشروط كبيدر

٤٥ ماده

عرف ايله تعيين نص ايله تعيين كبيدر

٤٦ ماده
مانع ومقتضی تعارض ایتدکده مانع تقدیم اولنور
بناء علی ذلك بر آدم بورجلیسی یدنده مرهون اولان
مالنی اخره صاته‌ماز

٤٧ ماده
وجودده برشیئه تابع اولان حکمده دخی اکا تابع اولور
بناء علی ذلك بر گبه حیوان صاتلدقده قارننده کی
یاوریسی دخی تبعا صاتلمش اولور

٤٨ ماده
تابع اولان شیئه آیروجه حکم ویریله‌مز
مثلا برحیوانك قارننده‌کی یاوریسی آیروجه صاتیله‌مز

٤٩ ماده
برشیئه مالك اولان کیمسه اول شیئك ضروریاتندن
اولان شیئه دخی مالك اولور
مثلا برخانه‌یی صاتون الان کیمسه اکا موصل اولان
طریقه دخی مالك اولور

٥٠ ماده
اصل ساقط اولدقده فرع دخی ساقط اولور

٥١ ماده
ساقط اولان شی عودت ایتمز

یعنی کیدن کیرو کلمز

٥٢ ماده

برشی باطـل اولدقده آنك ضمنـده کی شی دخی باطل اولور

٥٣ ماده

اصلك ایفاسی قابل اولمدیغی حالده بدلی ایفااولنور

٥٤ ماده

بالذات تجویز اولنمیان شی بالتبع تجویز اولنه بیلور مثلا مشتری مبیعی قبض ایچون بایعی توکیل ایتسـه جائز اولماز اما اشترا ایلدیکی ذخیره یی اولچوب قویمق ایچون بایعه چوالی ویروب او دخی ذخیره یی چواله وضـع ایدیجك ضمنا و تبعا قبض بولنور

٥٥ ماده

ابتداء تجویز اولنمیان شی بقاء تجویز اولنه بیلور مثلا حصهٔ شایعه یی هبـه ایتمك صحیح دکلدر اما بر مال موهوبك برحصهٔ شایعه سنه بر مستحق چیقوبده ضبط ایتسه هبه باطـل اولمیوب حصهٔ باقیـه موهوب لهـك مالی اولور

٥٦ ماده

بقا ابتدادن اسهلدر

٥٧ ماده

تبرع انجق قبض ایله تمام اولور

مثلا بر آدم بر ینه برشیئ هبه اینسه قبل القبض هبه تمام اولماز

٥٨ ماده

رعیه یعنی تبعه اوزرینه تصرف مصلحته منوطدر

٥٩ ماده

ولایت خاصه ولایت عامه دن اقوادر

مثلا متولیٔ وقفك ولایتی قاضینك ولایتندن اقوادر

٦٠ ماده

کلامك اعمالی اهمالندن اولادر

یعنی برکلامك برمعنایه حملی ممکن اولدقجه اهمال یعنی معناسز اعتبار اولنماملیدر

٦١ ماده

معنای حقیقی متعذر اولدقده مجازه کیدیلور

٦٢ ماده

برکلامك اعمالی ممکن اولماز ایسه اهمال اولنور

یعنی برکلامك حقیقی ومجازی برمعنایه حملی ممکن اولماز ایسه اوحالده مهمل یعنی معناسز براغیلور

٦٣ ماده

متجزی اولمیان برشیئك بعضی ذکر ایتمك کلنی ذکر کبیدر

٦٤ ماده

مطلق اطلاقی اوزره جاری اولور ۰ اکر نصا یاخود دلالة تقیید دلیلی بولنماز ایسه

٦٥ ماده

حاضرده‌کی وصف لغو غائبده‌کی وصف معتبردر

مثلا بایع مجلس بیعده حاضر اولان بر قیرآتی صاته‌جق اولدیغی حالده شو یاغز آتی شوقدر بیك غروشه صاتدم دیسه ایجابی معتبر اولوب یاغز تعبیری لغو اولور اما میدانده اولمیان برقیرآتی یاغز دیو صاتسه وصف معتبر اولمغله بیع منعقد اولماز

٦٦ ماده

سؤال جوابده اعاده اولنمش عد اولنور

یعنی تصدیق اولنان برسؤالده نه‌دینلمش ایسه مجیب انی سویلمش حکمنده‌در

٦٧ ماده

ساکته برسوز اسناداولنماز ۰ لکن معرض حاجتده سکوت بیاندر

یعنی سکوت ایدن کیمسه‌یه شوسوزی سویلمش اولدی دینلمز لکن سویلیه‌جك یرده سکوت ایتمسی اقرار وبیان عد اولنور

٦٨ ماده
بر شیئك امور باطنه‌ده دلیلی اول شیئك مقامنه قائم اولور
یعنی حقیقتنه اطلاع متعسر اولان امور باطنه‌ده دلیل
ظاهر یسی ایله حکم اولنور

٦٩ ماده
مکاتبه مخاطبه کبیدر

٧٠ ماده
دلسزك اشارت معهوده‌سی لسان ایله بیان کبیدر

٧١ ماده
ترجمانك قولی هرخصوصده قبول اولنور

٧٢ ماده
خطاسی ظاهر اولان ظنه اعتبار یوقدر

٧٣ ماده
سنده مستند اولان احتمال ایله حجت یوقدر
مثلا برکیمسه ورثه‌سندن برینه شوقدر غروش بورجی
اولدیغنی اقرار ایتدیکی تقدیرده اکر مرض موتنده
ایسه دیکر ورثه تصدیق ایتمدکجه بو اقراری حجت
دکلدر زیرا دیکر ورثه‌دن مال قاچرمق احتمالی مرض
موته مستنددر اما حال صحتنده ایسه اقراری معتبر اولور
واول حالده اولان احتمال مجرد برنوع توهم اولدیغندن
اقرارك حجتینه مانع اولماز

٧٤ ماده
توهمه اعتبار يوقدر
٧٥ ماده
برهان ايله ثابت اولان شى عيانا ثابت كبيدر
٧٦ ماده
بينه مدعى ايچون و يمين منكر اوزرينه‌در
٧٧ ماده
بينه خلاف ظاهرى اثبات ايچون و يمين اصلى ابقا ايچوندر
٧٨ ماده
بينه حجت متعديه واقرار حجت قاصره در
٧٩ ماده
كشى اقرار يله مؤاخذه اولنور
٨٠ ماده
تناقض ايله حجت قالماز لكن متناقضك عليهنه اولان حكمه خلل كلمز
مثلا شاهدلر شهادتلرندن رجوع ايله تناقض ايتدكلرنده شهادتلرى حجت اولماز لكن اولكى شهادتلرى اوزرينه قاضى حكم ايتمش ايسه بوحكم دخى بوزيله ميوب محكوم بهى شاهدلرك تضمين ايتمسى لازم كاور

٨١ ماده
اصل ثابت اولمدیغی حالده فرعك ثابت اولدیغی واردر
مثلا بر کیمسه فلانك فلانه شوقدر غروش دینی واردر
بن دخی اکا کفیلم دیسه واصیلك انکاری اوزرینه
دائن ادعا ایتسه مبلغ مزبوری کفیلك ویرمسی لازم کلور
٨٢ ماده
شرطك ثبوتی عندنده اکا معلق اولان شیئك ثبوتی لازم
اولور
٨٣ ماده
بقدر الامکان شرطه مراعات اولنمق لازم کلور
٨٤ ماده
وعدلر صورت تعلیق اکتسا ایله لازم اولور
مثلا سن بومالی فلان آدمه صات اکر اقچه‌سنی ویرمز
ایسه بن ویریرم دیسه ومالی الان آقچه‌یی ویرمسه
بووعدی ایدن کیمسه نك اقچه‌یی ویرمسی لازم کلور
٨٥ ماده
برشیئك نفعی ضمانی مقابله سنده‌در
یعنی برشی تلف اولدیغی تقدیرده خساری کیمه عائد
ایسه انك ضمانده دیمك اولوب اول کیمسه‌نك بووجهله
ضمانی اول شی ایله انتفاعه مقابل اولور

مثلا خیار عیب ایله رد اولنان بر حیوانی مشتری قوللانمش اولمسندن طولایی بایع اجرت الهماز زیرا قبل الرد تلف اولیدی خساری مشتری یه عائد اوله جق ایدی

٨٦ ماده

اجرت ایله ضمان مجتمع اولماز

٨٧ ماده

مضرت منفعت مقابله سنده در

یعنی بر شیئك منفعتنه نائل اولان انك مضرتنه متحمل اولور

٨٨ ماده

کلفت نعمته ونعمت کلفته کوره در

٨٩ ماده

بر فعلك حکمی فاعلنه مضاف قلنور ٠ ومجبر اولمدقچه آمرینه مضاف قلنماز

٩٠ ماده

مباشر یعنی بالذات فاعل ایله متسبب مجتمع اولدقده حکم اول فاعله مضاف قلنور

مثلا برینك طریق عامده قازمش اولدیغی قویی یه دیکری برینك حیوانی القا ایله اتلاف ایتسه او ضامن اولوب قویی بی حفر ایدن کیمسه یه ضمان لازم کلمز

٩١ ماده

جواز شرعی ضمانه منافی اولور

مثلا بر آدمك كندو ملكنده قازمش اولدیغی قویی‌یه بر ینك حیوانی دوشوب تلف اولسه ضمان لازم كلمز

٩٢ ماده

مباشر متعمد اولمسه‌ده ضامن اولور

٩٣ ماده

متسبب متعمد اولمدقجه ضامن اولماز

٩٤ ماده

حیواناتك كندولكندن اوله‌رق جنایت ومضرتی هدردر

٩٥ ماده

غیرك ملكنده تصرفله امر ایتمك باطلدر

٩٦ ماده

بر كیمسه‌نك ملكنده انك اذنی اولمقسزین آخر بر كیمسه‌نك تصرف ایتمسی جائز دكلدر

٩٧ ماده

بلا سبب مشروع بر ینك مالنی بر كیمسه‌نك اخذ ایتمسی جائز اولماز

٩٨ ماده

برشـيده سبب تملكك تبدلی اول شـيئك تبدلی مقـامنه قائمدر

۹۹ ماده

كيمكه برشيئ وقتندن اول استعجال ايلر ايسه محروميتيله معاتب اولور

۱۰۰ ماده

هركيمكه كندو طرفندن تمام اولان شيئ نقض ايتمكه سعی ايدر ايسه سعيی مردود در

﴿ کتاب اول ﴾

(بیوع حقنده اولوب برمقدمه ایله یدی)
(بابه منقسمدر)

﴿ مقدمه ﴾

(بیوعه متعلق اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در)

١٠١ ماده

ایجاب • انشای تصرف ایچون ابتدا سو یلنیلان سوزدر که تصرف انکله اثبات اولنور

١٠٢ ماده

قبول • انشای تصرف ایچون ثانیا سو یلنیلان سوزدرکه انکله عقد تمام اولنور

١٠٣ ماده

عقد • طرفینك برخصوصی التزام وتعهد ایتملریدرکه ایجاب وقبولك ارتباطندن عبارتدر

١٠٤ ماده

انعقاد • ایجاب وقبولك متعلقنده اثری ظاهر اوله‌جق وجهله یکدیکره بر وجه مشروع تعلقیدر

١٠٥ ماده

بیع • مالی ماله دکشمکدرکه منعقد یاخود غیر منعقد اولور

١٠٦ ماده

بيع منعقد • انعقاد بولان بيع ديمك اوله‌رق صحيح وفاسد ونافذ وموقوفه تقسيم اولنور

١٠٧ ماده

بيع غير منعقد • بيع باطلدر

١٠٨ ماده

بيع صحيح • يعنى بيع جائز ذاتاً و وصفا مشروع اولان بيعدر

١٠٩ ماده

بيع فاسد • اصلا صحيح اولوبده وصفا صحيح اولميان يعنى ذاتاً منعقد اولوبده بعض اوصاف خارجيه‌سى اعتباريله مشروع اولميان بيعدر (باب سابعه باق)

١١٠ ماده

بيع باطل • اصلا صحيح اولميان بيعدر

١١١ ماده

بيع موقوف • غيرك حقى تعلق ايدن بيعدر بيع فضولى كبى

١١٢ ماده

فضولى • بغير اذن شرعى ديكر بركيمسه‌نك حقنده تصرف ايدن كيمسه‌در

١١٣ ماده

بيع نافذ • غيرك حقى تعلق ايتميان بيعدر كه لازم وغير لازم قسملرينه منقسم اولور

١١٤ ماده

بیع لازم • خیاراتدن عاری اولان بیع نافذدر

١١٥ ماده

بیع غیر لازم • کندوسنده خیاراتدن بریسی بولنان بیع نافذدر

١١٦ ماده

خیار • مخیرلك دیمکدر تکیم باب مخصوصنده بیان اولنه جقدر

١١٧ ماده

بیع بات • بیع قطعی دیمکدر

١١٨ ماده

بیع الوفا • برکیمسه برمالی آخره ثمنی رد ایتدکده کیرو ویرمك اوزره شوقدر غروشه صاتمقدرکه مشتری مبیع ایله انتفاع ایلمسنه نظرا بیع جائز حکمنده وطرفین بونی فسخه مقتدر اولدقلری جهتله بیع فاسد حکمنده ومشتری مبیعی اخره صاتهمدیغی جهتله رهن حکمنده در

١١٩ ماده

بیع بالاستقلال • بایع برمالی استیجار ایتمك اوزره وفاء بیع ایتمکدر

١٢٠ ماده
بيع • مبيع اعتبار يله دخی درت قسمـه تقسيم اولنور
قسم اول • ثمن مقابله‌سنده ديكر مالی صاتمقدر كه بيوعك
اك مشهوری بو اولديغندن بو كا (بيع) تسميه اولنور
قسم ثانی • صرف و قسم ثالث بيع مقايضه و قسم رابع سلمدر

١٢١ ماده
صرف • نقدی نقده بيع ايتمكدر كه تركجه آقچه بوزمق
تعبير اولنور

١٢٢ ماده
بيع مقايضه • عينی عينه يعنی غير ازنقدين مالی ماله مبادله
ايتمكدر كه لسان تركيده طرانپه دنيلور

١٢٣ ماده
سلم • مؤجلی معجله صاتمق يعنی پشين پاره ايله ويره‌سی يه
مال آلمقدر

١٢٤ ماده
استصناع • برشی یاپمق اوزره اهل صنعت ايله عقد مقاوله
ايتمكـدر كه یاپانه (صـانع) و یاپدیرانه (مستصنع)
و یاپیلان شيئه (مصنوع) دينلور

١٢٥ ماده
ملك • انسانك مالك اولديغی شيدر كرك اعيان اولسون
وكرك منافع اولسون

١٢٦ ماده

مال • طبع انسانی مائل اولو بده وقت حاجت ایچون ادخار اولنه بیلان شیدر که منقوله و غیر منقوله شامل اولور

١٢٧ ماده

مال متقوم • ایکی معنایه استعمال اولنور • بری انتفاعی مباح اولان شیدر • دیکری مال محرز دیمکدر مثلا دکزده ایکن بالق غیر متقوم اولوب اصطیاد ایله احراز اولندقده مال متقوم اولور

١٢٨ ماده

منقول • بر محلدن محل آخره نقلی ممکن اولان شیدر که نقود و عروضه و حیوانات و مکیلات و موزوناته شامل اولور

١٢٩ ماده

غیر منقول • عقار دنیلان خانه و اراضی مثللو محل آخره نقلی ممکن اولمیان شیدر

١٣٠ ماده

نقود • نقدك جمعی اولوب التون وکموشدن عبارتدر

١٣١ ماده

عروض • عرضك جمعی اولوب نقود وحیواناتدن

ومكيلات وموزوناتدن بشقه اولان متاع وقماش امثالی شیلردر

١٣٢ ماده

مقدرات • کیـل یا وزن یاصایی یا ذراع ایله مقداری تعیین اولنان شیلر اولوب مکیلات و موزونات وعددیات و مذروعاته شامل اولور

١٣٣ ماده

کیلی و مکیل • کیل ایله اولچیلان شی

١٣٤ ماده

وزنی و موزون • طارتیلان شی

١٣٥ ماده

عددی و معدود • صاییلان شی

١٣٦ ماده

ذرعی و مذروع • ارشون ایله اولچیلان شی

١٣٧ ماده

محدود • حدود و سنورلری قابل تعیین اولان عقـار

١٣٨ ماده

مشاع • حصص شایعه‌یی حاوی اولان شی

١٣٩ ماده

حصهٔ شایعه • مال مشترکك هر جزئنه ساری وشامل اولان سهمدر

١٤٠ ماده

جنس • شامل اولدیغی افرادی بیننده غرضجه تفاوت فاحش اولمیان شیدر

١٤١ ماده

جزاف و مجازفه • کوتوری بازار دیمکدر

١٤٢ ماده

حق مرور • آخرك ملکندن کچمك حقیدر

١٤٣ ماده

حق شرب • بر نهردن نصیب معین معلومدر

١٤٤ ماده

حق مسیل • بر خانه‌نك خارجه صو یی وسیلی آقتق و طامله‌لق حقیدر

١٤٥ ماده

مثلی • چارشو و بازارده معتدبه یعنی بهانك اختلافنی موجب بر تفاوت و تسز مثلی بولنان شیدر

١٤٦ ماده

قیمی • چارشو و بازارده مثلی بولنمیان یاخود بولنور سه ده فیئاتجه متفاوت اولان شیدر

١٤٧ ماده

عددیات متقاربه • آحاد وافرادی بیننده قیمتجه تفاوت اولمیان معدوداتدرکه هپ مثلیاتندر

۱٤۸ ماده

عدديات متفاوته • آحاد و افرادى بيننده قيمتجه تفاوت بولنان معدوداتدر كه هب قيمياتدن معدود اولور

۱٤۹ ماده

ركن البيع • يعنى مبيعك ماهيتى مالى ماله دكشمكدن عبارت اولوب آنجق بوكا دلالت ايتمك حسبيله ايجاب و قبوله دخى (ركن بيع) اطلاق اولنور

۱٥۰ ماده

محل البيع • مبيعدن عبارتدر

۱٥۱ ماده

مبيع • صاتيلان شى كه بيعده تعين ايدن عيندر و بيعدن مقصود اصلى اودر

زيرا انتفاع انجق اعيان ايله اولوب ثمن مبادلهٔ أمواله وسيله در

۱٥۲ ماده

ثمن • صاتيلان شيئك بهاسيدر كه ذمته تعلق ايدن شيدر

۱٥۳ ماده

ثمن مسمى • طرفينك بالتراضى تسميه وتعيين ايتدكارى ثمندر كرك قيمت حقيقيه يه مطابق اولسون و كرك ناقص يا زائد اولسون

١٥٤ ماده

قيمت • بر مالك بهاى حقيقيسيدر

١٥٥ ماده

مثمن • ثمن مقابلنده صاتلمش شى

١٥٦ ماده

تأجيل • دينى بر وقت معينه تعليق و تأخير ايتمكدر

١٥٧ ماده

تقسيط • دينى متعدد ومعين وقتلرده تأديه ايتمك اوزره تأجيل در

١٥٨ ماده

دين • ذمتده ثابت اولان شيدر

مثلا بركيمسه نك ذمتنده شوقدر غروش بورجى وميدانده موجود اولميان شو قدر غروش وميدانده موجود اولان اقجه نك ياخود بر بيغين بغدايك قبل الافراز برمقدار معينى هب دين قبيلندندر

١٥٩ ماده

عين • معين و مشخص اولان شيدر

مثلا برخانه و بر آت و برصندااليه وميدانده موجود بر بيغين بغداى و بر مقدار اقچه هب اعياندندر

١٦٠ ماده

بایع • مال صاتان

١٦١ ماده

مشتری • صاتون الان

١٦٢ ماده

متبایعان • بایع ایله مشتریدرکه (عاقدین) دخی دینور

١٦٣ ماده

اقاله • عقد بیعی رفع و ازاله ایتمکدر

١٦٤ ماده

تغریر • الداتمق

١٦٥ ماده

غبن فاحش • عروضده نصف عشر و حیواناتده عشر و عقارده خمس مقداری و یا دها زیاده الداتمقدر

١٦٦ ماده

قدیم • اولدرکه اولنی بیلور کمسنه اولمیه

(شرح)

عروض كلمه‌سی عقار و حیوانات و مکیلات وموزوناته
مقابل اوله‌رق استعمال اولنور ایسه ده بعضاً دخی
یالکز حیوان و عقاره مقابل اوله‌رق استعمال اولنور
مجله‌نك یوز التمش بشنجی ماده‌سنده مکیلات و موزونات
مذکور اولمدیغندن عروض بوراده مکیلات وموزوناته
شامل اولور مجله جمعیتنده بو وجهله مطالعه اولنمشدر

(جودت)

(باب اول)

(عقد بیعه متعلق مسائل بیاننده اولوب بش فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(رکن بیع حقنده در)

۱٦٧ ماده
ایجاب وقبول ایله بیع منعقد اولور

۱٦٨ ماده
بیعده ایجاب و قبول عرف و عادت بلده ده انشای بیع ایچون مستعمل اولان لفظلردرکه بونلرله پازارلق کسیلوب لسانمزده خیرلشمق تعبیر اولنور

۱٦٩ ماده
ایجاب و قبول ایچون اکثر یا ماضی صیغه‌سی استعمال اولنور
مثلا بایع شو متاعی سکا یوز غروشه صاتدم و مشتری دخی الدم و یاخود مشتری الدم وبعده بایع صاتدم دیسه بیع منعقد اولوب اولکی صورتده (صاتدم) لفظی ایجاب و (الدم) لفظی قبول وایکنجی صورتده الدم

لفظی ایجاب و صاتدم لفظی قبولدر وکذا بایع صاتدم
برنده و یردم و یاخود تملیك ایتدم دیوب مشتری دخی
الدم برنده راضی اولدم و یاخود قبول ایلدم دیسه بیع
منعقد اولور

۱۷۰ ماده

آلورم و صاتارم کبی مضارع صیغه سیله حال مراد
اولنورسه بیع منعقد اولور واکر استقبال مراد اولنور
سه منعقد اولماز

۱۷۱ ماده

آله‌جغم صاتاجغم کبی وعد مجرد معناسنه اولان مستقبل
صیغه‌سیله بیع منعقد اولماز

۱۷۲ ماده

صات و صاتون آل کبی امر صیغه‌سیله دخی بیع منعقد
اولماز • فقط بطریق الاقتضا حاله دلالت ایدن امر ایله
دخی بیع منعقد اولور

مثلا مشتری شو مالی بکا شو قدر غروشه صات دیوب
بایع دخی صاتدم دیسه بیع منعقد اولماز • اما بایع بو
مالی شو قدر غروشه آل دیوب مشتری دخی آلدم دیسه
یاخود مشتری آلدم دیوب بایع دخی آل و یاخود وار
خیرینی کور دیسه بیع منعقد اولور

زیرا بو مقامده ال و یاخود وار خیرینی کور تعبیرلری ایشته صاتدم آل دیمکدر

١٧٣ ماده

ایجاب وقبول شفاها اولدیغی کبی مکاتبه ایله دخی اولور

١٧٤ ماده

دلسزك اشارت معروفه سیله بیع منعقد اولور

١٧٥ ماده

ایجاب و قبولدن مقصد اصلی که تراضیٔ طرفیندر بوکا دلالت ایدن مبادلهٔ فعلیه ایله دخی بیع منعقد اولور. و بوکا بیع) تعاطی) دینلور •

مثلا پازارلقسز ولاقردیسز مشتری اقچه یی ویروب اتمکجی دخی اکا اتمکی ویرسه بیع منعقد اولور •

وکذا مشتری اقچه یی ویروب قارپوزی السه و بایع سکوت ایتسه ینه بیع منعقد اولور •

وکذلك مشتری بغدای المق ایچون بغدایجی یه بش التون ویروب وشو بغدایی قاچه صاتیورسین دیوب اودخی کیله سی بر التونه دیسی اوزرینه مشتری سکوت ایتدکدنصکره بغدایی ایستدکنده بایع یارین ویررم دیسه و بینلرنده ایجاب وقبول جریان ایتمسه بیع ینه منعقد اولور • حتی فرداسی بغدایك کیله سی بر بچق

التونه چیقسه بایع ینه برالتون فی ایله و یرمکه مجبور اولور • و بالعکس بغدایك بهاسی تنزل ایتسه مشتری بوندن طولایی اولکی فی ایله المقدن امتناع ایده‌مز • کذلك مشتری بولحمك شوراسندن بکا شوقدر غروشلق طارت دیمسی اوزرینه قصاب دخی کسوب طارتسه بیع منعقد اولوب مشتری المقدن امتناع ایده‌مز •

١٧٦ ماده

بعدالعقد ثمنك تبدیلی و یاخود تزیید ویاتنزیلی ایله تکرار پازارلق اولندقده عقد ثانی معتبردر •

مثلا برمالك یوز غروشه پازارلغی کسلدکدن صکره بریوزلك التونه یاخود یوز اون و یا طقسان غروشه تکرار پازالق اولندقده عقد ثانی معتبردر •

(فصل ثانی)

(قبولك ایجابه موافق اولمسنك لزومی بیانندەدر)

١٧٧ ماده

عاقدیندن بری هرنه ایله نه‌یی ایجاب ایدرسه دیکری دخی بعینهما انکله انی قبول ایتمك لازمدر • یوقسه ثمنی یاخود مثمنی تبعیض وتفریق ایتمکه صلاحیتی یوقدر •

مثلا بایع مشتری یه شو قماشی سکز یوز غروشه صاتدم دیدکده مشتری اولوجهله قبول ایدرسه تمام او قماشی یوز غروشه آلور . یوقسه اول قماشی یاخود نصفنی اللی غروشه قبوللانه مز .

وکذا شو ایکی حیوانی اوچ بیك غروشه صاتدم دیدکده مشتری قبول ایدرسه ایکیسنی اوچ بیك غروشه الور اما ایکیسندن برینی بیك بشیوز غروشه اله ماز .

ماده ۱۷۸

قبولك ایجابه ضمنا موافقتی کافیدر

مثلا بایع شو مالی سکز یوز غروشه صاتدم دیوب مشتری دخی بیك بشیوز غروشه آلدم دیسه بیع بیك غروش اوزرینه منعقد اولور . انجق اول مجلسده بایع اول زیاده یی قبول ایدرسه مشتری طرفندن زیاده قلنمش اولان بشیوز غروشك دخی اعطاسی لازم کلور .

وکذا مشتری شو مالی بیك غروشه آلدم دیوب بایع دخی سکز یوز غروشه ویردم دیسه بیع منعقد اولوب ایکی یوزك حط وتنزیلی لازم کلور .

ماده ۱۷۹

متبایعاندن بری متعدد شیلرك بهالرینی تفصیل ایتسه بیله صفقهٔ واحده ایله یعنی طوپدن اوله‌رق بیعی ایجاب

ایتدکده دیکری دخی اولوجهله قبول ایدرك مجموع
ثمن ایله مجموع مبیعی اله بیلور ٠
بوقسه صفقه‌یی تفریق ایدرك ایچندن دیلدیکنی ذکر
اولنان بهاسیله قبول ایدوب المقده مخیر دکلدر ٠
مثلا بایع شو ایکی حیوانی اوچ بیك غروشه صاتدم
شو بیك غروشه و بوایکی بیك غروشه و یاخود هر بری
بیك بشر یوز غروشه‌در دیسه مشتری ایکیسنی اوچ
بیك غروشه اله بیلور ٠ یوقسه ایکیسندن دیلدیکنی
ذکر اولنان بهاسیله الەمز ٠
و کذا بایع شو اوچ طوپ قاشی یوز غروشه صاتدم
دیوب مشتری دخی برطوپنی یوز غروشه یاخود ایکی
طوپنی ایکی یوزغروشه قبول ایتدم دیسه بیع منعقداولماز
۱۸۰ ماده
متبایعاندن بری متعدد شیلرك بهالرینی تفصیل و بشقه
بشقه بیعی ایجاب ایتدیکی صورتده دیکری دیلدیکنی
ثمن مسماسیله قبول ایتسه بیع منعقد اولور ٠
مثلا بایع متعدد مبیعك بهالرینی تفصیل وتعیین ایله برابر
صاتدم لفظنی دخی تکرار ایدرك شونی بیك غروشه
صاتدم و بونی ایکی بیك غروشه صاتدم دیرسه اول
حالده مشتری ایکیسندن برینی معین اولان بهاسیله
قبول ایدوب اله بیلور ٠

(فصل ثالث)

(مجلس بیع حقنده در)

۱۸۱ ماده
مجلس بیع بازارلق ایچون اولان اجتماعدر
۱۸۲ ماده
مجلس بیعده بعدالایجاب نهایت مجلسه قدر طرفین مخیردر
مثلا متبایعاندن بری مجلس بیعده بومالی شو قدر غروشه صاتدم یاخود آلدم دیو بیعی ایجاب ایلسه دیکری درعقب آلدم یاخود صاتدم دیمیو بده برمدت اراسی کچدکدن صکره ینه اول مجلسده قبول ایتسه بیع منعقد اولوب هر نقدر مجلس اوزون اوزادی یه سورمش و ایجاب وقبولك ارەسی خیلی اوزامش اولسه ده ضرر ویرمز
۱۸۳ ماده
بعدالایجاب قبل‌القبول احد طرفیندن اعراضه دلالت ایدر برقول یاخود فعل بولنور ایسه ایجاب باطل اولوب قبوله محل قالماز
مثلا متبایعاندن بری صاتدم یاخود آلدم دیدکدنصکره ایکیسندن بریسی بشقه بر ایشله یاخود بردیکر بحث

ومذاكره ايله مشغول اولسه ايجاب باطل اولوب
اندن صكره قبول ايله بيع منعقد اولماز

١٨٤ ماده

متبايعاندن برى بيعى ايجاب ايدوب انجق ديكرينك
قبولندن اول رجوع ايتسه ايجاب باطل اولوب اندن
صكره قبول ايله بيع منعقد اولماز .

مثلا بايع بومتاعى شوقدر غروشه صاتدم ديو بده
مشترى قبول ايتدم ديمدين رجوع ايتسه مشترينك
صكره‌دن قبول ايتدم ديمسيله بيع منعقد اولماز

١٨٥ ماده

قبل القبول ايجابك تكرارى ايجاب اولى ابطال ايدوب
ايجاب ثانى‌يه اعتبار اولنور

مثلا بايع بومالى يوز غروشه صاتدم ديدكدن صكره
هنوز مشترى قبول ايتدم ديمدين‌دونوب يوز يكرمى
غروشه صاتدم ديسه ومشترى قبول ايتسه ايجاب
اوله اعتبار اولميوب بيع يوز يكرمى غروش اوزينه
منعقد اولور

(فصل رابع)

(شرطله بيع حقنده در)

١٨٦ ماده

عقد بيعك مقتضاسندن اولان شرطله بيع صحيح وشرط معتبر اولور

مثلا بايع قبض ثمن ايدنجيه دك مبيعى حبس ايتمك شرطيله صاندقده بوشرط بيعه ضرر ويرميوب بلكه مقتضاى عقدى بياندر

١٨٧ ماده

مقتضاى عقدى تأييد ايدن شرطله بيع صحيح وشرط معتبر در

مثلا فلان شيئ ترهين ايتمك يا خود شو آدمى كفيل ويرمك شرطيله برشى صاتمق صحيح وشرط معتبردر . حتى مشترى بوشرطلره رعايت ايتمز ايسه بايع مبيعى فسخ ايده بيلور . زيرا بو شرطلر مقتضاى عقد اولان تسليم ثمنى تأييد ايلر

١٨٨ ماده

متعارف يعنى عرف وعادت بلدهده جارى اولان شرطله

بیع دخی صحیح وشرط معتبردر
مثلا کورکی قاپلامق وکلیدی یرینه میخلامق و یرتق البسه‌یی یامه‌مق شرطیله صاتمق صحیح اولوب بو بوشرطه دخی بایعك رعایت ایتمسی لازم کاور

۱۸۹ ماده

احد عاقدینه نفعی اولمیان شرطله بیع صحیح اولوب انجق شرط فاسددر
مثلا آخره صاتمامق یاخود مرعایه صالیو یرمك شرطیله برحیوانی صاتمق صحیح اولوب فقط شرط لغودر

(فصل خامس)

(اقالهٔ بیع حقنده در)

۱۹۰ ماده

عاقدین بعدالعقد رضالریله بیعی اقاله ایده بیلورلر

۱۹۱ ماده

بیع کبی (اقاله) دخی ایجاب وقبول ایله اولور
مثلا عاقدیندن بری بیعی اقاله یاخود فسخ ایتدم ودیکری قبول ایتدم دیسه و یاخود بری بیعی اقاله ایت ودیکری ایتدم دیسه اقاله صحیح یعنی بیع منفسخ اولور

١٩٢ ماده

ایجاب و قبول مقامنه قائم اولان تعاطی صورتیله دخی اقاله صحیح اولور

١٩٣ ماده

بیع کبی اقاله‌ده دخی اتحاد مجلس لازمدر

یعنی مجلس ایجابده قبول بولنمق لازم کلوب بوقسه عاقدیندن بری بیعی اقاله ایتدم دیو بده دیکری اول مجلسده قبول ایتمدین مجلس بوزلسه یاخود احد طرفیندن اعراضه دلالت ایدر بر شی صادر اولسه بعده دیکرینک قبولی مفید اولماز

١٩٤ ماده

حین اقاله‌ده مبیع مشتری یدنده قائم و موجود اولمق شرطدر بناء علیه مبیع تلف اولمش ایسه اقاله صحیح اولماز

١٩٥ ماده

مبیعك بعضیسی تلف اولسه باقیسنده اقاله جائز در مثلا بایع اکینیله برابر ملکی اولان ارضی صاتوبده مشتری اکینی بجدکدنصکره اقاله ایلسه‌لر ارضده ثمندن حصه‌سیله اقاله صحیح اولور

٢٩٦ ماده

ثمنك تلف اولمسی اقاله‌نك صحتنه مانع دکلدر

(باب ثانی)

(مبیعه متعلق مسائل بیاننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مبیعك شروط و اوصافی حقنده در)

١٩٧ ماده

بیعك موجود اولمسی لازمدر

١٩ ماده

بیعك تسلیمی ممکن و مقدور اولمق لازمدر

١٩ ماده

بیعك مال متقوم اولمسی لازمدر

٢٠ ماده

بیع مشترینك معلومی اولمق لازمدر

٢٠ ماده

بیعك معلومیتی سائرندن تمییز ایده جك حال و وصفی
یان ایله حاصل اولور
ثلاشو قدر کیله قزلجه بغدای . یاخود فلان و فلان حدود
یله محدود اولان عرصه دیو صاتلسه مبیع معلوم و
ع صحیح اولور

ماده ٢٠٢

مبیع مجلس بیعده حاضر ایسه اشارت حسیه کافیدر
مثلا بایع شو حیوانی صاندم دیوب مشتری دخی کورهرك
قبول ایده جك بیع صحیح اولور

ماده ٢٠٣

مبیعك مشتری عندنده معلوم اولمسی کافی اولوب بشقه
صورتله تعریف و توصیفه حاجت یوقدر

ماده ٢٠٤

مبیع عقدده کی تعیین ایله تعین ایدر
مثلا بایع اشارت حسیه ایله تعیین ایدرك شو ساعتی
صاتدم دیوب مشتری دخی قبول ایتدکده بایعك اول
ساعتی عینا ویرمسی لازم کلور . یوقسه انی الیقویوبده
یرینه اول جنسدن دیکر بر ساعت ویره مز

(فصل ثانی)

(بیعی جائز اولوب اولمیان شیلر بیاننده در)

ماده ٢٠٥

معدومك بیعی باطلدر
مثلا بر اغاجك هیچ بلورنمامش اولان میوه سنی صاتمق
باطلدر

٢٠٦ ماده
كامـلا بلورمش اولان ميوه يى اكله صـالح اولسـون اولمسون اغاجى اوزرنده ايكن صاتمق صحيحدر
٢٠٧ ماده
افرادى متلاحق اولان يعنى بردن ظهور ايتميوب بده رفته رفته ظهور ايده كلان ميوه و شكوفه و يپراق وسبزه نك بر مقدارى بلورمش اولديغى حالده انلره تبعا انلرله برابر هنوز بلورمامش اولنلرى دخى طوپدن صاتمق صحيح اولور
٢٠٨ ماده
جنسى بيـان اولنه‌رق صاتيلان شى بشـقه جنسـدن چيقسه بيع باطل اولور
مثلا بايع صرچه‌يى الماس ديو صاتسه باطلدر
٢٠٩ ماده
تسليمى ممكن و مقدور اولميان شيئ صاتمق باطلدر
مثـلا در يايه باطوب ده اخراجى ممـكن اولميان قايغك و طوتوب ده تسليمى ممـكن اولميان بر فرارى حيوانك بيعى باطلدر
٢١٠ ماده
بين الناس مال اولميان شيئ صاتمق ياخود انكله برمال صاتون آلمق باطلدر

مثلا لاشه‌یی و حر اولان بنی‌آدمی صاتمق و یاخود انلرك مقابلنده بر مال اشترا ایتمك باطلدر

۲۱۱ ماده

متقوم اولمیان مالی صاتمق باطلدر

۲۱۲ ماده

متقوم اولمیان مال ایله بر مال صاتون المق فاسد در

۲۱۳ ماده

مجهولك بیعی فاسد در

مثلا بایع مشتری‌یه مالك اولدیغم کافهٔ اشیامی سکا شو قدر غروشه صاتدم دیوب مشتری دخی الدم دیسه و لکن اشیا مشترینك معلومی اولمسه بیع فاسد اولور

۲۱۴ ماده

بر ملك عقارك قبل الافراز بر حصهٔ معلومهٔ شایعه‌سنی مثلا نصفنی یا ثلثنی یاخود عشرینی صاتمق صحیحدر

۲۱۵ ماده

برکیمسه حصهٔ شایعه‌سنی شریکندن اذن المقسزین آخره صاته‌بیلور

۲۱۶ ماده

ارضه تبعا حق مرورك و حق شربك و حق مسیلك و قنواته تبعا صویك بیعی جائز در

(فصل ثالث)

(مبيعك كيفيت بيعنه متعلق مواد بياننده‌در)

٢١٧ ماده

مكيلات وموزونات وعدديات ومزروعاتك كيل ووزن وصايي وزراع ايله بيعي صحيح اولديغي كبي جزافا صاتمق دخي صحيحدر

مثلا بايع بر ييغين بغدايي، وبر طام صماني وبر ييغين طوغله‌يي وبردنك متاعي كوتوري صاتسه صحيح اولور

٢١٨ ماده

حبوباتي برمعين قاب واولچك ايله اولچوب وياخود برمعين طاش ايله طارتوب صاتسه هرنقدر اول قاب واولچكك نه مقدار ايدوكي وطاشك قاچ قيه ودرهم اولديغي معلوم دكلسه‌ده بيع صحيح اولور

٢١٩ ماده

منفردا صاتلمسي جائز اولان شيئك مبيعدن استثناسي دخي جائز اولور

مثلا بايع براغاجك ميوه‌سندن شوقدر قيه‌سي كندوسنه قالمق اوزره باقيسني صاتسه صحيح اولور

٢٢٠ ماده

مقدراتك يالكز افراد واقسامنه بها تقدير ايدرك طوپدن صاتمق صحيح اولور

مثلا بر يغين بغدايى وبر قايق اودونى وبر سورى قويونى وبر پاستال چوقايى كيله سى ياچكيسى ياقيه سى ويا هر رأس ياخود هر زراعى شو قدر غروشه اولمق اوزره صاتمق صحيح اولور

٢٢١ ماده

محدود اولان عقارات ذراع ودونم ايله صاتلديغى كبى تعيين حدود ايله دخى صاتيلور

٢٢٢ ماده

عقد بيع نه مقدار اوزينه واقع اولورسه انجق اكا اعتبار اولنور

٢٢٣ ماده

مكيلات و عدديات مقاربه ايله تبعيضنده ضرر اولميان موزوناتدن برمجموعك مقدارى بيان اولنه رق صاتلدقده كركسه يالكز اول مجموعك ثمنى ذكر اولنسون كرك كيله سنك يا عدد و وزنك بهاسى بيان و تفصيل اولنسون بيع صحيح اولور

فقط لدی التسلیم تمام چیقارسه بیع لازم اولور ٠
و ناقص چیقارسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی
فسخ ایدر ٠ و دیلرسه ظهور ایدن مقداری ثمندن
حصه سیله آلور ٠ وزائد چیقارسه زیادهسی بایعکدر
مثلا بایع بر یغین بغدایی طوپدن اولهرق اللی کیله
اولمق اوزره بشیوز غروشه یاخود اللی کیله اولمق
اوزره هر کیلهسنی اون غروشه صاتدقده تمام کلورسه
بیع لازم اولور و قرق بش کیله چیقارسه مشتری مخیر
اولوب استرسه بیعی فسخ ایدر استرسه قرق بش کیلهیی
درتیوز اللی غروشه آلور و اللی بش کیله چیقارسه
فضلهسی اولان بش کیله بایعکدر

وکذا بر کوفه یمورطه یوز عدد در دیو اللی غروشه
یاخود یوز عدد دیو دانهسی یکرمیشر پارهیه صاتلدقده
عندالتسلیم طقسان عدد چیقارسه مشتری مخیر اولوب
دیلرسه بیعی فسخ ایدر دیلرسه طقسان یمورطهیی قرق
بش غروشه الور و اکر یوز اون عدد چیقارسه
فضلهسی اولان یمورطه بایعکدر

کذلك بر فوچی یاغ یوز قیه اولمق اوزره صاتلسه
حکمی منوال مشروح اوزره در

٢٢٤ ماده

تبعیضنده ضرر اولان موزوناتدن بر مجموعـك مقداری بیان و یالکز اول مجموعك بهـاسی ذکـر اولنه‌رق صاتلدقده لدی التسـلیم ناقص چیقارسـه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر و دیلرسه چیقان مقداری مجمـوع ثمن مسمـا ایله الور و زائد کلورسـه زیاده‌سی مشترینك اولوب بایع مخیر اوله‌ماز

مثـلا بش قیراطدر دیو یکرمی بیك غروشه صاتیلان بر الماس طاش درت بوچق قیراط چیقسـه مشتری مخیر اولوب دیلرسـه ترك ایدر و دیلرسه اول طاشی یکرمی بیك غروشه الور و اکر بش بوچق قیراط چیقارسـه اول طاش یکرمی بیك غروشه مشـترینك اولوب بونده بایع مخیر اوله‌ماز

٢٢٥ ماده

تبعیضنده ضرر اولان موزوناتدن بر مجموعـك مقداریله اقسـام اجزاسنك بهاسی دخی بیان و تفصیل اولنه‌رق صاتلدقده لدی التسـلیم کرك ناقص چیقسـون و کرك زائد چیقسـون مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر و دیلرسه چیقـان مقداری اقسـام و اجزا ایچون بیان اولنان بها حسابیله الور

مثلا بش قیه‌در دیو هر قیه‌سی قرقر غروشه صاتیلان بر باقر منقال درت بوچق یاخود بش بوچق قیه چیقسه ایکی صورتده دخی مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه اول منقال درت بوچق قیه ایسه یوز سکسان غروشه‌وبش بوچق‌قیه ایسه ایکیوز یکرمی غروشه‌آلور

ماده ۲۲٦

کرك عرصه اولسون وکرك امتعه واشیای سائره‌اولسون علی العموم‌مذروعاتدن برمجموعك مقداری ویالکز اول مجموعك بهاسی بیان یاخود ذراعنك دخی بهاسی‌تفصیل اولنه‌رق صاتلدقده ایکی صورتده دخی حکمی تبعیضنده ضرر اولان موزوناتك حکمی کبیدر • فقط کرباس وچوقه مثللو قطع وتبعیضنده ضرر اولمیان امتعه واشیا مکیلات حکمنده‌در

مثلا یوز ارشون اولمق اوزره بیك غروشه صاتیلان بر عرصه طقسان بش ارشون چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه اول عرصه‌یی بیك غروشه الوروزائد چیقسه مشتری تماماً اول عرصه‌یی بیك‌غروشه آلور

وکذا بر قات روبه‌لق اولمق‌اوزره یاپلمش اولان‌برطوپ قماش سکز ارشوندر دیو درتیوز غروشه صاتلسه یدی

ارشون چیقدیغی تقدیرده مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه درتیوز غروشه اول طوپی آلور وطقوز ارشون چیقدیغی صورتده مشتری تماماً اول طوپی درتیوز غروشه آلور

کذلك یوز ارشون اولمق اوزره هر ارشونی اون غروشدن دیو صاتیلان برعرصه طقسان بش یاخود یوزبش ارشون چیقدیغی تقدیرده مشتری مخیر اولوب ترك ایدر یاخود طقسان بش ارشون ایسه طقوز یوز اللی غروشه ویوز بش ارشون ایسه بیك اللی غروشه آلور

وکذا برقات روبه لق اولمق اوزره یاپلمش اولان برطوپ قماش سکز ارشوندر دیو ارشونی اللیشر غروشه صاتلسه یدی یاخود طقوز ارشون چیقدیغی صورتده مشتری مخیر اولوب ترك ایدر یاخود یدی ارشون ایسه اوچیوز اللی غروشه وطقوز ارشون ایسه درتیوز اللی غروشه آلور

اما برپستال چوقه یوز اللی ذراع اولمق اوزره یدی بیك بشیوز غروشه دیو یاخود هر ذراعی اللیشر غروشه دیو صاتلدقده یوز قرق ذراع چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایدر • ودیلرسه یوز قرق ذراعی یدی بیك غروشه آلور • واکر زائد چیقارسه زیادهسی بایعکدر

٢٢٧ ماده

عددیات متفاوته‌ده یالکز مجموعك مقدار بهاسی بیان اولنه‌رق صاتلدقده عند التسلیم تمام کاورسه بیع صحیح ولازم اولور ٠ وناقص ویاخود زائد کاورسه ایکی صورتده دخی بیع فاسد اولور

مثلا اللی رأس‌در دیو ایکی بیك بشیوز غروشه صاتیلان برسوری قیون عند التسلیم قرق بش یاخود اللی بش رأس چیقسه بیع فاسد اولور

٢٢٨ ماده

عددیات متفاوته‌ده مجموعك مقداریله آحاد وافرادینك بهاسی بیان وتفصیل اولنه‌رق صاتلدقده عند التسلیم تمام کاورسه بیع لازم اولور ٠ وناقص چیقارسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ویلرسه اولمقداری ثمن مسمادن حصه‌سیله الور ٠ وزائد کاورسه بیع فاسد اولور

مثلا اللی رأسدر دیو هر بری اللیشر غروشه صاتیلان برسوزی قویون قرق بش رأس چیقسه مشتری مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر ودیلرسه قرق بش قویونی ایکی بیك ایکیوز اللی غروشه آلور واللی بش رأس چیقارسه بیع فاسد اولور

٢٢٩ ماده

مواد آنفه‌دن مشترینك مخیر اولدیغی صورتلرده مشتری مبیعك ناقص اولدیغنی بیله‌رك قبض ایتدكدن صكره بیعك فسخنده مخیر اوله‌ماز

(فصل رابع)

(صراحة ذكر اولنمقسزین بیعده داخل اولوب)
(اولمیان شیلر بیاننده‌در)

٢٣٠ ماده

عرف بلده‌ده مبیعك شامل اولدیغی هر شی من غیر ذكر بیعده داخل اولور

مثلا خانه بیعنده مطبخ وكیلاری وزیتونلك بیعنده زیتون اغاجلری من غیر ذكر داخل اولور زیرا مطبخ وكیلار خانه‌نك مشتملاتندندر وزیتونلك برطاقم زیتون اغاجلرینی حاوی اولان ارضه اطلاق اولنور یوقسه یالكز برارضه زیتونلك تعبیر اولنماز

٢٣١ ماده

مبیعك جزئی حكمنده اولان یعنی غرض اشترایه نظرا مبیعدن انفكاكی قابل اولمیان شیلر من غیر ذكر بیعده داخل اولور

مثلا کلیدك بیعنده مفتاحی وسوتی ایچون النان اینكك بیعنده سوت امن یاوریسی من غیر ذکر داخل اولورلر

۲۳۲ ماده

مبیعك توابع متصلهٔ مستقره سندن اولان شیلر من غیر ذکر بیعده تبعا داخل اولور

مثلا برقوناغك بیعنده میخلانمش کلیدلر ویرلی طولاب ومندرلکلر کبی یرلی اولمق اوزره موضوع ومبنی اولان شیلر وحدودی داخلنده اولان باغچه سیله طریق عامه یاخود چیقمازرقاغه موصل اولان یوللر وباغچه وعرصه بیعنده مستقر اولمق اوزره مغروس اغاچلر پازارلقده تصریح اولنسه دخی مبیعدن ایرلمیوب برابر صاتلمش اولورلر

۲۳۳ ماده

اسم مبیعك مشتملاتندن یاخود مبیعك توابع متصلهٔ مستقره سیندن اولمیان ومبیعك جزئی حكمنده ویا انكله برابر صاتلمسی عرف وعادت اقتضاسندن بولنمیان شیلر حین بیعده ذکر اولنمدقجه بیعده داخل اولماز . فقط عرف وعادت بلدهجه مبیعه تبعا صاتیله گلان شیلر من غیر ذکر بیعده داخل اولور

مثلا خانه بیعنده یرلی اولمیان طولاب وقنه په وصندالیه

کبی یرلی اولمیو بده قالدیرلمـق اوزره موضوع اولان
شیلر و باغ و باغچه بیعنده لیمون و چیچك صاقسـیلری و
آخر محله نقـل اولنمـق اوزره دیكلمش اولان فدانلر و
اراضی بیعنده اكین و اشجـارك بیعنده میوه پازارلقده
ذكر و شرط اولنمدقجه مبیع ایله برابر صاتلمش اولمازلر
فقـط برلكده صاتلمسی عرف وعادت اولان یرلرده بنك
آتنك كمی و یوك باركیرینك یولاری من غیر ذكر بیعده
داخل اولور

۲۳٤ ماده

تبعا بیعده داخل اولان شیئك ثمندن حصه‌سی یوقدر
مثلا یوك باركیرینك قبل القبض یولاری سرقت اولنسه
ثمن مسمادن برشی تنزیل ایتمك لازم كلمز

۲۳٥ ماده

حین بیعده عـلاوه اولنان بعض الفاظ عمومیه‌نك شـامل
اولدیغی شیلر بیعده داخل اولور
مثلا بایع شو خانه‌یی جمیع حقوقیله صاتدم دیسـه اول
خانه‌نك حق مروری و حق شربی و حق مسیلی بیعده
داخل اولور

۲۳٦ ماده

بعـد العقد و قبـل القبض مبیعـده حاصل اولان ثمره

و زیاده مشتری یه عائد اولنور
مثلا بر باغچه صاتلدقده قبل القبض حاصل اولان میوه و سبزه مشتری یه عائد اولور
کذلك صاتش اولان اینکك قبل القبض تولد ایدن یاوریسی مشترینك مالیدر

(باب ثالث)

(ثمنه متعلق مسائل بیانده اولوب ایکی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(ثمنك اوصاف واحوالنه مترتب اولان مواد بیانده در)

ماده ٢٣٧
حین بیعده تسمیهٔ ثمن لازمدر
بناء علیه مبیعك بهاسی ذکر اولنمازایسه بیع فاسد اولور

ماده ٢٣٨
ثمنك معلوم اولماسی لازم در

ماده ٢٣٩
ثمنك معلومیتی میدانده ایسه مشاهده ایله دکل ایسه مقدار و وصفی بیان ایله حاصل اولور

ماده ٢٤٠
متنوع التون تداول ایدن بلده‌ده نه درلو التون اولدیغی بیان اولنمقسزین علی الاطلاق شوقدر التون دیو پازارلق

اولنسه بیع فاسد اولور . کومش سکه دخی بوکا قیاس اولنه

٢٤١ ماده

غروش اوزرینه بازارلق اولندقده مشتری رایج اولان مسکوکاتك ممنوع اولمیان هر قنغی نوعندن استر ایسه ویره بیلور

٢٤٢ ماده

ثمنك وصفی بیان اولنه‌رق پازارلق اولندیغی صورتده عقد هر قنغی نوع نقد اوزرینه واقع اولمش ایسه اندن ویرملك لازم کلور

مثلا مجیدیه التونی یاخود انکلیز ویا فرانسز التونی ویاخود یکرمیلك مجیدیه ویا دیرکلی ریال ویرملك اوزره دیو پازارلق اولندیغی صورتده هر نه درلو مسکوکات دینلمش ایسه اندن ویریلور

٢٤٣ ماده

عقدده‌کی تعیین ایله ثمن تعین ایتمز

مثلا مشتری النده‌کی یوزلك التونی کوستره‌رك شو التون ایله بو مالی اشترا ایتدم دیوب بایع دخی ویردم دیدکده مشتری عینا اول التونی ویرمکه مجبور اولماز بلکه انی الیقویوبده یرینه مثلی اوله‌رق بشقه بریوزلك التونی ویره بیلور

٢٤٤ ماده

برنوع مسکوکاتك برینه اجزاسی دخی و یریله بیلور ٠ فقط بوخصوصده عرف، وعادت بلدیه‌یه اتباع اولنمق لازم کلور

مثلا یکرمیلك مجیدیه دیو پازارلق اولندیغی صورتده یکرمیلك برینه اجزاسندن اولان اونلق وبشلك دخی ویریله بیلور اما الحالة هذه درسعادتده جاری اولان عرف وعادته نظرا یکرمیلك برینه اجزاسندن اولان قرقلق وایکیلك ویریله مز

(فصل ثانی)

(وعده ایله صاتش حقنده اولان مواد بیانندهدر)

٢٤٥ ماده

ثمنی تأجیل وتقسیط ایله بیع صحیح اولور

٢٤٦ ماده

ثمنك تأجیلنده وتقسیطنده مدت معلوم ومعین اولمق لازم در

٢٤٧ ماده

شو قدر کون یاآی ویا سنه ویاخود روز قاسم کبی عاقدین عندنده معلوم ومعین اولان بروقته قدر وعده ایله پازارلق اولنسه بیع صحیح اولور

٢٤٨ ماده

(يغمور ياغديغي وقت) كبي معين اولميان برمدت ييانيله بازارلق اولنسه بيع فاسد اولور

٢٤٩ ماده

ويره‌سي‌يه بازارلق اولنوبده مدت تعيين اولنمسه بر آيه مصروف اولور

٢٥٠ ماده

ثمنك تأجيل وتقسيطنده مقاوله اولنان مدت مبيعك تسليمندن اعتبار اولنور

مثلا بر سنه وعده ايله صاتلمش اولان بر متاعي بايع بر سنه توقيف ايتدكدنصكره مشتري‌يه تسليم ايتسه حين تسليمندن اعتباراً بر سنه بكلمسي يعني وقت بيعدن تمام ايكي سنه مرورنده مشترينك آقچه‌يي ويرمسي لازم كلور

٢٥١ ماده

بيع مطلق پشين اولمق اوزره منعقد اولور . فقط بيع مطلق بر مدت معلومه ايله موقت و مقسط اولمق اوزره عرف و عادت اولان يرده اول مدته مصروف اولور

مثلا پشين يا ويره‌سي‌يه لاقرديسي اولمقسزن چارشودن بري برشي السه آقچه‌سني پشين ويرمسي لازم كلور . فقط آي يا هفته باشنده ثمنك تمامي ياخود بر مقدار معيني النمق عادت بلده ايسه اول عادته رعايت اولنور

(باب رابع)

(بعد العقد ثمن و ثمنده تصرفه متعلق مسائل بیانده)

(اولوب ایکی فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(بعد العقد و قبل القبض بایعك ثمنده و مشترینك مبیعده)
(حق تصرفلری بیانده در)

٢٥٢ ماده

بایع قبل القبض ثمن مبیعده تصرف ایده بیلور
مثلا بر کیمسه صاتمش اولدیغی مالك آقچه‌سنی بورجنه
حواله ایده بیلور

٢٥٣ ماده

مشتری قبل القبض مبیعی عقار ایسه آخره صاته بیلور
و اکر منقول ایسه صاته ماز

(فصل ثانی)

(بعد العقد ثمن و مبیعك تزیید و تنزیلی بیانده در)

٢٥٤ ماده

بایع بعد العقد مبیعك مقداریني زیاده ایده بیلور و مشتری
مجلس زیاده ده قبول ایدر ایسه اول زیاده‌یی طلبه حق
اولوب بایعك ندامتی مفید اولماز . اما اول مجلسدن
صکره مشترینك قبولی معتبر دکلدر

مثلا یکرمی غروشه یکرمی عدد قارپوز پازارلق اولندقدن صکره بایع بش دها ویردم دیوب مشتری دخی اول مجلسده قبول ایدر ایسه یکرمی غروشه یکرمی بش قارپوز الور اما اول مجلسده قبول ایتمیوبده صکره‌دن قبول ایده‌جك اولسه بایع اول زیاده‌یی ویرمك اوزره اجبار اولنه‌ماز

ماده ٢٥٥

مشتری بعد العقد ثمن مسمایی تزیید ایده‌بیلور ٠ و بایع مجلس زیاده‌ده قبول ایدر ایسه اول زیاده‌یی طلبه حق اولوب مشترینك ندامتی مفید اولماز ٠ اما اول مجلسدن صکره بایعك قبولی معتبر دکلدر

مثلا بیك غروشه بر حیوان پازارلق اولندقدن صکره مشتری ایکیوز غروش دها ضم وزیاده ایتدم دیوب بایع دخی اول مجلسده قبول ایدرسه اول حیوانی بیك ایکیوز غروشه الور ٠ اما بایع اول مجلسده قبول ایتمیوبده صکره‌دن قبول ایده جك اولور ایسه مشتری فضله ویره جك اولدیغی ایکیوز غروشی ویرمکه اجبار اولنه‌ماز

ماده ٢٥٦

بایعك بعد العقد ثمن مسمادن بر مقدارینی حط و تنزیل ایتمسی صحیح و معتبردر

مثلا بر مال یوز غروشه پازارلق اولندقدن صکره بایع یکرمی غروشنی تنزیل ایتدم دیسه اول مالك مقابلنده انجق سکسان غروش اله بیلور

٢٥٧ ماده

بعد العقد بایعك مقدار مبیعی ومشترینك ثمن مسمایی تزید ایتملری ویا بایعك ثمن مسمادن تنزیلی اصل عقده ملتحق اولور یعنی اصل عقد کویا اول تزید ویاتنزیل اوزرینه واقع اولمش حکمنده طوتیلور

٢٥٨ ماده

بعد العقد بایع مبیعی تزید ایتدکده زیادهنك ثمن مسمادن حصه‌سی اولور

مثلا بایع اون غروشه صاتمش اولدیغی سکز قارپوز اوزرینه ایکی قارپوز دها زیاده ومشتری قبول ایتدیکی صورتده اون غروشه تمام اون قارپوز صاتلمش اولوب حتی قبل القبض بو ایکی قارپوز تلف اولسه بهالرینك ثمندن تنزیلیله سکز قارپوز ایچون بایع انجق سکز غروش طلب ایده بیلور

کذلك بایع عرصه سنك بیك ذراعنی اون بیك غروشه صاتدقدن صکره یوز ذراع دخی زیاده ومشتری قبول

ایتدیکی تقدیرده برشفیع چیقسه اون بیك غروشه مجموعنی
یعنی بیك یوز ذراعنی اله بیلور

۲۵۹ ماده

بعد العقد مشتری ثمن مسمایی تزید ایتدکده ثمن مسمی
ایله زیاده نك مجموعی عاقدین حقنده تمام مبیعه مقابل اولور
مثلا اون بیك غروشه برملك عقار اشترا اولندقدن صكره
قبل القبض مشتری بشیوز غروش دها زیاده وبایع قبول
ایتدیکی صورتده اول عقارك بهاسی اون بیك بشیوز
غروش اولوب حتی بر مستحق چیقارق بعد الاثبات
والحکم اول عقاری السه مشتری بایعدن اون بیك بشیوز
غروش طلب واخذ ایده بیلور اما اول عقاره برشفیع
چیقسه چونکه انك حقی اصل عقدده تسمیه اولنان ثمن
اوزرینه تعلق ایتمش اولدیغنه وصکره کی زیاده نك عاقدینه
کوره اصل عقده التحاقی انك حقنی اسقاط ایده میه جکنه
مبنی اول عقاری شفیعی اولان کیمسه اون بیك غروشه
اله بیلور صکره دن زیاده اولنان بشیوز غروشی بایعدن ثمن
طلب ایده مز

۲۶۰ ماده

بعد العقد بایع ثمن مبیعی حط وتنزیل ایتدکده مبیعك تمامی
ثمن مسمانك باقیسنه مقابل اولور

مثلا برملك عقار اون بيك غروشه اشترا اولندقدنصكره بايع بيك غروشنى حط وتنزيل ايتـديكى صورتده اول عقار طقوز بيك غروشه مقابل اولوب بناء عليه برشفيع چيقسه انى طقوز بيك غروشه الهبيلور

٢٦١ ماده

بايع قبل القبض ثمن مبيعك جمله سنى حط ايده بيلور فقط اصل عقده ملتحق اولماز

مثلا بايع برملك عقـارى اون بيك غروشه صـاتدقدن صكره قبل القبض اول اقچهدن كاملا واز كچسه شفيعى اول عقارى اون بيك غروشه الهبيلور . بوقسه اقچهسز الورم ديهمز

(باب خامس)

(تسليم وتسلمه متعلق مسـائل بيـانده اولوب التى)

(فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(تسليم وتسلمك حقيقت وكيفيتى بيـانندهدر)

٢٦٢ ماده

بيعده قبض شرط دكلدر . فقط بعد العقد اولا مشترى ثمنى بايعهوثانيا بايع مبيعى مشترىيهويرمكه بورجلو اولور

٢٦٣ ماده

مبيعك تسليمى مشترينك بلا مانع مبيعى قبض ايده بيله جك وجهله تسلمنه بايعك اذن ويرمسيله حاصل اولور

٢٦٤ ماده

مبيعك تسليمى حاصل اولديغى كبى مشترى دخى آنى قبض ايتمش اولور

٢٦٥ ماده

مبيعك اختلافيله كيفيت تسليمى دخى مختلف اولور

٢٦٦ ماده

مشترى عرصه و اراضينك ايچنده بولنديغى وياخود برطرفدن كورر اولديغى حالده قبضه بايعك رخصت ويرمسى تسليمدر

٢٦٧ ماده

اوزرنده اكين اولان ارضك تسليمنده اوزرنده‌كى اكينى بچوب ياخود حيوانه يديروبده ارضى تخليه ايتمكه بايع مجبور اولور

٢٦٨ ماده

اوزرنده ميوه اولان اغاجك تسليمنده ميوه‌سنى ديوشروب اغاجى تخليه ايتمكه بايع مجبور اولور

٢٦٩ ماده

اغاج اوزرنده اوله‌رق صاتلمش اولان میوه‌یی مشترینڭ دیو شیرمسنه بایعڭ رخصت ویرمسی تسلیمدر

٢٧٠ ماده

خانه وباغ کبی کلیدلی عقارڭ ایچنده ایکن بایعڭ مشتری‌یه تسلیم ایتدم دیمسی تسلیمدر وخارجنده ایکن مبیع اکر مشتری درحال انی کلیدلیه بیله‌جك مرتبه قریب ایسه مجرد تسلیم ایتدم دیمسی تسلیمدر ٠ واکر اول مرتبه قریب دکل ایسه اورایه واروبده ایچنه کیره بیله‌جك قدر وقت مروریله تسلیم تحقق ایدر

٢٧١ ماده

کلیدلی عقارڭ مفتاحنی ویرمك تسلیمدر

٢٧٢ ماده

حیوان باشندن یاقولاغندن ویایولارندن طوتیلوب تسلیم اولنور ٠ فقط مشترینڭ کلفتسزجه تسلمنه قدرتی اولان محلده ارائه‌سیله قبضنه رخصت اعطاسی دخی تسلیمدر

٢٧٣ ماده

مکیلات وموزونات مشترینڭ امریله کیل یاوزن اولنه‌رق تهیئه‌واعطا ایلدیکی ظرف‌وقاب‌درونه قونلمق تسلیمدر

٢٧٤ ماده

عروضك تسليمی مشتريـنك النه اعطـاسيله ياخود يانـنه قويمق ويا ميداندهاولوبده بالارائه قبضنه رخصت ويرمك ايله اولور

٢٧٥ ماده

انبـار و صندق كبی كايدلی برمحل ايچنده بولنـان شـيلر طوپدن صاتلدقده مفتاحنك مشتری يه اعطـاسيله قبضنه رخصت ويرلمك تسليمدر

مثلا بر انبار بغدای ياخود برصندق كـتاب طوپدن صاتلدقده مفتاحنك اعطاسی مبيعی تسليم ديمكدر

٢٧٦ ماده

مشـتری مبيعی قبض ايدر ايكن بايعك كوروبده منع ايتمامسی قبضه رخصتدر

٢٧٧ ماده

بايعك اذنی اولمقسزين مشترينك ثمنی تأديه ايتمدين مبيعی قبض ايتمسی معتبر دكلدر

فقط مشـتری بلا اذن قبض ايدوبده يدنده مبيعك تلف اولور ياخود سقطلنور ايسه قبض معتبر اولور

(فصل ثانی)

(مبیعك حق حبسنه دائر مواد بیاننده‌در)

۲۷۸ ماده

پشین صاتشده مشتری ثمنی تماماتأدیه ایدنجه‌یه‌دك بایعك مبیعی حبس وتوقیف ایتمك حقی واردر

۲۷۹ ماده

بایع اشیای متعـددەیی صفقهٔ واحده ایله صاتدقده هر برینك بشـقه بشقه بهاسنی بیان ایتمش اولسه بیله تماما ثمنی قبض ایدنجه‌یه‌دك مجموع بیعی حبس ایده‌بیلور

۲۸۰ ماده

مشـترینك رهن وكفیل ویرمسی بایعك حـق حبسـنی اسقاط ایده‌مز

۲۸۱ ماده

بایع ثمنی قبض ایتمدین مبیعی تسلیم ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور

بو صورتده ثمنی قبض ایدنجه‌یه‌دك توقیف ایتمك اوزره مبیعی استرداد ایده‌مز

۲۸۲ ماده

ثمن مبیعی المق اوزره بایع بركیمسه‌یی مشـتری اوزرینه حواله ایدر ایسـه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور .

وبو صورتده همان مبیعی مشتری یه تسلیم ایتمسی لازم کلور

۲۸۳ ماده

ویره‌سی یه صاتشده بایعك حق حبسی اولمیوب وعده‌سی حلولنده ثمنی قبض ایتمك اوزره همان مبیعی مشتری یه تسلیم ایتمسی لازم کلور

۲۸٤ ماده

بایع پشین اولمق اوزره صاتدقدن صکره ثمن مبیعی تأجیل ایدر ایسه حق حبسنی اسقاط ایتمش اولور و وعده‌سی حلولنده ثمنی قبض ایتمك اوزره همان مبیعی تسلیم ایتمسی لازم کلور

(فصل ثالث)

(مکان تسلیم حقنده در)

۲۸۵ ماده

عقد مطلق حین عقدده مبیع نره ده ایسه اوراده تسلیمنی اقتضا ایدر

مثلا بر کیسه تکفور طاغنده کی بغداینی استانبولده بر کیسه یه صاتدقده اول بغدایی تکفور طاغنده تسلیم ایدر یوقسه استانبولده تسلیم ایتمك اوزره اجبار اولنه‌ماز

۲۸٦ ماده

مبیعك نره ده اولدیغی مشترینك معلومی اولمیوبده

بعدالعقد مطلع اولسه مخیردر ۰ دیلرسه بیعی فسخ ایدر و دیلرسه حین عقدده مبیع نره ده ایسه اوراده قبض ایلر

ماده ۲۸۷

بر محل معینده تسلیم اولنمق شرطیله صاتلمش اولان مالك اوراده تسلیمی لازم کلور

(فصل رابع)

(تسلیمك مؤنتی یعنی کلفتی و لوازم تمامیتی بیاننده در)

ماده ۲۸۸

ثمنه متعلق اولان مصارف مشتری یه عائد در

مثلا آقچه‌نك صایمه و طارتمه اجرتلری کبی مصارف صرافیه مشتری طرفندن ویرلمك لازم کلور

ماده ۲۸۹

مبیعك تسلیمنه متعلق مصرفلر بایعه عائد در

مثلا کیله‌جی و قنطارجی اجرتلرینی بایعك ویرمسی لازم کلور

ماده ۲۹۰

جزافا صاتیلان شیلرك مؤنتی مشتری یه عائد در

مثلا بر باغك اوزومی مجازفة صاتلدقده دیو شیرمسی مشترینك اوزرینه در

كـذلك بر انبار بغدای مجازفة صاتلدقده انباردن اخراج و نقلی مشترینك اوزرینه لازمدر

٢٩١ ماده

اودون و كـومور كبی حیوان اوزرنده محمـولا صاتلمش اولان شیلری مشترینك خانه‌سنه نقل ایتمك امرنده عرف و عادت بلده نه ایسه اكا اتباع اولنور

٢٩٢ ماده

سند و حجت تحریری اجرتی مشتری اوزرینه لازمدر • فقط بایعك دخی محكمه‌ده بیعی تقریر و اشهاد ایلمسی لازم كلور

(فصل خامس)

(هلاك مبیعه مترتب اولان مواد بیاننده در)

٢٩٣ ماده

مبیع قبل القبض بایعك یدنده تلف اولسه مشتری حقنده بر شی ترتب ایتمیوب ضرری بایعه عائد اولور

٢٩٤ ماده

مبیـع بعدالقبض تلف اولسـه بایع حقنده بر شی ترتب ایتمیوب ضرری مشتری‌یه عائد اولور

٢٩٥ ماده

مشتری مبیعی قبض ایدوب لكن ثمنی تأدیه ایتمدین مفلسا

فوت اولسه بایع مبیعی استرداد ایده‌میوب غرمایه داخل
اولور

۲۹۶ ماده

مشتری مبیعی قبض وثمنی تأدیه ایتمدین مفلسا فوت اولسه
بایع ثمنی مشتری‌نك ترکه‌سندن استیفا ایدنجه‌یه‌دك مبیعی
حبس ایده‌بیلور
بوصورتده حاکم مبیعی بیع ایدوب ثمنی وفا ایدر ایسه
بایعك اله‌جغی تماما ایفا ایدر و فضله‌سی قالدیغی تقدیرده
غرمایه ویرر و اکر بایعك اله‌جغندن ناقص ایسه اول
ثمنی بایع تماما الدقدن صکره نقصاننی غرامهٔ مشتری‌نك
ترکه‌سندن الور

۲۹۷ ماده

بایع ثمنی قبض ایدوب لکن مبیعی مشتری‌یه تسلیم ایتمدین
مفلسا فوت اولسه مبیع بایع یدنده امانت قالمش اولور
بوصورتده مشتری مبیعی اولوب سائر غرما مداخله ایده‌مز

(فصل سادس)

(سوم‌شرا و سوم نظر حقنده در)

۲۹۸ ماده

سوم شرا طریقیله یعنی تسمیهٔ ثمن اولنه‌رق اشترا ایتمك

اوزره مشترينك قبض ايدوبده كوتورديكى مال مشترى يدنده تلف و ضايع اولدقده قيميـاتدن اولديغى تقـديرده قيمتنى و مثلياتدن اولديغى تقـديرده مثلنى بايعه ويرمسى لازم كلور . اما ثمن تسميه اولنمامش ايسه مشترى يدنده امانت حكمنده اولهرق بلا تعد تلف و ضايع اولديغى حالده ضمان لازم كلز

مثلا بايع بو حيوانك بهاسى بيك غروشدر كوتور بكنور ايسـهك آل ديوب مشـترى دخى اولوجهله اشترا ايتمك اوزره اولوب كوتورسه وخانه‌سنده حيوان تلف اولسه دكر بهاسنى بايعه ويرمسى لازم كلور . اما بهاسى بيان ايدلميه‌رك بايع كوتور بكنور ايسـهك الورسون ديوب مشـترى دخى بكنور ايسه بعده بازارلغنى ايدوبده اشترا ايتمك اوزره كوتوردكده يدنده بلا تعد تلف اولسه ضمان لازم كلز

٢٩٩ ماده

سوم نظر طريقيله يعنى كورمك ياخود كوسترمك اوزره قبض اولنان مال كرك بهاسى بيان اولنسون وكرك بيان اولنمسون قابضك يدنده امانت اولهرق بلا تعد تلف وضايع اولسه ضمان لازم كلز

(باب سادس)

(خيارات بياننده اولوب يدى فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(خيار شرط بياننده در)

٣٠٠ ماده

بايع يا مشترى و ياخود ايكيسى بردن مدت معلومه ايچنده بيعى فسخ ايتمك ياخود اجازت ايله انفاذ ايلمك خصوصنده مخير اولمق اوزره بيعده شرط قيلمق جائز در

٣٠١ ماده

خيار شرط ايله مخير اولان طرف مدت خيارنده يعنى مخير اولديغى مدت ظرفنده ديلرسه بيعى فسخ ايدر و ديلرسه مخير اولور

٣٠٢ ماده

كرك فسخ و كرك اجازت قولا اولديغى كبى فعلا دخى اولور

٣٠٣ ماده

اجازت قوليه اجازت ويردم ياراضى اولدم كبى رضايه و فسخ قولى فسخ ايتدم يا واز كچدم كبى عدم رضايه دلالت ايدن سوزلر در

٣٠٤ ماده

اجازت فعليه رضايه و فسخ فعـلى عدم رضيه دلالت ايدن فعلدر

مثـلا مشـترى مخير اولديغى حالده مدت خيارنده مبيعى صاتلغه چيقـارمق ياخود رهن و يا ايجار ايتمـك كبى تملكك لوازمندن اولان بروجهله تصرف ايتمسى اجازت فعليـه و بايع مخـير اولديغى حالده اولوجهله تصرف ايتمسى فسخ فعليدر

٣٠٥ ماده

مخير اولان كيمسه بيعى فسخ و ياخود انفاذ ايتمدين مدت خيار مرور ايدر ايسه بيع تمام اولور

٣٠٦ ماده

خيار شرط وارثه انتقال ايتمز

بو صورتده مخير اولان كيمسه بايع ايسه وفاتيله مشـترى مبيعه مالك اولور ٠ و اكر مخير مشترى ايسه وفاتنده وارثى مخير اولمقسزين مبيعه مالك اولور

٣٠٧ ماده

بايع و مشـترى ايكيسى بردن مخير اولدقلرى تقديرده هر قنغيسى فسخ ايدر ايسه بيع منفسخ اولور ٠ و هر قنغيسى اجازت ويرزسه يالكز انك خيارى زائل اولوب ديكرى مخير قالور

٣٠٨ ماده
يالكز بايع مخير اولديغى صورتده مبيع كندى ملكندن چيقميوب ينه كندوسنك مالى عد اولنور . و مبيع بعدالقبض مشترى يدنده تلف اولسه ثمن مسمى لازم كلميوب مشترينك يوم قبضنده كى قيمتنى ويرمسى لازم كلور

٣٠٩ ماده
يالكز مشترى مخير اولديغى صورتده مبيع بايعك ملكندن چيقوب مشترينك مالى عد اولنور . و مبيع بعدالقبض مشترى يدنده تلف اولسه ثمن مسمانك اعطاسى لازم كلور

(فصل ثانى)

(خيار وصف بيانده در)

٣١٠ ماده
بايعك بر وصف مرغوب ايله متصف اولمق اوزره صاتمش اولديغى مال اول وصفدن عارى چيقسه مشترى مخير در . ديلرسه بيعى فسخ ايدر و ديلرسه مجموع ثمن مسما ايله مبيعى قبول ايدر بوكا خيار وصف ديرلر

مثلا صاغيلور ديو صاتلمش اولان بر اينك سوتدن كسلمش اولديغى ظاهر اولسه مشترى مخير اولور

وكذا كيجه وقتى قرمزى ياقوتدر ديو صاتيلان طاش صارى ياقوت چيقسه مشترى مخير در

٣١١ ماده

خيار وصف وارثه انتقال ايدر

يعنى خيار وصف ايله مخير اولان مشترى وفات ايدبجك مبيعك اول وصفدن عارى اولديغى ظاهر اولدقده وارثك دخى بيعى فسخ ايتمكه صلاحيتى واردر

٣١٢ ماده

خيار وصف ايله مخير اولان مشترى مبيعده تملك لوازمندن اولان بر وجهله تصرف ايدرسه خيارى ابطال ايتمش اولور

(فصل ثالث)

(خيار نقد حقنده‌در)

٣١٣ ماده

بايع ومشترى فلان وقته قدر تأديهٔ ثمن اولنمق واولنمزسه بينلرنده بيع اولمق اوزره پازارلق ايتسه‌لر صحيح اولور بوكا خيار نقد دينلور

٣١٤ ماده

مدت معينه‌ده مشترى ثمنى تأديه ايدمز ايسه خيار نقد ايله عقد اولنان بيع فاسد اولور

٣١٥ ماده

خيار نقد ايله مخير اولان مشترى مدت معينه ايچنده وفات ايدر ايسه بيع باطل اولور

(فصل رابع)

(خيار تعيين بياننده‌در)

٣١٦ ماده

قيمیاتدن ايكی ياخود اوچ شيئك بشقه بشقه بهالری بيان اولنه‌رق بونلردن مشتری ديلديكنی المق ياخود بايع ديلديكنی ويرمك اوزره صاتمق صحيح اولور

بوكا خيار تعيين دينلور

٣١٧ ماده

خيار تعيينده تعيين مدت لازمدر

٣١٨ ماده

خيار تعيين ايله مخير اولان كيمسه مدت معينه مرورنده الديغی شیئ تعيينه مجبور اولور

٣١٩ ماده

خيار تعيين وارثه انتقال ايدر

مثلا اعلی و اوسط وادنی اولمق اوزره بر جنسدن اوچ طوپ قماشك اوچ يا درت كون ظرفنده مشتری قنغيسنی اختيار ايدر ايسه المق اوزره بايع لاعلی التعيين برينی صاتسه و مشتری دخی بو منوال اوزره قبول ايتسه بيع منعقد اولور و مدت معينه مرورنده مشتری برينی

تعيين ايله ثمن مسماسنى ويرمكه مجبور در . وقبل التعيين وفات ايتسه وارثى دخى اولوجهله بربنى تعينه مجبور اولور .

(فصل خامس)

(خيار رؤيت حقنده‌در)

٣٢٠ ماده

بركيمسه برمالى كورمدين اشترا ايتسه كورنجه‌يه‌دك مخيردر كوردكده ديلرسه فسخ ايدر وديلرسه قبول ايدر بوكا خيار رؤيت دينلور

٣٢١ ماده

خيار رؤيت وارثه انتقال ايتمز .

بناء على ذلك مشترى المش اولديغى مالى كورمدين وفات ايتسه وارثى مخير اولمقسزين اول ماله مالك اولور

٣٢٢ ماده

مالنى كورمدين صاتان بايع ايچون خيار رؤيت يوقدر مثلا بركيمسه كندويه ارثا انتقال ايدن مالى كورمدين صاتسه بيع بلاخيار منعقد اولور

٣٢٣ ماده

خيار رؤيت بحثنده رؤيت مبيعك اصل مقصدى بيلدير حال ومحلنه واقف اولمقدن كنايه‌در

مثلا مشتری ایچی طیشی بردوزی‌یه اولان ساده
وقاشـك طیشنی وچیچکلی وچبوقلی قاشك چیچکلر
وچبوقلرینی کوروب ودول ایچون النان قیونك ممه‌س
واتی ایچون النان قیونك ارقه‌سنی یوقلایوب ومأکولا
ومشروباتك چاشنیسنی طاتوبده بعده اشترا ایلسه خ
رؤیت یوقدر

٣٢٤ ماده

نمونه کوستریله‌رك صاتیلان شیلرك نمونه‌سنی کور
کفایت ایدر

٣٢٥ ماده

مبیع نمونه‌دن دون چیقار ایسه مشتری مخیر اول
دیلرسه قبول ایدر ودیلرسه رد ایدر
مثلا بغدای ویاغ وبردوزی‌یه یاپلمش اولان بزوچ
وامثالی معمولاتك نمونه‌سنه باقیله‌رق اشترا اولنوبده
نمونه‌دن اشاغی ظهور ایتسه مشتری مخیر اولور

٣٢٦ ماده

خان وخانه کبی عقاراتك اشتراسنده هر اوطه‌سنی کور
لازمدر . فقط اوطه‌لری یك نسق اولنلرك بر اوطه
کورمك کافیدر

٣٢ ماده
اوت شيلرك طوپدن اشتراسنده هر برينى بشقه بشقه
رمك لازمدر
٣ ماده
ـترى متفاوت شيلرك بعضيسنى كوروبده بعضيسنى
رمدين طوپدن اوله‌رق اشترا ايتسه وكورمديكنى
رد كده بكنمسه مخير اولوب ديلرسه هپسنى بردن
ل ايدر وديلرسه هپسنى بردن رد ايدر . يوقسه
ديكنى الوبده بكنمديكنى رد ايده‌مز
٢ ماده
ك بيع وشراسى صحيح اولوب فقط وصفنى بيلديكى
ل اشترا ايتدكده مخير اولور
(وصفنى بيلديكى برخانه اشترا ايلسه مخير اولوب
نى اوكرندكده ديلرسه قبول ايدر وديلرسه رد ايدر
٢ ماده
قبل الشرا اعمايه وصف وتعريف اولنوبده اشترا
ه مخير اوله‌ماز
١ ماده
ث يوقلامق ايله معلوم اولان شيلرده اليله طوتوب
مسيله وقوقليه‌جق شيلرده قوقلامسيله وطاتيله‌جق
ه طاتمسيله مخيرلكى ساقط اولور

يعنى بومثللو شيلرى يوقلايوب وقوقلايوبده بعده اشـ‍ـه
ايلسه بيعى صحيح ولازم اولور

٣٣٢ ماده

بركيمسـه شرا قصـديله يعنى اليجى كوزيله كورمش
اولديغى مالى برمدت صكره اول مال اولديغنى بيله‌رك
اشترا ايتسه خيار رؤيتى يوقدر • فقط اول مالده برتغ
حاصل اولمش ايسه اولوقت مخير اولور

٣٣٣ ماده

مبيعك اشتراسـنه ياخود قبضنه وكيل اولان كيمسه‌نك
رؤيتى اصيلك رؤيتى كبيدر

٣٣٤ ماده

رسولك يعنى مجرد مبيعى الوب كوندرمكه مأمور
كوندريلان آدمك رؤيتى مشـتر ينك خيـار رؤيتنى
اسقاط ايلمز

٣٣٥ ماده

مشـتر ينك مبيعده تملكك لوازمـندن اولان بروجهله
تصرف ايتمسى خيار رؤيتنى اسقاط ايدر

(فصل سادس)

(خيار عيب بيانده در)

٣٣٦ ماده

بيع مطلق مبيعك عيبدن سالم اولمسنى اقتضا ايدر يعنى عيوبدن برائتنى شرط ايتمكسزين و صاغلام و چوروك وقصورلى وقصورسز ديمكسزين مال صاتمق مالك صاغلم وعيبسز اولمسنى ايجاب ايدر

٣٣٧ ماده

بيع مطلق ايله صاتيلان برمالك عيب قديمى تبين ايتدكده مشترى مخيردر ديلرسه رد ايدر وديلرسه ثمن مسما ايله قبول ايلر . يوقسه مالى اليقويوبده عيبى ايچون بهاسنى تنقيص ايدەمز . ايشته بوكا خيار عيب دينلور

٣٣٨ ماده

عيب ديو اهل وارباى بيننده مالك بهاسنه ايراث نقصان ايدن قصوره ديرلر

٣٣٩ ماده

عيب قديم بايع يدنده ايكن مبيعده موجود اولان قصوردر

٣٤٠ ماده

بعدالبيع قبل القبض بايع يدنده ايكن مبيعده حادث اولان عيب موجب رد اولان عيب قديم حكمنده در

٣٤١ ماده

بایع حین بیعده مبیعك برعیبنی بیان ایدرك مشتری اول عیب ایله قبول ایتدكده اول عیب سببیله مخیر اولهماز

٣٤٢ ماده

بایع برمالی هرعیب دعواسندن ذمتی بری اولمق شرطیله صاتدقده مشتری ایچون خیار عیب یوقدر

٣٤٣ ماده

مشتری برمالی هرعیبیله مقبولمدر دیو اشترا ایلرسه ارتق انده عیب دعواسنه صلاحیتی یوقدر

مثلا مشتری برحیوانی كور طوپال چوروك چاریق هرنه ایسه مقبولمدر دیو صاتون السه ارتق عیب قدیمی وارایمش دیو رد ایدهمز

٣٤٤ ماده

مشتری مبیعك عیبنه مطلع اولدقدن صكره انده تملكات لوازمندن اولان بروجه ایله تصرف ایتسه خیار عیبی اسقاط ایتمش اولور

مثلا مشتری مبیعی عیب قدیمنه بعدالاطلاع بیعه عرض ایتسه یعنی صاتیلقه چیقارسه عیبه رضا دیمك اولهرق ارتق رد ایدهمز

ماده ٣٤٥

مبيعك مشترى عندنده برعيبى حادث اولدقدن صكره عيب قديمى ميدانه چيقسه مشترينك بايعه رد ايتمكه صلاحيتى اولميوب فقط نقصان ثمن ادعاسنه صلاحيتى واردر

مثلا مشترى صاتون الديغى بر طوپ قماشى كسوب بچدكدنصكره چوروك ياخود ياتقين اولمق مثللو برعيب قديمنه مطلع اولسه چونكى كسوب بچمسيله بر ايكى قصور دها پيدا اولديغندن رد ايدهميوب فقط عيب قديمندن طولايى نقصان ثمن الور

ماده ٣٤٦

نقصان ثمن بيغرض اهل وقوفك اخبارى ايله معلوم اولور

شويله كه مبيعك بركره سالما و بركره معيبا قيمتى تقويم و تقدير اولنوب بو ايكى قيمت بيننده كى تفاوت سالما اولان قيمتك قاچده برى ايسه ثمن مسمانك اول نسبتله نقصانى نقصان ثمن اعتبار اولنور

مثلا مشترى التمش غروشه الديغى بر طوپ قماشى كسوب بچدكدنصكره عيب قديمنه مطلع اولدقده اهل وقوف اول قماشك سالما قيمتى التمش و عيب قديمى ايله قيمتى

قرق بش غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر نقصان ثمن اون بش غروش اولمغله مشترینك انی طلب و دعوا ایتمکه صلاحیتی وار در

و اکر اول مالك سالما قیمتی سکسان ومعیبا قیمتی التمش غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر اشبو ایکی قیمت بیننده کی تفاوت که یکرمی غروشدر سکسان غروشك ربعی اولمغله ثمن مسمانك ربعی اولان یکرمی غروشی مشترینك طلب و دعوایه صلاحیتی اولور

و اکر اول قماشك سالما قیمتی اللی و معیبا قیمتی قرق غروش اولدیغنی اخبار ایتسه‌لر ایکی قیمت بیننده تفاوت اولان اون غروش اللی غروشك خمسی اولمغله ثمن مسمانك خمسی اولان اون غروش نقصان ثمن اعتبار اولنور

ماده ٣٤٧

عیب حادث زائل اولسه عیب قدیم ینه ردی موجب اولور

مثلا بر حیوان اشترا اولنوب ده مشتری عندنده خسته اولدقدن صکره عیب قدیمی میدانه چیقسه آنی بایعه رد ایده میوب نقصان ثمن آلور فقط اول خسته‌لق زائل اولسه مشتری عیب قدیمی ایله اول حیوانی بایعه رد ایدر

ماده ٣٤٨

بایع اکر مشتری عندنده بر عیب حادث اولدقدن صکره عیب قدیمی میدانه چیقان مبیعی اول عیب حادث ایله کیرو المغه راضی اولور ایسه مانع رد بولنمدیغی تقدیرده مشترینك نقصان ثمن ادعاسنه صلاحیتی قالمیوب یا مبیعی بایعه رد یاخود تمام بهاسیله قبول ایتمکه مجبور اولور حتی مشتری اول مالی عیب قدیمنه مطلع اولدقدن صکره آخره صاتسه ارتق نقصان ثمن ادعاسنه صلاحیتی قالماز

مثلا مشتری بر طوپ بز الوب کوملك کسدکدن صکره چوروك ایدوکنه مطلع اولدیغی حالده صاتسه بایعدن نقصان ثمن ادعا ایده مز

زیرا بایع بن انی عیب حادث ایله یعنی کسلمش اولدیغی حالده الوردم دیه بیله جکندن مشتری انی صاتمسیله حبس و امساك ایتمش اولور

ماده ٣٤٩

زیاده یعنی مبیعه مشترینك مالندن برشیئك ضم وعلاوه سی مانع رد اولور

مثلا بزی دیکمك یاخود بویاتمق ایله مشترینك ایپلکی یاخود بویاسی بزه ضم اولنمق وکذا عرصه یه مشتری طرفندن اغاج دیکلمك رده مانعدر

ماده
رد بولندیغی حالده بایع راضی اولسه دخی معیب
ن مبیعی کیرو الهمیوب نقصان ثمن ویرمکه مجبور
ر
مشتری اول مالی عیب قدیمنه مطلع اولدقدن صکره
سه بیله بایعدن نقصان ثمن الهبیلور
مشتری صاتون الدیغی برطوپ بزدن کوملك
ریوب دیکدیردکدن صکره بزك چوروك اولدیغنه
ع اولدقده بایع راضی اولسه دخی استرداد ایده میوب
ان ثمن ویرمکه مجبور اولور ومشتری اول کوملکی
سه بیله بزك نقصان ثمنی بایعدن الور
بوصورتده مشترینك مالی اولان ایپلکك مبیعه علاوه
حاقی مانع رد اولمغله بایع بن انی بویله کسلمش ودیکلمش
دیغی حالده الوردم دیمکه صلاحیتی اولمیه جغندن
زی انی بیع ایله حبس وامساك ایتمش اولماز
٣ ماده
قهٔ واحده ایله اشترا اولنان شیلرك بعضیسی معیب
غدقده قبل القبض ایسه مشتری مجموعنی رد ایدر
ود ثمن مسمی ایله قبول ایلر یوقسه معیبی رد ایدوبده
کری الیقویمغه صلاحیتی یوقدر . واکر بعد القبض

ایسه تفریقنده ضرر اولمدیغی حالده یالکز معیب او
ثمن مسمادن سالما حصه‌سیله رد ایدر وبایعك رضا
اولمدقچه ایکیسنی بردن رد ایده‌مز . اما تفریقنده ض
اولدیغی حالده مجموعنی بردن رد ایدر یاخود مجمو
ثمن مسما ایله قبول ایلر
مثلا قرق غروشه النان ایکی فسدن بریسی قبل القب
قصورلی چیقسه ایکیسنی بردن رد ایده‌بیلور . واکر
القبض بریسی قصورلی چیقسه یالکز انی سالما قیمتی
غروش ایسه قرق غروشدن تنزیل ایله رد ایدر .
بر جفت ایاق قابی النوبده بعد القبض برتکی قصور
چیقسه ایکیسنی بردن رد ایله تماما آقچه‌سنی استر
ایده‌بیلور

٣٥٢ ماده

مکیلات وموزوناتدن اوله‌رق برشخص برجنسدن او
اوزره اشترا وقبض ایتمش اولدیغی مقدار معینك بعضیـ
چوروك بولسه مخیر در دیلرسه جمله‌سنی قبول ایا
ودیلرسه جمله‌سنی رد ایدر

٣٥٣ ماده

بغدای وامثالی حبوبات طپراقلی چیقدیغی تقدیرده ع
قلیل عد اولنورسه بیع صحیح ولازم اولور وا

ـاس عيب عد اولنور درجه‌ده ايسـه مشتری
ولور
ماده
ه وجوز مقوله‌سی شـيلرك بعضيسی فنا وچوروك
يوزده اوچ كبی عرفا وعادة استكثار اولنميه‌جق
ی معفو اولور ۰ واكر قصورلی چيقان يوزده
ی چوق اولورسـه معفو اولميوب مشـتری جمله
ايعه رد ايله تماما ثمنی كيرو الور
ماده
ر اصلا منتفع به اولميه‌جق حالده ظهور ايدر ايسه
ل اولوب مشتری تماما ثمنی استرداد ايلر
تر اولنـان يمورطه اصلا ايشـه يرامز صورتده
چيقسه مشتری تماما آقچه‌سنی كيرو الور

(فصل سابع)

(غبن وتغرير بيانده‌در)

ماده
تغرير غبن فاحش بولنسه مغبون اولان كيمسـه
خ ايده‌مز
يتيمی بلا تغرير اولنسـه دخی غبن فاحش ايله

بیع صحیح اولمیان مال وقف و بیت المال دخی مال حکمنده در

۳۵۷ ماده

متبایعاندن بری دیکرینی تغریر ایدوبده بعده غبن فا اولدیغی تحقق ایتدکده مغبون اولان کیمسه بیعی ایده‌بیلور

۳۵۸ ماده

غبن فاحش ایله مغبون اولان کیمسه نك وفاتنده دعواسی وارثنه انتقال ایتمز

۳۵۹ ماده

تغریر اولنان مشتری بعده غبن فاحش اولدیغنه اولدقدن صکره مبیعده تملکك لوازمندن اولان ایله تصرف ایدر ایسه ارتق حق فسخی قالماز

۳۶۰ ماده

تغریر وغبن فاحش ایله اشترا اولنان مبیع تلف یاه اولسه و یاخود اول مبیعده معیب اولمق و اولوبده اوزرینه بنا یاپلمق کبی بر کیفیت حدوث مغبون اولان کیمسه نك بیعی فسخه صلاحیتی قالم

(باب سابع)

(مبیعك انواع واحكامی بیاننده اولوب التی فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(بیعك انواعی بیاننده در)

٣٦١ ماده

بیعك انعقادنده ركنی اهلندن یعنی عاقل ومیزدن صدور ایتمك وحكمی قابل اولان محله مضاف اولمق شرطدر

٣٦٢ ماده

ركننده خلل اولان بیع مثلا مجنونك بیعی باطلدر

٣٦٣ ماده

بیعك حكمنی قابل اولان محلی موجود ومقدور التسلیم ومال متقوم اولان مبیعدر

بناء علی ذلك معدومك ومقدور التسلیم ومال متقوم اولمیان شیئك بیعی باطلدر

٣٦٤ ماده

انعقاد بیعك شرطی بولنوبده بعض اوصاف خارجیه سی اعتباریله مشروع اولمازسه مثلا مبیع مجهول یاخود ثمننده خلل واقع اولور ایسه بیع فاسد اولور

٣٦٥ ماده

بیعك نافذ اولمسی ایچون بایع مبیعه مالك یاخود مال صاحبنك وكیلی یا ولیسی یا وصیسی اولمق وغیرك حق اولمامق شرطدر

٣٦٦ ماده

بیع فاسد عند القبض نافذ اولور

یعنی مشترینك مبیعده تصرفی جائز اولور

٣٦٧ ماده

خیاراتدن بریسی بولنور ایسه بیع لازم اولماز

٣٦٨ ماده

بیع فضولی وبیع مرهون كبی غیرك حق تعلق ایدن بیع اول غیرك اذننه موقوفاً منعقد اولور

(فصل ثانی)

(انواع بیوعك احكامی بیاننده در)

٣٦٩ ماده

بیع منعقدك حكمی ملكیتدر

یعنی مشترینك مبیعه وبایعك ثمنه مالك اولمسیدر

٣٧٠ ماده

بیع باطل اصلا حكمی افاده ایتمز

بناء عليه بيع باطلده مشتری بایعك اذنیله مبیعی قبض ایتدکده مبیع مشتری عندنده امانت قبیلندن اولهرق بلاتعد تلف اولسه مشتری یه ضمان لازم كلمز

۳۷۱ ماده

بیع فاسد عندالقبض حكمی افاده ایدر

یعنی مشتری بایعك اذنیله مبیعی قبض ایتدكده اكا مالك اولور

بناء علیه بیع فاسد ایله اشترا اولنان مبیع مشتری عندنده تلف اولسه ضمان لازم كلور . شویله كه مثلیاتدن ایسه مثلنی و قیمیاتدن ایسه یوم قبضنده كی قیمتنی مشترینك بایعه ویرمسی لازم اولور

۳۷۲ ماده

بیع فاسدده عاقدیندن هربرینك بیعی فسخ ایتمكه حق واردر

فقط مبیع اكر مشتری یدنده تلف اولور ایسه یاخود مشتری انی استهلاك ویادیكره بیع صحیح ایله بیع یاهبه كبی برصورتله الندن چیقارر ایسه ویاخود مبیع خانه اولوبده تعمیر اولنمق ویاعرصه اولوبده اغاج دیكلمك كبی برصورتله مشتری طرفندن مبیعه برشی علاوه ویاخود بغدای اولوبده طحن ایله اون ایدلمك كبی

مبيعك اسمى دكيشەجك صورتلە تغيير ايديلور ايسە حق فسخ قالماز

٣٧٣ مادە

بيع فاسد فسخ اولندقدە اكر قبض ثمن اولنمش ايسە بايع ثمنى رد ايدنجەيەدك مشتر ينك مبيعى حبس ايتمك حقى واردر

٣٧٤ مادە

بيع نافذ فى الحال حكمى افادە ايدر

٣٧٥ مادە

بيع نافذ لازمدە متبايعاندن هيچ بريسى دونەمز

٣٧٦ مادە

بيع غير لازمدە مخير اولان كيمسە بيعى فسخ ايدەبيلور

٣٧٧ مادە

بيع موقوف عندالاجازە حكمى افادە ايدر

٣٧٨ مادە

بيع فضوليدە مالى صاحبى وياوكيلى ياخود وليسى ياخود وصيسى اجازت ويرر ايسە نافذ وويرمز ايسە منفسخ اولور . فقط اجازتدە بايع ومشترى و مجيز ومبيع قائم اولمق شرطدر بونلردن بريسى هلاك اولسە اجازت جائز اولماز

٣٧٩ ماده

بیع مقایضه‌ده بدلینك ایکیسنده مبیع حکمنده اولدیغندن بونلرده مبیعك شرائطی معتبردر • فقط تسلیمجه منازعه وقوعنده متبایعان ایکیسی بردن تسلیم وتسلم ایدرلر

(فصل ثالث)

(سلم حقنده در)

٣٨٠ ماده

بیع کبی سلم دخی ایجاب وقبول ایله منعقد اولور مثلا مشتری بایعه یوز کیله بغدای ایچون بیك غروش سلم ویردم دیوب اول دخی قبول ایتدکده (سلم) منعقد اولور

٣٨١ ماده

سلم انجـق مقـدارینی وصفتنی مثلا اعلالغنی یا ادنالغنی تعیین ایلمك قابل اولان شیلرده صحیح اولور

٣٨٢ ماده

مکیلات وموزونات ومذروعاتك مقداری کیل ووزن وذراع ایله تعیین اولنور

٣٨٣ ماده

عددیات متقاربه‌نك تعیین مقداری صایی ایله اولدیغی کبی کیل ووزن ایله دخی اولور

٣٨٤ ماده

طوغله وکرپیج کبی عددیاتك قالبلری معین ومعلوم اولمق لازمدر

٣٨٥ ماده

بزوچوقه امثالی ذراعیاتك طول وعرضی ورقتی ونه‌دن معمول ونره‌نك ایشی تعیین اولنمق لازمدر

٣٨٦ ماده

سلمك صحتنده ومبیعك جنسی مثلا بغدای وپرنج وخورما دیو ونوعی مثلا یغمور ایله یاسق ایله حاصل اولان دیو وصفتی مثلا اعلا یاخود ادنا دیو تعیین وکرك مبیعك وکرك ثمنك مقداری ومبیعك زمان ومکان تسلیمی بیان اولنمق شرطدر

٣٨٧ ماده

صحت سلمك بقاسنده ثمنك مجلس عقدده تسلیمی شرطدر . وعاقدین قبل التسلیم افتراق ایدرلر ایسه عقد سلم منفسخ اولور :

(فصل رابع)

(استصناع بیانده‌در)

٣٨٨ ماده

برکیمسه اهل صنایعدن برینه بکا شو قدر غروشه شویله

برشی یاپ دیوب اودخی قبول ایتسه استصناعا بیع منعقد اولور

مثلا مشتری پاپوشجی‌یه ایاغنی کوستره‌رك فلان نوع سختیاندن شو قدر غروشه بکا برچفت پاپوش یاپ دیوب او دخی قبول ایتسه یاخود مرانقوز ایله طول وعرضی و اوصاف لازمه‌سنی بیان ایدرك بر قایق یاخود کمی یاپمق اوزره پازارلق ایتسه استصناع منعقد اولور کذلك طول وحجمی و سائر اوصاف لازمه‌سی بیان اولنه‌رق هر بری شو قدر غروشه اولمق اوزره بر فابریقه‌جی ایله شوقدرایکنه‌لی تفنك یاپمق اوزره پازارلق اولنسه استصناع منعقد اولور

۳۸۹ ماده

استصناعی متعامل اولان شیلرده علی الاطلاق استصناع صحیحدر ۰ اما تعامل جاری اولمیان شیلرده مدت بیان اولنور ایسه سلم اولوب انده شرائط سلم معتبردر۰ و اگر مدت بیان اولنمازسه ینه استصناع قبیلندن اولور

۳۹۰ ماده

استصناعده مصنوعك مطلوبه موافق اوله‌جق وجهله توصیف و تعریفی لازمدر

۳۹۱ ماده

استصناعده پشین آقچه ویرمك لازم دکلدر

۳۹۲ ماده

استصناع منعقد اولدقدن صکره طرفین پازارلقدن دونه‌مز • فقط مصنوع اکر تعریفه موافق اولمزسه مستصنع مخیردر

(فصل خامس)

(بیع مریضك احکامی بیانده در)

۳۹۳ ماده

بر مریض مرض موتنده ایکن ورثه‌سندن برینه برشی صاتسه دیکر وارثلرك اجازتنه موقوف اولوب مریضك وفاتندن صکره اجازت ویررلر ایسه نافذ اولور ویرمزلر ایسه نافذ اولماز

۳۹٤ ماده

مرض موتنده ایکن مریض حین وفاتنده کندویه وارث اولمیان برینه ثمن مثلیله برشیء صاتسه صحیح و معتبر اولور • و اکر محابات یعنی ثمن مثلندن نقصان ایله بیع و تسلیم ایتدکدن صکره فوت اولسه ثلث مالی محاباته مساعد اولدیغی تقدیرده بیع ینه صحیح و معتبر اولور

وثلث مالی محاباته مساعد اولمدیغی صورتده مقدار نقصانی مشتری اکماله مجبور اولور . و اکمال ایتمز ایسه ورثه بیعی فسخ ایده بیلور

مثلا بیك بش یوز غروش قیمتلو بر خانه‌دن بشقه نسنه‌یه مالك اولمیان مریض موتندن اول خانه‌سنی وارثی اولمیان بر کیمسه‌یه بیك غروشه بیع تسلیم ایتدکدن صکره فوت اولسه محابات ایتمش اولدیغی بشیوز غروش ثلث ماله مساعد اولمغله بیع صحیح و معتبر اولوب ورثه بو بیعی فسخ ایده‌مز . و اکر مریض اول خانه‌یی بشیوز غروشه بیع و تسلیم ایتمش اولسه محابات ایتمش اولدیغی بیك غروش ثلث مالك ایکی قاتی اولمغله ورثه مشتری‌یه ثمنی مبیعك ثلثان قیمتنه ابلاغ ایت دیو تکلیف ایتدکلرنده مشتری ناقص اولان بشیوز غروشی ویرر ایسه ورثه بیعی فسخ ایده‌مز و اکر ویرمز ایسه بیعی فسخ ایله خانه‌یی استرداد ایده‌بیلورلر

ماده ٣٩٥

ترکه‌سی مستغرق دیون اولان کیمسه مرض موتنده مالنی ثمن مثلندن نقصان ایله صاتوبده فوت اولدیغی صورتده داینلری مبیعك ثمن مثلنی مشتری‌یه اکمال ایتدیررلر و اکمال ایتمزسه بیعی فسخ ایده‌بیلورلر

(فصل سادس)

(بيع الوفا حقنده در)

٣٩٦ ماده

بيع وفاده بايع ثمنى ردايله مبيعى استرداد ايده بيلديكى كبى مشترى دخى مبيعى رد ايله ثمنى استرداد ايده بيلور

٣٩٧ ماده

بيع وفا ايله صاتيلان مبيعى كرك بايع وكرك مشترى آخره صاته مز

٣٩٨ ماده

مبيعك منافعندن بر مقدارى مشترى يه عائد اولمق اوزره شرط قلنسه اول شرطه رعايت اولنور

مثلا وفاء صاتيلان باغك اوزومى بايع ايله مشترى بيننده مناصفة تقسيم اولنمق اوزره بالتراضى مقاوله ايتسه‌لر اول مقاوله موجبنجه عمل اولنمق لازم كلور

٣٩٩ ماده

وفاء صاتيلان مالك قيمتى دينه مساوى اولديغى حالده مشترى يدنده تلف اولسه مقابلى اولان دين ساقط اولور

٤٠٠ ماده

وفاء صاتيلان مالك قيمتىديندن ناقص اولديغى حالده مشترى يدنده تلف اولسه قيمتى مقدار ديندن ساقط اولور

و اوست طرفنی دخی مشتری بایعدن اخذ و استرداد ایلر

٤٠١ ماده

وفاء صاتیلان مالك قیمتی دیندن زیاده اولدیغی حالده مشتری یدنده تلف اولنسه قیمتندن دین مقابلی اولان مقداری ساقط اولور و تعدی وقوعبولمش ایسه زیاده‌یی دخی مشتری ضامن اولور و اکر بلا تعد تلف اولمش اولسه اول زیاده‌یی مشترینك اودمسی لازم کلمز

٤٠٢ ماده

بیع وفاده متبایعاندن بریسی فوت اولدقده حق فسخ وارثه انتقال ایدر

٤٠٣ ماده

مشتری الەجغنی استیفا ایتمدکجه وفاء اشترا ایتمش اولدیغی ماله بایعك دیکر غریملری مداخله ایده‌مز

اراده سنیه تاریخی فی ٨ محرم سنه ٢٨٦

كتاب الاجارات

﴿ صورت خط همايون ﴾

موجبنجه عمل اولنه

﴿ كتاب ثانى ﴾

(اجارات حقنده اولوب بر مقدمه ايله سكز بابى شاملدر)

(مقدمه)

(اجاره يه متعلق اولان اصطلاحات بياننده در)

٤٠٤ ماده

اجرت ٠ كرا يعنى بدل منفعت و ايجار كرايه ويرمك و استيجار كرا ايله طوتمق ديمكدر

٤٠٥ ماده

اجاره ٠ لغت عربده اجرت معناسنده در فقط ايجار معناسنده دخى استعمال اولنمشدر اصطلاح فقهاده منفعت معلومه يى عوض معلوم مقابله سندن بيع ايتمك ديمكدر

٤٠٦ ماده

اجارهٔ لازمه ٠ خيار شرط وخيار عيب وخيار رؤيتدن

عاری اولان اجارهٔ صحیحه‌درکه طرفیندن بریسی بلاعذر بونی فسخ ایده‌مز

٤٠٧ ماده

اجارهٔ منجزه • وقت عقددن اعتبارا ایجاردر.

٤٠٨ ماده

اجارهٔ مضـافه • كله‌جك بر وقت معیندن اعتبـارا ایجاردر.

مثلا كله‌جك فلان آیك ابتداسندن اعتبارا بر خانه بوقدر مدت ایچون شوقدر غروشه ایجار اولنسه اجارهٔ مضافه اوله‌رق منعقد اولور

٤٠٩ ماده

آجر • اجاره‌یه ویرن كیمسـه در ضم میم ایله مکاری وکسر جیم ایله موجر دخی دینلور

٤١٠ ماده

مستأجر • کسر جیم ایله استیجار ایدن کیمسه‌در

٤١١ ماده

مأجور • کرایه ویریلان شـیدر جیملرك فتحیله موجر ومستأجر دخی دینلور

٤١٢ ماده

مستأجر فیه • اجیرك عقد اجاره ایله التزام ایلدیکی

عملی ایفـا ایچون مستأجر طرفندن کندوسنه تسلیم اولنان مالدر

البسه دیکمك اوزره درزی‌یه ویریلان قاش ونقل ایچون حاله ویریلان جوله کبی

ماده ٤١٣

اجیر • نفسنی کرایه ویرن کیمسه‌در

ماده ٤١٤

اجر مثل • بیغرض اهل وقوفك تقدیر ایتدکلری اجرتدر

ماده ٤١٥

اجر مسمی • حین عقدده ذکر وتعیین اولنان اجرتدر

ماده ٤١٦

ضمـان • برشیئك مثلیاتدن ایسه مثلنی وقیمیاتدن ایسه قیمتنی ویرمکدر

ماده ٤١٧

معد للاسـتغلال • کرایه ویرلمك اوزره اعداد وتعیین اولنمش شیدر که فی الاصل کرایه ویرلمك اوزره یاپلمش یا آلنمش خان وخانه وحمام ودکان کبی عقارات ایله کرا عربه‌سی وکرا بارکیری مثللو شیلردر

وبرشـیئك علی التوالی اوچ سـنه ایجـارا ویرلمسی معد للاستغلال اولدیغنه دلیلدر

وبر كيمسه نفسيچون يابدرمش اولديغى بر شيئك معد للاستغلال اولديغنى ناسه اخبار واعلام ايله معد للاستغلال اولور

٤١٨ ماده

مسترضع · اجرت ايله سوت انا طوتان كيمسه‌در

٤١٩ ماده

مهاياه · تقسيم منافعدن عبارتدر

مثلا برخانه‌ده مشترك اولان ايكى كيمسه برسنه برى وديكر سنه ديكرى مناوبة انتفاع ايتمك اوزره قرار ويرلمك كبى

(باب اول)

(ضوابط عموميه بيانده‌در)

٤٢٠ ماده

اجاره‌ده معقود عليه منفعتدر

٤٢١ ماده

معقود عليه اعتباريله اجاره ايكى نوعدر

نوع اول منافع اعيان اوزرينه وارد اولان عقد اجاره اولوب ايجار اولنان شيئه عين مأجور وعين مستأجر دخى دينلور واشبو نوع اول اوچ قسمه تقسيم اولنور

قسم اول اجارهٔ عقاردر · خانه واراضى ايجارى كبى

قسم ثانی اجارهٔ عروضدر . البسه واوانی ایجاری کبی
قسم ثالث اجارهٔ حیواندر
نوع ثانی عمل اوزرینه وارد اولان عقد اجاره اولوب بوندن مأجوره اجیر دینلور اجرتله عمله وخدمه طوتمق کبی
حرف وصنایع اصحابنی استیجار ایتمك دخی بوقبیلدندرکه مثلا قاش درزیدن اولمق اوزره البسه کسدیرمك استصناع اولدیغی کبی درزی‌یه قاش ویروبده البسه دیکدرمك دخی عمل اوزرینه اجاره دیمکدر

ماده ٤٢٢

اجیر ایکی قسمدر
قسم اول اجیر خاصدرکه یالکز مستأجره ایشلمك اوزره طوتیلان اجیردر . آیلقلی خدمتکار کبی
قسم ثانی اجیر مشترکدرکه مستأجردن بشقه‌سنه ایشلمامك شرطیله مقید اولمیان اجیردر
مثلا حمال ودلال ودرزی وساعتجی وقیوجی و اسکله قایقجیسی و کرا عربه‌جیسی وقریه چوبانی هپ اجیر مشترکدرکه برشخصه مخصوص اولمیوب هرکس ایچون ایشلیه بیلورلر فقط بونلردن بری فلان وقته قدر یالکز مستأجره ایشلمك اوزره استیجار اولندقده اول مدت

ظرفنده اجیر خاص اولور کذلك برحال یاخود
عربه‌جی یاقایقجی فلان محله قدر بشقه‌سنه ایشلیوب
مستأجره مخصوص اولمق اوزره استیجار اولندقده
اورایه وارنجه‌یه قدر اجیر خاص اولور

٤٢٣ ماده

اجیر خاصك مستأجری برشخص اولدیغی کبی شخص
واحد حکمنده اولان متعدد شخصلر دخی اوله‌بیلور
بناء علیه برقریه اهالیسی کندولرینه مخصوص اولمق
اوزره عقد واحد ایله برچوبان استیجار ایتدکلرنده اول
چوبان اجیر خاص اولور اما کندولرندن بشقه‌سنك
حیوانني دخی رعی ایلمسنی تجویز ایتدکلری صورتده
اول چوبان اجیر مشترك اولور ·

٤٢٤ ماده

اجیر مشترکك اجرته استحقاقی عمل ایله‌در

٤٢٥ ماده

اجیر خاصك اجرته استحقاقی مدت اجارده عمل ایچون
حاضر بولنمسیله‌در یوقسه بالفعل ایشلمسی شرط دکلدر
فقط عملدن امتناع ایده‌مز وایدرسه اجرته مستحق
اولماز

٤٢٦ ماده

عقد اجاره ایله منفعت معینه یه مستحق اولان کیمسه عینا اول منفعتی یامثلنی یاخود مادوننی استیفا ایده‌بیلور . اما مافوقنه تجاوز ایده‌مز

مثلا تیمورجیلك ایشلمك اوزره استیجار اولنسان دکانده مستأجر مضرتده تیمورجیلکه مساوی یاخود اندن اهون برصنعتی اجرا ایده‌بیلور وبرکیمسه ساکن اولمق اوزره استیجار ایلدیکی خانه‌ده ساکن اولمیوبده اشیا وضع ایده‌جك اولسه جائز اولور . اما عطارلق ایتمك اوزره استیجار ایلدیکی دکانده تیمورجیلك ایشلیه‌مز

٤٢٧ ماده

هرشی که مستعملینك اختلافیله مختلف اوله انده تقیید معتبردر

مثلا برکیمسه‌نك رکوبی ایچون استکرا اولنان آته بشقه‌سی ارکاب اولنه‌مز

٤٢٨ ماده

هرشی که مستعملینك اختلافیله مختلف اولمیه انده تقیید لغودر

مثلا برکیمسه‌نك سکناسی ایچون استیجار اولنان خانه‌ده بشقه‌سی اسکان اولنه‌بیلور

٤٢٩ ماده

كرك قابل تقسيم اولسون وكرك اولمسون بر كيمسه حصهٔ شايعه‌سنى شريكنه ايجار ايده‌بيلور ايسه‌ده آخره ايجار ايده‌مز . فقط بعد المهايأه نوبتنى ايجار ايده‌بيلور

٤٣٠ ماده

شيوع طارى عقد اجاره‌يى افساد ايتمز

مثلا بر كيمسه خانه‌سنى ايجار ايتدكدن صكره نصف حصه‌سى بر مستحق طرفندن ضبط اولنسه باقى حصهٔ شايعه حقنده اجاره باقى قالور

٤٣١ ماده

ايكى شريك برلكده اوله‌رق مال مشتركى شخص آخره ايجار ايده بيلورلر

٤٣٢ ماده

بر شيئى ايكى كشى‌يه ايجار ايتمك جائزدر . وهر برى اجرتدن كندو حصه‌سنه عائد اولان مقدارى ويروب يكديكره كفيل اولمدقجه برينك حصه‌سى ديكردن النه‌ماز

(باب ثانی)

(عقد اجاره یه متعلق مسائل بیاننده اولوب درت فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(رکن اجاره یه دائر اولان مسائل بیاننده‌در)

۴۳۳ ماده

بیع کبی اجاره دخی ایجاب وقبول ایله منعقد اولور

۴۳۴ ماده

اجاره‌ده ایجاب وقبول ایجار ایتدم وکرایه ویردم واستیجار ایتدم وقبول ایتدم کبی عقد اجاره ایچون مستعمل اولان سوزلردر

۴۳۵ ماده

اجاره دخی بیع کبی ماضی صیغه‌سیله منعقد اولوب،مستقبل صیغه‌سیله منعقد اولماز

مثلا بری ایجار ایده‌جکم دیوب دیکری استیجار ایتدم یاخود بری ایجار ایت دیوب دیکری ایجار ایتدم دیسه ایکی صورتده دخی اجاره منعقد اولماز -

۴۳۶ ماده

اجاره مشافهه ایله اولدیغی کبی مکاتبه ایله ودلسزك اشارت معروفه‌سیله دخی منعقد اولور

٤٣٧ ماده

تعاطی طریقیله دخی اجاره منعقد اولور

نته کم شفاها پازارلق اولنمقسزین یولجی واپورینه واسکله قایقنه و کرا بارکیرینه بنمك کبی که اجرت معلوم ایسه اولقدر ودکل ایسه اجرت مثل اعطاسی لازم کلور

٤٣٨ ماده

اجاره‌ده سکوت رضا وقبول عد اولنور

مثلا برآدم شهریه اللی غروش کرا ایله بردکان استیجار ایدوبده برقاچ ای ساکن اولدقدنصکره آی باشنده آجر اکر التمش غروشه راضی اولور ایسه‌ك اوتور اولمازایسه‌ك دکانی براق دیدکده مستأجر انی رد ایله التمش غروشه راضی اولم دیدکدنصکره دکانده مستمرا اوتورسه کما فی السابق اللی غروش کرا لازم اولور . واکر برشی دمیوب ودکاندن چیقمیوبده مستمرا اوتورمش ایسه شهریه التمشر غروش ویرمسی لازم کلور

کذلك دکان صاحبی یوز غروشه ومستأجر سکسان غروشه دیسه‌وصاحبی مستأجری براغوب اودخی دکانده ساکن اولسه سکسان غروش اجرت لازم اولور .

واکر طرفین سوزلرنده اصرار ایلدکاری حالده مستأجر ساکن اولور ایسه اجر مثل لازم کلور

٤٣٩ ماده

بعد العقد بدلك تبديل ويا تزييد ويا تنزيلي ايله تكرار پازارلق اولندقده عقد ثانی معتبردر

٤٤٠ ماده

اجارهٔ مضافه صحيح ووقتی حلولندن اول لازم اولور بناء عليه احد عاقدين مجرد وقتی كلمدی ديو اجاره‌يی فسخ ايده‌مز

٤٤١ ماده

اجاره صحيح اوله‌رق منعقد اولدقدنصكره بشقه‌سی اجرته نقدر ضم ايتسه آجر مجرد بونك ايچون اجاره‌يی فسخ ايده‌مز

فقط وصی يا متولی يتيمك ياوقفك عقاريني اجر مثلندن نقصان ايله ايجار ايتسه اجاره فاسد اولوب اجر مثلك اكمالی لازم كلور

٤٤٢ ماده

مستأجر ارث ياهبه كبی بر وجهله عين مأجوره مالك اولنجق اجاره‌نك حكمی قالماز

٤٤٣ ماده

موجب عقدلك اجراسنه مانع اولور بر عذر ظهور ايتدكده اجاره منفسخ اولور

مثلا دوكون ايچـون براشجى استيجـار اولندقده احد زوجين فوت اولسه اجاره منفسخ اولور

وكذا ديشى اغريان كيسه ديشنى چيقارمق اوزره شوقدر غروشـه برديشجى ايله مقـاوله ايتمشـيكن اغرى زائل اوليورسه اجاره منفسخ اولور

كذلك مسـترضعك وفاتيـله اجاره منفسخ اولميـوب اما چوجغك ياخود سود انانك وفاتيله منفسخ اولور

(فصل ثانى)

(اجاره نك شرائط انعقاد ونفـاذى حقنده در)

٤٤٤ ماده

اجاره نك انعقادنده عاقدينك اهليتى يعنى عاقل مميز اولملرى شرطدر

٤٤٥ ماده

بيوعده اولديغى كبى اجاره نك انعقادنده دخى ايجـابك قبوله موافقتى ومجلس عقدك اتحادى شرطدر

٤٤٦ ماده

آجر ايجـار ايده جكى شيئك متصرفى ياخود متصرفنك وكيلى يا وليسى يا وصيسى اولمق لازمدر

٤٤٧ ماده

فضولينك ايجـارى متصرفك اجازتنه و متصرفى صغير

و يا مجنون ايسه اجر مثليله ايجار اولنديغى صورتده ولیسنك و يا وصيسنك اجازتنه موقوفاً منعقد اولور فقط اجازتك صحتنده درت شيئك يعنى عاقدين و مالك و معقود عليهك و بدل اجاره عروضدن اولديغى تقديرده انك دخى قيام و بقاسى شرط اولوب بونلردن بريسى معدوم اولسه اجازت صحيح اولماز

(فصل ثالث)

(صحت اجاره نك شرائطى حقنده در)

٤٤٨ ماده

اجاره نك صحتنده عاقدينك رضاسى شرطدر

٤٤٩ ماده

مأجورك تعيينى لازمدر

بناء عليه ايكى دكاندن برى تعيين و تخيير ايدلمكسزين ايجار اولنسه صحيح اولماز

٤٥٠ ماده

اجرت معلوم اولمق شرطدر

٤٥١ ماده

اجاره ده منفعت مانع منازعه اولەجق وجهله معلوم اولمق شرطدر

٤٥٢ ماده
خانه و دکاکین وسوت انا امثالنده مدت اجاره‌نك بیانیله منفعت معلوم اولور

٤٥٣ ماده
حیوان استیجار اولندقده یوك یوکلتمك ایچونمیدر یوخسه رکوب ایچونمیدر وکیم بنه‌جکدر بوراسنك تعیینی یاخود دیلدیکنی ارکاب ایتمك اوزره تعمیمی ایله برابر اجاره‌نك مدتی یاخود مسافه‌سی دخی بیان اولنمق لازمدر

٤٥٤ ماده
اراضی استیجارنده تعیین مدتله برابر نه ایش ایچون اولدیغی بیان اولنمق وزراعت ایچون‌ایسه نه اکیله‌جکی تعیین و یاخود مستأجر هر نه دیلرسه اکمك اوزره دیو تعمیم قلنمق دخی لازمدر

٤٥٥ ماده
اهل صنعتك استیجارنده منفعتك معلومیتی عملك بیانیله یعنی نه یاپه‌جغنی ونصل یاپه‌جغنی تعیین ایله اولور مثلا اثواب بو یادیله‌جق اولدقده اثوابك بو یاجیه اراءه‌سی یاخود غلظت و رقتنك بیلدیرلمسی ورنکنك بیانی لازمدر

٤٥٦ ماده

اشيا نقلنده اشارتله ونقل اولنەجق محلك تعيينيله منفعت معلوم اولور

مثلا شويوكى فلان محله نقل ايدەجكسك ديلدكده يوك مشاهده ومسافه معلوم اولديغى جهتله منفعت دخى معلوم اولور

٤٥٧ ماده

منفعت مقدور الاستيفا اولمق شرطدر

بناء عليه برفرارى حيوانك ايجارى صحيح اولماز

(فصل رابع)

(اجارەنك بطلان وفسادى حقندەدر)

٤٥٨ ماده

انعقاد اجارەنك شرائطندن برى بولنمسه اجاره باطل اولور

مثلا مجنونك وصبئ غير مميزك ايجار واستيجارى باطلدر . فقط بعدالانعقاد آجر يامستأجرك تجنن ايتمسيله اجاره منفسخ اولماز

٤٥٩ ماده

اجارۀ باطلەده استعمال ايله اجرت لازم اولماز

فقط مال وقف ويامال يتيم ايسه استعمال ايله اجر مثل لازم اولور

مجنون دخى يتيم حكمنده‌در

٤٦٠ ماده

انعقاد اجاره‌نك شرطلرى بولنوبده شرائط صحتدن بريسى بولنمسه اجاره فاسد اولور

٤٦١ ماده

اجارهٔ فاسده نافذدر · فقط اجارهٔ فاسده‌ده آجر اولان كيمسه اجر مثله مالك اولوب اجر مسمايه مالك اولماز

٤٦٢ ماده

اجاره‌نك فسادى بعضا بدلك مجهول اولمسندن وبعضا ديكر شرائط صحتك بولنمامسندن نشأت ايدر

اولكى صورتده بالغا مابلغ اجر مثل لازم كلور · ايكنجى صورتده اجر مسمايى تجاوز ايتمامك شرطيله اجر مثل لازم كلور

(باب ثالث)

(اجرته متعلق مسائل بياننده اولوب اوچ فصلی حاويد)

(فصل اول)

(بدل اجاره حقنده‌در)

ماده ٤٦٣

بيعده ثمن اولمغه صالح اولان شيء اجاره‌ده بدل اولمغه صالح اولديغی كبی ثمن اولمغه صالح اولميان شيلر دخی بدل اجاره اوله‌بيلور

مثلا بر حيوان مقابلنده ياخود بر خانه‌نك سكناسی مقابلنده بر بستان استيجار اولنه‌بيلور

ماده ٤٦٤

بدل اجاره نقد ايسه ثمن مبيع كبی مقدارينی تعيين ايله معلوم اولور

ماده ٤٦٥

بدل اجاره عروضدن ياخود مكيلات يا موزونات ياخود عدديات متقاربه‌دن اولديغی حالده مقداريله برابر وصفنی دخی بيان ايتمك لازم كلور

و نقل حمل ومؤنته محتاج اولان شيلرده هر نرده تسليمی شرط قلنور ايسه اوراده ايفا اولنمق لازم كلور . ومكان

ایفا بیان اولنمدیغی تقدیرده مأجور اگر عقار ایسه اول
عقارك اولدیغی محلده و اگر عمل ایسه اجیرك عملی ایفا
ایتدیکی یرده و اگر حموله ایسه اجرتك لازم اولدیغی
مکانده ایفاسی لازم کلور
اما حمل و مؤنتی اولمیان شیلرده دیلدیکی یرده اولور

(فصل ثانی)

(اجرتك سبب لزومنه و آجرك اجرته کیفیت استحقاقنه)
(دائر اولان مسائل بیانده در)

٤٦٦ ماده

عقد مطلق ایله اجرت لازم اولماز
یعنی مجرد اجاره منعقد اولدیغی کبی همان بدل اجارهنك
تسلیمی لازم کلمز

٤٦٧ ماده

تعجیل ایله اجرت لازم اولور
یعنی مستأجر بر وجه پشین اجرتی تسلیم ایتسه آجر
اکا مالك اولوب بعده مستأجر انی استرداد ایدهمز

٤٦٨ ماده

شرط تعجیل ایله اجرت لازم اولور
یعنی بدل اجارهنك بر وجه پشین ویرلسی شرط قلندقده

عقد اجاره كرك منافع اعيان اوزرينه وارد اولسون و كرك عمل اوزرينه وارد اولسون هر حالده مستأجرك اول امرده بدل اجاره‌يی تسليم ايتمسی لازم كلور

واولكی صورتده آجر اجرتی استيفا ايدنجيه‌دك مأجوری تسليمدن وايكنجی صورتده اجير اجرتی استيفا ايدنجيه‌دك عملدن امتناع ايده‌بيلور

وايكی صورتده دخی آجرك بر وجه پشين اجرتی مطالبه ايله مستأجر ايفادن امتناع ايدر ايسه فسخ اجاره‌يه حقی واردر

٤٦٩ ماده

استيفای منفعت ايله اجرت لازم اولور

مثلا بر محله كتمك اوزره استيجار اولنان باركيره ركوب ايله اورايه واردقده آجری اجرته مستحق اولور

٤٧٠ ماده

اجارهٔ صحيحه‌ده استيفای منفعته اقتدار ايله دخی اجرت لازم اولور

مثلا بر كيمسه اجارهٔ صحيحه ايله استيجار ايلديكی خانه‌يی قبض ايتدكدن صكره ساكن اولمسه بيله اجرت ويرمسی لازم كلور

٤٧١ ماده

اجارهٔ فاسده‌ده استیفای منفعته اقتدار کافی اولیوب حقیقةً انتفاع بولنمدقجه اجرت لازم اولماز

٤٧٢ ماده

من غیر عقد وبلااذن برکیمسه برینك مالنی استعمال ایتدیکی صورتده معد للاستغلال ایسه اجر مثل لازم اولور . دکل ایسه لازم اولماز

فقط مال صاحبی اجرت مطالبه ایتدکدن صکره استعمال ایدر ایسه معد للاستغلال اولمسه دخی اجرت اعطاسی لازم کاور

زیرا بوحالده استعمال ایتمسیله اجرته لازم اولمش اولور

٤٧٣ ماده

اجرتك تعجیل وتأجیلی حقنده عاقدین هرنه شرط ایدرلر ایسه اکا رعایت اولنور

٤٧٤ ماده

تأجیل بدل شرط اولنمدیغی صورتده ابتدا آجرك مأجوری تسلیم واجیرك عملی ایفا ایلمسی لازم کلوب اجرتك ایفاسی انجق مقاوله اولنان وقت تأدیه‌نك انقضاسنده لازم اولور

٤٧٥ ماده

تعجيل و تأجيل شرطى اولمقسزين عقد اولنان اجارهٔ مطلقه‌ده عقد اجاره كرك منافع اعيان اوزرينه اولسون و كرك عمل اوزرينه اولسون هرحالده ابتدا آجرك مأجورى تسليم واجيرك عملى ايفا ايلمسى لازم كلور

٤٧٦ ماده

اجرت اكر شهريه ياخود سنويه كبى بروقت معين ايله موقوف ايسه لزوم ايفاسى اول وقتك انقضاسنده‌در مثلا شهريه ايسه آيك تمامنده وسنويه ايسه سنه ختامنده ايفا اولنمق لازم كلور

٤٧٧ ماده

اجرتك لزومنده مأجورك تسليمى شرطدر

يعنى كرا وقت تسليمدن اعتبارا ايشلر

بوصورتده آجر قبل التسليم مرور ايدن مدتك اجرتنى الهمز . واكر قبل التسليم مدت اجاره منقضى اولور ايسه اجرتدن برشيئه مستحق اولماز

٤٧٨ ماده

مأجور ايله انتفاع بالكليه فوت اولدقده اجرت ساقط اولور

مثلا حمام تعميره محتاج اولوبده تعميرى اثناسنده برمدت

معطل قالسه اول مدتك اجرتدن حصه سی ساقط اولور • كذلك دكرمنك صويى كسيلوبده معطل قالسه صويك انقطاعى وقتندن اعتبارا اجرت ساقط اولور • فقط مستأجر اون او كوتمكدن غيرى بر صورتله اول دكرمنك اوندن انتفاع ايتدكده بدل اجاره دن اكا اصابت ايدن حصه يى ويرمسى لازم كلور

٤٧٩ ماده

بر كيمسه بر دكان استيجار وقبض ايتمشيكن بر مدت اخذ واعطايه كساد عارض اولمغله صنعت ايشلنمدى ودكان قپالو قالدى ديو اول مدتك كراسنى اعطادن امتناع ايده مز

٤٨٠ ماده

مدت اوزرينه برقايق استيجار اولنوبده اثناى راهده مدت منقضى اولسه ساحله ياناشنجيه دك اجاره ممتد اولور • ومستأجر فضله اولان مدتك اجر مثلنى ويرر

٤٨١ ماده

بر كيمسه خانه سنى ديكر كمسنه يه مرمت ايتمك وبلا اجرت ساكن اولمق اوزره ويرسه واودخى كندو طرفندن مرمت ايدرك برمدت ساكن اولسه عاريت قبيلندن اولمغله مصارف تعميريه اول كمسنه يه عائد اولور •

وصاحب خانه دخی اندن اول مدت ایچون اجرت نامنه برشی الهماز [illegible]

[illegible]

(فصل ثالث)

(اجرت ایچون اجیرك مستأجر فیهی حبس)

(ایدوب ایده‌مامسی حقنده‌در)

٤٨٢ ماده

درزی وبویاجی وجامه شوی کبی عملنده اثر اولان اجیرك ویره‌سی‌یه مقاوله اولنمامش ایسه اجرت ایچون یدنده مستأجر فیهی حبس ایتمکه صلاحیتی واردر ٠ وبو وجهله حبس ایدوبده یدنده اول مال تلف اولسه ضامن اولماز فقط اجرت دخی الهماز

٤٨٣ ماده

حمال وملاح کبی عملندن اثر اولمیان اجیرك اجرت ایچون مستأجر فیهی حبس ایتمکه صلاحیتی یوقدر
وبوحالده حبس ایدوبده یدنده اول مال تلف اولسه ضامن اولور ومال صاحبی بونده مخیر اولوب دیلرسه محمول اوله‌رق قیمتنی تضمین ایتدرر واجرتنی ویررودیلرسه غیر محمول اوله‌رق تضمین ایتدیروب اجرت ویرمز

(باب رابع)

(مدت اجاره‌یه متعلق مسائل بياننده‌در)

٤٨٤ ماده

بر کیمسه کرك یوم کبی قصیر اولسون وکرك سنين كبی طويل اولسون معلوم اولان مدت اوزرينه مال وملکنی آخره ايجار ايده‌بيلور

٤٨٥ ماده

مدت اجاره‌نك ابتداسی حين عقدده تسميه يعنی ذکر وتعيين اولنان وقتدن اعتبار اولنور

٤٨٦ ماده

حين عقددن ابتدای مدت تسميه اولنمزايسه وقت عقددن اعتبار اولنور

٤٨٧ ماده

برسنه‌لك اولمق اوزره هرآيلغی شوقدر غروشه اوله‌رق برعقارك ايجاری جائزاولديغی كبی شهريه‌سی بيان اولنمقسزين برسنه‌لك اولمق اوزره شو قدر غروشه ايجاری دخی صحيح اولور

٤٨٨ ماده

آيك ابتداسنده ايكن اجاره کرك برآيلق اولسون وکرك زياده اولسون شهريه اوله‌رق مقاوله اولنور ايسه

آیلق اولمق اوزره منعقد اولور بوصورتده آی اوتوز کوندن ناقص اولسه دخی تمام آیلق اعطاسی لازم کاور

٤٨٩ ماده

آیك برازی كچمشیكن بر آیلق اولمق اوزره مقاوله اولندیغی صورتده بر آی اوتوز كون اولمق اوزره اعتبار اولنور

٤٩٠ ماده

آیك برازی كچمشیكن شو قدر آیلق اولەرق مقاوله اولنور ایسه اولكی ناقص آی الك صكره كی آیدن اوتوز كون اولمق اوزره اتمام اولنوب اجرتی یومیه حسابیله ایفااولنور . واره یرده كی آیلر غره ایله حساب واعتبار قیلنور

٤٩١ ماده

آیك برازی كچمشیكن قاچ آیلق اولدیغی بیان اولنمقسزین هر آیلغی شو قدر غروشه اولمق اوزره مقاوله اولندیغی صورتده ابتداكی ناقص آی اوتوز كون اعتبار اولنمق لازم كلەجكی كبی دیكر آیلر دخی اولوجهله اوتوزر كون اولمق اوزره اعتبار اولنور

٤٩٢ ماده

آیك ابتداسنده ایكن بر سنەلك اولەرق عقد اجاره اولندقده سنه اون ایكی آی اولمق اوزره اعتبار اولنور

٤٩٣ ماده
آيك بر ازى چكمشيكن اجاره بر سنه‌لك اوله‌رق عقد اولندقده برآى ايامى اوله‌رق اعتبار اولنوب ديكر اون برى غره اعتباريله حساب اولنور

٤٩٤ ماده
قاچ آيلق اولديغى ذكر اولنمقسزين هرآيلغى شو قدر غروشه اولمق اوزره بر عقار ايجار اولنسه عقد صحيح اولور
فقط برنجى آى تمام اولدقده ايكنجى و دها صكره كى آيلرك برنجى كيجه‌سيله برنجى كوننده آجر ومستأجردن هر برى اجاره‌يى فسخ ايده‌بيلور . اما اولكى كيجه‌سيله كونى كچدكدنصكره فسخ ايده‌مز
و اكر احد عاقدين بويله اثناى شهرده فسخ ايتدم ديسه اول آيك نهايتنده منفسخ اولور
و اكر اثناى شهرده شهر آتى ابتداسندن اعتباراً فسخ ايتدم ديسه شهر آتى حلولنده منفسخ اولور
و اكر ايكى يا زياده آيلق پشين ويرلمش ايسه هيچ بريسى اول آيلرك اجاره‌سنى فسخ ايده‌مز

٤٩٥ ماده
بر كيمسه بر كون ايشلمك اوزره براجير طوتديغى صورتده

طلوع شمسدن عصره قدر یاخود غروب شمسه قدر ایشلمك خصوصنده عرف بلده نه ایسه اكا كوره عمل اولنور

٤٩٦ ماده

بری مثلا اون كون ایشلمك اوزره بر دولكر استیجار ایتسه عقد ولی ایدن كونلر اعتبار اولنور

و اكر یازین اون كون ایشلمك اوزره دیو استیجار ایتسه قنغی آیك قاچنجی كوندن اعتباراً ایشلیه جكنی بیان ایتمدكجه صحیح اولماز

(باب خامس)

(خیارات حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(خیار شرط بیانده در)

٤٩٧ ماده

بیعده اولدیغی كبی اجاره ده دخی خیار شرط جاری اولەرق احد طرفین یاخود ایكیسی بردن شو قدر كون مخیر اولمق اوزره ایجار و استیجار جائز اولور

٤٩٨ ماده
مخير اولان كيمسه مدت خيارنده ديلرسه اجاره‌يى فسخ ايدر وديلرسه مجيز اولور

٤٩٩ ماده
كرك فسخ كرك اجازت (٣٠٢) و (٣٠٣) و (٣٠٤) ماده‌لرده بيان اولنديغى اوزره قولا اولديغى كبى فعلا دخى اولور
بناء عليه آجر مخير اولديغى صورتده مأجورده تملكات لوازمندن اولان بروجهله تصرف ايتمسى فسخ فعليدر. ومستأجر مخير اولديغى صورتده مأجورده مستأجرينك تصرفى كبى تصرف ايتمسى اجازت فعليه‌در

٥٠٠ ماده
مخير اولان كيمسه اجاره‌يى فسخ ياخود انفاذ ايتمدن مدت خيار مرور ايدرسه خيارى ساقط اوله‌رق اجاره لازم اولور

٥٠١ ماده
مدت خيار وقت عقددن اعتبار اولنور

٥٠٢ ماده
مدت اجاره‌نك ابتداسى خيارك سقوطى وقتندن معتبردر

٥٠٣ ماده
شوقدر ذراع يادونم اولمق اوزره استيجار اولنان يرزياده

ياخود ناقص چيقسه اجاره صحيح اولور • واجر مسمى لازم كلور

فقط نقصان صورتنده مستأجر مخير اولوب ديلرسه اجاره يى فسخ ايده بيلور

٥٠٤ ماده

هر دونمى شو قدر غروشه اولمق اوزره بر ير استيجار اولنسه اجرتى دونم حسابيله ويرملك لازم كلور

٥٠٥ ماده

بر ايش فلان وقته قدر ايفا اولنمق اوزره اجرتى تعيين اولنه رق عقد اجاره جائز وشرط معتبر اولور

مثلا بر كيمسه كسوبده كوملك ديكمك وبوكون يتشدرمك اوزره درزى يه بز ويرسه ياخود شو قدر كونده مكه يه يتشدرمك اوزره بر آدمدن دوه استكرا ايتسه اجاره جائز اولور • وآجر شرطى ايفا ايدر ايسه اجر مسمى الور وايفا ايتمز ايسه اجر مسمايى تجاوز ايتامك اوزره اجر مثل الور

٥٠٦ ماده

عملده وعاملده وحمل ومسافه ده ومكانده وزمانده ايكى يا اوچ صورت اوزرينه اجرتك ترديدى صحيح اولور •

وهر قنغی صورت فعله چیقار ایسه اکا کوره اجرت اعطاسی لازم کلور

مثلا اکنه اردی دیکمك اوزره شوقدر واو بولنمامه دیکمك اوزره بوقدر غروشه پازارلق اولندقده قنغی صورتده دیکیلور ایسه اکا کوره مقاوله اولنان اجرتك اعطاسی لازم کلور

یاخود بر دکانده عطارلق ایتمك اوزره شوقدر وتیمورجیلك ایشلمك اوزره بوقدر غروشه مقاوله اولندقده مستأجر قنغی عملی اجرا ایدر ایسه اکا کوره اجرت معینه سنی اعطا ایدر

کذا بر دابه یه بغدای یوکلتمك اوزره شوقدر وتیمور یوکلتمك اوزره بوقدر غروشه استکرا اولندقده قنغیسنی یوکلدر ایسه اکا کوره معین اولان اجرتی ویرر

یاخود مکاری شو حیوانی چورلی یه دك یوز وادرنه یه دك ایکی یوز وفلبه یه دك اوچیوز غروشه ایجار ایتدم دیدکده مستأجر نره یه کیدر ایسه اوراسنك اجرتنی اعطا ایلر وکذلك آجر شو خانه یی یوز وبوخانه یی ایکیوز غروشه ایجار ایتدم دیوب مستأجر دخی قبول ایتدکدنصکره هر قنغیسنده ساکن اولور ایسه انك ایچون معین اولان اجرتی ویرمسی لازم کلور

كذلك بركيمسه برجبه‌يى درزى‌يه بوكون ديكرسه اللى ويارين ديكرسه اوتوز غروش ويرمك اوزره پازارلق ايتسه جائز وشرطلر معتبر اولور

(فصل ثانى)

(خيار رؤيت حقنده‌در)

٥٠٧ ماده

مستأجر ايچون خيار رؤيت واردر

٥٠٨ ماده

مأجورك رؤيتى منافعك رؤيتى كبيدر

٥٠٩ ماده

مستأجر كورمدن برعقارى استيجار ايتسه كوردكده مخير اولور

٥١٠ ماده

بركيمسه مقدما كورمش اولديغى برخانه‌يى استيجار ايتسه انك ايچون خيار رؤيت يوقدر . مكركه سكنايه مضر اوله‌جق برمحلى منهدم اوله‌رق هيئت اولاسى تغير ايتمش ايسه اوحالده مخير اولور

٥١١ ماده

هر عمل كه محلك اختلافيله ذاتا مختلف اوله انده اجيرك خيار رؤيتى واردر

مثلا برجبه دیكمك اوزره درزی ایله پازارلق اولندیغی صورتده درزی دیكه‌جكی چوقه یاشالی‌یی كوردكده مخیر اولور

٥١٢ ماده

هر عمل كه محلك اختلافیله مختلف اولمیه انده خیار رؤیت یوقدر

مثلا شوقدر قیه پموغك چكردكنی ایقلامق اوزره شوقدر غروشه مقاوله اولندقده اجیر پموغی كورمسه كندوسی ایچون خیار رؤیت یوقدر

(فصل ثالث)

(خیار عیب حقنده در)

٥١٣ ماده

بیعده اولدیغی كبی اجاره‌ده دخی خیار عیب واردر

٥١٤ ماده

اجاره‌ده خیاری موجب اولان عیب منافع مقصوده‌نك بالكلیه فوت یاخود مختل اولمسنه سبب اولان شیدر

مثلا خانه بتون بتون منهدم اولمق ودكرمنك صویی كسلمك ایله منفعت مقصوده فوت اولدیغندن و خانه‌نك چاتیسی چوكمك یاخود سكنایه مضر برمحل منهدم

اولمق وكرا باركيرينك صرتى يارەلنمق منافع مقصودەيى
اخلال ايلديكندن بونلر اجارەدە خيارى موجب اولان
عيوبدندر . اما خانەنك ايچروسنە يغمور وصغوق
كيرميەجك صورتدە صواسى دوكلمك و باركيرك يلەسى
ياخود قويروغى كسلمك كبى منافعى اخلال ايتميان قصورلر
اجارەدە خيارى موجب اولماز

٥١٥ مادە

منفعتك استيفاسندن مقدم مأجوردە بر عيب حادث
اولسە وقت عقددە موجود كبى در

٥١٦ مادە

مأجوردە بر عيب حادث اولدقدە مستأجر مخير در .
ديلرسە عيبيلە برابر استيفاى منفعت ايلر بوصورتدە
اجرتى تماما ويرر و ديلرسە اجارەيى فسخ ايلر

٥١٧ مادە

مستأجرك اجارەيى فسخندن مقدم آجر اكر عيب حادثى
ازالە ايدر ايسە مستأجرك حق فسخى قالماز .
و مستأجر بقيۀ مدتە متصرف اولمق استدكدە آجر دخى
اكا مانع اولەماز

٥١٨ مادە

منافعى اخلال ايدن عيب حادثك رفعندن مقدم مستأجر

اجاره‌یی فسخ ایده‌جك اولور ایسه آجرك حضورنده فسخ ایده‌بیلور . یوخسه غیابنده فسخ ایده‌مز
و اکر آجرك غیابنده یعنی اکا خبر ویرمکسزین فسخ ایدر ایسه فسخی معتبر اولمیوب کما کان مأجورك کراسی ایشلر
اما منافع مقصوده بالکلیه فوت اولدیغی صورتده آجرك غیابنده دخی فسخ ایده‌بیلور
وکرك فسخ ایتسون وکرك فسخ ایتمسون درتیوز یتمش سکزنجی ماده‌ده بیان اولندیغی اوزره اجرت لازم اولماز
مثلا خانهٔ مأجورك منافعی اخلال ایدر بر محلی منهدم اولسه مستأجر فسخ اجاره ایده‌بیلور . فقط آجرك حضورنده فسخ ایتمسی لازم کلور یوخسه اکا خبر ویرمکسزین خانه‌دن چیقیویرسه چیقمامش کبی اجرت ویرمسی لازم کلور
اما خانه بتون منهدم اولدیغی صورتده آجرك حضورینه محتاج اولمقسزین مستأجر فسخ اجاره ایده‌بیلور . وهر حالده اجرت لازم کلمز

٥١٩ ماده

خانه‌نك بر اوطه‌سی یاخود بر دیواری منهدم اولو بده

مستأجر فسخ اجاره ايتمه‌رك باقيسنده ساكن اولسه اجرتدن برشئ ساقط اولماز

٥٢٠ ماده

بركيمسه ايكى خانه‌يى بردن شو قدر غروشه استيجار ايدوبده بريسى منهدم اولسه ايكيسنى بردن ترك ايده‌بيلور

٥٢١ ماده

شو قدر اوطه‌لى اولمق اوزره استيجار اولنان خانه‌نك اوطه‌لرى ناقص چيقسه مستأجر مخيردر ديلرسه فسخ اجاره ايدر و ديلرسه اجر مسمى ايله اجاره‌يى قبول ايلر اما اجاره‌يى ايفا ايدوبده اجرتدن بر مقدارينى تنقيص ايده‌مز

(باب سادس)

(مأجورك انواع و احكامی بياننده اولوب درت)

(فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(اجارهٔ عقاره متعلق مسائل بياننده در)

٥٢٢ ماده

كيمك سكناسی ايچون اولديغی بيان ايدلميه‌رك بر خانه يا دكان استيجار اولنسه جائز اولور

٥٢٣ ماده

بركيمسه خانه‌سنی يا دكاننی ايچنده امتعه واشياسی اولديغی حالده ايجار ايتسه اجاره صحيح اولوب آجر امتعه واشياسنی تخليه ايله خانه‌يی تسليمه مجبور اولور

٥٢٤ ماده

بركيمسه نه اكه‌جكی تعيين ياخود هر نه ديلرسه اكمك اوزره ديو تعميم ايتميه‌رك برارضی استيجار ايتسه اجاره فاسد اولور • فقط قبل الفسخ تعيين ايدوبده آجر دخی راضی اولور ايسه صحته منقلب اولور

٥٢٥ ماده

بركيمسه ديلديكنی اكمك اوزره استيجار ايلديكی ارضده

صيفيه وشتائيه اوله رق برسنه ايچنده مكررا زراعت ايده بيلور

٥٢٦ ماده

زرعك ادراكندن مقدم مدت اجاره منقضى اولسه زرعك ادراكنه دك مستأجر اجر مثلنى ويره رك ارض اوزرنده اكينى ابقا ايده بيلور

٥٢٧ ماده

نه ايچون اولديغى بيان ايدلميه رك دكان وخانه استيجارى صحيح اولوب كيفيت استعمالى عرف وعادته مصروف اولور

٥٢٨ ماده

بركيمسه نه ايچون اولديغينى بيان اتميه رك استيجار ايلديكى خانه ده كندوسى ساكن اوله بيلديكى كبى بشقه سنى دخى اسكان ايده بيلور • وايچنه اشياسنى وضع ايده بيلور • وبنايه وهن وضرر كتورميه جك هرنوع ايش ايشلتيه بيلور • اما بنايه وهن وضرر كتوره جك ايشى صاحبنك رضاسى اولمدقجه يا په ماز

حيوان باغلمق خصوصنده عرف وعادت بلده معتبر ومرعيدر • دكانك حكمى دخى بووجهله در

٥٢٩ ماده

منفعت مقصوده يى اخلال ايدن شيلرى ياپمق آجره عائددر

مثلا دکرمنك خرقنی آیقلامق صاحبنك اوزرینه‌در · کذلك خانه‌نك وصو یوللرینك وکونکلرینك تعمیر واصلاحی وسکنایه مخل اولان شیلرك انشاسی وبنایه متعلق سائر ایشلر هپ صاحبی اوزرینه لازمدر · واکر صاحبی بونلری یاپمقدن امتناع ایدر ایسه مستأجر اول خانه‌دن چیقه بیلور · مکرکه استیجار ایتدیکی وقت اول خانه بوحال اوزره اولوبده آنی کورمش ایسه عیبه راضی اولمش دیمك اولمسیله صکره‌دن بونی بهانه ایدرك اول خانه‌دن چیقه‌ماز · واکر مستأجر بوشیلری کندی طرفندن یاپار ایسه تبرع قبیلندن اولوب مصرفنی آجردن طلب ایده‌مز

٥٣٠ ماده

آجرك اذنیله مستأجرك اجرا ایتدیکی تعمیرات اکر طامك کرمیدینی اقطارمق کبی مأجورك اصلاحنه وخللدن تطرقندن سیانتنه عائد ایسه مصرفی آجردن النمق شرطی ذکر اولنمامش ایسه بیله مستأجر بوتعمیراتك مصرفنی آجردن الور · واکر خانه‌نك فروننی تعمیر ایتمك کبی مجرد مستأجرك منافعنه عائد ایسه اویله برشرط ذکر اولنمدقجه مستأجر انك مصرفنی آجردن الهمز

٥٣١ ماده

مستأجر بر عقار مأجورده بنا احداث ایلسه یاخود اغاج دیکسه اجاره‌نك انقضاسنده آجر مخیر اولور . دیلرسه اول بنایی یاخود اغاجی قلع ایتدیرر . ودیلرسه قیمتنی از اولسون چوق اولسون ویروب ابقا ایدر

٥٣٢ ماده

مدت اجاره‌ده تراکم ایدن توز و طپراق و سوپرندینك تطهیر و ازاله‌سی مستأجر اوزرینه در

٥٣٣ ماده

مستأجر مأجوری تخریب ایدر اولوبده آجر منعنه مقتدر اولمسه حاکمه مراجعتله اجاره‌یی فسخ ایتدیره‌بیلور

(فصل ثانی)

(اجارهٔ عروض حقنده در)

٥٣٤ ماده

مدت معلومه ایچون بدل معلوم مقابلنده البسه واسلحه و چادر و امثالی منقولاتك اجاره‌سی جائز در

٥٣٥ ماده

برکیمسه بر محله کیتمك اوزره البسه استیجار ایتدکده اول

محله کیتمیو بده خانه‌سنده کیسه یاخود هیچ کیمسه بیله اجرتنك اعطاسی لازم کلور

٥٣٦ ماده

بر کیمسه کندو کیمك ایچون استیجار ایلدیکی البسه‌یی بشقه سنه کیدیره‌مز

٥٣٧ ماده

حلیات البسه کبیدر

(فصل ثالث)

(اجارهٔ حیوان حقنده در)

٥٣٨ ماده

معین بر حیوانی استکرا ایلمك صحیح اولدیغی کبی بر محل معینه قدر کوتورمك اوزره مکاری ایله مقاوله ایتمك دخی صحیحدر

٥٣٩ ماده

فلان محله قدر دیو برمعین دابه استکرا اولندیغی صورتده اکر دابه یولده بیتاب اولوب قالور ایسه مستأجر مخیر اولور • دیلرسه حیوان طورانجیه قدر بکلر و دیلرسه اجاره‌یی نقض ایلرو بوحالده اورایه قدراولان مسافه‌نك اجر مسمادن حصه‌سی نه ایسه انی آجره ویرر

٥٤٠ ماده

فلان محله شوقدر يوك كوتورمك اوزره بازارلق اولنديغى صورتده حيوان يولده بيتاب اولوب قالور ايسه بشقه حيوانه تحميل ايله يوكى اول محله قدر كوتورمكه مكارى مجبور اولور

٥٤١ ماده

لاعلى التعيين بر حيوان استيجارى جائز اولماز . فقط بعد العقد تعيين اولنوبده مستأجر دخى قبول ايدر ايسه جائز اولور

وبرده معتاد اولديغى اوزره لاعلى التعيين بر نوعدن بردابه استيجار اولندقده جائز ومطلق معارفه مصروف اولور

مثلا عادت اولديغى اوزره مكارى ايله فلان محله قدر بر باركير استيجار اولندقده مكارى بروجه معتاد بر باركير ايله اول كيمسه‌يى اورايه ايصال ايتمكه بورجلى اولور

٥٤٢ ماده

اجاره‌ده سنجاق وولايت كبى برقطعه‌نك اسميله حد مسافه‌يى تعيين ايلمك كافى دكلدر . مكركه اول قطعه‌نك اسمى برشهره اطلاق اولنمق اوزره عرف اوله

مثلا بوسنه‌يه‌دك ياخود عربستانه قدر ديو حيوان استكرا

ایلمك صحیح اولمیوب واریله جق شهر یاقصبه یاقریه نك
تعیینی لازم کلور • فقط شام لفظی بر قطعه نك اسمی
اولدیغی حالده شهر دمشقه اطلاق اولنمق اوزره عرف
اولدیغندن شامه قدر دیو حیوان استکرا اولنسه صحیح
اولور

٥٤٣ ماده

فلان محله قدر دیو بر حیوان استکرا اولنوبده اول محلك
اسمی ایکی بلده یه اطلاق اولنور اولدیغی تقدیرده هر
قنغیسنه کیدیلور ایسه اجر مثلی لازم کلور
مثلا استانبولدن چكمجه یه دك بر حیوان استکرا اولنوب
ده بیوك یاخود کوچك چكمجه دیو تصریح قلنمدیغی
تقدیرده هر قنغیسنه کیدیلور ایسه انك مسافه سنه کوره
اجر مثل ویرلمك لازم اولور

٥٤٤ ماده

بر بلده یه دك بر حیوان استکرا اولندقده مستأجری اول
بلده ده کی خانه سنه قدر کوتورمك لازم اولور

٥٤٥ ماده

بر محل معینه دك حیوان استیجار ایدن کیمسه مکارینك
اذنی اولمدقجه اول محلی تجاوز ایده مز • وتجاوز ایتدکده
صاغ وسالم صاحبنه تسلیم ایدنجیه دك اول حیوان

مستأجرك ضماننده اولوب كرك ذهابنده وكرك ايابنده تلف اولسه ضمان لازم كلور

٥٤٦ ماده

بر محل معينه كيتمك اوزره ديو دابه استكرا اولندقده مستأجر اول حيوان ايله بشقه محله كيده مز . وكيدوبده حيوان تلف اولسه ضامن اولور

مثلا تكفور طاغنه كيتمك اوزره استيجار ايتديكي حيوان ايله اسلميه يه كيتسه وحيوان تلف اولسه ضمان لازم كلور

٥٤٧ ماده

بر محل معينه ديو حيوان استيجار اولنوبده اورايه كيدن يوللر متعدد اولسه مستأجر ناسك سلوك ايتديكي يوللردن هر قنغيسيله استرسه كيده بيلور

وحيوان صاحبي كيده جك يولي تعيين ايتمشيكن مستأجر بشقه يولدن كيدوبده حيوان تلف اولديغي صورتده اكر بو يول حيوان صاحبنك تعيين ايلمش اولديغي يولدن دها طولاشق يا صرب ايسه ضمان لازم كلور واكر مساوي ياخود دها اهون ايسه ضمان لازم كلمز

٥٤٨ ماده

مستأجر شو قدر مدت ايچون استيجار ايلديكي حيواني

اول مدتدن زیاده استعمال ایده‌مز و ایدوبده یدنده حیوان تلف اولسه ضامن اولور

٥٤٩ ماده

فلان آدم بنمك اوزره دابه استکراسی صحیح اولدیغی کبی دیلدیکنی بندیرمك اوزره تعمیماً استکراسی دخی صحیحدر

٥٥٠ ماده

رکوب ایچون استکرا اولنان حیوانه یوك یوکلدیله‌مز . و یوکلدیلوبده حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور . لکن بو حالده اجرت لازم اولماز . (٨٦) ماده‌یه باق

٥٥١ ماده

فلان آدم بنمك اوزره استکرا اولنان حیوانه بشقه‌سی ارکاب اولنه‌ماز . و ارکاب اولنوبده حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور

٥٥٢ ماده

برکیمسه دیلدیکنی بندرمك اوزره استکرا ایلدیکی دابه‌یه دیلرسه کندوسی راکب اولور و دیلرسه بشقه‌سنی ارکاب ایدر . فقط کرك کندوسی بنسون و کرك بشقه‌سنی بندرسون هرکیم راکب اولور ایسه مراد تعیین و تخصص ایدوب اندن صکره بشقه‌سی ارکاب اولنه‌ماز

ماده ٥٥٣

ركوب ايچون بر حيوان استكرا اولنوبده كيمك بنه‌جكى تعيين وديلديكنى بندرمك اوزره ديو تعميم اولنمسه اجاره فاسد اولور

فقط قبل الفسخ تعيين و بيان اولنور ايسه صحته منقلب اولور . و بوصورتده دخى هركيم تعيين ايدر ايسه اندن بشقه‌سى اول حيوانه اركاب اولنه‌ماز

ماده ٥٥٤

يوك ايچون حيوان استكرا اولندقده سمر وايپ وجوال حقنده عرف بلده معتبر در

ماده ٥٥٥

يوكك مقدارى بيان ياخود اشارتله تعيين ايدلميه‌رك حيوان استكرا اولندقده مقدارى عرف وعادته محمول اولور

ماده ٥٥٦

مستأجر كرا حيوانى صاحبنك اذنى اولمقسزين ضرب ايده‌ماز وضرب ايدوبده اندنناشى حيوان تلف اولسه ضامن اولور

ماده ٥٥٧

كرا حيوانى ضرب ايتمك اوزره صاحبى اذن ويرديكى صورتده مستأجر انجق ضربى معتاد اولان يرينه

اوره بیلور : واکر ضربی معتاد اولان موضعدن بشقه یرینه ضرب ایله مثلا صاغریسنه اوره جق یرده باشنه اورمغله حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور

٥٥٨ ماده

یوك ایچون استکرا اولنان حیوانه بینیله بیلور

٥٥٩ ماده

یوکك نوع و مقداری ذکر و بیان اولنه رق حیوان استیجار اولندقده مضرتده اکا مماثل یاخود اندن دها اهون اول قدر دیکر بر نوع یوك دخی یوکلدیله بیلور ٠ اما مضرتی دها زیاده اولان شی یوکلدیله مز

مثلا بر کیمسه بش کیله بغدای یوکلتمك اوزره استکرا ایلدیکی بارکیره کرك کندوسنك اولسون وکرك بشقه سنك اولسون وهر قنغی نوعندن اولورسه اولسون بش کیله بغدای یوکلده بیلدیکی کبی بش کیله اریه دخی یوکلده بیلور ٠ اما بش کیله اریه یوکلتمك اوزره استکرا ایلدیکی حیوانه بش کیله بغدای یوکلده مز نته کیم یوز قیه پموق یوکلتمك اوزره استکرا اولنان حیوانه یوز قیه تیمور یوکلدیله مدیکی کبی ٠

٥٦٠ ماده

کرا حیواندن یوکی ایندیرمك مکاری اوزرینه در

٥٦١ ماده

مأجورك نفقه‌سی آجر اوزرینه‌در

مثلا استکرا اولنان بارکیرك علفی وصوارلمسی صاحبی اوزرینه‌در فقط آنك اذنی اولمقسزین مستأجر حیوانه یم ویررایسه تبرعدر صکره صاحبندن اقچه‌سنی آله‌ماز

(فصل رابع)

(اجارهٔ آدمی بیانده‌در)

٥٦٢ ماده

خدمت یا اجرای صنعت ایچون باب ثانینك فصل ثالثنده بیان اولندیغی اوزره مدت بیانیله یاخود دیکر صورتده عملی تعیین ایله اجارهٔ آدمی جائزدر

٥٦٣ ماده

اجرت مقاوله ایدلمیه‌رك برشخص برکیمسه‌نك طلبی اوزرینه اول کیمسه‌یه خدمت ایتدکده اجرت ایله خدمت ایدر مقوله‌دن ایسه اجر مثل اولور ٠ دکل ایسه برشی آله‌ماز

٥٦٤ ماده

برکیمسه برشخصه مقدار بیان ایتمیه‌رك فلان ایشی کورسکا اکرام ایدرم دیوب اودخی ایفای خدمت ایلسه اجر مثله مستحق اولور

٥٦٥ ماده

اجرت تسمیه اولنمقسزین عمله استخدام اولندقده کوندهلکی معلوم ایسه اجرت معلومه ودکل ایسه اجر مثلی ویریلور . بوکا مماثل اصنافك معاملهلری دخی بو وجهله در

٥٦٦ ماده

قیمیاتدن لاعلی التعیین بر شی ویرمك اوزره اجیر ایله عقد اجاره اولندقده اجر مثل لازم اولور

مثلا بر کیمسه برینه کل بکا شو قدر کون خدمت ایت سکا بر چفت اوکوز الیویرهیم دیسه اوکوز اعطاسی لازم کلمیوب اجر مثل لازم کلور . فقط عادت اولدیغی اوزره البسه یاپلمق اوزره سوت انا استیجاری جائز والبسهنك نصل اولهجغی وصف وتعریف اولنمدیغی تقدیرده اوسط درجهسی لازم اولور

٥٦٧ ماده

خدمهیه خارجدن ویرلمش اولان بخشش اجرته محسوب ایدیلهمز

٥٦٨ ماده

بر علم یاصنعت تعلیمی ایچون استاد استیجار اولندقده اکر مدت بیان اولنور ایسه اجاره مدت اوزرینه منعقد اولور

حتى استاد تعليمه حاضر ومهيا بولنمق ايله اجرته مستحق
اولور شاكرد كرك تعلم ايتسون وكرك ايتمسون
واكر مدت بيان اولنمز ايسه اجاره فاسد اولەرق منعقد
اولور . بوصورتده شاكرد تعلم ايدرسه استاد اجرته
مستحق اولور . والا اجرت الەماز

٥٦٩ ماده

بركيمسه مثلا اوغلنى صنعت اوكرنمك ايچون اوستەيه
ويروب احد هما آخره اجرت شرط ايتمدكلرى حالده
چوجق صنعت اوكرندكدنصكره يكديكردن اجرت مطالبه
ايتسەلر عرف وعادت بلده نه ايسه انكله عمل اولنور

٥٧٠ ماده

بر قريه اهاليسى برخواجه ياخود امام يامؤذن استيجار
يدوب انلر دخى ايفاى خدمت ايلسەلر اجرتلرينى اول
قريه اهاليسندن الورلر

٥٧١ ماده

بالنفس عمل ايتمك يعنى كندو ايشلمك اوزره استيجار اولنان
اجير كندو يرنده بشقەسنى قوللانەماز
مثلا بر كيمسه برجبەيى شو قدر غروشه درزى كندو اليله
ديكمك اوزره بازارلق ايتدكده درزى انى آخره
ديكديرەميوب كندوسى ديكمك لازم كلور و آخره

دیکدیردیکی تقدیرده تلف اولسه ضامن اولور

٥٧٢ ماده

مطلق اوله‌رق مقاوله اولندیغی صورتده آجر کندو یرنده بشقه‌سنی قوللانه بیلور

٥٧٣ ماده

مستأجرك اجیره بو ایشی یاپ دیمه‌سی اطلاقدر

مثلا برکیمسه درزی‌یه بالذات یاخود کندوك دیو تقیید ایتمکسزین شو قدر غروشه بو جبه‌یی دیك دیو بده مقاوله ایتدکده درزی انی قلفه‌سنه یاخود دیکر بر درزی‌یه دیکدیرسه اجر مسمایه مستحق اولور . وبلا تعد جبه تلف اولسه ضامن اولمز

٥٧٤ ماده

عملك توابعندن اولوبده اجیر اوزرینه شرط قلنمیان هرنه اولور ایسه اولسون بونده عرف وعادت بلدیه اعتبار اولنور ایپلك درزینك اولمق اوزره عادت اولدیغی کبی

٥٧٥ ماده

یوکی خانه‌یه ادخال ایتمك حماله لازم اولوب اما محلنه قویمق انك اوزرینه لازم دکلدر

مثلا یوکی اوست قاته چیقارمق و ذخیره‌یی انباره دوکمك حمالك بورجی دکلدر

٥٧٦ ماده

اجیره یمك ویرمك مستأجره لازم اولماز . مکرکه عرف بلده اوله

٥٧٧ ماده

بر دلال بر مالی کزدروب بده صاتهمسه بعده صاحبی صاتدقده اول دلال اجرت الهماز و دیکر بر دلال صاتدیغی تقدیرده اجرت دلالیه‌یی کاملا ایکنجی دلال الوب اولکیسی بر شی الهماز

٥٧٨ ماده

بر کیمسه مالنی دلاله ویروب شو قدر غروشه صات دیدکده دلال اندن زیاده‌یه صاتسه اول زیاده دخی مال صاحبنك اولوب دلال اجرت دلالیه سندن بشقه برشی الهماز

بیعده دلال دلالیه‌سنی الدقدنصکره بر مستحق چیقوب بده مبیعی السه یاخود عیب ایله مبیع رد اولنسه دلالیه استرداد اولنماز

٥٨ ماده

بر کیمسه‌نك ترلاسنده‌کی اکینی بیچمك اوزره شو قدر غروشه استیجار ایلمش اولدیغی اورانجیلر اکینك بر مقدارینی بیچدکلری حالده طولو یاغمغله یاخود بشقه بر

قضا ظهوريله اكينك ماعداسی تلف اولسه اجر مسمادن
بيچدكلری اكينك حصه سنه اصابت ايدن مقداری اله بيلوب
باقيسنی الهمازلر

٥٨١ ماده

سـوت انا خسته اولدقده فسخ اجاره ايده بيلديكی كبی
بو يله خسته وكبه اولور ياخود چوجق انك ممه سنی
المازو ياسوتينی استفراغ ايلر ايسه مسترضع دخی فسخ
اجاره ايده بيلور

(باب سابع)
(بعدالعقد آجر و مستأجرك وظيفه و صلاحيتلرينه)
(دائر اولوب اوچ فصلی حاويدر)
(فصل اول)
(تسليم مأجور حقنده در)

٥٨٢ ماده

مأجورك تسليمی مستأجره بلا مانع آنكله انتفاع
ايده بيله جك حالده آجرك اذن ورخصت ويرمسيدر

٥٨٣ ماده

مدت يا مسافه اوزرينه اجارهٔ صحيحه عقـد اولندقده

مدتك انقضاسنده ومسافه‌نك ختامنده قدر مأجورك متصلا ومستمراً يدنده طورمق اوزره مستأجره تسليمى لازمدر مثلا بر كيمسه شو قدر مدت ايله ياخود فلان يره كيتمك اوزره بر عربه استيجار ايندكده اول مدت ظرفنده ياخود اورايه وارنجيه دك اول عربه‌يى قوللانه‌بيلور واوراده صاحبى انى الوبده كندو امورنده استعمال ايده‌مز

ماده ٥٨٤

آجرك بر ملك عقارينى ايچنده كندو مالى اولديغى حالده ايجار ايتسه فارغا تسليم ايتمدكجه كرا ايشلمز . مكركه اول مالى دخى مستأجره صاتمش اوله

ماده ٥٨٥

آجر خانه‌يى تسليم ايدوبده ايچنده كى اشياسنى قوديغى بر اوطه‌يى تسليم ايتمسه اول اوطه‌نك بدل اجاره‌دن حصه‌سى مقدارى ساقط اولور . وخانه‌نك باقيسنده دخى مستأجر مخيردر . واكر آجر قبل الفسخ خانه‌يى تخليه وتسليم ايدرسه اجاره لازم اولور يعنى مستأجرك حق فسخى ساقط اولور

(فصل ثانی)

(بعدالعقد عاقدینك مأجورده تصرفلرینه دائر در)

٥٨٦ ماده

مأجور عقار ایسه مستأجر انی قبل القبض آخره ایجار ایده بیلور . و اكر منقول ایسه ایده مز

٥٨٧ ماده

ناسك استعمال و انتفاعده متفاوت اولمدیغی مأجوری مستأجر بشقه سنه ایجار ایده بیلور

٥٨٨ ماده

اجارهٔ فاسده ایله مستأجر اولان کیمسه مأجوری بعدالقبض بشقه سنه اجارهٔ صحیحه ایله ایجار ایتسه جائز اولور

٥٨٩ ماده

بر کیمسه مالنی مدت معلومه اوزرینه برینه اجارهٔ لازمه ایله ایجار ایتدکدن صکره تکرار بشقه سنه اول مدتی ایجار ایلسه اجارهٔ ثانیه نافذ و معتبر اولماز

٥٩٠ ماده

مستأجرك اذنی اولمقسزین آجر مأجوری صاتسه مستأجر حقنده بیع نافذ اولماز ایسه ده بایع ایله مشتری بیننده نافذ اولور

حتى مدت اجارهنك انقضاسنده مشترى حقنده بيع لازم اولهرق المقدن امتناع ايدهمز

مكركه مدت اجارهنك انقضاسندن مقدم مشترى بايعدن مبيعك تسليمنى مطالبه ايدوبده تسليمى ممكن اولمديغى جهتله قاضى عقد بيعى فسخ ايليه واكر مستأجر بيعى تجويز اولور ايسه هربرى حقنده بيع نافذ اولور لكن مستأجرك بروجه پشين ويرمش اولديغى بدل اجارهدن استيفا ايتمديكى مقدارى النه واصل اولمدقجه مأجور انك اليندن النهمز

واكر مستأجر بونى استيفا ايتمدن مأجورى تسليم ايدر ايسه حق حبسنى اسقاط ايتمش اولور

(فصل ثالث)

(رد واعادهٔ مأجوره متعلق مواد بياننده‌در)

٥٩١ ماده

اجارهنك انقضاسندنصكره مستأجر مأجور اوزرندن رفع يد ايتمسى لازمدر

٥٩٢ ماده

اجارهنك انقضاسندن صكره مستأجر ارتق مأجورى استعمال ايدهمز

ماده ٥٩٣

اجاره منقضی اولوبده آجر مالنی المق استدکده مستأجرك دخی تسلیم ایتمسی لازمدر

ماده ٥٩٤

مأجورك رد واعادهسی مستأجرك اوزرینه لازم اولمیوب اجارهنك انقضاسنده مأجورك اخذی آجر اوزرینهدر مثلا برخانهنك اجارهسی منقضی اولدقده صاحبی واروب خانهسنی تسلیم ایتمك لازمدر ٠ كذلك فلان محلهقدر برحیوان استیجار اولندقده صاحبی اول محلده بولنوب حیواننی المق لازم كلور ٠ وكلوب المدیغی حالده مستأجرك تعدی وتقصیری اولمقسزین یدنده اول حیوان تلف اولسه ضامن اولماز اما برمحل معیندن كیدوب كلمك اوزره استیجار ایتمش اولسه اول محله كوتورمسی لازم كلور واورایه كوتورمیهرك كندو خانهسنه كوتوروب طوتسه وحیوان تلف اولسه ضامن اولور

ماده ٥٩٥

مأجورك رد واعادهسی حمل ومؤنته محتاج ایسه اجرت نقلیهسی آجر اوزرینهدر

(باب ثامن)

(ضمانات بياننده اولوب اوچ فصلی حاويدر)

(فصل اول)

(ضمان منفعت حقنده در)

٥٩٦ ماده

بركيمسه برمالی صاحبنك اذنی اولقسزين استعمال ايتمش اولسه غصب قبيلندن اولەرق منافعنی اودەمك لازم كلمز

فقط مال وقف يامال صغير ايسه هرحالده ومعد للاستغلال ايسه تأويل ملك وعقد اولمديغی حالده ضمان منفعت يعنی اجر مثل لازم اولور

مثلا بركيمسه آخرك خانەسنده عقد اجاره ايتمكسزين خود بخود برمدت ساكن اولسه اجرت ويرمسی لازم كلمز . فقط اول خانه وقفك يابر صغيرك مالی ايسه كرك تأويل ملك وعقد بولنسون وكرك بولنمسون هرحالده ساكن اولديغی مدتك اجر مثلنی ويرمسی لازم كلور كذلك كراخانه اولوبده تأويل ملك وعقد اولمديغی حالده ينه اجر مثل لازم اولور

وكذا بركيمسه صاحبنك اذنی اولقسزين بركرا باركرينی

آلوبده برمدت قوللانسه اجر مثلنی ویرمسی لازم کلور

ماده ٥٩٧

تأویل ملك ایله استعمال اولنان مال معدللاستغلال اولسه دخی ضمان منفعت لازم کلمز

مثلا برمال مشترکی شریکلرندن بریسی دیکر شریکنك اذنی اولمقسزین برمدت مستقلا تصرف واستعمال ایلسه ملکمدر دیو استعمال ایلمش اوله جغی جهتله معد للاستغلال اولسه دخی دیکر شریکی حصه سنك اجرتنی آله ماز

ماده ٥٩٨

تأویل عقد ایله استعمال اولنان مال معدللاستغلال اولسه دخی ضمان منفعت لازم کلمز

مثلا برکیمسه مشترکا مالك اولدیغی دکانی شریکنك اذنی اولمقسزین برینه صاتمغله مشتری دخی برمدت تصرف ایدوب انجق دیکر شریکی بیعه اجازت ویرمیه رك حصه سنی ضبط ایلدکده دکان هر نقدر معدللاستغلال ایسه ده حصه سنك اجرتنی مطالبه ایده مز زیرا مشتری انی تأویل عقد ایله استعمال ایتمش یعنی عقد بیع ایله متصرفم دیو قوللانمش اولدیغی جهتله ضمان منفعت لازم کلمز

کذلك برکیمسه بردکرمنی ملکی اولمق اوزره برینه بیع

وتسليم ايله مشتری برمدت ضبط وتصرف ايتدكدن صكره بشقه بركسنه اول دكرمنه مستحق چيقوب بعد الاثبات والحكم مشتريدن السه مشترينك مدت مزبورهده تصرفی ايچون اجرت نامنه برشی الهمز زيرا بونده دخی تأويل عقد واردر

٥٩٩ ماده

بركيمسه برصغيری وليسنك اذنی اولقسزين استخدام ايلسه بالغ اولدقده خدمتنك اجر مثلنی الور ۰ وصغير فوت اولسه ورثهسی دخی اول مدتك اجر مثلنی اول كيمسهدن الهبيلورلر

(فصل ثانی)

(مستأجرك ضمانی حقندهدر)

٦٠٠ ماده

عقد اجاره كرك صحيح اولسون وكرك صحيح اولمسون مستأجريدنده مأجور امانتدر

٦٠١ ماده

مأجور اكر مستأجريدنده تلف اولور ايسه مستأجرك تعديسی یاتقصيری ويأخود مأذونيتنه مخالفتی اولمدقجه ضمان لازم كلمز

٦٠٢ ماده

مستأجرك تعديسی ايله مأجور تلف اولسه ياخود قيمتنه نقصان كلسه مستأجره ضمان لازم كلور

مثلا مستأجر كرا حيوانني اوروب اولدرسه ياخود عنف وشدت اوزره سورمكله حيوان تلف اولسه قيمتني ضامن اولور

٦٠٣ ماده

مستأجرك خلاف معتاد حركتی تعدی اولوب بوندن تولد ايدن ضرر وخساری ضامن اولور

مثلا استيجار ايتديكی البسه يی عادت ناسه مخالف اوله رق استعمال ايدوبده فرسوده اولسه ضامن اولور

كذلك خانۀ مأجورده ناسك ياقديغی مرتبـه زياده آتش ياقسندن ناشی حريق ظهوريله خانه محترق اولسه ضامن اولور

٦٠٤ ماده

مستأجرك امر محـافظه ده تقصيری ايله مأجور تلف اولسه ياخود قيمتنه نقصان كلسه ضمان لازم كلور

مثلا مستأجر كرا حيوانني باشی بوش بر محلده صاليو يرمكله ضايع اولسه ضامن اولور

٦٠٥ ماده

مشروطك مافوقنه تجاوز ايله مستأجرك كندو مأذونيتنه مخالفتی ضمانی موجب اولور . اما مثلنه ياخود مادوننه عدول ايله مخالفتی ضمانی ايجاب ايتمز

مثلا مستأجر شو قدر قيه ياغ يوكلتمك اوزره استكرا ايلديكی حيوانه اولقدر قيه تيمور يوكلدوبده حيوان تلف اولسه ضامن اولور

اما مضرتده ياغه مساوی ياخود دها خفيف برجنس حموله يوكلدوبده حيوان تلف اولسه ضمان لازم كلمز

٦٠٦ ماده

اجاره نك انقضاسنده مأجور كما كان مستأجر يدنده وديعه كبی امانت قالور بناءً عليه اجاره منقضی اولدقدنصكره مستأجر مأجوری استعمال ايدوبده تلف اولسه ضامن اولور

كذلك اجاره نك انقضاسنده آجر مالنی طلب ايدوبده مستأجر ويرميوب امساك ايتدكدنصكره اول مال تلف اولسه ضمان لازم كلور

(فصل ثالث)

(اجيرك ضمانى حقنده در)

۶۰۷ ماده
اجيرك تعديسى ياخود تقصيرى ايله مستأجر فيه تلف اولسه ضامن اولور

۶۰۸ ماده
اجيرك تعديسى مستأجرك صراحةً يا دلالةً امرينه مخالف عمل وحركت ايتمسيدر
مثلا بر كيمسه اجير خاص اولان چوبانه شو حيوانلرى فلان محلده رعى ايت آخريه كوتورمه ديمشيكن چوبان اول محلده رعى ايتميه‌رك بشقه محله كوتوروب رعى ايتسه تعدى ايتمش اولور .
واوراده رعى ايدر ايكن حيوانلر تلف اولسه چوبانه ضمان لازم كلور
كذلك بر كيمسه درزى‌يه بر قماش ويروب وبكا براوزون انتارى چيقارسه كس ديوب درزى دخى چيقارديه‌رك كسدكده اوزون انتارى چيقمسه اول كيمسه قماشى درزى‌يه تضمين ايتديره‌بيلور

٦٠٩ ماده

اجیرك تقصیری مستأجر فیهك محافظه سنده بلاعذر قصور ایتمسیدر

مثلا سوریدن بر حیوان فرار ایتدکده چوبان مجرد تکاسل واهمالندن ناشی واروب طوتمدیغی جهتله حیوان ضایع اولسه چوبان تقصیر ایتمش اوله جغندن ضامن اولور اما انك ارقه سی صره کیتدیکی تقدیرده دیکر حیوانلرك ضایع اولمق احتمالی غالب اولدیغی جهتله واروب طوتمامش ایسه معذور اولمغله ضمان لازم کلمز

٦١٠ ماده

اجیر خاص امیندر

حتی یدنده بغیر صنعه تلف اولان مالی ضامن اولماز وکذا بلا تعد کندو عملیله تلف اولان مالی دخی ضامن اولماز

٦١١ ماده

اجیر مشترکك کرك تعدیسی یا تقصیری اولسون وکرك اولمسون کندوسنك فعل وصنعندن تولد ایدن ضرر وخساری ضامن اولور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٦ ذی القعده سنهٔ ٢٨٦

مفتش اوقاف همايون
السيد خليل

ناظر ديوان احكام عدليه
احمد جودت

عن اعضاء ديوان احكام عدليه
السيد احمد خلوصى

عن اعضاء شوراى دولت
سيف الدين

عن اعضاء شوراى دولت
محمد امين

عن اعضاء ديوان احكام عدليه
السيد احمد حلمى

عن اعضاء جمعيت ابن عابدين زاده
علاء الدين

كتاب الكفالة

﴿ صورت خط همايون ﴾

(موجبجه عمل اولنه)

(كتاب ثالث)

(كفالت حقنده اولوب برمقدمه ايله اوچ بابى حاويدر)

(مقدمه)

(كفالته دائر اولان اصطلاحات فقهيه بيانندهدر)

ماده ٦١٢

كفالت · برشيئك مطالبهسى حقنده ذمتى ذمته ضم ايتمكدر

يعنى بركيمسه ذاتنى ديكرك ذاتنه ضم ايدوب وانك حقنده لازم كلان مطالبه يى كندو دخى التزام ايلمكدر

ماده ٦١٣

كفالت بالنفس · برآدمك شخصنه كفيل اولمقدر

ماده ٦١٤

كفالت بالمال · برمالك اداسنه كفيل اولمقدر

ماده ٦١٥

كفالت بالتسليم · برمالك تسليمنه كفيل اولمقدر

ماده ٦١٦

كفالت بالدرك · مبيع بالاستحقاق ضبط اولنديغى

تقديرده آقچه‌سنی ادا وتسلیمه یاخود بایعك نفسنه كفیل اولمقدر

٦١٧ ماده

كفالت منجزه . شرطه معلق وزمان مستقبله مضاف اولمیان كفالتدر

٦١٨ ماده

كفیل . كندو ذمتنی آخرك ذمتنه ضم ایدن یعنی آخرك متعهد اولدیغی شیئه كندو دخی متعهد اولان كیمسه دركه اول آخره اصیل ومكفول عنه دنیلور

٦١٩ ماده

مكفول له . كفالت خصوصنده طالب ودائن اولان كیمسه‌در

٦٢٠ ماده

مكفول به . كفیلك تسلیمنه یاأداسنه متعهد اولدیغی شیدركه كفالت بالنفسده مكفول عنه ایله مكفول به برشیدر

(باب اول)

(عقد کفالت حقنده اولوب ایکی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(رکن کفالت حقنده‌در)

۶۲۱ ماده

یالکز کفیلك ایجابیله کفالت منعقد و نافذ اولور · فقط مکفول‌له دیلرسه رد ایده‌بیلور · ومکفول‌له رد ایتمدکجه کفالت باقی قالور

بوصورتده مکفول لهك غیابنده برندن اله‌جغنه برکیمسه کفیل اولوبده خبر کفالت کندویه واصل اولمدین وفات ایتسه کفیل بوکفالتیله مطالبه ومؤاخذه اولنور

۶۲۲ ماده

کفیلك ایجابی یعنی الفاظ کفالت عرف وعادتده تعهد والتزامه دلالت ایدن سوزلردر

مثلا کفیل اولدم یاخود کفیل ویاضامنم دیسه کفالت منعقد اولور

۶۲۳ ماده

وعد معلق ایله دخی کفالت اولور (۸٤) ماده‌یه باق

مثلا فلان آدم سنك الاجغکی ویرمز ایسه بن ویررم

ديســه كفالت اولور وداين الهجغنى استيوبده مديون ويرمسه كفيلدن مطالبه ايدر

٦٢٤ ماده

بوكوندن فلان وقته قدر كفيــلم ديدكده كفالت موقته اولهرق منجزا منعقد اولور

٦٢٥ ماده

كفالت • مطــلق اولهرق منعقد اولديغى كبى تعجيــل و ياتأجيل قيديله يعنى همان ياخود فلان وقتده ايفا اولنمق اوزره ديو مقيد اولهرق دخى منعقد اولور

٦٢٦ ماده

كفيله كفيل اولمق صحيحدر

٦٢٧ ماده

كفيلك تعددى جائز در

(فصل)

(شرائط كفالت بياننده در)

٦٢٨ ماده

كفالت انعقادنده كفيلك عاقل و بالغ اولمسى شرطدر بناء عليه مجنون ومعتوه وصبينك كفالتى صحيح اولماز • وصبى ايكن كفيل اولوبده بعــدالبلوغ بو كفالتى مقر اولسه دخى انكله مؤاخذه اولنهماز

٦٢٩ ماده

مكفول عنهك عاقل و بالغ اولمسى شرط دكلدر
بناء عليه مجنون وصبينك بورجنه كفالت صحيح اولور

٦٣٠ ماده

مكفول به نفس ايسه معلوم اولمسى شرطدر • و مال
ايسه معلوم اولمسى شرط دكلدر
بناء عليه فلان آدمك فلان آدمه اولان بورجنه كفيلم ديدكده
بورجك مقدارى معلوم اولمسه دخى كفالت صحيح اولور

٦٣١ ماده

كفالت بالمالده مكفول به اصيل اوزرينه مضمون اولمق
يعنى اصيل اوزرينه ايفاسى لازم اولمق شرطدر
بناء عليه ثمن مبيعه و بدل اجارهيه وسائر ديون صحيحهيه
كفالت صحيح اولور
كذلك مال مغصوبه كفالت صحيح اولوب لدى المطالبه
كفيل بونى عيناً يا بدلاً ايفايه مجبور اولور
وكذا سوم شرا طريقيله مقبوض اولان ماله ثمن تسميه
اولنمش ايسه كفالت صحيحدر • اما قبل القبض مبيعك
عيننه كفالت صحيح اولماز زيرا عين مبيع بايع يدنده
تلف اولسه بيع منفسخ اولهجغندن بايع اوزرينه مضمون
اوليوب يالكز ثمننى قبض ايتمش ايسه ردى لازم كلور

كذلك مرهون ومستعار ومأجور وامانات سائره اصيل اوزرينه مضمون اولمديغندن بونلرك عينلرينه كفالت صحيح اولماز • فقط مكفول عنه بونلری اضاعه واستهلاك ايدر ايسه كفيلم ديسه صحيح اولور • وبرده كرك مبيعك وكرك بونلرك تسليمنه كفالت صحيح اولور • ولدی المطالبه برجهتله حق حبسلری يوغيسه كفيل بونلری تسليمه مجبور اولور • انجق كفالت بالنفسده مكفول بهك وفاتيله كفيل بری اولديغی كبی بونلر تلف اولديغی تقديرده دخی كفيله برشی لازم كلمز

٦٣٢ ماده

عقو باتده نيابت جاری اولماز

بناء عليه قصاصه وسائر عقوبات ومجاوزات شخصيه يه كفالت صحيح دكلدر • اما جارح وقاتل اوزرينه لازم كلان ارش وديته كفالت صحيحدر

٦٣٣ ماده

مكفول عنهك يساری شرط اولميوب مفلسه دخی كفالت صحيح اولور

(باب ثانی)

(کفالتك احکامی بیاننده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(کفالت منجزه ومعلقه ومضافه‌نك حکمی بیانندەدر)

٦٣٤ ماده

کفالتك حکمی مطالبه‌در

یعنی مکفول لهك کفیلدن مکفول بهی مطالبه‌یه حق اولمقدر

٦٣٥ ماده

کفالت منجزه‌دن دین اکر اصیل حقنده معجل ایسه درحال ومؤجل ایسه مدت معینه‌سنك تمامنده کفیل مطالب اولور

مثلا برکسه برینك بورجنه کفیل اولدم دیدکده بورج اکر معجل ایسه درحال مؤجل ایسه مدتی ختامنده دائن الەجغنی کفیلدن مطالبه ایده‌بیلور

٦٣٦ ماده

اما برشرطه معلق وزمان مستقبله مضاف اوله‌رق منعقد اولان کفالتده شرط تحقق وزمان حلول ایتمدکجه کفیل مطالب اولماز

مثلا فلان آدم سنك الهجغكى ويرمز ايسه اداسنه كفيلم ديدكده كفالت مشروطا منعقد اولوب لدى المطالبه اول آدم بورجنى ويرمز ايسه كفيلدن مطالبه اولنور يوخسه اصليدن قبل المطالبه كفيل مطالب اولماز

كذا فلان آدم سنك مالكى سرقت ايدر ايسه بن ضامنم ديسه كفالت صحيح واول آدمك سرقتى ثابت اولدقده كفيل مطالب اولور

وكذا مكفول له نه وقت مطالبه ايدر ايسه شو قدر كون مهلت ويرلمك اوزره كفيل اولسه مكفول لهك مطالبه ايتديكى وقتدن اعتباراً اول قدر كون مهلت ويريلوب ايام مذكورهنك مرورندن صكره مكفول له هر نه وقت ايستر ايسه مطـالبه ايدر وكفيلك تكرار اوقدر كون استدعاسنه صلاحيتى اولماز

كذلك فلانده ثابت اولهجق الهجغكه ويافلانه اقراض ايدهجكك مبلغه ياخود فلانك سـندن غصب ايدهجكى شيئه وياخود فلانه صاتهجغك مالك ثمننه كفيلم ديدكده كفيـل انجق بواحوالك تحققنـده يعنى بورجك ثبوتى وآقچهنك اقراضى وغصـبك تحقق ومالك بيع وتسليمى وقوعنده مطالب اولور

وكذا فلان كون احضـار ايتمك اوزره فلانك نفسـنه

كفيلم ديدكده كفيل اول كوندن مقدم مكفول بهك احضاريله مطالب اولماز

٦٣٧ ماده

شرطك تحققنده وصف وقيدينك تحقق دخی لازمدر مثلا فلان كيمسه نك اوزرينده نه حكم اولنور ايسه اداسنه كفيلم ديديكی صورتده اول كيمسه شوقدر غروش بورج اقرار ايتسه حكم حاكم لاحق اولمدقجه كفيلك آنی ادا ايتمسی لازم كلمز

٦٣٨ ماده

كفالت بالدركده مبيعه مستحق چيقدقده بالحا كه بايعك ثمنی رد ايتمسنه حكم اولنمدقجه كفيل مؤاخذه اولنماز

٦٣٩ ماده

كفالت موقتده كفيل انجق مدت كفالت ظرفنده مطالب اولور

مثلا بوكوندن برآيه قدر كفيلم ديدكده كفيل انجق بو بر آی ظرفنده مطالب اولوب اول آيك مرورنده كفالتدن بری اولور

٦٤٠ ماده

كفالتك انعقادندن صكره كفيل كندوسنی كفالتدن اخراج ايدهمز فقط كفالت معلقه ومضافهده دينك ذمت

مديونه ترتبندن مقدم كفيل كندىسنى كفالتدن اخراج ايده بيلور

مثلا بر كيمسه برآدمك نفسنه يادينته منجزا كفيل اولدقدن صكره كندوسنى كفالتدن اخراج ايده مديكى كبى فلانده نه قدر الهجغك ثابت اولور ايسه ضامنم ديدكده دخى كفالتدن دونه مز زيرا دينك ثبوتى هر نه قدر عقد كفالتدن مؤخر ايسه ده ذمت مديونه ترتبى عقد كفالتدن مقدمدر • اما فلان آدمه نه صاتار ايسه ك ياخود صاته جغك مالك ثمننه كفيلم ديديكى صورتده مكفول لهك اول آدمه صاته جغى مالك ثمننه ضامن اولور فقط قبل البيع كندوسنى كفالتدن اخراج ايده بيلور • شويله كه بن كفالتدن واز كچدم سن اول آدمه مال صاتمه ديدكدن صكره مكفول له اول آدمه برشى صاتار ايسه كفيل انك ثمننه ضامن اولماز

٦٤١ ماده

مغصوب يامستعار اولان مالك رد وتسليمنه كفيل اولان كيمسه مالى صاحبنه تسليم ايتدكده اجرت نقليه سيله غاصب ومستعيره رجوع ايدر يعنى اجرت نقليه سنى انلردن الور

(فصل ثانی)

(کفالت بالنفسك حکمی بیانده در)

٦٤٢ ماده

کفالت بالنفسك حکمی مکفول بهی احضاردن عبارتدر شویله که قنغی وقت مکفول بهك تسلیمنی شرط ایتمش ایسه اول وقت مکفول له طلب ایتدیکی کبی کفیلك انی احضار ایتمسی لازم کلور احضار ایدر ایسه فبها واکر ایتمز ایسه انی احضار ایتمك اوزره جبر اولنور

(فصل ثالث)

(کفالت بالمالك احکامی بیانده در)

٦٤٣ ماده

کفیل ضامن در

٦٤٤ ماده

طالب مطالبه ده مخیر در الهجغنی دیلرسه کفیلدن ودیلرسه اصیلدن مطالبه ایدر و برندن مطالبه سی دیکرندن مطالبه حقنی اسقاط ایتمیوب برندن مطالبه ایتدکدن صکره دیکرندن ویاخود معا ایکیسندن دخی مطالبه ایده بیلور

٦٤٥ ماده

کفیل بالمال اولان کیمسه نك کفالتی حسبیله ذمتنه لازم

کلان مبلغه دیکر بری کفیل اولسه داین اله جغنی کفیللرك قنغیسندن استر ایسه مطالبه ایدر

٦٤٦ ماده

بر جهتدن طولایی مشترکا مدیون اولان کیمسه‌لر یکدیکره کفیل اولسه‌لر هر بری دینك مجموعیله مطالب اولور

٦٤٧ ماده

بر دینك متعدد کفیللری اولدیغی صورتده اکر بشقه بشقه کفیل اولمشلر ایسه هر بری مجموع دین ایله مطالب اولور

واکر معا کفیل اولمشلر ایسه هر بری دیندن حصه‌سی مقداریله مطالب اولور فقط بونلر یکدیکرك ذمتنه لازم کلان مبلغه دخی کفیل اولمشلر ایسه اول حالده هر بری مجموع دین ایله مطالب اولور

مثلا بر کیمسه‌نك بیك غروش بورجنه بری کفیل اولدقدن صکره دیکر بری دخی کذلك بیك غروشه کفیل اولسه داین بو مبلغی کفیللرك هر قنغیسندن استر ایسه مطالبه ایدر . اما اول ایکی کیمسه بو بیك غروشه معا کفیل اولسه‌لر هر بری بیك غروشك نصفیله مطالب اولور مکر که یکدیکرك ذمتنه لازم کلان مبلغه دخی کفیل اولمشلر ایسه اول حالده هر بری بیك غروش ایله مطالب اولور

٦٤٨ ماده

كفالتده اصيلك برى اولمسى شرط قلنور ايسه حواله يه منقلب اولور

٦٤٩ ماده

محيلك عدم برائتى شرطيله حواله كفالتدر

بناء عليه بركيمسه مديونه سنده كى الهجغمى سن دخى ضامن اولمق اوزره فلانك اوزرينه حواله ايت ديسه او دخى اولوجهله حواله ايتسه طالب الهجغنى هر قنغيسندن استر ايسه الور

٦٥٠ ماده

برى نزدنده بركيمسه نك امانت مالى اولديغى حالده اول مالدن ادا ايتمك اوزره اول كيمسه نك بورجنه كفيل اولسه جائز اولور ٠ واول مالدن ايفا ايتمك اوزره كفيل اجبار اولنور ٠ واكر مال تلف اولسه كفيله برشئ لازم كلمز ٠ فقط كفيل اولدقدن صكره اول مالى صاحبنه رد ايتسه اول حالده كندو ضامن اولور

٦٥١ ماده

بركيمسه برينى فلان وقتده احضار ايتمك اوزره نفسنه واول وقت احضار ايتمديكى تقديرده بورجنك اداسنه

کفیل اولدقده، وقت معینده احضار ایتمزایسه کفیلك اول دینی ویرمسی لازم کلور

وکفیل فوت اولدقده ورثه‌سی وقت معینه قدر مکفول بهی تسلیم ایدرلر یاخود مکفول به جهت کفالتدن طولایی نفسنی تسلیم ایلر ایسه کفیل طرفنه ماجه برشی ترتب ایتمز واکر انلر مکفول بهی یاخود مکفول به نفسنی تسلیم ایتمز ایسه کفیلك ترکه‌سندن مالك اداسی لازم کلور ومکفول‌له فوت اولسه وارثی مطالبه ایدر

وکفیل وقت معینده مکفول بهی احضار ایدوبده مکفول‌له تغیب واختفا ایلسه انك طرفندن بر وکیل نصب ایله اکا تسلیم اولنمق اوزره کفیل حاکمه مراجعت ایلر

٦٥٢ ماده

کفالت مطلقه‌ده دین اکر اصیل اوزرینه معجل ایسه کفیل حقنده دخی معجل واصیل اوزرینه مؤجل ایسه کفیل حقنده دخی مؤجل اوله‌رق ثابت اولور

٦٥٣ ماده

کفالت مقیده‌ده تعجیل وتأجیل وصفلرینك هرقنغیسیله قید اولنمش ایسه کفیل اکا کوره مطالب اولور

٦٥٤ ماده

برمدت معلومه ایله مؤجل اولان دینه اول مدت ایله مؤجل اوله‌رق کفالت صحیح اولدیغی کبی اندن زیاده مدت ایله مؤجل اوله‌رق کفالت دخی صحیح اولور

٦٥٥ ماده

داین اله‌جغنی اصیل حقنده تأجیل ایدر ایسه کرك کفیل وکرك کفیل الکفیل حقنده دخی تأجیل ایتمش اولور

وکفیل اول حقنده تأجیلی کفیل ثانی حقنده دخی تأجیل اولور

اما کفیل حقنده تأجیلی اصیل حقنده تأجیل دکلدر

٦٥٦ ماده

مؤجلا مدیون اولان کیمسه قبل حلول الاجل آخر دیاره کیده‌جك اولوبده داینی حاکمه مراجعتله اندن کفیل استدکده کفیل ویرمکه مجبور اولور

٦٥٧ ماده

بر کیمسه برینه بنم فلان کیمسه‌یه اولان بورجه کفیل اول دیوب واو دخی کفیل اولوبده کفالت حسبیله بورجی ادا ایتدکدنصکره اصیله رجوع ایده‌جك

اولدقده كفيل اولديغی شیئله رجوع ايدر مؤدايه اعتبار اولنماز
اما بورجك برمقداری اوزرينه دين ايله مصالحه ايتديكی تقديرده ويرديكی بدل صلح ايله رجوع ايدر يوخسه مجموع دين ايله رجوع ايده‌مز .
مثلا مسكوكات خالصه يه كفيل اولوبده مغشوش آقچه ايله تأديه ايتسه اصليدن مسكوكات خالصه الور وبالعكس مغشوش سكه يه كفيل اولوبده مسكوكات خالصه ايله تأديه ايلسه اصليدن مغشوش سكه الور كذلك شوقدر غروشه كفيل اولوبده صلحا بعض اشيا اعطاسيله تأديه ايلسه اصليدن كفيل اولديغی مقدار اقچه‌يی الور .
اما بيك غروشه كفيل اولوبده صلحاً بشيوز غروش ايله تأديه ايلسه اصيلدن بشيوز غروش الور

٦٥٨ ماده

عقد معاوضه ضمننده بركيمسه بريني الداتمش اولسه ضررينه ضامن اولور
مثلا بركيمسه برعرصه اشترا ايدوبده اوزرينه بنا ياپلدقدن صكره مستحق چيقوبده ضبط اولنسه مشتری بايعدن عرصه‌نك قيمتنی الدقدن بشقه بنانك حين تسليمنده كی قيمتنی دخی الور

كذلك بر كيمسه اهل سوقه اشبو صغير اوغله مال صاتكز اكا تجارت ايچون اذن ويردم ديسه وبعده اول چوجق بشقه سنك اولديغى ميدانه چيقسه اهل سوق اول چوجغه صاتمش اولديغى مالك آقچه سنى اول كيمسه دن مطالبه ايدر

(باب ثالث)

(كفالتدن برائت حقنده اولوب اوچ فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(بعض ضوابط عموميه بيانده در)

٦٥٩ ماده

مكفول به كرك اصيل وكرك كفيل طرفندن مكفول لهه تسليم وايفا اولندقده كفيل كفالتدن برى اولور

٦٦٠ ماده

مكفول له كفيلى ابرا ايتدم ياخود كفيل طرفنده حقم يو قدر ديسه كفيل برى اولور

٦٦١ ماده

كفيلك برائتندن اصيلك برائتى لازم كلز

٦٦٢ ماده

اصيلك برائتى كفيلك برائتنى موجب اولور

(فصل ثانی)

(کفالت بالنفسدن برائت حقنده در)

٦٦٣ ماده

کفیل مکفول بهی شهر وقصبه کبی مخاصمه ممکن اولان یرده مکفول لهه تسـلیم ایتدکده مکفول له کرک قبول ایتسون وکرک قبول ایتمسون کفیل کفالتدن بری اولور فقط بر بلدهٔ معینه‌ده تسلیمی شرط ایدلمش ایسـه بشقه بلده‌ده تسلیم ایله کفالتدن بری اولماز

ومجلس حاکمـده تسـلیم ایتمـك اوزره کفیل اولدقده زقاقده تسـلیم ایله کفالتدن بری اولمـاز • فقط ضابط حضورنده تسلیم ایتسه بری اولور

٦٦٤ ماده

طالبك طلبی اوزرینه مکفول بهی مجرد تسلیم ایله کفیل کفالتدن بری اولور • اما طالبك طـلبی اولمقسزین تسلیم ایتدکده بحکم الکفاله تسـلیم ایتدم دیمدکجه بری اولماز

٦٦٥ ماده

فلان کون تسلیم ایتمك اوزره کفیل اولوبده اول کوندن اول تسـلیم ایتدکده مکفول له قبول ایتمسه بیله کفیل کفالتدن بری اولور

٦٦٦ ماده

مكفول به فوت اولدقده كفيل كفالتدن برى اولديغى كبى كفيلك كفيلى وار ايسه او دخى برى اولور

كذلك كفيل فوت اولسه كندو كفالتدن برى اولديغى كبى كفيلى وار ايسه او دخى برى اولور

اما مكفول اهـلك وفاتيله كفيل كفالتدن برى اولميوب وارثى مطالبه ايدر

(فصل ثالث)

(كفالت بالمالدن برائت حقنده در)

٦٦٧ ماده

داين فوت اولوبده مديون اكا منحصرا وارث اولسه كفيل كفالتدن برى اولور

واكر داينك بشقه وارثى دخى وار ايسه كفيل يالكز مديونك حصه سندن برى اولوب ديكر وارثك حصه سندن برى اولماز

٦٦٨ ماده

كفيل ياخود اصيل بورجك برمقدارى اوزرينه داين ايله مصالحه ايتدكارنده اكر اكيسنك يا اصيلك برائتى شرط ايدلمش ياخود هيچ برشرط درميان ايدلمامش ايسه ايكيسى دخى برى اولور

واكر يالكز كفيلك برائتى شرط ايدلمش ايسه يالكز كفيل برى اولوب طالب دخى مخير اولور. ديلر ايسه مجموع دينى اصيلدن وديلرسه بدل صلحى كفيلدن و باقيسنى اصيلدن الور

٦٦٩ ماده

كفيل مكفول لهى برينك اوزرينه احاله ايدوب مكفول له ومحال عليه دخى قبول ايتسه هم كفيل وهمده مكفول عنه برى اولور

٦٧٠ ماده

كفيل بالمالك وفاتنده مال مكفول به تركه سندن مطالبه اولنور

٦٧١ ماده

ثمن مبيعه كفيل اولوبده بيع فسخ اولنسه ياخود مبيع بالاستحقاق ضبط ويا عيبله رد قلنسه كفيل كفالتدن برى اولور

٦٧٢ ماده

مدت معلومه تمامنه دك بر مال ايجار اولنوبده تسميه قلنان بدل اجاره سنه بر كيمسه كفيل اولدقده مدت اجاره نك انقضاسنده اول كفالت دخى منتهى اولوب بعده اول مال اوزرينه مجدداً عقد اجاره اولندقده اول كفالتك بوكا شمولى اولماز

ارادهٔ سنيه تاريخى   فى ١٨ محرم سنه ٢٨٧

عن اعضاء شورای دولت | ناظر دیوان احکام عدلیه
سیف الدین | احمد جودت

عن اعضاء دیوان احکام عدلیه | عن اعضاء دیوان احکام عدلیه
السید احمد حلمی | السید احمد خلوصی

عن اعضاء جمعیت ابن عابدین زاده | عن اعضاء شورای دولت
علاء الدین | محمد امین

كتاب الحواله

﴿ صورت خط همایون ﴾

(موجبنجه عمل اولنه)

(کتاب رابع)

(حواله حقنده اولوب برمقدمه ایله)

(ایکی بابی حاویدر)

(مقدمه)

(حواله یه دائر اولان اصطلاحات فقهیه بیاننده‌در)

٦٧٣ ماده

حواله . دینی برذمتدن دیکر ذمته نقل ایتمکدر

٦٧٤ ماده

محیل . حواله ایدن کیمسه که مدیوندر

٦٧٥ ماده

محال‌له . دائن اولان کیمسه‌در

٦٧٦ ماده

محال علیه . کندو اوزرینه حواله‌یی قبول ایدن کیمسه‌در

٦٧٧ ماده

محال به . حواله اولنان مالدر

٦٧٨ ماده
حوالهٔ مقیده • محیلك محال علیه ذمتنده یاخود یدنده اولان مالندن ویرمك اوزره دیو مقید اولان حواله‌در
٦٧٩ ماده
حوالهٔ مطلقه • محیلك محال علیهده اولان مالندن ویرمك اوزره دیو مقید اولمیان حواله‌در

(باب اول)
(عقد حواله بیاننده اولوب ایکی فصله منقسمدر)
(فصل اول)
(رکن حواله بیاننده‌در)

٦٨٠ ماده
محیل کندو دائننه‌سنی فلانك اوزرینه حواله ایتدم دیوب انلر دخی قبول ایتدکلرنده حواله منعقد اولور
٦٨١ ماده
یالکز محال‌له ایله محال علیه بیننده عقد حواله اولنه بیلور مثلا برکیمسه برینه بنم فلانده اولان شوقدر غروش الهجغمی حوالة سن اوزرینه ال دیوب او دخی قبول ایتدم دیسه یاخود فلانده اولان شوقدر غروش

الهجغکی بنم اوزریمه حواله قبول ایت دیوب اودخی ایتسه حواله صحیح اولور حتی محال علیه صکره نادم اولسه ندامتی فائده ویرمز

٦٨٢ ماده

یالکز محیل ایله محال‌له بیننده اجرا اولنان حواله محال علیهه لدی‌الاعلام قبول ایتدکده صحیح وتمام اولور

مثلا برکیمسه دائنی آخر دیارده اولان برینك اوزرینه حواله ایدوب دائن دخی قبول ایتدکدنصکره محال علیهه لدی الاعلام اودخی قبول ایتدیکی کبی حواله تمام اولور

٦٨٣ ماده

یالکز محیل ایله محال علیه بیننده اجرا اولنان حواله محال لهك قبولنه موقوفا منعقد اولور

مثلا برکیمسه برینه بنم فلانه اولان دینمی حواله سن اوزریکه آل دیوب اودخی قبول ایتسه موقوفا منعقد اولوب محال‌له قبول ایتدکده حواله نافذ اولور

(فصل ثانی)

(شرائط حواله بیاننده‌در)

٦٨٤ ماده

انعقاد حواله‌ده محیل ایله محال لهك عاقل ومحال علیهك عاقل بالغ اولمسی شرطدر

بناءعليه صبي غير مميزك برينه بورج حواله ايتمسى وبرندن حواله المسى باطل اولديغى كبى صبى كرك مميز اولسون وكرك غير مميزاولسون وكرك مأذون وكرك محجوراولسون برندن كندو اوزرينه حواله قبول ايتمسى باطلدر

ماده ٦٨٥

حوالهنك نفاذنده محيل ايله محال لهك بالغ اولمسى شرطدر بناء عليه صبي مميزك حوالهسى وحواله المسى وليسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور ووليسى اجازت ويردكده نافذ اولور

شو قدر كه حواله الديغى صورتده وليسى اذن ويرسه دخى محال عليهك محيلدن دهاملى يعنى غنى اولمسى شرطدر

ماده ٦٨٦

محال عليهك محيله مديون اولمسى شرط اوليوب محيلك اندن الهجغى اولمسهده حوالهسى صحيح اولور

ماده ٦٨٧

هردين كه اكا كفالت صحيح اوليه حوالهسى دخى صحيح اولماز

ماده ٦٨٨

هردين كه اكا كفالت صحيح اوله حوالهسى دخى صحيح اولور • فقط محال بهك معلوم اولمسى لازمدر • بناء عليه دين مجهولك حوالهسى صحيح اولماز

مثلا فلانده ثابت اوله‌جق اله‌جغكى حواله قبول ايتدم ديسه حواله صحيح اولماز

٦٨٩ ماده

اصالة ذمة مترتب اولان ديون صحيحه‌نك حواله‌سى صحيح اولديغى كبى جهت كفالت وحواله‌دن طولايى ذمته مترتب اولان دينك حواله‌سى دخى صحيح اولور

(باب ثانى)

(احكام حواله بيانده‌در)

٦٩٠ ماده

حواله‌نك حكمى بودركه محيل بورجندن وكفيلى وار ايسه كفالتدن برى اولور . ومحال عليهدن اول بورجى مطالبه ايتمك حقى محال لهه ثابت اولور . ومرتهن برينى راهن اوزرينه حواله ايتدكده ارتق رهنى حبس وتوقيفه صلاحيتى قالمز

٦٩١ ماده

محيل مطلق اوله‌رق حواله ايتدكده اكر محال عليهده اله‌جغى يوغيسه بعد الادا محال عليه محيله رجوع ايدر . واكر اله‌جغى وار ايسه بعدالادا دينيله تقاص اولور

٦٩٢ ماده

حوالهٔ مقیده‌ده محیلك محال بهدن طولایی حق مطالبه‌سی منقطع اولور ۰ ومحال علیه ارتق انی محیله ویره‌مز ۰ وویرسه ضامن اولور ۰ وبعد الضمان محیله رجوع ایدر ۰ وقبل الادا محیل دیونی ترکه‌سندن ازید اولدیغی حالده فوت اولسه سائر دائنلری محال بهه مداخله ایده‌مزلر

٦٩٣ ماده

بایعك مشتری ذمتنده ثمن مبیع اولان الهجغندن ویرلمك اوزره دیو مقید اولان حواله‌ده مبیع قبل‌التسلیم هلاك اولوبده ثمن ساقط اولسه یاخود مبیع خیار شرط یاخیار رؤیت ویا خیار عیب ایله رد اولنسه ویاخود اقالهٔ بیع ایدلسه حواله باطل اولماز ومحال علیه بعدالادا محیله رجوع ایدر یعنی ویردیکنی محیلدن الور اما مستحق چیقوبده مبیع ضبط اولنمغله محال علیهك اول دینَدن بری ایدوکی تبین ایتسه حواله باطل اولور

٦٩٤ ماده

محیلك محال علیه یدنده امانت اولان مبلغندن ویرلمك اوزره دیو مقید اولان حواله‌ده مستحق چیقوبده اول

مال ضبط اولنسه حواله باطل اولور و بورج محيله عودت ايدر

٦٩٥ ماده

محيلك محال اليه يدنده‌كى مبلغندن ويرلمك اوزره ديو مقيد اولان حواله‌ده اول مبلغ تلف اولديغى صورتده اكر مضمون دكل ايسه حواله باطل اولور و بورج محيله عودت ايدر . واكر مضمون ايسه حواله باطل اولماز

مثلا بر كيمسه‌نك يدنده‌كى امانت آقچه‌سندن ويرلمك اوزره دائنى اول كيمسه‌نك اوزرينه حواله ايتدكده قبل الاخذ اول آقچه بلا تعد تلف اولسه حواله باطل اولور و دائنك اله‌جغى محيله عودت ايدر . اما اول آقچه مال مغصوب اولسه ياخود امانت اولوبده اول كيمسه‌نك اتلافيله اوده‌مسى لازم كلسه حواله باطل اولماز

٦٩٦ ماده

بر كيمسه كندوسنك بر معين مالنى صاتوبده ثمنندن ادا ايتمك اوزره دائنى برينك اوزرينه حواله واو دخى اول شرطله حواله‌يى قبول ايتسه صحيح اولور و محال عليه اول مالى صاتوبده ثمنندن دينى ادا ايتمك اوزره اجبار اولنور

٦٩٧ ماده

حوالهٔ مبهمه‌ده یعنی محال بهك تعجیل وتأجیلی بیان اولنمیان حواله‌ده دین اکر محیل اوزرینه معجل ایسه حوالهٔ معجله اولوب محال علیهك انی همان تأدیه‌سی لازم كلور و اكر دین مؤجل ایسه حوالهٔ مؤجله اولوب وعده‌سی حلولنده اداسی لازم اولور

٦٩٨ ماده

محال علیه دینی ادا ایتمدن محیله رجوع ایده‌مز . ورجوع ایده‌جك اولدقده محال به ایله رجوع ایدر یعنی نه جنس آقچه حواله اولنمش ایسه محیلدن انی الور

یوخسه مؤدا ایله رجوع ایده‌مز

مثلا كومش آقچه حواله اولنوبده التون ویرسه محیلدن كومش آقچه الوب التون مطالبه ایده‌مز . كذلك بشقه اموال واشیا ایله تأدیه ایتسه حواله اولنان آقچه‌یی الور

٦٩٩ ماده

محال بهك اداسیله یادیكر برینك اوزرینه حواله‌سیله یاخود محال لهك محال علیهی ابراسیله محال علیه دیندن بری اولدیغی كبی محیل‌ده محال بهی هبه یاخود

تصدق ایدوبده محال علیـه دخی قبول ایتسـه کذلك دیندن بری اولور

۷۰۰ ماده

محال‌له فوت اولوبده محال علیـه اکا وارث اولسـه حواله‌نك حکمی قالماز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ۲۵ صفر سنه ۲۸۸

عن اعضـاء شورای دولت ناظر دیوان احکام عدلیه

سیف‌الدین احمدجودت

عن اعضاء دیوان احکام عدلیه عن اعضاء دیوان احکام عدلیه

السید احمد حلمی السید احمد خلوصی

عن اعضاء جمعیت ابن عابدین زاده عن اعضاء شورای دولت

علاءالدین محمد امین

كتاب الرهين

❊ صورت خط همايون ❊

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب خامس)

(رهن حقنده اولوب برمقدمه ايله درت بابى شاملدر)

(مقدمه)

(رهنه دائر اولان اصطلاحات فقهيه بيـاننده در)

٧٠١ ماده

رهن ٠ برمالى اندن استيفاسى ممكن اولان برحق مقابلنده محبوس وموقوف قيلمقدر واول ماله مرهون دينلديكى كبى رهن رهن دخى دينلور

٧٠٢ ماده

ارتهان ٠ رهن المقدر

٧٠٣ ماده

راهن ٠ رهن ويرن كيمسه‌در

٧٠٤ ماده

مرتهن ٠ رهن الان كيمسه‌در

٧٠٥ ماده

عدل ٠ راهن ومرتهنـك امنيت ايدوبده رهنى توديع وتسليم ايتدكارى كيمسه‌در

(باب اول)

(عقد رهنه دائر مسائل بیاننده اولوب اوچ فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(رکن رهنه دائر اولان مسائل بیاننده‌در)

٧٠٦ ماده

راهن ومرتهنك ایجاب وقبولی ایله رهن منعقدا ولور . فقط قبض بولنمدقجه تمام لازم اولمز

بناء علیه راهن قبل التسلیم رهندن رجوع ایده‌بیلور

٧٠٧ ماده

رهنك ایجاب وقبولی راهن بوشیئ سکا دینم مقابلنده رهن ایتدم دیوب یاخود بوما لده دیکر برسوز سویلیوب مرتهن دخی قبول ایتدم ویاخود راضی اولدم دیمك کبی رضایه دلالت ایدر برسوز سویلمکدر . ورهن لفظنك سویلنمسی شرط دکلدر

مثلا بری شو قدر غروشه برشی اشترا ایله بایعه برمال ویروبده پاره‌یی ویرنجیه قدر بونی الیقوی دیسه اول مالی رهن ایتمش اولور

(فصل ثانى)

(انعقاد رهنك شرطلرى بياننده‌در)

٧٠٨ ماده

راهن ومرتهنك عاقل اولمسى شرطدر . اما بالغ اولمسى شرط دكلدر . حتى صبى مميزك رهن وارتهانى جائزدر

٧٠٩ ماده

مرهونك صاتلمغه صالح برشى اولمسى شرطدر بناء عليه وقت عقدده موجود ومال متقوم ومقدور التسليم اولمسى لازمدر

٧١٠ ماده

مرهونك مقابلى مال مضمون اولمق شرطدر بناء عليه مال مغصوب ايچون رهن المق جائزدر . اما امانت اولان مال ايچون رهن المق صحيح اولماز

(فصل ثالث)

(مرهونك زوائد متصله‌سى وعقد رهندن صكره)

(واقع اولان تبديل و زياده حقنده‌در)

٧١١ ماده

بيعده بلاذكر داخل اولان مشتملات رهنده دخى داخل اولديغى كبى برعرصه رهن ايدلدكده اوزرندكى بالجمله

اشجاریله میوه‌سی ومغروسات ومزروعات سائره‌سی صراحة ذکر اولنمسه بیله داخل اولور

ماده ۷۱۲

رهنك رهن آخره تبدیلی جائزدر

مثلا برکیمسه شوقدر غروش دینی مقابلنده برساعت رهن ایتدکدن صکره برقلیچ کتوروبده ساعتك یرینه بونی ال دیسه ومرتهن دخی ساعتی رد ایله قلیجی السه اول مبلغ مقابلنده قلیج مرهون اولور

ماده ۷۱۳

بعدالعقد راهنك مرهونی تزییدی جائزدر

یعنی برشیء رهن ایتدکدنصکره هنوز عقد باقی ایکن اکا دیگر برمالی دخی رهن اوله‌رق علاوه ایتمسی صحیح اولور وبوزیاده اصل عقده ملتحق اولور یعنی اصل عقد گویا بوایکی مال اوزرینه وارد اولمش اولور ۰ وبوایکی مالك مجموعی حین زیاده‌ده قائم اولان دینه مرهون اولور

ماده ۷۱۴

بردین مقابلنده برمال رهن ایدلدکده ینه اول رهنه مقابل اولمق اوزره دینك تزییدی صحیح اولور

مثلا برکیمسه بیك غروش دینی مقابلنده ایکی بیك

غروشلق برساعت رهن ایتدکدنصکره ینه اول رهنه مقابل اولمق اوزره دایندن بشیوز غروش دها السه اول ساعت بیك بشیوز غروشه رهن اولمش اولور

۷۱۵ ماده

مرهوندن متولد زیاده اصل مرهون ایله برابر مرهون اولور

(باب ثانی)

(راهن ومرتهنه متعلق بعض مسائل بیانندهدر)

۷۱٦ ماده

مرتهن خود بخود عقد رهنی فسخ ایدهبیلور

۷۱۷ ماده

مرتهنك رضاسی اولمدقجه راهن عقد رهنی فسخ ایدهمز

۷۱۸ ماده

راهن ومرتهن بالاتفاق عقد رهنی فسخ ایدهبیلورلر . فقط بعدالفسخ مرتهنك اول رهن مقابلندهکی الاجغنی راهندن استیفا ایدنجیه دکین رهنی حبس وامساکه صلاحیتی واردر

۷۱۹ ماده

مکفول عنهك کفیله رهن ویرمسی جائزدر

۷۲۰ ماده

برمديونك ايكى داينى ، كرك بريله شريك اولسون كرك اولمسون كندوسندن بررهن السهلر جائز اولور ، وبو رهن ايكى دينك مجموعى مقابلنده مرهون اولور

۷۲۱ ماده

برى ايكى كيمسهده اولان الاجغى ايچون بر رهن السه جائز اولور ، بودخى ايكى الاجغك مجموعنه مرهون اولور

(باب ثالث)

(مرهونه متعلق مسائل بياننده اولوب ايكى فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مرهونك مؤنت ومصارفى بياننده در)

۷۲۲ ماده

رهنى مرتهن بالذات حفظ ايدر ياخود عيالى ياشريكى وياخود خدمتجيسى كبى امينى اولان كيمسهيه حفظ ايتديرر

۷۲۳ ماده

بر كراسى وبكجى اجرتى كبى رهنك محافظهسى ايچون اولان مصرف مرتهنه عائددر

٧٢٤ ماده
رهنك حيوان ايسه علفی وچوبان اجرتی وعقار ايسه تعميری وسقی وتلقيحی واوتلرينك آيقلانمسی وخرقنك تطهيری كبی بقاسی واصلاح منافعی ايچون اولان مصرف راهنه عائددر

٧٢٥ ماده
راهن مرتهندن وبريسی ديكرينه عائد اولان مصرفی خود بخود ايفا ايتسه تبرع عد صكره مطالبه ايده من

(فصل ثانی)

(رهن مستعار حقنده در)

٧٢٦ ماده
بر كيمسه ديكرك مالنی استعاره ايدوبده انك اذنيله رهن ايتمك جائز اولور . وبوكا رهن مستعار دينلور

٧٢٧ ماده
مال صاحبنك اذنی مطلق ايسه مستعير انی هر وجهله رهن ايده بيلور

٧٢٨ ماده
مال صاحبی شوقدر غروش وياشو جنس مال مقابلنده ياخود فلان آدمه وياخود فلان بلده ده رهن ايتمك اوزره ديو مقيدا اذن ويردكده مستعير دخی انجق انك قيد وشرطنه موافق اوله رق رهن ايده بيلور

(باب رابع)

(رهنك احكامی بیاننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(رهنك احكام عمومیه‌سی بیاننده‌در)

٧٢٩ ماده

رهنك حكمی فكنه قدر مرتهنك حق حبسی اولمق وراهن فوت اولدقده سائر غرمادن احق اوله‌رق راهنك رهندن استیفای دین ایده بیلمكدر

٧٣٠ ماده

رهن بورجك مطالبه‌سنه مانع اولمیوب رهنی قبض ایتدكدنصكره دخی مرتهنك راهندن الاجغنی مطالبه‌یه صلاحیتی باقیدر

٧٣١ ماده

دینك برمقداری ایفا اولندقده اكا مقابل رهنك برمقدارینی رد ایتمك لازم كلمیوب بقیهٔ دینی تماماً استیفا ایدنجه‌یه‌دك مرتهنك مجموع رهنی حبس وامساكه صلاحیتی واردر . فقط ایكی شی رهن اولندقده هر بری ایچون دیندن برمقدار تعیین اولنمش ایسه بریسی ایچون تعیین

اولنسان مقدار ادا اولندقده راهن یالکز انی تخلیص ایده بیلور

۷۳۲ ماده

رهن مستعاری تخلیص ایله کندویه تسلیم ایتمك اوزره صاحبنك راهن مستعیری مؤاخذه‌یه صلاحیتی واردر • ومستعیر فقری سببیله اداء دیندن عاجز اولدیغی صورتده معیر اول دینی کندو طرفدن ادا ایله مالنی رهندن تخلیص ایده بیلور

۷۳۳ ماده

راهن ومرتهنك وفاتیله رهن باطل اولماز

۷۳٤ ماده

راهن فوت اولدقده ورثه‌سی کبار ایسه انك مقامنه قائم اولوب ترکه‌دن تأدیهٔ دین ایله رهنی تخلیص ایتملری لازم اولور

واکر ورثه صغار ایسه یاخود کبار اولوبده غائب یعنی مدت سفر بعید اولان برده ایسه وصیسی مرتهنك اذنیله رهنی صاتوب ثمنندن تأدیهٔ دین ایلر

۷۳۵ ماده

راهن مستعیر کرك بر حیات بولنسون کرك فك رهندن مقدم فوت اولسون رهن مستعارك مقابلی اولان بورج

ادا اولنمدقجه معير اولان كيمسه مالنى مرتهندن الهمز

٧٣٦ ماده

راهن مستعير اولان كيمسه مفلس مديون اولديغى حالده فوت اولسه رهن مستعار مرتهن يدنده على حاله مرهون قالور فقط معيرك رضاسى اولمدقجه صاتلماز . ومعير رهنى بيع ايله تأديهٔ دين ايده جك اولدقده ثمنى دينه وفا ايدرسه مرتهنك رضاسنه باقلمقسزين صاتيلور . واكر رهنك ثمنى دينه وفا ايتمز ايسه مرتهنك رضاسى اولمدقجه صاتيلهمز

٧٣٧ ماده

معير اكر دينى تركه سندن ازيد اولديغى حالده فوت اولسه راهنه بالنفس دينى تأديه ايله رهن مستعارى تخليص ورد ايتمك اوزره امر اولنور . واكر فقرى سببيله تأديهٔ دينندن عاجز اولورسه اول رهن مستعار على حاله مرتهن عندنده مرهون قالور

فقط ورثهٔ معير بورجى ادا ايله انى تخليص ايده بيلورلر . ومعيرك داينلرى رهنك بيعنى مطالبه ايتدكلرنده ثمنى دينه وفا ايدر ايسه مرتهنك رضاسنه باقلمقسزين صاتيلور . واكر وفا ايتمز ايسه مرتهنك رضاسى اولمدقجه صاتيلهمز

۷۳۸ ماده

مرتهن فوت اولدقده رهن انك ورثه‌سی عندنده مرهون اوله‌رق قالور

۷۳۹ ماده

ایکی کیمسه‌یه اولان دینی ایچون بر رهن ویرمش اولان راهن برینه اولان دینی ادا ایتسه رهنك نصفنی استرداد ایده‌میوب ایکیسنك دخی اله‌جغنی تماماً ایفا ایتمدکجه رهنی تخلیصه صلاحیتی یوقدر

۷٤۰ ماده

ایکی مدیوندن بر رهن المش اولان کیمسه ایکیسندن اولان الاجغنی تماماً استیفا ایدنجه‌یه‌دك رهنی امساك ایده‌بیلور

۷٤۱ ماده

رهنی راهن اتلاف یاخود تعییب ایتدکده ضامن اولمسی لازم کلدیکی کبی مرتهن اتلاف یاخود تعییب ایتدکده دخی قیمتی مقداری دیندن ساقط اولور

۷٤۲ ماده

آخر بر کیمسه رهنی اتلاف ایتسه یوم اتلافنده‌کی قیمتنی ویرر . واول قیمت مرتهن عندنده رهن اولور

(فصل ثانی)

(راهن و مرتهنك رهنده تصرفلری حقنده در)

٧٤٣ ماده

راهن و مرتهندن برینك اذنی اولمقسزین دیكرینك رهنی بشقه بر كیمسه یه رهن ایتمسی باطلدر

٧٤٤ ماده

مرتهنك اذنیله راهن رهنی دیكره رهن ایتسه رهن اول باطل و رهن ثانی صحیح اولور

٧٤٥ ماده

راهنك اذنیله مرتهن رهنی رهن ایتسه رهن اول باطل و رهن ثانی رهن مستعار قبیلندن اولەرق صحیح اولور

٧٤٦ ماده

راهنك رضاسی اولمقسزین مرتهن رهنی صاتدقده راهن مخیر اولوب دیلرسه بیعی فسخ ایلر دیلرسه اجازت ایله تنفیذ ایلر

٧٤٧ ماده

مرتهنك رضاسی اولمقسزین راهن رهنی صاتدقده بیعی نافذ اولماز و مرتهنك حق حبسنه خلل كلمز . فقط بورج ایفا اولنورسه اول بیع نافذ اولور

وكذا مرتهن اول بيعه اجازت ويرسه نافذ اولوب رهن
دخی رهنيتدن چيقه رق بورج حالی اوزره قالور و بيعك
ثمنی مبيع مقامنده رهن اولور . واكر مرتهن اجازت
ويرمز ايسه مشتری مخير اولوب ديلرسه رهنك فكنه
قدر بكلر و ديلرسه حاكمه مراجعت ايله بيعی فسخ ايتديرر

٧٤٨ ماده

راهن و مرتهندن بری ديكرينك اذنيله رهنی آخر
بركيمسه يه اعاره ايده بيلور و بعده هر بری انی رهنيته
اعاده ايده بيلور

٧٤٩ ماده

مرتهن رهنی راهنه اعاره ايده بيلور
بو صورتده راهن فوت اولسه مرتهن ينه رهنه راهنك
سائر داينلرندن احق اولور

٧٥٠ ماده

راهنك اذنی اولمدقجه مرتهن رهندن انتفاع ايده مز
اما راهنك اذن واباحه سيله مرتهن رهنی قوللانور
وميوه و سوت كبی حاصلاتنی الور و بونلرك مقابلنده
ديندن برشی ساقط اولماز

٧٥١ ماده

مرتهن برمحله كيدر اولدقده يول امين ايسه رهنی برابر
كتوره بيلور

(فصل ثالث)

(يدعدلده اولان رهنڭ احكامى بياننده در)

٧٥٢ ماده

يد عدل • يد مرتهن كبيدر
يعنى راهن ومرتهن رهنى امنيت ايتدكارى بر كيمسه يه توديع ايتمك اوزره مقاوله ايدوب او دخى راضى اولەرق قبض ايتسه رهن تمام ولازم اولور • واول كيمسه مرتهن مقامنه قائم اولور

٧٥٣ ماده

حين عقدده رهنى مرتهن قبض ايتمك اوزره شرط ايدلدكدن صكره راهن ومرتهن بالاتفاق يدعدله وضع ايتسەلر جائز اولور

٧٥٤ ماده

دين باقى ايكن عدل اولان كيمسه راهن ومرتهندن برينك رضاسى اولمدقجه رهنى ديكرينه ويرەمز وويرسه استردادە صلاحيتى واردر • وقبل الاسترداد رهن تلف اولسه عدل انك قيمتنى ضامن اولور

٧٥٥ ماده

عدل فوت اولسه تراضئ طرفين ايله رهن بر بشقه عدله

توديع اولنور . و اكر بينلرنده اتفاق حاصل اولەمز
ايسە حاكم رهنى بر يدعدله وضع ايدر

(فصل رابع)

(بيع رهن حقنده در)

٧٥٦ ماده

راهن و مرتهندن بريسى ديكرينك رضاسى اولمدقجه
رهنى صاتەمز

٧٥٧ ماده

دينك وقت اداسى حلول ايدوبده راهن اداسندن امتناع
ايتدكده رهنى بيع ايله اداى دين ايتمك اوزره حاكم
طرفندن راهنه امر اولنور . اكر ابا وعناد ايدرايسە
حاكم رهنى بيع ايله دينى ادا ايدر

٧٥٨ ماده

راهن غائب اولوبده حيات ومماتى معلوم اولمسه مرتهن
رهنى بيع ايله الەجغنى استيفا ايتمك اوزره حاكمه
مراجعت ايدر

٧٥٩ ماده

رهنك فسادندن خوف اولنور ايسە مرتهن انى اذن
حاكمله صاتەبيلور وثمن كندو يدنده رهن اولور . واكر
حاكمك اذنى اولقسزين صاتارسە ضامن اولور

كذلك رهن اولان باغ وبستانك ميوه وسبزه‌سی یتشوبده تلف اولمسندن خوف اولنسه بیله رأی حاکم ایله صاتیله‌بیلور اما خود بخود مرتهن صاتسه ضامن اولور

ماده ٧٦٠

دینك وقت اداسی حلول ایتدکده رهنی صاتمق اوزره راهن مرتهنی یاعدلی یاخود بشقه برینی توکیل ایتسه صحیح اولور ۰ وارتق راهن اول وکیلی وکالتدن عزل ایده‌مز ۰ وراهن ومرتهندن برینك وفاتیله دخی منعزل اولماز

ماده ٧٦١

رهنی بیعه وکیل اولان کیمسه دینك وقت اداسی حلول ایتدکده رهنی بیع ایله ثمنی مرتهنه تسلیم ایدر ۰ واکر ابا ایدر ایسه رهنی صاتمق اوزره راهنه جبر اولنور ۰ اودخی ابا وعناد ایدرسه حاکم صاتار

واکر راهن یاخود ورثه‌سی غائب بولنور ایسه رهنی صاتمق اوزره وکیله جبر اولنور ۰ وعناد ایدرسه حاکم کندو صاتار

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٥ صفر سنه ٢٨٨

وكيل درس وعن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه | رئيس جمعيت مجله وعن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه
السيد خليل | عمر خلوصی

عن اعضاء ديوان احكام عدليه | عن اعضاء شوراى دولت
احمد خلوصی | سيف الدين

عن اعضاء جمعيت مجله ابن عابدين زاده علاء الدين | عن اعضاء ديوان احكام عدليه احمد حلمی

مدير مكتب نواب السيد يونس وهبی | عن اعضاء مجلس تدقيقات شرعيه عيسى روحی

كتاب الأمانات

﴿ صورت خط همايون ﴾

موجبنجه عمل اولنه

(كتاب سادس)

(امانات حقنده اولوب برمقدمه ايله اوچ بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(امانانه متعلق اصطلاحات فقهيه بياننده در)

ماده ٧٦٢

امانت • امين اتخاذ اولنان كيمسه نزدنده بولنان شيدر

كرك وديعه كبى عقد استحفاظ ايله امانت ايدلسون وكرك مأجور ومستعار كبى برعقد ضمننده امانت اولسون وكرك بركونه عقد وقصد اولقسزين بركيمسه نك يدينه امانت كچسون • نته كيم روزكار ايله بركيمسه نك خانه سنه قومشوسنك برمالى دوشسه عقد اولمديغى جهتله اول مال خانه صاحبى نزدنده وديعه اولميوب فقط امانتدر

ماده ٧٦٣

وديعه • حفظ ايچون بركمسه يه ايداع اولنان مالدر

ماده ٧٦٤

ايداع • كندو مالنك محافظه سنى ديكره احاله ايتمكدر

که احاله ایدن کیمسه یه دالك کسریله مودع وقبول ایدن کیمسه یه ودیع ودالك فتحیله مستودع دینلور

ماده ٧٦٥

عاریت • مجانا یعنی بلا بدل منفعتی تملیك اولنان مال در که معار و مستعار دخی دینلور

ماده ٧٦٦

اعاره • عاریت ویرمکدر که ویرن کیمسه یه معیر دنیلور

ماده ٧٦٧

استعاره • عاریت المقدر که الان کیمسه یه مستعیر دینلور

(باب اول)

(اماناته دائر بعض احکام عمومیه بیاننده در)

ماده ٧٦٨

امانت مضمون لازم دکلدر

یعنی امینك صنع وتقصیری اولقسزین تلف یا ضایع اولدیغی تقدیرده ضمان لازم کلمز

ماده ٧٦٩

بر کیمسه یولده یاخود دیکر محلده برشی بولوبده کندوسنه مال اولمق اوزره اخذ ایتسه غاصب حکمنده اولور بونك اوزرینه اول مال تلف یا ضایع اولدیغی حالده

کندوسنك صنع و تقصیری اولمسه بیله ضامن اولور .
اما صاحبنه ویرمك اوزره الدیغی صورتده اکر صاحبی
معلوم ایسه یدنده صرف امانتدر صاحبنه تسلیم ایتمسی
لازم کلور . و اکر صاحبی معلوم دکلسه لقطه‌در
که ملتقط اولان یعنی بولوب الان کیمسه یدنده امانتدر

ماده ٧٧٠

ملتقط بر لقطه بولدیغنی اعلان ایتدیرر . وصاحبی ظهور
ایدنجه‌یه‌دك نزدنده امانت اولمق اوزره حفظ ایدر و بر
کیمسه ظهور ایله کندو مالی اولدیغنی اثبات ایدر ایسه
اکا تسلیم ایتمسی لازم کلور

ماده ٧٧١

بر کیمسه نزدنده دیکرك مالی قضاء اتلف اولدیغی صورتده
اکر صاحبنك اذنی اولمقسزین المش ایسه بهر حال
ضامن اولور . و اکر صاحبنك اذنیله المش ایسه
یدنده امانت اولمغله ضامن اولماز . فقط سوم شرا
صورتنده ثمن تسمیه اولندیغی حالده ضمان لازم کلور
مثلا بر کیمسه صرچه‌جی دکانندن خود بخود بر کاسه
الویده الندن دوشه‌رك قیرلسه ضامن اولور . و اکر
صاحبنك اذنیله الوبده نظر ایدر کن قضاء یره دوشوب
قیرلسه ضمان لازم کلمز . و اول کاسه دیکر بر طاقم

کاسه‌لر اوزرینه دوشه‌رك قیریلوب انلری دخی قیرسه بو کاسه‌لرك ضمانی لازم کلور انجق اول کاسه امانت اولمغله ینه انك ضمانی لازم کلمز • اما بو کاسه قاچ غروشه در دیوب دکانجی دخی شو قدر غروشه در ال دیدکدنصکره الندن الوبده یره دوشه‌رك قیرلسه ضامن اولور کذلك برکیمسه شربت ایچرکن شربتجینك بارداغی النده دوشوبده قیرلسه عاریت قبیلندن امانت اولمغله ضمان لازم کلمز • فقط کندوسنك سوء استعمالندن ناشی دوشمش ایسه ضامن اولور

٧٧٣ ماده

دلالة اذن صراحة اذن کبیدر • فقط صراحةً نهی وار ایسه دلالته اعتبار اولنماز

مثلا برکیمسه برینك اذنیله خانه‌سنه داخل اولدقده میدانده طوران قدح ایله صو ایچمکه دلالةً مأذوندر • و صو ایچرکن قضارا یدندن قدح دوشوبده قیرلسه ضمان لازم کلمز

فقط صاحب خانه اول قدحه طوقنمه دیو نهی ایتمشیکن النه الوبده دوشه‌رك قیرلسه ضامن اولور

(باب ثانى)

(وديعه حقنده اولوب ايكى فصلى شاملدر)

(فصل اول)

(عقد وشرط ايداعه متعلق مسائل بيانندهدر)

ماده ٧٧٣

صراحةً ياخود دلالةً ايجاب وقبول ايله ايداع منعقد اولور

مثلا صاحب وديعه شو مالى سكا ايداع ايتدم ياخود امانت ايلدم ديوب مستودع دخى قبول ايتدم ديسه صراحةً ايداع منعقد اولور

وكذا بر كيمسه خانه داخل اولهرق خانجى يه حيوانمى نره يه باغليهيم ديدكده خانجى بر يركوستروب اودخى اورايه باغلسه دلالةً ايداع منعقد اولور

كذلك بر كيمسه مالنى بر دكانجينك ياننه براغوب كيتسه اودخى كوروب سكوت ايتسه اول مال اول دكان صاحبى نزدنده وديعه اولور . واكر دكان صاحبى قبول ايتمم ديهرك رد ايتسه ايداع منعقد اولماز

وكذلك بر كيمسه مالنى وديعه اولمق اوزره برقاچ كشينك

يانته براغوب كيتسه وانلر دخی كوروب سكوت ايتسه‌لر اول‌مال جمله‌سنك نزدنده وديعه اولور فقط برر برراول محلدن قالقوب كيتسه‌لر الك صكره قالان كيمسه حفظه تعين ايتمكله انك نزدنده وديعه اولمش اولور

٧٧٤ ماده

مودع ايله مستودعدن هر برينك هرنه وقت ديلرسه عقد ايداعی فسخه صلاحيتی واردر

٧٧٥ ماده

وديعه‌نك وضع يده قابل وقبضه صالح اولمسی شرطدر بناء عليه هواده‌كی قوشك ايداعی صحيح دكلدر

٧٧٦ ماده

مودع ايله مستودعك عاقل ومميز اولملری شرطدر بالغ اولملری شرط دكلدر

بناء عليه مجنونك وصبیٔ غير مميزك ايداع ووديعه‌يی قبول ايتملری صحيح دكلدر اما مأذون اولان صبیٔ مميزك ايداعی ووديعه‌يی قبول ايلمسی صحيحدر

(فصل ثانی)

(وديعه‌نك احكامی وضماناتی بياننده در)

٧٧٧ ماده

وديعه يد مستودعده امانتدر

بناء عليه مستودعك صنع وتعديسی وحفظده تقصیری
اولمقسزین تلف یاضایع اولسه ضمان لازم کلمز . فقط
اجرتله حفظ ایچون ایداع اولنمش ایسه ممکن التحرز
اولان برسببله تلف یاضایع اولدیغی صورتده مضمون اولور .
مثلا بر کیمسه نك یدندن قضارا ودیعه اولان ساعت دوشوبده
قیرلسه ضمان لازم کلمز اما ساعتی چکنه سه یاخود الندن
برشی دشوبده ساعت قیرلسه ضمان لازم کلور . کذلك
بر کیمسه مالنی دیکره ایداع وحفظ ایچون اکا اجرت
اعطا ایتدکدن صکره اول مال سرقت اولنمق کبی ممکن التحرز
اولان برسببدن ناشی ضایع اولسه مستودعه ضمان لازم
کلور .

ماده ٧٧٨

مستودعك خدمتكاری یدندن ودیعه اوزرینه برشی
دوشوبده ودیعه تلف اولسه خدمتکار ضامن اولور

ماده ٧٧٩

ودیعه حقنده صاحبنك راضی اولمدیغی شیئی یاپمق
تعدیدر

ماده ٧٨٠

مستودع ودیعه یی کندو مالی کبی بالذات حفظ ایدر
یاخود امینی اولان کیمسه یه حفظ ایتدیرر .

وامینی عنـدنده تعدی وتقصیر اولقسزین تلف یاضـایع اولسه کرك مستودعه وکرك امینه ضمـان لازم کلمز

٧٨١ ماده

مسـتودع کندو مالنی نره ده حفظ ایدر ایسـه ودیعه یی دخی اوراده حفظ ایده بیلور

٧٨٢ ماده

ودیعه نك امثالی وجهله محافظه سی لازمدر

بناء علیه نقود ومجوهرات مثللو اموالی اخور وصمانلق کبی یرلرده طوتمـق حفظده تقصیراولمغله بوحالده تلف یا ضایع اولسه ضمان لازم کلور

٧٨٣ ماده

مستودع متعدد اولدقده اکر ودیعه قابل قسمت دکلسـه برینك اذنیـله دیکری حفظ ایدر یاخود بالمنـاوبه حفظ ایدرلر

و بوحالده ودیعه بلا تعد ولا تقصیر تلف اولسـه برینه ضمان لازم کلمز

و اکر ودیعه قابل قسمت ایسه مستودعلر آنی بینلرنده سویا تقسیم ایله هر بری حصه سنی حفظ ایدر

و بریسی حصه سـنی مودعك اذنی اولمدقجـه مسـتودع آخره ویره مز ویروبده آخرك یدنده ایکن بلا تعـد ولا

تقصیر تلف یا ضایع اولسه الانه ضمان لازم کلمز • اما
ویرن کندو حصه‌سنی ضامن اولور

٧٨٤ ماده

عقد ایداعده ایراد اولنان شرط اکر ممکن الاجرا ومفید
اولور ایسه معتبردر دکل ایسه لغودر

مثلا مستودعك خانه‌سنده حفظ اولنمق شرطیله بر مال
ایداع اولنمشیکن حریق وقوعیله دیکر محله نقلنه مجبوریت
کلدکده اول شرطه اعتبار اولنماز و بوصورتده ودیعه
دیکر محله نقل اولنوبده بلا تعد ولا تقصیر تلف یاضایع
اولسه ضمان لازم کلمز

وکذا مودع مستودعه ودیعه‌نك حفظنی امر ایدوبده
زوجه‌سنه یا اوغلنه یاخود خدمتکارینه و یاخود کندو
مالنی حفظ ایده کلان برکیمسه‌یه ویرمکدن نهی ایتدکده
اکر اول کمسنه‌یه ویرمکده مجبوریت وار ایسه نهی معتبر
اولماز • بو صورتده مستودع ودیعه‌یی اول کمسنه‌یه
ویروبده بلا تعد ولاتقصیر تلف یا ضایع اولسه ضمان
لازم کلمز • و اکر مجبوریت یوق ایکن ویررسه ضامن
اولور

کذلك خانه‌نك فلان اوطه‌سنده حفظ اولنمق شرط
اولنمشیکن مستودع انی اول خانه‌نك دیکر اوطه‌سنده

حفظ ایتدیکی صورتده اکر اول اوطه‌لر امر محافظه‌ده مساوی ایسه‌لر اول شرطه اعتبار اولنماز
و بو حالده ودیعه تلف اولسه کذلك ضمان لازم کلمز. اما اوطه‌لرك بری کارکیر و دیکری اخشاب اولمق کبی بینلرنده تفاوت بولنسه شرط معتبر اولوب مستودع انی مشروط اولان اوطه‌ده حفظ ایتمکله مجبور اولور.
و حفظده اول اوطه‌نك مادونی اولان اوطه‌یه قویوبده تلف اولسه ضامن اولور

ماده ٧٨٥

ودیعه‌نك صاحبی غائب اولوبده حیات ومماتی معلوم اولمسه مستودع انی صاحبنك وفاتی تبین ایدنجیه‌دك حفظ ایدر
فقط ودیعه طورمغله بوزیله‌جق شیلردن اولدیغی حالده حاكمك اذنیله صاتوب ثمنی نزدنده امانت اوله‌رق حفظ ایده‌بیلور. اما صاتمیوبده طورمغله بوزلسه ضمان لازم کلمز

ماده ٧٨٦

آت واینك كبی نفقه‌یه محتاج اولان ودیعه‌نك نفقه‌سی صاحبنه عائددر صاحبی غائب اولدقده مستودع اولان کیمسه حاكمه مراجعت ایدوب اودخی صاحب ودیعه

حقنده اصلح وانفع اولان صورتك اجراسنی امر ایلر شویله که ودیعه‌نك ایجاری ممكن ایسه مستودع انی رأی حاكمله ایجار ایدوب اجرتندن انفاق ایدر یاخود ثمن مثلیله صاتار وایجاری ممكن دكلسه كذلك رأی حاكمله همان یاخود اوچ كونه قدر كندو مالندن انفاق ایتدكدن صكره ثمن مثلیله صاتوب نهایت اوچ كونلك مصرفنی دخی صاحبندن ایستر . اما حاكمك اذنی اولمقسزین مصرف ایدر ایسه مودعدن آلهماز

٧٨٧ ماده

مستودعك تعدی ویاتقصیری حالنده ودیعه تلف ویاخود قیمتنه نقصان طاری اولسه ضمان لازمكاور

مثلا مستودع كندوسنده ودیعه اولان نقودی اموریته صرف ایله استهلاك ایتسه ضامن اولور . بوصورتده نزدنده امانت اولان بركیسه نقودی اولوجهله صرف ایدوبده بعد كندو مالندن یرینه قویدقدن صكره تعدی وتقصیر اولمقسزین ضایع اولسه ضماندن قورتیلهمز وكذا مستودع یدنده ودیعه اولان حیوانه بلا اذن بنوبده كیدركن كرك فوق العاده سورمكله وكرك دیكر سببله وكرك بلا سبب تلف اولسه ویاخود اثنای راهده سرقت اولنسه مستودع اول حیوانی ضامن اولور

كذلك حريق وقوعنده مستودع وديعه‌یی دیکر محله نقله مقتدر ایکن نقل ایتمیوبده محترق اولسه ضمان لازم کلور

٧٨٨ ماده

وديعه‌یی صاحبنك اذنی اولمقسزین دیکر مال ایله یکدیکرندن تفریق اولنه‌میه‌جق صورتده قارشدیرمق تعدیدر بناء علیه مستودع کندوسنده ودیعه اولان برمقدار یوزلك التونلری کندوسنك یوزلك التونلریله یاخود بربشقه‌سنك ودیعه اولان یوزلك التونلریله بلا اذن قارشدیردقدن صکره ضایع اولسه یاخود سرقت اولنسه ضامن اولور. وکذا مستودعدن بشقه بر کیمسه مذکور التونلری اولوجهله قارشدیرسه اول کیمسه ضامن اولور

٧٨٩ ماده

مستودع اکر ودیعه‌یی صاحبنك اذنیله ماده آتیه‌ده بیان اولندیغی اوزره دیکر مال ایله قارشدیرسه یاخود کندوسنك صنعی اولمقسزین ایکی مال بر بریله کذلك یکدیکردن تفریق اولنمیه‌جق صورتده قارشسه مثلا برصندق درونده ودیعه اولان التون کیسه‌سی یرتیلوب ایچنده‌کی التونلر دیکر التونلرله قارشسه مجموعنده مستودع ایله صاحب ودیعه حصه‌لری مقدارنجه شریك اولورلر. بوحالده بلا تعد ولا تقصیر تلف وضایع اولسه ضمان لازم کلمز

٧٩٠ ماده

مستودع ودیعه‌یی بلا اذن آخره ایداع ایده‌مز . ایدوبده
بعده تلف اولسه ضامن اولور
واکر مستودع ثانینك تعدی یاتقصیری ایله تلف اولمش
ایسه مودع دیلرسه مستودع ثانی‌یه تضمین ایتدیرر ودیلرسه
مستودع اوله تضمین ایتدیروب اودخی مستودع ثانی‌یی
رجوع ایدر

٧٩١ ماده

مستودع ودیعه‌یی آخر کمسنه‌یه ایداع ایدوبده مودع مجیز
اولسه مستودع اول آره‌دن چیقوب اول کمسنه مستودع
اولور

٧٩٢ ماده

مستودع ودیعه‌یی صاحبنك اذنیله استعمال ایده‌بیلدیکی
کبی آخره ایجار واعاره ورهن دخی ایده‌بیلور
اما صاحبنك اذنی اولمقسزین آخره ایجار یااعاره ویارهن
ایدوبده ودیعه مستأجر یامستعیر یاخود مرتهن یدنده
تلف یاضایع اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه مستودعه
ضمان لازم کلور

٧٩٣ ماده

مستودع امانت اقچه‌یی بلا اذن آخره اقراض وتسلیم

ایدوبده صاحبی مجیز اولمسه مستودع اول اقچه‌یی ضامن اولور

کذلك کندوسنده ودیعه اولان اقچه‌ایله صاحبنك آخره اولان دینی ادا ایتدکده صاحبی راضی اولمسه ضامن اولور

٧٩٤ ماده

ودیعه‌یی صاحبی طلب ایتدکده کندوسنه رد وتسلیمی لازم کلوروردتسلیمك مؤنتی یعنی کافتی ومصرفی مودعه عائد اولور

ومودع طلب ایتدکده مستودع ویرمیوبده ودیعه تلف یاضایع اولسه ضامن اولور

فقط حین طلبده ودیعه اوزاق محلده بولنمق کبی بر عذردن ناشی ویرمیوبده تلف یاضایع اولمش ایسه اول حالده ضمان لازم کلمز

٧٩٥ ماده

مستودع ودیعه‌یی بالذات یاخود امینی ایله ردوتسلیم ایدر . وامینی ایله رد وارسال ایتدیکی صورتده قبل الوصول ودیعه بلا تعد ولاتقصیر تلف یاضایع اولسه ضمان لازم کلمز

٧٩٦ ماده

ایکی کیمسه مشترك مالربنی بر کیمسه‌یه ایداع ایتدکدن صکره اول شریکلردن بریسی کلوبده آخرك غیابنده حصه‌سنی مستودعدن طلب ایتدکده ودیعه اکر مثلیاتدن ایسه مستودع انك حصه‌سنی کندوسنه ویرر . واکر قیمیاتدن ایسه ویرمز

٧٩٧ ماده

ودیعه‌یی تسلیمده مکان ایداع معتبردر

مثلا استانبولده ایداع اولنان متاع ینه استانبولده تسلیم اولنور ادرنه‌ده تسلیم ایتمك اوزره مستودعه جبر اولنه‌ماز

٧٩٨ ماده

ودیعه‌نك منافعی صاحبنکدر

مثلا امانت اولان حیوانك یاوریسی وسوتی و یوکی صاحبنه عائد اولور .

٧٩٩ ماده

صاحب ودیعه غائب اولوبده اوزرینه نفقه‌سی واجب اولان کیمسه‌نك مراجعتی اوزرینه حاکم اول غائبك ودیعه اولان آقچه‌سندن اول کیمسه‌یه نفقه تقدیر ایتدکده مستودع کندو یدنده ودیعه اولان اقچه‌دن اول

کیمسه‌نك نفقه‌سنه صرف ایتسه ضمان لازم کلمز فقط حاکمك امری اولمقسزین صرف ایدر ایسه ضامن اولور

٨٠٠ ماده

مستودعه جنون عارض اولوبده صحو وافاقتندن یأس کلدکده قبل الجنه اخذ ایتمش اولدیغی ودیعه عیناً موجود اولمنسه صاحبی بر معتبر کفیل کوسترەرك مجنونك مالندن تضمینه صلاحیتی واردر

فقط صکره کندو یه افاقت کلوبده ودیعه‌یی صاحبنه رد ایتمش یاخود بلا تعد ولاتقصیر ودیعه تلف یا ضایع اولمش ایدوکنی بیان ایدر ایسه یمینیله تصدیق اولنه‌رق اخذ اولنمش اولان اقچه‌سنی استرداد ایلر

٨٠١ ماده

مستودع فوت اولدقده ودیعه عیناً ترکه‌سنده بولندیغی صورتده وارثی یدنده دخی امانت اولمغله صاحبنه رد اولنور

اما عیناً ترکه‌سنده بولنمدیغی صورتده اکر مستودعك حال حیاتنده اول ودیعه‌یی صاحبنه رد ایتدم یاخود بلاتعد ضایع اولدی دیمك کبی بر صورتله ودیعه‌نك حالنی

بیان و تقریر ایلدیکنی وارثی اثبات ایدر ایسه ضمان لازم کلمز

کذلك وارث ودیعه‌یی بیلورز شویله ایدی بویله ایدی دیو توصیف و تفسیر ایدرك مستودعك وفاتندن صکره بلاتعد ولا تقصیر ضایع اولدیغنی بیان ایتسه یمینیله تصدیق اولنه‌رق ضمان لازم کلمز

و اکر مستودع ودیعه‌نك حالنی بیان ایتمامش ایسه مجهلا فوت اولمش دیمك اولمسیله دیون سائره کبی ترکه‌سندن استیفا اولنور

وکذا وارثك ودیعه‌یی توصیف وتفسیر ایتمیه‌رك مجرد بز ودیعه‌یی بیلورز ضایع اولدی دیمسی معتبر اولمیوب اولوجهله ضایع اولدیغنی اثبات ایده‌مدیکی صورتده ترکه‌دن ضمان لازم کلور

٨٠٢ ماده

مودع فوت اولدقده ودیعه وارثنه ویریلور . فقط ترکه مستغرق بالدین ایسه حاکمه مراجعت ایدیلور

واکر حاکمه مراجعت ایتمکسزین مستودع آنی وارثه ویروب او دخی استهلاك ایتسه مستودع ضامن اولور

٨٠٣ ماده

ودیعه‌نك تضمینی لازم کلدکده مثلیاتدن ایسه مثلی

قیمیاتدن ایسه ضمانی موجب اولان شیئك یوم وقوعنده كی قیمتنی ویرمك لازم كلور

(باب ثالث)

(عاریت حقنده اولوب ایکی فصلی شاملدر)

(فصل اول)

(عقد و شرط اعاره یه متعلق مسائل بیاننده در)

٨٠٤ ماده

اعاره ایجاب وقبول ایله و تعاطی ایله منعقد اولور مثلا بر کیمسه برینه شو مالی سکا اعاره ایتدم یاخود عاریت ویردم دیوب او دخی قبول ایلدم دیسه یاخود بر شیء سویلیه‌رك قبض ایتسه و یاخود بری دیکرینه شو مالی بکا عاریت ویر دیوب او دخی و یرسه اعاره منعقد اولور

٨٠٥ ماده

معیرك سکوتی قبول صایلماز

بناء علیه بر کیمسه برندن برشی عاریت استیوبده صاحبی سکوت ایتمش اولدیغی حالده السه غاصب اولور

٨٠٦ ماده

معیر ایستدیکی وقت اعاره‌دن رجوع ایده‌بیلور

٨٠٧ ماده

معير و مستعيردن هر قنغيسى فوت اولسه عقد اعاره منفسخ اولور

٨٠٨ ماده

مستعارك انتفاعه صالح اولمسى شرطدر

بناء عليه فرارى حيوانك اعاره واستعارەسى صحيح دكلدر

٨٠٩ ماده

معير و مستعيرك عاقل و مميز اولملرى شرطدر . بالغ اولملرى شرط دكلدر

بناء عليه مجنون ايله صبئ غير مميزك اعاره و استعارەلرى جائز اولماز اما صبئ مأذونك اعاره و استعارەسى جائز اولور

٨١٠ ماده

عاريتده قبض شرط اولوب قبل القبض حكمى يوقدر

٨١١ ماده

مستعارك تعيينى لازمدر

مثلا تعيين وتخيير اولمقسزين ايكى باركيردن برى اعاره اولنسه صحيح اولميوب معير هر قنغيسنى اعاره ايدەجك ايسه تعيين ايتمسى لازمدر فقط هر قنغيسنى الور ايسه‌ك ال ديو مستعيرى تخيير ايتسه اعاره صحيح اولور

(فصل ثانی)

(عاریتك احكام و ضماناتی بیاننده در)

٨١٢ ماده

مستعیر بلا بدل عاریتك منفعتنه مالك اولور بناء علیه معیر بعدالاستعمال مستعیردن اجرت طلب ایده مز.

٨١٣ ماده

عاریت مستعیر یدنده امانتدر . بلا تعد ولا تقصیر تلف یا ضایع اولسه یاخود قیمتنه نقصان كلسه ضمان لازم كلمز.

مثلا عاریت آیینه قضارا مستعیرك الندن دوشمكله یاخود آیاغی قایوب ده كندوسی آیینه یه چارپمغله قیرلسه ضمان لازم كلمز . كذلك عاریت كچه اوزرینه قضارا برشی دوكولمكله لكه لنوب ده قیمتنه نقصان كلسه ضمان لازم كلمز

٨١٤ ماده

مستعیرك بركونه تعدیسی یا تقصیری واقع اولدقده ارتق هر نه سببله اولور ایسه اولسون عاریت تلف اولسه یاخود قیمتنه نقصان كلسه ضمان لازم كلور

مثلا مستعیر ایكی كونده وارلەجق محله عاریت حیوان

ایله بر کونده کیدو بده اول حیوان تلف اولسه یاخود زبون اوله‌رق قیمتنه نقصان کلسه ضمان لازم کلور

وکذا بر محله قدر استعاره ایتدیکی حیوان ایله اول محله وارو بده دها ایلرو یه تجاوز ایتدکدنصکره حتف انفه حیوان تلف اولسه ضمان لازم کلور.

کذلك بر کیمسه برکردانلق استعاره ایله بر صبینك بوینه طاقوب و یاننده کوزه‌دیجیسی اولمدیغی حالده براغوبده سرقت اولندقده اکر صبی اوزرنده‌کی اشیایی حفظه قادر ایسه ضمان لازم کلمز اما قادر دکل ایسه ضمان لازم کلور

٨١٥ ماده

مستعارك نفقه‌سی مستعیر اوزرینه در

بناء علیه مستعیر عاریت حیوانه علف ویرمیوبده تلف اولسه ضامن اولور

٨١٦ ماده

اعارهٔ مطلقه‌ده یعنی معیرك اعاره‌یی زمان ومکان و برنوع انتفاع ایله تقیید ایتمدیکی صورتده عاریتی مستعیر دیلدیکی زمان ومکانده دیلدیکی وجهله استعمال ایده‌بیلور . فقط عرف وعادت ایله تقیید ایدر

مثلا برکیمسه بارکیرینی اولوجهله مطلق اوله‌رق اعاره

ایتدکده مستعیر اکا دیله دیکی وقت بنر و دیله دیکی محله کیدر •
فقط عادت اوزره ایکی ساعتده کیدیله جك محله برساعتده
کیده مز

کذلك مطلق اوله رق اعاره اولنان بر خان اوطه سنده
مستعیر دیلرسه ساکن اولور ودیلرسه امتعه وضع ایدر •
فقط عرف وعادتك خلافی اوله رق ایچنده تیمورجیلك
ایده مز

٨١٧ ماده

اعاره زمان ومکان ایله تقیید اولندقده قید معتبر اولوب
مستعیر اکا مخالفت ایده مز

مثلا اوچ ساعت بنمك اوزره استعاره اولنان حیوانه درت
ساعت بنیله مز وبر محله کیتمك اوزره استعاره اولنان
حیوان ایله بشقه محله کیدیله مز

٨١٨ ماده

اعاره بر نوع انتفاع ایله تقیید اولندقده مستعیر مأذون
اولدیغی انتفاعك مافوقنه تجاوز ایده مز • اما اکا
مساوی یا اهون صورتده استعمال ایله مخالفت ایده بیلور
مثلا بغدای یوکلتمك ایچون استعاره اولنان حیوانه تیمور
یاخود طاش یوکلدیله مز • اما بغدایه مساوی یاخود
اندن اخف بریوك تحمیل اولنه بیلور • وکذا بنمك ایچون

استعاره اولنان حیوانه یوك یوكلدیله مز . اما یوك ایچون استعاره اولنان حیوانه بنیله بیلور

٨١٩ ماده

معیر اگر منفعتی تعیین ایتمکسزین مطلق اولهرق اعاره ایتمش ایسه مستعیرك انی اطلاقی اوزره استعماله صلاحیتی واردر

یعنی دیلرسه انی کندو استعمال ایدر و دیلرسه بشقه سنه اعاره ایله استعمال ایتدیرر

عاریت کرك اوطه کبی مستعملینك اختلافیله مختلف اولمیان شیلردن اولسون وکرك بنك آتی کبی مستعملینك اختلافیله مختلف اولان شیلردن اولسون

مثلا بر کیمسه اوطه‌می سکا اعاره ایتدم دیدیکی صورتده مستعیر انده دیلرسه کندو اقامت ایدر و دیلرسه بشقه‌سنی اسکان ایدر

وکذا شو آتی سکا اعاره ایتدم دیدیکی صورتده مستعیر دیلرسه اول آته کندو بنر و دیلرسه بشقه‌سنی بندیرر

٨٢٠ ماده

منفعتك تعیینی مستعملینك اختلافیله مختلف اولان شیلرده معتبردر . ومختلف اولمیان شیلرده معتبر دکلدر . فقط

معیرانی بشقه سنه ویرمه دیو نهی ایتمش ایسه مستعیر بهر حال انی بشقه سنه استعمال ایتدیرهمز

مثلا سنك رکوبك ایچون بو آتی سکا اعاده ایتدم دیدیکی صورتده مستعیر اول آته اوشاغنی بندیرهمز • اما سنك اقامتك ایچون بو اوطه‌یی اعاره ایتدم دیدیکی صورتده مستعیر کندو اقامت ایده‌بیلدیکی کبی بشقه‌سنی دخی اسکان ایده بیلور • فقط بشقه‌سنی اسکان ایتمه دیمش ایسه ایده‌مز

۸۲۱ ماده

برمحل معینه دیو حیوان استعاره اولندقده یوللر متعدد اولسه مستعیر عادت اوزره ناسك سلوك ایتدیکی یوللردن هر قنغیسیله دیلرسه کیده بیلور • اما معتاد اولمیان یولدن کیدوبده حیوان تلف اولسه ضامن اولور

کذلك معیرك تعیین ایتدیکی یولك غیری بریولدن کیدوبده حیوان تلف اولدقده اکر مستعیرك سلوك ایتدیکی یول دها اوزاق یا غیرمأمون ویاخود خلاف معتاد ایسه مستعیره ضمان لازم کلور

۸۲۲ ماده

برکمسنه برقادیندن زوجنك ملکی اولان برشیئ عاریت ایستیوب واودخی بلا اذن ویروبده اول شی شایع اولدیغی صورتده اکر درون خانه‌ده وعلی جری

العاده زوجه‌نك يدنده بولنان اشيادن ايسه كرك اول قادينه وكرك مستعيره ضمان لازم كلمز . دكل ايسه مثلا آت كبى قادينلر يدنده بولنميان برشى ايسه زوج ديلرسه زوجه‌سنه وديلرسه مستعيره تضمين ايتديرر

٨٢٣ ماده

معيرك اذنى اولمقسزين مستعير عاريتى آخره ايجار ياخود رهن ايده‌مز وبربلده‌ده‌كى بورجنه رهن ايتمك اوزره استعاره ايتديكى مالى آخر بلده‌ده‌كى بورجنه رهن ايده‌مز . ايدوبده عاريت تلف ياضايع اولسه ضمان لازم كلور

٨٢٤ ماده

مستعير عاريتى آخره ايداع ايده‌بيلور . ويد مستودعده بلا تعد وتقصير تلف اولسه ضمان لازم كلمز

مثلا برمحله كيدوب كلمك اوزره استعاره ايتديكى باركير ايله اورايه واردقده باركير يوريلوب قالمغله اوراده برينه ايداع ايتدكدن صكره باركير حتف انفه تلف اولسه ضمان لازم كلمز

٨٢٥ ماده

معير عاريتى طلب ايتدكده مستعيرك همان رد وتسليمى لازم كلور . وبلا عذر توقيف وتأخير ايدوبده عاريت

تلف یا ضایع اولسه یاخود قیمتنه نقصان کلسه ضامن اولور

٨٢٦ ماده

نصا یادلالة موقت اولان عاریتك ختام مدتده معیره ردی لازمدر • فقط مکث معتاد معفودر

مثلا فلان کون وقت عصره قدر استعمال اولنمق اوزره استعاره اولنان حلیاتی اول وقتك حلولنده رد اعاده لازمدر • کذلك فلانك دوکوننده قوللانمق اوزره استعاره اولنان حلیاتی اول دوکونك ختامنده رد واعاده لازمدر • فقط بونی رد واعاده ایچون معتاد اولان مرتبه وقتك مروری معفودر

٨٢٧ ماده

بر ایش ایچون بر شی استعاره اولندقده اول ایشك ختامنده عاریت مستعیر یدنده ودیعه کبی اولور • ارتق انی استعمال ایده مز ومکث معتاددن زیاده توقیف ایده مز ایدو بده تلف اولسه ضامن اولور

٨٢٨ ماده

عاریتی مستعیر بنفسه یاخود امینی ایله معیره رد ایدر • امینی اولمیان کمسنه ایله رد ایدو بده قبل الوصول تلف یا ضایع اولسه ضامن اولور

٨٢٩ ماده

مجوهرات کبی اشیای نفیسه‌دن اولان عاریتی معیرك کندوسنه تسلیم ایتمك لازمدر

اما سائر عاریتی عرف و عادتده تسلیم عد اولنان محله کوتورمك و یا معیرك خدمتکارینه و یرمك رد و تسلیمدر

مثلا عاریت حیوانی معیرك آخورینه کوتورمك یاخود سائسنه و یرمك تسلیمدر

٨٣٠ ماده

مستعیر یدنده اولان عاریتی رد ایده‌جك اولدقده مؤنتی یعنی کافتی و مصارف نقلیه‌سی کندو اوزرینه در

٨٣١ ماده

ابنیه یاپمق و آغاج دیکمك ایچون یر استعاره ایتمك صحیحدر ۰ لکن معیردیله‌دیکی وقت اعاره‌دن رجوع ایله بونلری قلع ایتدیره‌بیلور ۰ شو قدر که اعاره موقت ایسه ابنیه و اشجارك قلع اولندیغی زمانده‌کی مقلوعا قیمتی ایله انقضای مدته قدر طورمق اوزره قیمتی بیننده تفاوت نه ایسه معیرانی ضامن اولور

مثلا ابنیه و اشجار درحال قلع اولندیغی تقدیرده مقلوعا قیمتی اون ایکی التون و انقضای مدته قدر طورمق اوزره قیمتی یکرمی التون اولدیغی حالده معیر درحال

قلع ایتدیره‌جك اولور ایسه سکز التون ویرمسی لازم کلور

ماده ٨٣٢

کرك موقت و کرك غیر موقت اوله‌رق زرع ایچون اعاره اولنان اراضی‌یی معیر وقت حصاددن مقدم اعاره‌دن رجوع ایدوب بده مستعیردن استرداد ایده‌مز

ارادهٔ سنیه تاریخی   فی ٢٤ ذی الحجه سنه ١٢٨٨

عن اعضای مجلس تدقیقات شرعیه عمر خلوصی   احمد جودت

امین الفتوی السید خلیل   درس وکیلی السید خلیل

عن اعضای دیوان احکام عدلیه احمد حلمی   عن اعضاء جمعیت سیف الدین

مدیر معلمخانهٔ نواب یونس وهبی   قسام عسکری احمد خالد

عن اعضای جمعیت
عبد اللطیف شکری

كتاب الهبة

﴿ صورت خط همايون ﴾

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب سابع)

(هبه حقنده اولوب برمقدمه ايله ايكى بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(هبه يه دائر اولان اصطلاحات فقهيه بياننده‌در)

ماده ٨٣٣

هبه · بلا عوض برمالى آخره تمليك ايتمكدر كه ايدن كيمسه‌يه واهب واول ماله موهوب وانى قبول ايده‌نه موهوب‌له دينلور

اتهاب دخى هبه‌يى قبول ديمكدر

ماده ٨٣٤

هديه · بركيمسه‌يه اكراما كتوريلان يا كونديريلان مالدر

ماده ٨٣٥

صدقه · ثواب ايچون هبه اولنان مالدر

ماده ٨٣٦

اباحه · برشيئ بلا عوض اكل وتناول ايتمك اوزره آخره اذن ورخصت ويرمكدر

(باب اول)

(عقد هبه یه متعلق مسائل بیاننده اولوب ایکی

(فصلی شاملدر)

(فصل اول)

(رکن و قبض هبه یه دائر اولان مسائل بیاننده در)

۸۳۷ ماده

هبه ایجاب و قبول ایله منعقد و قبض ایله تمام اولور

۸۳۸ ماده

هبه ده ایجاب باغشلادم و هبه ایتدم و اهدا ایلدم کبی مجانا بر مالی تملیك معناسنده مستعمل اولان سوزلر در. و زوجك زوجه سنه بر چفت کوپه یاخود حلیاتدن دیکر بر نسنه ویروبده آل طاقن دیمه سی کبی مجانا تملیکه دلالت ایدن تعبیرلر دخی هبه یی ایجابدر

۸۳۹ ماده

تعاطی ایله دخی هبه منعقد اولور

۸٤۰ ماده

هبه ده و صدقه ده ارسال و قبض لفظا ایجاب وقبول مقامنه قائم اولور

٨٤١ ماده

هبه ده قبض بعده قبول كبيدر

بناء عليه واهبك ايجابى مثلا شو مالى سكا هبه ايتدم ديه‌سى اوزرينه موهوب له قبول ايتدم و ياخود اتهاب ايلدم ديمكسزين مجلس هبه ده اول مالى قبض ايتسه هبه تمام اولور

٨٤٢ ماده

قبضده واهبك صراحة ياخود دلالة اذنى لازمدر

٨٤٣ ماده

واهبك ايجابى دلالة قبضه اذندر . اما صراحة اذنى موهوب اكر مجلس هبه ده حاضر ايسه بومالى سكا هبه ايتدم آل ديمك واكر غائب عن المجلس ايسه فلان مالى سكا هبه ايتدم وار آل ديمك كبى امر صريحيدر

٨٤٤ ماده

واهب صراحة قبضه اذن ويردكده موهوب لهك انى كرك مجلس هبه ده وكرك بعدالافتراق قبضى صحيحدر . اما دلالة قبضه اذنى مجلس هبه ايله تقييد ايدوب بعد الافتراق قبضى معتبر اولماز

مثلا شو مالى سكا هبه ايتدم ديو بده موهوب له دخى انى اول مجلسده قبض ايديويرسه صحيح اولور اما مجلس

هبه‌دن آیرلدقدن صکره قبض ایتسه صحیح اولماز . کذلك فلان محلده‌کی مالمی سکا هبه ایتدم دیوبده وار آل دیمامش اولسه موهوب لهك کیدوب بده انی قبض ایتمسی صحیح اولماز

۸۴۵ ماده

مشتری مبیعی بایعدن قبل القبض آخره هبه ایده بیلور

۸۴٦ ماده

برکسنه‌نك یدنده بولنان مالی صاحبی اکا هبه ایتدکده موهوب لهك قبول ایتدم یا اتهاب ایلدم دیمسیله هبه تمام اولوب مجددا تسلیم وقبضه محتاج دکلدر

۸۴۷ ماده

برکیمسه الاجغنی مدیونه هبه یاخود مدیونی اندن ابرا ایلیوب اودخی رد ایتمسه صحیح ودین همان ساقط اولور

۸۴۸ ماده

برکیمسه برینك ذمتنده اولان آلاجغنی آخره هبه ایدوبده وارال دیو صراحة قبضه اذن ویرسه وموهوب له دخی واروب قبض ایتسه هبه تمام اولور

۸۴۹ ماده

قبل القبض واهب یاخود موهوب له فوت اولسه هبه باطل اولور .

٨٥٠ ماده

بر كيمسه كبير يعنى عاقل و بالغ اولان اوغلنه برشى هبه ايتدكده تسليم وقبضى لازمدر

٨٥١ ماده

صغيرك وصيسى ياخود مربيسى يعنى حجر وتربيه سنده بولنديغى كيمسه كرك يدنده بولنان وكرك ديكرك نزدنده وديعه اولان مالنى اول صغيره هبه ايتدكده مجرد ايجاب ايله يعنى يالكز هبه ايتدم ديمسيله اول صغير اكا مالك اولوب قبضه محتاج دكلدر

٨٥٢ ماده

برطفله آخر كمسنه برشى هبه ايدكده وليسنك ياخود مربيسنك قبضى ايله هبه تمام اولور

٨٥٣ ماده

صبىٔ مميزه برشى هبه اولندقده وليسى اولسه بيله كندوسنك قبضيله هبه تمام اولور

٨٥٤ ماده

هبهٔ مضافه صحيح دكلدر

مثلا كله جك اى باشندن اعتباراً شو مالى سكا هبه ايتدم ديسه صحيح اولماز

٨٥٥ ماده

عوض شرطیله اولان هبه صحیح و شرط معتبر در مثلا برکسنه شو مقوله عوض ویرمك یاخود کندوسنك معلوم المقدار دیننی ادا ایتمك شرطیله برینه برشی هبه ایتدکده موهوب له اول شرطه رعایت ایدر ایسه هبه لازم اولور ایتمز ایسه واهب دخی هبه‌سندن رجوع ایده‌بیلور کذلك برکیمسه اونجه کندوسنی بسلمك شرطیله ملك عقارینی برینه هبه و تسلیم ایتدکده موهوب له شرط مذکور اوزره واهبی بسلمکه راضی ایکن واهب نادم اولوبده هبه‌سندن رجوع ایله اول عقارینی استرداد ایده‌مز

(فصل ثانی)

(شرائط هبه بیاننده در)

٨٥٦ ماده

موهوبك وقت هبه‌ده موجود اولمسی شرطدر بناء علیه بر باغك حاصل اوله‌جق اوزومنی یاخود بر قصراغك طوغوراجق یاوریسنی هبه صحیح دکلدر

٨٥٧ ماده

موهوب واهبك مالی اولمق شرطدر

بناء عليه بر كيمسه بلا اذن بشقه سنك مالنى برينه هبه ايتسه
صحيح اولماز فقط هبه ايتدكدن صكره صاحبى مجيز اولسه
صحيح اولور

۸٥۸ ماده

موهوبك معلوم ومعين اولمسى لازمدر

بناء عليه واهب لاعلى التعيين مالمدن برشى ياخود شوايكى
آتدن بريني هبه ايتدم ديسه صحيح اولماز . وبو ايكى آتدن
قنغيسنى ديلرسه‌ك سنك اولسون ديديكى صورتده اكر
موهوب له مجلس هبه‌ده انلردن بريني تعيين ايلرسه صحيح
اولور اما مجلس هبه‌دن بعد المفارقه تعييني مفيد اولماز

۸٥۹ ماده

واهبك عاقل وبالغ اولمسى شرطدر

بناء عليه صغير ومجنون ومعتوهك هبه‌سى صحيح دكلدر .
اما بونلره هبه صحيحدر

۸٦۰ ماده

هبه‌ده واهبك رضاسى لازمدر

بناء عليه جبر واكراه ايله واقع اولان هبه صحيح دكلدر

(باب ثانی)

(احکام هبه بیاننده اولوب ایکی فصلی شاملدر)

(فصل اول)

(هبه‌دن رجوع حقنده در)

٨٦١ ماده

موهوب له قبض ایله موهوبه مالك اولور

٨٦٢ ماده

قبل القبض واهب خود بخود هبه‌دن رجوع ایده‌بیلور

٨٦٣ ماده

واهبك بعد الایجاب موهوب لهی قبضدن نهی ایتمسی رجوعدر

٨٦٤ ماده

واهب بعدالقبض موهوب لهك رضاسیله هبه‌وهدیه‌دن رجوع ایده‌بیلور • وموهوب‌له راضی اولمز ایسه حاکمه مراجعت ایلر • حاکم دخی مواد آتیه‌دن بیان اولنه‌جق موانع رجوع یوغیسه هبه‌یی فسخ ایده بیلور اما موانع رجوعدن بری بولنسه فسخ ایده‌مز

٨٦٥ ماده

بعد القبض واهب اکر موهوب لهك رضاسی یاخود

حاكمك حكم وقضاسی اولمدن خودبخود موهوبی استرداد
ایدرسه غاصب اولور وبوصورتده یدنده موهوب تلف
یاضایع اولسه ضامن اولور

۸٦٦ ماده

برکیمسه اصول وفروعنه یا برادر وهمشیره‌سنه یا بونلرك
اولادینه یاخود پدر ومادرینك برادروهمشیره‌سنه برشی
هبه ایتدکدن صکره رجوع ایده‌مز

۸٦۷ ماده

زوج ایله زوجه‌دن بری بینلرنده زوجیت قائم ایکن یك
دیکرینه برشی هبه تسلیم ایتدکدنصکره ارتق اندن
رجوع ایده‌مز

۸٦۸ ماده

هبه‌یه عوض ویریلوبده واهبك دخی قبض ایتمسی مانع
رجوعدر

بناء علیه کرك موهوب له طرفندن وکرك دیکر بر کمسنه
جانبندن واهبه هبه‌سنه عوض اولمق اوزره برشی
ویریلوبده اودخی قبض ایلسه اندن صکره هبه‌سندن
رجوع ایده‌مز

۸٦۹ ماده

مال موهوب ارض اولوبده موهوب‌له انك اوزرینه بنا

احداث یاخود آغاج غرس ایتمك ویاخود موهوب زبون
حیوان اولوبده موهوب له یاننده سمزلنمك کبی زیادهٔ
متصله حاصل اولدقده و یاخود بغدای اولوبده اون
ایدلمك کبی موهوبك اسمی دکشه‌جك صورتده تغییر
اولندقده هبه‌دن رجوع صحیح اولماز . اما زیادهٔ منفصله
مانع رجوع اولمز
بناء علیه بر کیسه‌نك آخره هبه ایلدیکی قصراق حامل
اولدقده هبه‌دن رجوع ایده‌مز . اما طوغوردقدن صکره
رجوع ایده‌بیلور وبوصورتده یاوریسی موهوب لهه
قالور

٨٧٠ ماده

موهوب له موهوبی بیع ایله یاخود هبه وتسلیم ایله ملکندن
اخراج ایلسه واهبك رجوعه صلاحیتی قالمز

٨٧١ ماده

موهوب له یدنده موهوب مستهلك اولسه رجوعه محل
قالمز

٨٧٢ ماده

واهب وموهوب لهدن برینك وفاتی مانع رجوعدر
بناء علیه موهوب له فوت اولسه واهب هبه‌دن رجوع

ایده‌مدیکی کبی واهب فوت اولدقده دخی ورثه‌سی موهوبی استرداد ایده‌مز

٨٧٣ ماده

داین اله‌جغنی مدیونه هبـه ایتـدکده آرتق اندن رجوع ایده‌مز (٥١) و (٨٤٨) ماده‌لره باق

٨٧٤ ماده

بعد القبض صدقه‌دن بروجهله رجوع اولنه‌مز

٨٧٥ ماده

بری برکیمسه‌یه مطعوماتندن برشیئی اباحه ایتدکده اول کمسنه اکرچه اول شیئی آلوبده آخره صاتمق یاخود هبه ایتمک کبی لوازم تملکدن اولان بروجهله تصرف ایده‌مز . فقط اول شیدن اکل وتناول ایده‌بیلور . وبعده صاحبی انك قیمتنی مطالبه ایده‌مز

مثلا برباغ صاحبنك اذن واباحه‌سیله بری باغندن برمقدار اوزم ییسه باغ صاحبی اول اوزمك آقچه‌سنی اله‌مز

٨٧٦ ماده

ختان یاخود زفاف دوکونلرنده کلان هدیه‌لری اصحابی چوجق یاکلین وبابا وانالرندن هرقنغیسنه دیو تعیین اتمشلر ایسه اول هدیه‌لر انکدر . واکر کیمك ایچون

كتوردكلريني بيان ايتميوب كندولرندن سؤال ايله تحقيق دخي قابل اولمز ايسه اوحالده عرف وعادت بلدهيه رعايت اولور

(فصل ثانى)

(هبۀ مريض حقنده در)

٨٧٧ ماده

وارثي اولميان كيمسه مرض موتنده جميع اموالني برينه هبه وتسليم ايتسه صحيح اولور وبعد الوفاة تركهسنه امين بيت المال مداخله ايدهمز

٨٧٨ ماده

زوجهسندن ماعدا وارثي اولميان كيمسه مرض موتنده جميع اموالني زوجهسنه وياخود زوجندن ماعدا وارثي اولميان قادين جميع اموالني مرض موتنده زوجنه هبه وتسليم ايتسه صحيح اولور

وبعد الوفاة بونلردن برينك تركهسنه امين بيت المال مداخله ايدهمز

٨٧٩ ماده

بر كيمسه مرض موتنده ورثهسندن برينه برشي هبه ايدوبده فوت اولدقده ديكر ورثه مجيز اولماز ايسه اول هبه صحيح اولماز

اما ورثهسندن بشقه سنه هبه وتسليم ايتدكده ثلث مالى

موهوبك تمامنه مساعد ايسه صحيح اولور . مساعد اولميوبده ورثه دخی هبه‌یی مجیز اولماز ایسه مساعد اولدیغی مقدارده هبه صحیح اولوب باقیسنی موهوب له رده مجبوردر

٨٨٠ ماده

ترکه‌سی مستغرق دیون اولان کیمسه مرض موتنده اموالنی وارثنه یاخود بشقه‌سنه هبه وتسلیم ایتدکدن صکره فوت اولسه داینلر هبه‌یی طوتمیوب اول اموالی قسمت غرمایه ادخال ایده‌بیلور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٩ محرم سنه ١٢٨٩

عن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه　　احمد جودت

عمر خلوصی

وکیل درس　　امین الفتوی

السید خلیل　　السید خلیل

عن اعضاء جمعیت　　عن اعضاء دیوان احکام عدلیه

سیف الدین　　السید احمد حلمی

قسام عسکری　　مدیر معلمخانهٔ نواب

احمد خالد　　یونس وهبی

عن اعضای جمعیت

عبداللطیف شکری

كتاب الغصب والاتلاف

❊ صورت خط همايون ❊

موجبنجه عمل اولنه

(كتاب ثامن)

(غصب و اطلاف حقنده اولوب بر مقدمه ايله)

(ايكى بابه منقسمدر)

(مقدمه)

٨٨١ ماده

غصب ٠ بر كسه‌نك اذنى اولقسزين مالنى اخذ و ضبط ايتمكدر كه اخذ ايدن كسه‌يه غاصب و اول ماله مغصوب وصاحبنه مغصوب منه دينلور

٨٨٢ ماده

قائما قيمت ٠ ابنيه يا اشجارك بولندقلرى يرده طورەرق اوزره قيمتلريدر كه ارض بر كره ابنيه يا اشجار ايله برابر و بر كره ابنيه يا اشجاردن خالى اوله‌رق تقويم اولنوب ايكى قيمت بيننده كى تفاضل و تفاوت نه ايسه ابنيه يا اشجارك قائما قيمتى ديمك اولور

٨٨٣ ماده

مبنيا قيمت ٠ ابنيه‌نك قائما قيمتى ديمكدر

٨٨٤ ماده
مقلوعاً قيمت • بعدالقلع ابنيه انقاضنك واشجار مقلوعه نك قيمتلريدر

٨٨٥ ماده
مستحق القلع اوله‌رق قيمت • مقلوعا قيمتدن اجرت قلع لدى التنزيل باقى اولان قيمتدر

٨٨٦ ماده
نقصان ارض • بر يرك قبل الزراعه ديكرى اولان اجرتله بعدالزراعه ديكرى اولان اجرت بيننده‌كى فرق و تفاوتدر

٨٨٧ ماده
مباشرة اتلاف • بر شيئى بالذات تلف ايتمكدر كه ايدن كيمسه يه فاعل مباشر دينلور

٨٨٨ ماده
تسبيا اتلاف • بر شيئك تلفنه سبب اولمقدر يعنى بر شيده ديكر شيئه على جرى العاده تلفنه مفضى اولان بر ايش احداث ايتمكدر كه ايدن كيمسه يه متسبب دينلور نته كيم بر معلق قنديلك ايپنى كسمك قنديلك يره دوشوبده قيرلمسنه سبب مفضى اولمغله ايپنى كسن كيمسه مباشرة ايپنى تلف ايتمش و تسببا قنديلى قيرمش اولور

كذلك بر كيمسه بر طولومى شق ايدو بده ايچنده كى ياغ اقوب تلف اولسه اول كيمسه مباشرة طولومى وتسببا ياغى اتلاف ايتمش اولور

٨٨٩ ماده

تقدم • مضرت ملحوظه‌نك دفع و ازاله‌سيچون اولجه تنبيه و توصيه ايتمكدر

(باب اول)

(غصب حقنده اولوب اوچ فصلى شاملدر)

(فصل اول)

(غصبك احكامى بياننده در)

٨٩٠ ماده

مال مغصوب عينا موجود ايسه مكان غصبده صاحبنه رد و تسليمى لازمدر • و صاحبى بشقه بلده‌ده غاصبه تصادف ايدو بده مال مغصوب دخى يانده اولديغى حالده صاحبى ديلرسه مالنى اوراده استرداد ايلر • اكر مكان غصبده تسليمنى استر ايسه مؤنت ردى و مصارف نقليه‌سى غاصب اوزرينه‌در

٨٩١ ماده

مال مغصوبی غاصب استهلاك ایتدكده ضامن اولمسی
لازم كلدیکی كبی كرك انك تعدیسیله وكرك بلا تعد تلف
یا ضایع اولدیغی تقدیرده دخی ضامن اولور
شویله كه قیمیاتدن ایسه زمان و مكان غصبده‌كی قیمتنی
و مثلیاتدن ایسه مثلنی ویرمسی لازم كلور

٨٩٢ ماده

غاصب مكان غصبده عین مغصوبی صاحبنه رد وتسلیم
ایتدكده ضماندن بری اولور

٨٩٣ ماده

غاصب عین مغصوبی صاحبی اخذ ایده‌بیله‌جك صورتده
اوكنه وضع ایتدكده حقیقة قبض بولنمسه بیله مغصوبی
رد ایتمش اولور
اما تلف اولان مغصوبك قیمتنی صاحبنك اوكنه وضع
ایلسه حقیقة قبض بولنمدقجه ضماندن بری اولماز

٨٩٤ ماده

عین مغصوبی غاصب برمحل مخوفده صاحبنه تسلیم ایتسه
قبول ایتمامكه حقی وار در وغاصب بوصورتده ضماندن
بری اولماز

٨٩٥ ماده

غاصب تلف اولان مال مغصوبك قیمتنی صاحبنه كتوربده

قبول ایتمسه حاکمه مراجعت ایله قبولنی امر ایتدیرر

٨٩٦ ماده

مغصوب منه صبی اولدیغی حالده غاصب اکا مغصوبی رد ایتدکده صبی ممیز اولوبده مالی حفظه اهل ایسه ردی صحیح اولور دکل ایسه صحیح اولماز

٨٩٧ ماده

مغصوبك میوه اولوبده غاصب عندنده قوروموق کبی حالی تغییر ایلر ایسه صاحبی مخیردر دیلرسه مغصوبی عیناً استرداد ایلر و دیلرسه تضمین ایتدیرر

٢٩٨ ماده

غاصب اکر کندو مالندن بر شی زیاده‌سیله مغصوبك بعض اوصافنی تغییر ایدر ایسه مغصوب منه مخیردر دیلرسه اول مغصوبی تضمین ایتدیرر و دیلرسه اول زیاده‌نك قیمتنی ویروب عیناً استرداد ایلر

مثلا مغصوب اولان بزی غاصب بویامش اولسه صاحبی مخیردر و دیلرسه بزینی تضمین ایتدیرر و دیلرسه بویانك بهاسنی ویروب عیناً بزی استرداد ایلر

٨٩٩ ماده

غاصب اکر مال مغصوبی اسمی دکیشه‌جك صورتده

تغییر ایدر ایسه ضامن اولور واول مال کندویه قالور
مثلا مغصوب بغدای اولوبده غاصب انی اون ایدر ایسه
ضامن اولوب اون انك مالی اولور • نته‌کیم بر کیمسه
دیکرك بغداینی غصب ایله کندو ترلاسنه زرع ایتسه
بغدایی ضامن اولوب محصول کندوسنك اولور

ماده ٩٠٠

بعد الغصب مغصوبك سعر وقیمتی تناقص ایتسه صاحبی
انی المیوبده زمان غصبده‌کی قیمتنی مطالبه ایده‌من
اما غاصبك استعمالیله مغصوبك قیمتنه نقصان کلسه ضمان
لازم کلور
مثلا برکیمسه‌نك غصب ایلدیکی حیوان زبون اولسه انی
صاحبنه رد ایتدکده نقصان قیمتنی دخی ضامن اولور
کذلك برکیمسه غصب ایلدیکی البسه‌یی برتمغله قیمتنه نقصان
کلدکده اکر نقصان یسیر ایسه یعنی مغصوبك ربع قیمتنه
بالغ دکل ایسه غاصب انك نقصان قیمتنی ضامن اولور •
واکر نقصان فاحش ایسه یعنی مغصوبك ربع قیمتنه
مساوی ویاخود ازید ایسه مغصوب منه مخیردر • دیلرسه
نقصان قیمتنی تضمین ایتدیرر ودیلرسه اول مالی غاصبه
ترك ایله تام قیمتنی الور

۹۰۱ ماده

ازالهٔ تصرفده غصبه مساوی اولان حال وکیفیت حکما غصب قبیلندن عد اولنور نته کیم مستودع ودیعه یی انکار ایتسه غاصب حکمنده اولور واندن صکره یدنده ودیعه بلاتعد تلف اولسه ضامن اولور

۹۰۲ ماده

برطاغ اوزرنده کی باغچه ایله الت طرفده کی دیکر برباغچه اوزرینه ییقلوب دوشمك کبی بروجهله من غیر قصد برکیسه نك ملکی یدندن چیقسه قیمتجه اقلی اکثره تابع اولور

یعنی قیمتی اکثر اولانك صاحبی قیمتی اقل اولانی ضامن اولەرق اول یری تملك ایدر

مثلا طاغ ییقلمازدن مقدم اوست طرفنده کی باغچه نك قیمتی بشیوز والت طرفنده کی باغچه نك قیمتی بیك غروش اولسه ایکنجیسنك صاحبی بشیوز غروش اولکینك صاحبنه اعطا ایله اوراسنی ضبط ایلر

نته کیم برکیسه نك النده کی اللی غروشلق اینجوسی دوشوبده دیکرك بش غروش قیمتلو طاووغی انی یوتسه اینجو صاحبی بش غروش ویروب طاووغی الور

(۲۷) و (۲۸) و (۲۹) ماده لره باق

٩٠٣ ماده

مغصوبك زوائدى صاحبنكدر . وغاصب انى استهلاك ايدرسه ضامن اولور

مثلا مغصوب اولان حيوانك غاصب يدنده حاصل اولان سوتى وياوريسى وبرباغچه‌نك يد غاصبده ايكن حصوله كلان ميوه‌سى مغصوب منهك مالى اولمغله غاصب بونلرى استهلاك ايلرسه ضامن اولور

كذلك بركيمسه برينك قوانى ايچنده‌كى آريسيله برابر غصب ايتسه صاحبى آريسيله برابر قوانى استرداد ايتدكده غاصب يانده ايكن حاصل اولان بالنى دخى الور

٩٠٤ ماده

برباغچه‌ده مكان اتخاذ ايدن آريلرك بالى باغچه صاحبنك اولوب، ديكر كمسنه اول بالى اخذ واستهلاك ايلسه ضامن اولور

(فصل ثانى)

(غصب عقاره متعلق بعض مسائل بياننده در)

٩٠٥ ماده

مغصوب اكر عقار قبيلندن ايسه غاصب انى تغيير وتنقيص ايتميه‌رك صاحبنه رد ايتمسى لازمدر

وغاصبك صنع وفعلى ايله اول عقارك قيمتنه نقصان كلسه نقصان قيمتنى ضامن اولور

مثلا بركمسنه غصب ايلديكى برخانه‌نك يريني هدم ايدوب ياخود سكناسى سببيله خراب اولوبده قيمتنه نقصان كلسه مقدار نقصانى ضامن اولور ٠ كذلك غاصبك خانهٔ مغصوبده ياقديغى آتشدن خانه محترق اولسه مبنيا قيمتنى ضامن اولور

٩٠٦ ماده

مغصوب ارض اولوبده غاصب انك اوزرينه ابنيه انشا ياخود اشجار غرس ايتسه بونلرى قلع ايله ارضى رد ايتمك اوزره غاصبه امر اولنور

واكر ابنيه يا اشجارك قلعى ارضه مضر ايسه مغصوب منه انلرك مستحق القلع اوله‌رق قيمتلرينى اعطا ايله انلرى دخى ضبط ايده‌بيلور

فقط ابنيه يا اشجارك قيمتلرى ارضك قيمتندن زياده اولوبده سبب شرعى زعميله انشا ياخود غرس اولنمش ايسه اول حالده ابنيه ياخود اشجارك صاحبى ارضك قيمتنى اعطا ايله ارضى تملك ايدر

مثلا بركيمسه پدرندن موروث اولان عرصه اوزرينه اول عرصه‌نك قيمتندن زياده اقچه صرفيله ابنيه انشا ايتدكدن

صکره بری عرصه یه مستحق چیقسه اول کیمسه عرصه نك قیمتنی ویروب عرصه یی ضبط ایلر

۹۰۷ ماده

بر کیمسه آخرك عرصه سنی غصب وزراعت ایلسه صاحبی عرصه سنی استرداد ایتدکده اول کمسه نك زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضی دخی تضمین ایتدیرر

کذلك بر کمسنه دیکریله مشترکا متصرف اولدیغی عرصه یی بلا اذن مستقلا زراعت ایلسه شریکی عرصه دن حصه سنی الدقده اول کمسنه نك زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضدن حصه سنی تضمین ایتدیرر

۹۰۸ ماده

بر کیمسه دیکرك ترلاسنی غصباً نطس ایتدکدنصکره صاحبی ترلایی الدقده اول کمسنه نطس عملی مقابلنده اجرت مطالبه ایده مز

۹۰۹ ماده

برکمسنه سوپرندی یاخود دیکر نسنه وضع ایله برینك عرصه سنی اشغال ایتسه قویدیغی شیئی رفع ایله عرصه یی تخلیه ایتمك اوزره کندویه جبر اولنور

(فصل ثالث)

(غاصب الغاصبك حكمى بياننده‌در)

٩١٠ ماده

غاصب الغاصب عين غاصب حكمنده‌در

بناء عليه مال مغصوبى غاصبدن شخص آخر غصب ايله اتلاف ايلديكى ياخود يدنده تلف اولديغى تقديرده مغصوب منه ديلرسه غاصب اوله وديلرسه غاصب ثانى‌يه تضمين ايتديرر وديلرسه قيمت مغصوبك برمقدارينى اوله وديكر مقدارينى ثانى‌يه تضمين ايتديره بيلور

وغاصب اوله تضمين ايتديرديكى تقديرده اودخى غاصب ثانى‌يه رجوع ايدر اما ثانى‌يه تضمين ايتديرديكى تقديرده ثانى اوله رجوع ايده‌مز

٩١١ ماده

غاصب الغاصب مال مغصوبى غاصب اوله رد ايتدكده يالكز كندوسى ومغصوب منهه رد ايتدكده ايكيسى دخى برى اولور

(باب ثانی)

(اتلاف بیانده اولوب درت فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(مباشرة اتلاف حقنده‌در)

٩١٢ ماده

برکسنه دیکرك کرك کندوسنده وکرك امینی یدنده اولان مالنی کرك قصداً وکرك من غیر قصد اتلاف ایتسه ضامن اولور

اما غاصب یدنده‌کی مال مغصوبی آخر کسنه اتلاف ایتسه مغصوب منه مخیردر دیلرسه غاصبه تضمین ایتدیروب او دخی متلفه رجوع ایدر ودیلرسه متلفه تضمین ایتدیروب متلف بوصورتده غاصبه رجوع ایده‌مز

٩١٣ ماده

برینك ایاغی قایوبده دوشه‌رك آخرك مالنی اتلاف ایتسه ضامن اولور

٩١٤ ماده

برکسنه کندو مالی ظنیله دیکرك مالنی اتلاف ایتسه ضامن اولور

٩١٥ ماده
بر کمسنه دیکرك البسه سنی چکوبده یرتسه تمام قیمتنی ضامن اولور اما البسه یه تشبث ایدوبده صاحبی چکمکله یرتسه نصف قیمتنی ضامن اولور
کذلك بر کیمسه دیکرك اتکی اوزرینه اوتوروبده صاحبی بیلیه‌رك قالقمغله البسه‌سی یرتلسه او کمسنه البسه‌نك نصف قیمتنی ضامن اولور

٩١٦ ماده
بر صبی دیکرك مالنی اتلاف ایتسه کندو مالندن ضمان لازم کلور مالی یوق ایسه حال یسرینه انتظار اولنور ولیسنه تضمین ایتدیرلمز

٩١٧ ماده
بر کیمسنه دیکرك مالنه قیمتجه بر کونه نقصان کتورسه نقصان قیمتنی ضامن اولور

٩١٨ ماده
بر کیمسه دیکرك خانه ودکان مثللو عقارینی بغیر حق هدم ایتسه صاحبی مخیردر • دیلرسه انقاضنی هدم ایدن کیمسه‌یه ترك ایدرك مبنیا قیمتنی تضمین ایتدیرر و دیلرسه اول عقارك مبنیا قیمتندن انقاضك قیمتنی تنزیل و قیمت باقیه‌یی تضمین ایله برابر انقاضی دخی الیقور

فقط غاصب انی کالاول بنا ایدیویرسه ضماندن بری اولور

٩١٩ ماده

بر محلده حریق وقوعبولمغله برکیمسه برخانه‌یی صاحبنك اذنی اولمقسزین ییقوبده اوراده حریق منقطع اولدقده اکر امر ولی‌الامر ایله ییقمش ایسه ضمان لازم کلمز و اکر خود بخود ییقمش ایسه ضامن اولور

٩٢٠ ماده

برکیمسه آخرك باغچه‌سنده‌کی اشجاری بغیر حق قطع ایتدکده صاحبی مخیردر ٠ دیلرسه اول اشجارك قائماً قیمتلرینی اخذ ایله اشجار مقطوعه‌یی قاطعه ترك ایدر ٠ و دیلرسه قائماً قیمتلرندن مقطوعاً قیمتلرینی بالتنزیل باقی مبلغ ایله برابر اشجار مقطوعه‌یی دخی الیقور

مثلا اشجار قائم اوله‌رق باغچه‌نك قیمتی اون بیك وبلا اشجار قیمتی بشبیك و اشجار مقطوعه‌نك قیمتی ایکیبیك غروش اولسه صاحبی مخیردر ٠ دیلرسه اشجار مقطوعه‌یی قاطعه ترك ایله بشبیك غروش الور ودیلرسه اوچ بیك غروشله برابر اشجار مقطوعه‌یی دخی الیقور

٩٢١ ماده

برکیمسه مظلوم اولمغله آخره ظلم ایتمکه صلاحیتی اولماز

مثـلا بری دیکرك مالنی اتلاف ایتمکله او دخی بالمقـابله انك مالنی اتلاف ایتسـه ایکیسی دخی ضامن اولدیغی کبی بز قبیله‌دن بری دیکر قبیله‌دن برشخصك مالنی اتلاف ایتمکله او دخی اولکی قبیله‌دن دیکر برینك مالنی اتلاف ایلسه هر بری تلف ایتدیکی مالی ضامن اولور · کذلك برکیمسه الدانوب ده آخردن بر قلب آقچه السه آنی بشقه سنه سورمکه صلاحیتی اولماز

(فصل ثانی)

(تسبباً اتلاف بیاننده در)

٩٢٢ ماده

برکیمسه تسبباً برینك مالنی اتلاف یاخود قیمتنی تنقیص ایتسه یعنی کندوسنك فعلی بر مالك تلفنه یاخود نقصان قیمتنه سبب مفضی اولسه ضامن اولور

مثلا بری دیکر کمسنه‌نك اثوابنه صاریلوب ده مجادله ایدرکن اول کمسنه‌نك اوزرندن برشی دوشوب تلف اولسـه یاخود سقطلانسه صاریلان کیمسه ضامن اولور

وکذا برکیمسـه دیکرك ترلا و باغچه‌سنك صوینی بغیر حق سد ایدوب ده مزروعات ومغروساتی قوریوب تلف اولسه یاخود صوینی طاشیروب ده دیکرك ترلاسنی صو باصه‌رق

مزروعاتی تلف اولسه اول کیمسه ضامن اولور
کذلك برکیمسه دیکرینك اخورینك قپوسنی آچو بده
ایچنده کی حیوان فرار ایله ضایع اولسه یاخود قفسنك
قپوسنی آچو بده ایچنده کی قوش اوچسه ضامن اولور

٩٢٣ ماده

برینك حیوانی برکیمسه‌دن اورکو بده فرار ایله ضایع
اولسه ضمان لازم کلمز ۰ اما اول کیمسه حیوانی قصداً
اورکتمش ایسه ضامن اولور

وکذا برصیاد آوه تفنك آتو بده سسندن دیکرك حیوانی
اورکه‌رك فرار ایدرکن دوشوب تلف یاخود ایاغی سقط
اولسه ضامن اولماز اما حیوانی اورکتمك قصدیله تفنك
اتمش ایسه ضامن اولور (٩٣) ماده‌یه باق

٩٢٤ ماده

تسببك بر وجه بالا موجب ضمان اولمسنده تعدی شرطدر
یعنی متسببك بر ضرری ضامن اولمسی اول ضرره
مفضی اولان فعلی حقسز اوله‌رق ایشلمش اولمسی ایله
مشروطدر

مثلا برکیمسه بلا اذن ولی الامر طریق عامه‌ده بر قویی
قازو بده اورایه دیکرك حیوانی دوشه‌رك تلف اولسه
ضامن اولور ۰ اما کندو ملکنده قازمش اولدیغی

قويى يه ديكرك حيوانى دوشه‌رك تلف اولسه ضامن اولماز

٩٢٥ ماده

برى بر شيئك تلفنه سبب اولان بر ايش ايشلمش اولديغى حالده آره‌يه بر فعل اختيارى حيلولت ايلسه يعنى بشقه بركيمسه اول شيئى مباشرة اتلاف ايتسه اول فعل اختيارى صاحبى اولان فاعل مباشر ضامن اولور

(٩) ماده‌يه باق

(فصل ثالث)

(طريق عامده احداث اولنان شيلره دائردر)

٩٢٦ ماده

هر كسك طريق عامده حق مرورى واردر . فقط بشرط السلامه‌در

يعنى ممكن التحرز اولان حالاتده بشقه‌سنه ضرر ويرمامك شرطيله مقيددر . بناء عليه طريق عامده برحمالك ارقه‌سنده‌كى يوكى دوشوبده برينك مالنى تلف ايتسه حمال ضامن اولور . نته‌كيم تيمورجى دكاننده تيمور دوكركن قيغلجم صيچرايوبده طريق عامده مرور ايدن بركيمسه‌نك البسه‌سنى احراق ايلسه تيمورجى ضامن اولور

٩٢٧ ماده

اذن ولی الامر اولمدقجه كمسنه طریق عامده بیع وشرا ایچون اوتوره‌ماز • وبلا اذن برشی وضع واحداث ایده‌مز • وایدرسه اندن تولد ایدن ضرر وزیانی ضامن اولور

بناء علیه بر كیمسه طریق عام اوزره كرسته یاخود طاش ییغوبده اوزرینه دیكرك حیوانی باصوب سورچه‌رك تلف اولسه اول كیمسه ضامن اولور • كذلك بر كیمسه طریق عامه یاغ كبی برقایغین نسنه دوكوبده دیكرك حیوانی قایوب تلف اولسه اول كمسنه ضامن اولور

٩٢٨ ماده

برینك دیواری ییقلوبده دیكره بر ضرر ایراث ایتسه ضمان لازم كلمز • فقط اوجه اول دیوار مائل انهدام اولوبده اكا دیكر بر كیمسه دیواریكی هدم ایت دیو تقدم وتنبیه ایدوبده دیواری هدم ایده‌جك قدر وقت كچمش ایسه اول حالده ضمان لازم كلور •

شو قدر كه اول كیمسه حق تقدم وتنبیه اصحابندن اولمق شرطدر

شویله كه اول دایور اگر قومشونك خانه‌سی اوزرینه ییقلمش ایسه تقدم ایدن كیمسه اول خانه‌نك سكاننددن

اولـلیدر خارجدن برینك تقـدم وتنبیهی مفید اولماز .
واکر طریق خاص اوزره ییقلمش ایسه تقدم ایدن کیمسه
اول طریقده حق مروری اولان کساندن اولمق لازمدر .
واکر طریق عام اوزرینه ییقلمش ایسه هرکیم اولور ایسه
اولسون تقدمه حق واردر

(فصل رابع)

(جنایت حیوان حقنده در)

۹۲۹ ماده

برحیوانك کندولکندن اولهرق ایتدیکی ضرری صاحبی
ضامن اولماز . (۹٤) ماده یه باق
فقط بر حیوان بر کیمسه نك مالنی استهلاك ایدرکن اول
حیوانك صاحبی کورو بده منع ایتمز ایسه ضامن اولور
و برده ثور نطوح یعنی سوسکن اوکوز وکلب عقوریعنی
طالایجی کلب کبی ضرری متعین بر حیوان اولو بده
صاحبنه محـلهسی یا قریه سی اهالیسـندن بری حیوانی
ضبط ایت دیو تقـدم ایتمشـکن صاحبی صالیویرو بده
بر کسـهنك حیوانی یا دیکر مالنی تلف ایتسه صاحبی
ضامن اولور

۹۳۰ ماده

برکیمسـه کرك راکب اولسون وکرك اولمسـون کندو

ملکنده ایکن حیوانی اوک ایاغی یاخود باشی ویاقویروغی ایله چارپه‌رق و یاخود ارقه ایاغیله دپه‌رك آخرکسنه‌یه ضرر ایتسه صاحبی ضامن اولماز

٩٣١ ماده

برکیمسه دیکرك ملکنه حیوانني ادخال ایتدکده صاحبنك اذنیله ادخال ایتمش ایسه کندو ملکنده بولنمش کبی عد اولنه‌رق مادهٔ آنفه‌ده بیان اولنان صورتلرده حیوانك جنایتنی ضامن اولماز

واکر صاحبنك اذنی اولمقسزین ادخال ایتمش ایسه کرك راکب اولسون وکرك قائد یعنی یدیجی یا سائق یعنی سوریجی اولسون و کرك حیوانك یاننده بولنمسون هر حالده اول حیوانك ایتدیکی ضرر و زیانی ضامن اولور

اما حیوان بوشانوب ده کندولکندن اوله‌رق برینك ملکنه دخول ایله بر ضرر ایتسه صاحبی ضامن اولماز

٩٣٢ ماده

هر کسك طریق عامده حیوانیله دخی مروره حق واردر

بناء علیه برکیمسه طریق عامده حیوانه راکب اولوب کیدرکن ممکن التحرز اولمیان ضرروزیانني ضامن اولماز

مثلا حیوانك ایاغندن توز و چامور صیچرایوب ده دیكرك البسه‌سنی لكه‌دار ایلسه یاخود ارقه ایاغیله دپوب و یا قویروغیله چارپوب ده بر ضرر ایتسه ضمان لازم كلمز ٠ اما مصادمه سندن یا اوك ایاغیله یاخود باشیله چارپمسندن وقوعه كلان ضرر و زیانی راكب اولان كیمسه ضامن اولور

ماده ٩٣٣

طریق عامده قائد و سائق دخی راكب كبیدر

یعنی انلر دخی آنجق راكبك ضامن اولدیغی ضرری ضامن اولورلر

ماده ٩٣٤

بر كیمسه‌نك طریق عامده حیوانی طوردیرمغه یاخود باغلامغه حقی یوقدر

بناء علیه بر كیمسه طریق عامده حیوانی طوردیرسه یاخود باغلاسه كرك اوك و یا ارقه ایاغیله دپسون و كرك سائر صورتله ضرر ایتسون اول كیمسه هر حالده اول حیوانك جنایتنی ضامن اولور ٠ اما آت بازاری و كرا بار كیرلرینك طوردیغی محللر كبی حیوان طورمغه اعداد و تعیین اولنمش اولان یرلر مستثنادر

٩٣٥ ماده

بر كيمسه حيوانني باشى بوش طريق عامه صاليويرسه اول حيوانك ايتديكى ضررى ضامن اولور

٩٣٦ ماده

بر كيمسه نك راكب اولديغى حيوان اوك ياخود ارقه اياغيله كندو ملكنده وكرك سائر محلده برشيئك اوزرينه باصوبده تلف ايتسه راكب اولان كيمسه اول شيئى مباشرة اتلاف ايتمش عد اولنه‌رق هرحالده ضامن اولور

٩٣٧ ماده

آت كم آلبوبده راكبى باشنى ضبط ايده‌ميه‌رك بر ضرر ايتسه ضمان لازم كلمز

٩٣٨ ماده

بر كيمسه كندو ملكنده حيوانني باغلامش اولديغى حالده ديكر برى كلوبده بلا اذن اورايه حيوانني باغلاديغى صورتده صاحب ملكك حيوانى آنى دپوب تلف ايتسه ضمان لازم كلمز . واكر اول حيوان صاحب ملكك حيوانني تلف ايتسه صاحبى ضامن اولور

٩٣٩ ماده

بر محلده حيوان باغلامغه حقى اولان ايكى كمسنه

حیوانلرینی باغلادقلرنده حیوانلرك بری دیكرینی تلف ایتسه ضمان لازم كلمز

مثلا بر خانه ده مشترك اولان ایكی كشی حیوانلرینی بر محله باغلابوبده برینك حیوانی دیكرینك حیوانینی تلف ایتسه ضمان لازم كلمز

ماده ٩٤٠

ایكی كشی كندولرینك حیوان باغلامغه حقی اولمیان برده حیوانلرینی باغلایوبده اول باغلایانك حیوانی دیكرك حیوانینی تلف ایتسه ضمان لازم كلمز . وصكره باغلایانك حیوانی اولكینك حیوانینی تلف ایتسه ضمان لازم كاور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٣ ربیع الآخر سنه ١٢٨٩

عمر خلوصی — احمد جودت

امین الفتوی — وكیل درس

السید خلیل — السید خلیل

عن اعضای دیوان احكام عدلیه — قاضی دار الخلافة العلیه

احمد حلمی — سیف الدین

مدیر معلمخانهٔ نواب — قسام عسكری

السید یونس وهبی — احمد خالد

عن اعضای جمعیت

عبداللطیف شكری

كتاب الحجر والاكراه والشفعه

❁ صورت خط همايون ❁

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب تاسع)

(حجر واكراه وشفعه بيانده اولوب برمقدمه ايله)

(اوچ بابى حاويدر)

(مقدمه)

(حجر واكراه وشفعه يه متعلق اصطلاحات فقهيه)

٩٤١ ماده

حجر ٠ برشخص مخصوصى تصرف قوليسندن منعدركه بعد الحجر اول شخصه محجور دنيلور

٩٤٢ ماده

اذن ٠ حجرى فك ايتمك وحق منعى اسقاط ايلمكدركه اذن ويريلان شخصه مأذون دنيلور

٩٤٣ ماده

صغير غير مميز ٠ بيع وشرايى فهم ايتميان يعنى ملكيتى بيعك سالب و شرانك جالب اولديغنى بيلميان واونده بش الدانق كبى غبن فاحش اولديغى ظاهر اولان برغبنى غبن يسيردن تمييز وتفريق ايتميان چوجق اولوب بونلرى تمييز ايدن چوجغه صغير مميز دينلور

٩٤٤ ماده

مجنون ایکی قسمدر . بری مجنون مطبقدرکه جنونی جمیع اوقاتی مستوعب اولان کیمسه‌در . دیکری مجنون غیر مطبقدر که کاه مجنون اولوب کاه افاقت بولان کیمسه در

٩٤٥ ماده

معتوه . اول مختل الشعور اولان کیمسه‌در که فهمی قلیل وسوزی مشوش وتدبیری فاسد اولور

٩٤٦ ماده

سفیه . مالنی بیهوده یره صرف ایله ومصارفنده تبذیر واسراف ایله اضاعه واتلاف ایدن کیمسه‌در

ابله وساده دل اولمق حسبیله کار وتمتع یولنی بیله‌میوبده اخذ واعطاسنده الدانه کلان کیمسه‌لر دخی سفیه حد اولنور

٩٤٧ ماده

رشید . مالنی محافظه خصوصنده تقید ایدرك سفه وتبذیردن توقی ایدن کیمسه‌در

٩٤٨ ماده

اکراه . برکمسنه‌یی اخافه ایله رضاسی اولمقسزین بر ایش ایشلمك اوزره بغیر حق اجبار ایتمکدر که اول کمسنه‌یه رانك فحیله مکره واجبار ایدن کیمسه‌یه مجبر

واول ایشه مکره علیه وخوفی موجب اولان شیئه مکره به دینلور

٩٤٩ ماده

اکراه ایکی قسمدر ٭ قسم اول اکراه ملجیدرکه اتلاف نفس یاقطع عضو یاخود بونلردن برینه مؤدی اولور ضرب شدید ایله اولان اکراهدر ٭ قسم ثانی اکراه غیر ملجیدرکه یالکز غم والمی موجب اولور ضرب وحبس کبی شیلرله اولان اکراهدر

٩٥٠ ماده

شفعه ٭ بر ملك مشترایی مشتری یه هر قاچه مال اولدیسه اول مقدار ایله تملك ایتمکدر

٩٥١ ماده

شفیع ٭ حق شفعه سی اولان کیمسه در

٩٥٢ ماده

مشفوع ٭ حق شفعه نك تعلق ایلدیکی عقاردر

٩٥٣ ماده

مشفوع به ٭ شفیعك مابه الشفعه اولان ملکیدر

٩٥٤ ماده

خلیط ٭ صو حصه سی ویول حصه سی کبی حقوق ملکده مشارك دیمکدر

٩٥٥ ماده

شرب خاص · اشخاص معدوده يه مخصوص اولان ماء جاريه‌ده كى حق شربدر اما عموملك منتفع اولديغى نهرلردن صو آلمق شرب خاص قبيلندن دكلدر

٩٥٦ ماده

طريق خاص · چيقماز زقاق ديمكدر

(باب اول)

(حجره متعلق مسائل بياننده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(صنوف و احكام محجورين بياننده در)

٩٥٧ ماده

صغير و مجنون و معتوه ذاتا محجورلردر

٩٥٨ ماده

سفيه اولان كيمسه حاكم طرفندن حجر اولنه بيلور

٩٥٩ ماده

مديون دخى غرمانك طلبيله حاكم طرفندن حجر اولنه بيلور

٩٦٠ ماده

مواد آتفه‌ده ذكر اولنان محجورينك بيع و شرا كبى

متصرفات قوليه‌لری معتبر اولمز اینسه ده کندو فعللرندن نشئت ایدن ضرر و زیانی ضامن اولورلر
مثلا بر چوجق غیر ممیز اولسه بیله بر ینک مالنی اطلاف ایتدکده ضمان لازم کلور

٩٦١ ماده

سفیه و مدیون حاکم طرفندن حجر اولندقده سببی ناسه بیان ایله اشهاد و اعلان اولنور

٩٦٢ ماده

حاکم طرفندن حجری مراد اولنان کیمسه‌نك حضوری شرط اولمیوب غیاباً دخی حجری صحیح اولور
فقط خبر حجرك اول کیمسه‌یه وصولی شرطدر . حجر اولندیغی خبری کندوسنه واصل اولمدقجه منحجر اولمیوب اولوقته قدر واقع اولان عقود و اقراری معتبر اولور

٩٦٣ ماده

فاسق اولان کمسنه مالنی تبذیر و اسراف ایتمدکجه مجرد فسقی سببیله حجر اولنه‌مز

٩٦٤ ماده

طبیب جاهل کبی عمومه مضرتی اولان بعض کسان دخی حجر اولنور

فقط بونده حجردن مراد اجرای عملدن منع دیمکدر
یوخسه تصرفات قولیه‌دن منع معناسنه دکلدر

٩٦٥ ماده

برکیمسه بر چارشوده صنعت یا تجارت اجرا ایدوبده
اول صنعت یا تجارت اربابی بزم کار وکسبمزه خلل کلیور
دیو اول کیمسه‌یی صنعت و یا تجارتنی اجرادن حجر و
منع ایتدیره‌مزلر

(فصل ثانی)

(صغیرو مجنون ومعتوهه متعلق مسائل بیاننده در)

٩٦٦ ماده

صغیرغیرممیزك ولیسی اذن ویرسه بیله انك تصرفات
قولیه‌سی اصلا صحیح اولمز

٩٦٧ ماده

صغیر ممیزك قبول هبه و هدیه کبی حقنده نفع محض
اولان تصرفی ولیسنك اذن واجازتی اولمسه بیله معتبردر.
وآخره برشی هبه ایتمك کبی حقنده ضررمحض اولان
تصرفی و لیسنك اذن واجازتی اولسه بیله معتبر
اولماز

اما ذاتاً نفع ایله ضرر بیننده دائر اولان عقودی

ولیسـنك اجازتنه موقوفاً منعقد اولور • ولیسی دخی اجازت ویروب ویرمامكده مخیردر • شو یله كه صغـیر حقنده فائده‌لو كوررسـه مجیز اولور كورمز ایسـه مجیز اولماز

مثلا بر صغیر ممیز بلا اذن بر مال صاتسه واوكه دیكرندن زیاده ثمن ایله صاتمش اولسه بیله بیعك نفاذی ولیسنك اجازتنه موقوفدر • زیرا عقـد بیع ذاتاً نفع ایله ضرر بیننده متردد اولان عقوددندر

ماده ٩٦٨

صغـیر ممیزی تجربه ایچـون مالنك برمقدارینی ولیسی كندوسنه تسلیم ایله اخذ واعطـایه اذن ویره بیلور • ورشدی تحقق ایدر ایسه باقی اموالنی دخی كندوسنه دفع وتسلیم ایلر

ماده ٩٦٩

ربح قصـد اولندیغنه دلالت ایدن عقـد مكررلو اخذ واعطایه اذندر

مثلا برصغیره ولیسـنك الیش ویرش ایت یاخود فلان جنس مالی آل صات دیمسی اخذ واعطایه اذن دیمكدر • اما وار چارشودن فلان شـیئ آل یاخود فلان شیئ صاتیویر دیمسی كبی یالكز برعقدك اجراسنی امر ایتمسی

اخذ واعطـايه اذن دیمك اولمیوب بلكه عرف وعادت اوزره اول صغیری توكیلا استخدام قبیلندن عد اولنور

٩٧٠ ماده

ولینك اذنی زمان ومكان وبرنوع اخذ واعطـا ایله تقیید وتخصص ایتمز

مثلا بركون یاخود برآی ایچون اذن ویرسه صغیر ممیز علی الاطلاق مأذون اولوب، ولیسی انی حجر ایتمدكجه مؤبدا مأذون قالور

وكذا فلان چارشوده الیش ویرش ایت دیسـه هر یرده اخذ واعطایه مأذون اولور لذلك فلان جنس مالی آل صات دیسه هرجنس اموالی الوب صاته بیلور

٩٧١ ماده

اذن صراحة اولدیغی كبی دلالة دخی اولور

مثلا بر صغیر ممیزی ولیسی الیش ویرش ایدركن كوردكده سكوت ایدوبده منع ایتمسه دلالة اذندر

٩٧٢ ماده

بر صغـیره ولیسی طرفـدن اذن ویرلدكده تحت اذنده داخل اولان خصوصاتده بالغ منزله سنده اولور ٠ وبیع واجاره كبی عقودی معتبر اولور

٩٧٣ ماده

بر صغیره اذن ویرمش اولان ولیسی بعده آنی حجر ایله اول اذنی ابطال ایده بیلور . فقط نوجهله اذن ویرمش ایسه ینه اول وجهله حجر ایتمسی شرطدر

مثلا بر صغیرهٔ ولیسی اخذ واعطا ایچون اذن عام ویروبده چارشوسی خلقنك معلومی اولدقدن صکره آنی حجر ایده جك اولدقده حجری دخی اولوجهله عام اولوبده اول چارشو خلقنك اکثریسنك معلومی اولمق شرطدر یوخسه کندو خانه سنده ایکی اوچ کشینك محضرنده حجر ایتمسی صحیح اولماز

٩٧٤ ماده

صغیرك بوبابده ولیسی اولا باباسی ثانیاً باباسی فوت اولمش ایسه وصی مختاری یعنی باباسنك حال حیاتنده اختیار ونصب ایتمش اولدیغی وصی ثالثاً وصی مختار دخی وفات ایدرسه انك حال حیاتنده نصب ایلدیکی وصی رابعاً جد صحیحی یعنی صغیرك باباسنك باباسی یاخود باباسنك باباسنك باباسی خامساً اشبو جدك حال حیاتنده اختیار ونصب ایلمش اولدیغی وصی سادساً اول وصینك نصب ایلدیکی وصی سابعاً حاکم یاخود وصی منصوبی یعنی حاکمك نصب ایلدیکی وصی در

اما قرنداش و عموجه و سائر اقربانك وصی اولمدقلری حالده اذن ویرملری جائز اولماز

٩٧٥ ماده

حاكم بر صغیر ممیزك تصرفنده منفعت كوردیكی حالده اذن مقدم اولان ولی اذندن امتناع ایتسه حاكم بو خصوصده اول صغیره اذن ویره بیلور و دیكر ولیسی ارتق انی حجر ایده مز

٩٧٦ ماده

بر صغیری مأذون ایدن ولی فوت اولدقده و یرمش اولدیغی اذن باطل اولور . فقط حاكمك اذنی وفاتیله یاخود عزلیله باطل اولماز

٩٧٧ ماده

بر حاكمك مأذون ایتدیكی صغیری ینه اول حاكم یاخود خلفی حجر ایده بیلور . یوخسه باباسی یاخود دیكر ولیسی حاكمك وفاتی یاخود عزلی اوزرینه آنی حجر ایده مز

٩٧٨ ماده

معتوه اولان كیمسه صغیر ممیز حكمنده در

٩٧٩ ماده

مجنون مطبق صغیر غیر ممیز حكمنده در

٩٨٠ ماده

مجنون غير مطبقك حال افاقتنده اولان تصرفاتی عاقلك تصرفی کبیدر

٩٨١ ماده

بر چوجق بالغ اولدقده مالنك کندوسنه اعطاسی خصوصنده استعجال اولنمیوب تأنی ایله تجربه اولنمليدر رشید اولديغی تحقق ايدر ايسه اول وقت اموالی کندوسنه ویریلور

٩٨٢ ماده

بر چوجق غیر رشید اولهرق بالغ اولور ایسه رشدی تحقق ایتمدکجه مالی کندوسنه ویرلمیوب کمافی السابق تصرفدن منع اولنور

٩٨٣ ماده

بر صغیرك رشدی ثابت اولمدن اموالی وصیسی طرفندن کندوسنه ویریلو بده اول صغیرك یدنده ضایع اولسه یاخود صغیر اتلاف ایتسه وصی ضامن اولور

٩٨٤ ماده

بر صغیرك بلوغی اوزرینه مالی کندوسنه ویریلو بده بعده سفیه اولديغی تحقق ایتسه حاکم طرفندن حجر اولنور

٩٨٥ ماده

حد بلوغ احتلام و احبال (یعنی گبه ایلمك) وحیض و حبل (یعنی گبه اولمق) ایله ثابت اولور

٩٨٦ ماده

سن بلوغك مبدئی ارککده تام اون ایکی وقیزده تام طقوز ومنتهاسی ایکیسنده دخی تام اون بش یاشدر و بر ارکك اون ایکی و بر قیز طقوز یاشنی تکمیل ایدوبده بالغ اولمسه بالغ اولنجیه دك مراهق ومراهقه دینلور

٩٨٧ ماده

منتهای سن بلوغه وارمش ایكن کندوسنده آثار بلوغ ظاهر اولمیان کیمسه حکما بالغ عد اولنور

٩٨٨ ماده

مبدأ سن بلوغه وارمیان بر چوجق بالغم دیو دعوی ایلسه قبول اولنماز

٩٨٩ ماده

بر مراهق یاخود مراهقه حضور حاکمده بالغ اولدیغنی اقرار ایتدکده جثه سنك بلوغه تحملی اولمامق حسبیله ظاهر حال کندوسنی مکذب اولور ایسه بو اقراری تصدیق اولنماز و اگر جثه سنك بلوغه تحملی اولوبده

ظاهر حال كندوسنی تكذیب ایتمز ایسه تصدیق اولنور ٠ و عقـود واقراری نافذ و معتـبر اولور ٠ و بر مدت صكره بن اولوقت یعنی حین اقرارده بالغ دكل ایدم دیو بعدالاقرار واقع اولان تصرفات قولیه‌سنی فسخ ایتمك ایستسه اكا التفات و اعتبار اولنماز

(فصل ثالث)

(سفیه محجور حقنده در)

٩٩٠ ماده

سفیه محجور معاملاتده صغیر ممیز كبیدر ٠ فقط سفیهك ولیسی آنجق حاكمدر ٠ انك اوزرنده اب وجدینك و وصیلرینك حق ولایتی یوقدر

٩٩١ ماده

سفیهك بعـد الحجر معاملاتجه تصرفات قولیه‌سی صحیح اولماز ایسه ده قبل الحجر تصرفاتی سائر ناسك تصرفاتی كبیدر

٩٩٢ ماده

سفیه محجورك كرك كندو وكرك نفقه‌سی اوزرینه لازم اولنلر كندوسنك مالندن انفاق اولنورلر

٩٩٣ ماده

سفيه محجور برمالنى صاتسه نافذ اولماز ايسه‌ده حاكم منفعت كورر ايسه اجازت ويرر

٤٩٩ ماده

سفيه محجورك آخره دين اقرارى مطلقا صحيح اولماز . يعنى كرك وقت حجرده موجود وكرك بعد الحجر حادث اولان اموالى حقنده اقرارينك تأثيرى اولماز

٩٩٥ ماده

سفيه محجور اوزرنده اولان حقوق ناس كندوسنك مالندن تأديه اولنور

٩٩٦ ماده

سفيه محجور آقچه استقراض ايدوبده كندو نفقه‌سنه صرف ايتدكده اكر قدر معروف اوله‌رق صرف ايتمش ايسه حاكم اول آقچه‌يى انك مالندن تأديه ايلر . واكر فضله صرف ايتمش ايسه حاكم نفقه‌سى مقدارينى محسوب ايدوب فضله‌سنى ابطال ايلر

٩٩٧ ماده

سفيه محجور كسب صلاح ايتدكده حاكم طرفندن حجرفك اولنور

(فصل رابع)

(مدیون محجور حقنده‌در)

۹۹۸ ماده

مدیونك قدرتی وار ایکن دینڭ اداسنده مماطله ایلدیکی نزد حاکمده ظاهر اولوبده دائنلری دخی مالی صاتیله‌رق دینڭ تأدیه‌سنی حاکمدن طلب ایتدکلرنده حاکم آنی حجر ایدر

وکندوسی مالنی صاتوبده دیننی ایفادن امتناع ایتدیکی تقدیرده حاکم انك مالنی صاتوب دیننی تأدیه ایلر شویله که مدیون حقنده بیعی اهون اولاندن بدأ ایله صکره ده بوترتیب اوزره أهونی تقدیم ایدرك ابتدا نقودندن باشلایوب وفا ایتمز ایسه عروضنی وعروضی دخی وفا ایتمز ایسه عقارینی صاتار

۹۹۹ ماده

مدیون مفلس یعنی دیونی مالنه مساوی یاخود ازید اولوبده غرماسی تجارتله مالنك ضایع اولمسندن ویاخود مالنی قاچرمسندن ویا آخرك اوزرینه چورمسندن خوف ایله حاکمه مراجعت ایدرك مالنده تصرفدن یاخود آخره بورج اقرارندن حجر اولنمسنی طلب ایتدکلرنده حاکم اول کیمسه‌یی حجر ایدر . واموالنی صاتوب اثماننی

بين الغرما تقسيم ايلر . فقط كندوسنه بر يا ايكى قات البسه ترك اولنور

شو قدر كه اول مديونك قيمتلو البسه سى اولوبده مادونى ايله اكتفا قابل اولور ايسه اول البسه دخى صاتيلوب ثمندن كندوسنه برقات اوجوز البسه النه رق باقيسى غرمايه ويريلور كذلك برقوناغى اولوبده مادونى اكا كفايت ايدر ايسه اول قوناق صاتيلوب ثمندن حالنه مناسب بر مسكن النور وباقيسى غرمايه اعطا اولنور

١٠٠٠ ماده

مديون مفلسك مدت محجوريتنده كرك كندو وكرك اوزرينه نفقه سى لازم اولان كمسنه لر كندوسنك مالندن انفاق اولنور

١٠٠١ ماده

دين ايچون حجر انجق مديونك وقت حجرده موجود اولان مالنه تأثير ايدر اما بعد الحجر النه كچن ماله تأثيرى اولماز

١٠٠٢ ماده

هبه وصدقه وثمن مثلندن نقصانله مال صاتمق كبى هرنه كه غرمانك حقنى ابطاله مؤدى اوله حجر انده مؤثر اولور

بناء عليه مديون مفلسك حقوق غرمايه مضر اولان عقودی وسائر تصرفات وتبرعاتی وقت حجرده موجود اولان اموالی حقنده معتبر اولماز ۰ اما بعد الحجر اکتساب ایلدیکی اموالی حقنده معتبر اولور ۰ وبشقه سنه بورج اقرار ایتدکده وقت حجرده موجود اولان اموالی حقنده معتبر اولماز ۰ اما بعد زوال الحجر معتبر اولور واولوقت ادا ایلك اوزره مدیون قالور ویرده بعدالحجر مال قازانور ایسه اندن ویرلمك اوزره اقراری نافذ اولور

(باب ثانی)

(اکراهه متعلق مسائل بیانندهدر)

۱۰۰۳ ماده

مجبرك تهدیدینی ایقاعه مقتدر اولمسی شرطدر بناء علیه تهدیدینی ایقاع واجرایه مقتدر اولمیان کیمسهنك اکراهی معتبر اولماز

۱۰۰٤ ماده

مکرهبهك وقوعنده مکرهك قورقمسی یعنی مکرهعلیهی ایشلمدیکی تقدیرده مجبرك مکرهبهی اجرا ایدهجکنه کندوسنجه ظن غالب حاصل اولمسی شرطدر

١٠٠٥ ماده

مكره اكر مكره عليهى مجبرك ياخود آدمنك حضورنده ايشلر ايسه اكراه معتبر اولور . اما مجبرك ياخود آدمنك غيابنده ايشلر ايسه اكراهك زوالندن صكره طوعا ايشلمش اوله جغى جهتله بو اكراه معتبر اولماز

مثلا بر كيمسه ديكره مالنى صاتمق اوزره اكراه ايدوبده مكره انك غيابنده طرفندن برآدمى دخى اولمديغى حالده واروب مالنى صاتسه اكراه معتبر اولميوب بيعى صحيح و معتبر اولور

١٠٠٦ ماده

اكراه معتبر ايله وقوعبولان بيع وشرا وايجار وهبه و فراغ و عن مال صلح و اقرار وابراء وتأجيل دين واسقاط شفعه معتبر اولماز . كرك اكراه ملجى اولسون وكرك اكراه غير ملجى اولسون . فقط مكره بعد زوال الاكراه مجيز اولورسه اول حالده معتبر اولور

١٠٠٧ ماده

اكراه ملجى بروجه بالا تصرف قوليه ده معتبر اولديغى كبى تصرفات فعليه ده دخى معتبر اولور . اما اكراه غير ملجى يالكز تصرفات قوليه ده معتبر اولوب تصرفات فعليه ده معتبر اولماز بناء عليه بر كيمسه ديكره فلانك

مالنی اتلاف ایت یوخسه سنی قتل ایدرم یاخود بر عضوکی کسرم دیو بده مکره دخی اتلاف ایتسه اکراه معتبر اولوب ضمان انجق مجبره لازم کلور • اما فلانك مالنی اتلاف ایت یوخسه سنی ضرب یا حبس ایدرم دیو بده او دخی اتلاف ایتسه اکراه معتبر اولمیوب ضمان انجق متلفه لازم کلور

(باب ثالث)

(شفعه بیانده اولوب درت فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(مراتب شفعه بیانده در)

ماده ١٠٠٨

اسباب شفعه اوچدر • اولکیسی نفس مبیعده مشارك اولمقدر • نته کیم ایکی کیمسه نك بر عقارده شایعا اشتراکلری کبی •

ایکنجیسی حق مبیعده خلیط اولمقدر • نته کیم حق شرب خاص و طریق خاصده اشتراك کبی

مثلا حق شرب خاصده اشتراکلری اولان باغچه لردن بریسی صاتلدقده دیکر باغچه لر اصحابی هب شفیع اولورلر کرك جار ملاصق اولسونلر وکرك اولمسونلر

كذلك قپوسی طریق خاصه آچیلان بر خانه صاتلدقده اول طریق خاصه قپوسی اولان دیکر خانه‌لر اصحابنك کافه‌سی شفیع اولور کرك جار ملاصق اولسونلر وکرك اولمسونلر . اما عمومك منتفع اولدیغی بر نهردن صو آلان یاخود قپوسی طریق عامه آچیلان خانه‌لردن بری صاتلدقده اول نهردن صو آلان یاخود اول طریق عامه قپوسی اولان دیکر خانه‌لر اصحابنك حق شفعه‌سی یوقدر اوچنجیسی مبیعه جار ملاصق اولمقدر

١٠٠٩ ماده

حق شفعه اولا نفس مبیعه مشارك اولانك کیسه‌نك ثانیاً حق مبیعه خلیط اولانك ثالثاً جار ملاصقکدر . و برنجی طالب ایکن دیکرلرینك و ایکنجیسی طالب ایکن اوچنجینك حق شفعه‌سی یوقدر

١٠١٠ ماده

نفس مبیعده مشارك اولمدیغی یاخود اولوبده حق شفعه سندن واز کچدیکی حالده حق مبیعده خلیطی وار ایسه حق شفعه آنکدر

حق مبیعده خلیطی دخی یوغیسه یاخود اولوبده حقندن واز کچر ایسه اول حالده جار ملاصق شفیع اولور

مثلا بر كيمسه مستقلا ملكى اولان عقارينى صاتدقده ياخود بر مشترك عقارده‌كى خصهٔ شايعه‌سنى صاتوبده مشاركى حق شفعه‌سندن واز كچدكده اكر اول عقارك حق شرب خاصنده ياخود طريق خاصنده خليطى وار ايسه حق شفعه آنكدر يوق ايسه ياخود اولوبده حقندن كچرسه اول حالده حق شفعه جار ملاصقكدر

١٠١١ ماده

بر بنانك فوقانيسى يعنى اوست قاتى برينك وتحتانيسى يعنى الت قاتى ديكرينك ملكى اولديغى صورتده يكديكره جار ملاصق عد اولنور

١٠١٢ ماده

بر خانه‌نك ديوارنده مشارك اولان كيمسه اول خانه‌ده مشارك حكمنده در . اما ديوارده مشارك اولميوبده فقط كندو خانه‌سنك كيرشلرى قومشوسنك ديوارى اوزرينه ممتد اولديغى صورتده جار ملاصق عد اولنور مجرد اول ديوار اوزرينه كيرشلرينك اوجلرينى قويمق حقى اولمغله شريك و خليط عد اولنه‌ماز

١٠١٣ ماده

متعدد شفيعلر اولديغى حالده عدد رؤسه اعتبار اولنور مقدار سهامه يعنى حصه‌لرينك مقدارينه اعتبار اولنماز

مثلا بر خانه‌نك نصف حصه‌سی بر کیمسه‌نك وثلث ایله سدس حصه‌لری دیکر ایکی کشینك اولدیغی حالده نصف حصه صاحبی حصه‌سنی آخره صاتدقده دیکرلری شفعه ایله طالب اولسه‌لر بالمناصفه بینلرنده تقسیم اولنور. یوخسه ثلث حصه صاحبی حصه‌سنه کوره زیاده حصه الهماز

ماده ١٠١٤

ایکی صنف خلیطلر اجتماع ایتدکده اخصی اعمك اوزرینه تقدیم اولنور

مثلا بر نهر صغیردن آچیلان خرقده حق شربی اولان یری ملك بر باغچه حق شربیله بیله صاتلدقده اول خرقده حق شربی اولنلر حق شفعه‌ده مقدم ومرجحدر. اما اول نهرده حق شربی اولان یری ملك بر باغچه حق شربیله بیله صاتلدقده کرك اول نهرده وکرك خرقنده حق شربی اولنلر هپ شفیع اولورلر. نته‌کیم بر چیقماز زقاقدن منشعب دیکر بر چیقماز زقاغه قپوسی اچیلان برملك خانه صاتلدقده انجق بوشعبه‌یه قپوسی اولان خانه‌لر اصحابی شفیع اولور. اما اول چیقماز زقاقده قپوسی اولان بر خانه صاتلدقده کرك اول زقاقده وکرك شعبه‌سنده حق مروری اولنلر هپ شفیع اولورلر

١٠١٥ ماده

حق شرب خاصی اولان بر باغچه صاحبی حق شربنی صاتمیوبده یالکز اول باغچه‌یی صاتسه حق شربنده خلیط اولنلر شفیع اوله‌ماز

طریق خاص دخی بوکا قیاس اولنه

١٠١٦ ماده

حق شرب حق طریقه مقدمدر

بناء علیه برباغچه صاتیلوبده بر کیمسه انك حق شرب خاصنده ودیکر بری طریق خاصنده خلیط اولسه حق شرب صاحبی حق طریق صاحبی اوزرینه ترجیح وتقدیم اولنور

(فصل ثانی)

(شرائط شفعه بیاننده‌در)

١٠١٧ ماده

مشفوعك ملك عقار اولمسی شرطدر

بناء علیه سفینه‌ده وسائر منقولاتده ووقف عقارده واراضیٔ امیریه‌ده شفعه جاری اولماز

١٠١٨ ماده

مشفوع بهك دخی ملك اولمسی شرطدر

بناء عليه برملك عقار صاتلدقده اتصالنده بولنان وقف عقارك متوليسى ياخود متصرفى شفيع اولهماز

١٠١٩ ماده

وقف ير ياخود اراضئ اميريه اوزرنده‌كى ملك اشجار وابنيـه منقول حكمنده اوله‌رق بونلرده شـفعه جارى اولماز

١٠٢٠ ماده

برملك عرصه اوزرنده‌كى اشجار وابنيه ايله برابر صاتلدقده يره تبعا اشجار وابنيه‌ده دخى شفعه جارى اولور . اما يالكز اشجار وابنيه صاتلديغى صورتده شفعه جارى اولماز

١٠٢١ ماده

شفعه انجق عقد بيع ايله ثابت اولور

١٠٢٢ ماده

هبه بشرط العوض بيع حكمنده‌در

بناء عليه بركيمسه ملك خانه‌سنى بشرط العوض آخره هبه وتسليم ايتسه جارملاصق شفيع اولور

١٠٢٣ ماده

بلاعوض هبه وميراث ووصيت كبى بلابدل آخره تمليك اولنان عقارده شفعه جارى اولماز

١٠٢٤ ماده

شفيعك واقع اولان عقد بيعه صراحة ياخود دلالة رضاسی اولمامق شرطدر

مثلا عقد بيعی ايشتدكده پك اعلا ديسه حق شفعه‌سی ساقط اولوب اندن صكره طلب شفعه ايده‌من . وكذا بيعك عقداولنديغنی ايشتدكدنصكره عقار مشفوعی مشتريدن اشترا ياخود استيجار ايتمك ايستسه حق شفعه‌سی ساقط اولور . كذلك بر كمسنه‌نك بايعه وكيل اولوبده صاتديغی عقارده حق شفعه‌سی اولماز (١٠٠) ماده‌يه باق

١٠٢٥ ماده

بدلك معلوم المقدار مال اولمسی شرطدر

بناء عليه مال اولميان بدل ايله تمليك اولنان عقارده شفعه جاری اولماز

مثلا برحمام استيجار ايله اجرت ديو ويريلان ملك خانه‌ده شفعه جريان ايتمز زيرا بونده خانه‌نك بدلی مال اولميوب منافع قبيلندن اولان اجرتدر . كذلك بدل مهر اوله‌رق ويريلان ملك عقارده شفعه جاری اولماز

١٠٢٦ ماده

بايعك مبيعدن ملكی زائل اولمق شرطدر

بناء عليه بيع فاسدده بايعك حق استردادى ساقط اولمدقجه شفعه جارى اولماز و بيع بشرط الخيارده اكر مخير يالكز مشترى ايسه شفعه جارى اولور ٠ واكر بايع مخير ايسه حق خيارى ساقط اولمدقجه شفعه جارى اولماز ٠ اما خيار عيب ايله خيار رؤيت شفعه‌نك ثبوتنه مانع دكلدر

١٠٢٧ ماده

تقسيم عقارده شفعه جارى اولماز

مثلا بر مشترك خانه مشاركلرى بيننده تقسيم اولندقده جار ملاصق شفيع اوله‌ماز

(فصل ثالث)

(طلب شفعه بياننده در)

١٠٢٨ ماده

شفعه‌ده اوچ طلب لازمدر كه طلب مواثبه و طلب تقرير و اشهاد و طلب خصومت و تملكدر

١٠٢٩ ماده

شفيعك عقد بيعى طويديغى مجلسده درحال بن مبيعك شفيعى يم ياخود بالشفعه طلب ايدرم ديمك كبى طلب شفعه‌يه دلالت ايدر بر سوز سويلسى لازمدر ٠ بوكا طلب مواثبه دينلور

١٠٣٠ ماده

طلب مواثبه‌دن صكره شفيعك طلب تقرير واشهاد ايتمسى لازمدر

شويله كه ايكى كشى حضورنده اوله‌رق مبيعك ياننده بو عقارى فلان كيمسه اشترا ايتمش ياخود مشترينك ياننده سن فلان عقارى اشترا ايتمش سين و ياخود مبيع هنوز بايع يدنده ايسه انك يانده سن فلان عقارى فلانه صاتمش سين بن ايسه شو جهتله انك شفيعى يم و طلب شفعه ايتمشيدم شمدى دخى طلب ايدرم شاهد اولكز ديمليدر

واكر شفيع اوزاق محلده بولنوبده بالذات بو وجهله طلب تقرير واشهاد ايده‌مزسه يرينى توكيل ايدر . وكيل بوله‌ماز ايسه مكتوب كوندرر

١٠٣١ ماده

طلب تقرير واشهاددن صكره شفيعك حضور حاكمده طلب و دعوى ايتمسى لازمدر . ايشته بوكا طلب خصومت وتملك دينلور

١٠٣٢ ماده

شفيع اكر طلب مواثبه‌يى تأخير ايدر ايسه مثلا عقد بيعى طويديغى كبى اول مجلسده طلب شفعه ايتميوبده بشقه ايش ايله ياخود آخر صدده دائر بر بحث ايله مشغول اولمق كبى

اعراضه دلالت ایدر برحالده بولنور ایسه یاخود طلب شفعه ایتمدین اول مجلسدن قالقار ایسه حق شفعه‌سی ساقط اولور

۱۰۳۳ ماده

شفیع اگر طلب تقریر واشهادی ولوکه مکتوب ایله اولسون اجرا ایده‌جك قدر وقت کچوبده تأخیر ایدرسه حق شفعه ساقط اولور

۱۰۳۴ ماده

طلب تقریر واشهاددن صکره شفیع اگر اخر دیارده بولنمق کبی برعذر شرعیسی یوق ایکن طلب خصومتی برآی تأخیر ایدرسه حق شفعه‌سی ساقط اولور

۱۰۳۵ ماده

محجورینك حق شفعه‌سنی ولیسی طلب ایدر . وبر صغیرك حق شفعه‌سنی ولیسی طلب ایتمز ایسه بعد البلوغ کندونك طلب شفعه‌یه صلاحیتی قالماز

(فصل رابع)

(حکم شفعه بیانند‌ه‌در)

۱۰۳۶ ماده

مشترینك بالتراضی تسلیمیله یاخود حاکمك حکمیله شفیع اولان کیمسه مشفوعه مالك اولور

١٠٣٧ ماده

برملكى شفعه ايله المق ابتدا اشترا منزله سنده‌در بناءً عليه خيار رؤيت وخيار عيب ايله رد كبى ابتدا اشترا ايله ثابت اولان حكملر شفعه ايله دخى ثابت اولور

١٠٣٨ ماده

طلب مواثبه وطلب تقرير دنصكره مشتر ينك بالتراضى تسليمى ياخود حاكمك حكمى ايله شفيع هنوز مشفوعه مالك اولمدن فوت اولسه حق شفعه ورثه سنه انتقال ايتمز

١٠٣٩ ماده

شفيع ايكى طلبدن صكره هنوز بروجه مشروح مشفوعه مالك اولمدن مشفوع بهى صاتلسه حق شفعه‌سى ساقط اولور

١٠٤٠ ماده

شفيع بر وجه مشروح هنوز مشفوعه مالك اولمدن ملك مشفوعك اتصالنده ديكر برملك عقار صاتلسه بو ايكنجى عقاره شفيع اوله‌مز

١٠٤١ ماده

شفعه تجزى قبول ايتمز

بناءً على ذلك عقار مشفوعك بر مقدارينى ترك ايله ديكر بر مقدارينى المغه شفيعك حقى يوقدر

١٠٤٢ ماده

شفعادن بعضیسی حصه‌سنی بعضیسنه هبه ایده‌مز . ایدرسه حق شفعه‌سنی اسقاط ایتمش اولور

١٠٤٣ ماده

شفیعلردن بریسی حاکمك حکمندن مقدم حقنی اسقاط ایلسه دیکر شفیع عقار مشفوعی تماما آله‌بیلور . واکر حاکمك حکمندن صکره شفیعلردن بریسی حقنی اسقاط ایلسه شفیع دیکر انك حقنی آله‌ماز

١٠٤٤ ماده

مشتری بناء مشفوعی بویاتمق کبی مالندن بر شی زیاده ایلسه شفیعی مخیردر دیلرسه ترك ایدر دیلرسه بنانك ثمنیله برابر اول زیاده‌نك دخی قیمتنی ویروب مشفوعی الور

و مشتری عقار مشفوع اوزرینه ابنیه یاپمش یاخود آغاج غرس ایتمش ایسه سشفیع مخیر اولوب دیلرسه ترك ایدر و دیلرسه عقار مشفوعك ثمنیله برابر ابنیه‌نك یاخود اشجارك قیمتنی ویروب مشفوعی الور یوخسه ابنیه یاخود اشجاری قلع ایتمك اوزره مشتری‌یه جبر ایده‌مز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ١٦ ربیع الآخر سنه ١٢٩٠

امین الفتوی
السید خلیل

احمد جودت

عن اعضاء دیوان احکام عدلیه
احمد خلوصی

قاضی دار الخلافة العلیه
سیف الدین

عن اعضاء مجلس تدقیقات
شرعیه احمد خالد

عن اعضای دیوان احکام
عدلیه احمد حلمی

كتاب الشركة

❊ صورت خط همايون ❊

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب عاشر)

(انوع شركاته دائر اولوب بر مقدمه ايله سكز بابى)

(حاويدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

١٠٤٥ ماده

شركت · فى الاصل بردن زياده كيمسه‌لره بر شيئك اختصاصى وانلرك اول شى ايله امتيازى در

فقط اويله بر اختصاصه سبب اولان عقد شركت معناسنده دخى عرف واصطلاح اوله‌رق مستعملدر

بناء عليه مطلقا شركت ايكى قسمه تقسيم اولنور · برى شركت ملكدركه اشترا واتهاب كبى اسباب تملكدن بريله حاصل اولور · ديكرى شركت عقد دركه شريكلر بيننده ايجاب وقبول ايله حاصل اولور ايكيسنك دخى تفصيلاتى باب مخصوصلرنده كلور

بونلردن بشقه برده شركت اباحه واردركه مباح اولان

يعنى صو كبى فى الاصل كيسنه‌نك ملكى اولميان شيلرى اخـذ واحراز ايله تملكه صلاحيتده عامه‌نك متشـارك اولمسيدر

١٠٤٦ ماده

قسمت • تقسيم ديمكدر • تعريف وتفصيلى باب مخصوصنده كلور

١٠٤٧ ماده

حائط • ديوان وتخته پرده وچيت ديمكدر • جمعى حيطان كلور

١٠٤٨ ماده

ماره • عامه وزنده طريق عامدن مرور وعبور ايدنلردر

١٠٤٩ ماده

قنـات • قافك فتحيله يرده صو اجـرا ايده‌جك كول وكار يزدر • جمعى قنوات كلور

١٠٥٠ ماده

مسنات • ميم مضمومه وسين مفتوحه ونون مشدده ايله سنور وصو بندى وصو خرقلرينك كنارلرى ديمكدر • جمعى مسنيات كلور

١٠٥١ ماده

احيا • اعمار ديمكدركه اراضى‌يى زراعته صالح قيلمقدر

۱۰۵۲ ماده

تحجیر . اراضی‌یه بشقه کمسنه وضع ید ایتمامك ایچون اطرافنه طاش وسائر نسنه وضع ایتمکدر

۱۰۵۳ ماده

انفاق . مالی خرج وصرف ایتمکدر

۱۰۵٤ ماده

نفقه . حوایجه وتعیشه صرف اولنه‌جق آقچه وزاد وذخیره مقوله‌سیدر

۱۰۵۵ ماده

تقبل . برایشی تعهد والتزام ایتمکدر

۱۰۵٦ ماده

مفاوضین . عقد شرکت مفاوضه ایدنلردر

۱۰۵۷ ماده

رأس المال . سرمایه دیمکدر

۱۰۵۸ ماده

ربح . فائده وکار دیمکدر

۱۰۵۹ ماده

ایضاع . برکیمسه‌نك کاری تماما کندوسنه عائد اولمق اوزره دیکر کمسنه‌یه سرمایه ویرمسیدر که سرمایه‌یه بضاعه و ویرن کمسنه‌یه مبضع و الان کمسنه‌یه مستبضع دینلور

(باب اول)

(شركت ملك بيانده اولوب اوچ فصلى مشتملدر)

(فصل اول)

(شركت ملكك تعريف و تقسيمى بيانده در)

١٠٦٠ ماده

شركت ملك ٠ اسباب تملكدن اولان اشترا و اتهاب و قبول وصيت وتوارث كبى بر سببله ياخود خلط و اختلاط اموال ايله يعنى مالرى يكديكره قابل تمييز و تفريق اولميه‌جق صورتده قارشديرمق و ياخود مالرى اول صورتده يكديكره قارشمق ايله برشيئك بردن زياده كيمسه‌لر بيننده مشترك يعنى اول شيئك انلره مخصوص اولمسيدر

مثلا ايكى كيمسه بر مال اشترا ياخود برى انلره هبه يا وصيت ايدوبده انلر دخى قبول ايتسه و ياخود بر مال ايكى كشى‌يه موروث اولسه اول مال انلرك بيننده مشترك اولور وانلر اول مالده حصه‌دار ومتشارك وهر برى انده ديكرينه مشارك اولورلر

كذلك ايكى كمسنه ذخيره‌لرينى بربرينه قارشديرسه ياخود چواللرى دلنمك كبى بروجهله ايكيسنك ذخيره‌لرى بربرينه

قارشسه اشبو مخلوط يا مختلط ذخيره ايكيسى بينده مال مشترك اولور

١٠٦١ ماده

بركيمسه بر آلتونى ديكرك اول جنسدن اولان ايكى آلتونيله قاريشدوب بده تميزى قابل اولمديغى حالده ايكيسى ضايع اولسه قالان بر آلتون ايكيسى بينده ثلث وثلثان نسبتيله مشترك اولوب ثلثانى ايكى آلتون صاحبنك و ثلثى بر آلتون صاحبنك اولور

١٠٦٢ ماده

شركت ملك . اختيارى وجبرى قسملرينه تقسيم اولنور

١٠٦٣ ماده

شركت اختياريه . متشاركلرك فعللرى ايله حاصل اولان اشتراكدر

نته كيم بر وجه بالا اشترا واتهاب وقبول وصيت ايله خلط اموال صورتلرنده حاصل اولان اشتراك كبى

١٠٦٤ ماده

شركت جبريه . متشاركلرك فعللرى ايله اولميوب بشقه سبب ايله حاصل اولان اشتراكدر

نته كيم توارث واختلاط مالين صورتلرنده حاصل اولان اشتراك كبى

١٠٦٥ ماده

متعدد وديعلرك وديعه‌يى حفظده اشتراكلرى شركت اختياريه قبيلندندر . اما روزكار اوبده بركسنه‌نك جامه‌سنى برمشترك خانه‌يه اتسه اول خانه صاحبلرينك اول جامه‌يى حفظده اشتراكلرى شركت جبريه قبيلندن اولور

١٠٦٦ ماده

شركت ملك . شركت عين وشركت دين قسملرينه دخى تقسيم اولنور

١٠٦٧ ماده

شركت عين . معين وموجود اولان مالده اشتراكدر ايكى كشينك برقيونده ياخود برسورى قيونده شايعا اشتراكلرى كبى

١٠٦٨ ماده

شركت دين . الەجقده اشتراكدر

ايكى كشينك بركسنه ذمتنده الەجقلرى اولان شوقدر غروشده اشتراكلرى كبى

(فصل ثانی)

(اعیان مشترکه‌نك کیفیت تصرفی بیاننده‌در)

١٠٦٩ ماده

بر ملکده مستقلا صاحبی اولان کیمسه نصل که کیف‌مایشاء تصرف ایدرسه ملك مشترکده دخی صاحبلری بالاتفاق اولوجهله تصرف ایدرلر

١٠٧٠ ماده

بر مشترك خانه‌ده صاحبلری برلکده اوله‌رق ساکن اوله‌بیلور ٠ فقط بریسی اول خانه‌یه اجنبی آدم ادخال ایده‌جك اولورسه دیکری مانع اوله‌بیلور

١٠٧١ ماده

بر ملك مشترکده حصه‌دارلردن بری دیکرینك اذنیله مستقلا تصرف ایده‌بیلور فقط اول حصه‌داره مضر اوله‌جق وجهله تصرفی جائز اولماز

١٠٧٢ ماده

حصه‌دارلردن بری آخره حصه‌کی بکا صات ویاخود بنم حصه‌می اشترا ایت دیو جبر ایده‌مز فقط بینلرنده مشترك اولان ملك اکر قابل قسمت اولوبده مشارکی دخی غائب دکل ایسه تقسیم وقابل قسمت دکل ایسه مهایاٰة ایتدیره‌بیلور ٠ نته‌کیم تفصیلاتی باب ثانیده کلور

ماده ١٠٧٣

شركت ملك ايله مشترك اولان اموالك حاصلاتى صاحبلرى بيننده حصه‌لرينه كوره تقسيم اولنور بناء عليه بر مشترك حيوانك سوتندن ياخود ياوريلرندن مشاركلرك برينه حصه‌سندن فضله بر شى شرط ايدلسه صحيح اولماز

ماده ١٠٧٤

ياوريلر ملكيتده انالرينه تابعدر

مثلا برينك اتى ديكرك قيصراغنى اشسه حاصل اولان ياوريسى قصراق صاحبنكدر . كذلك برينك اركك و ديكرك ديشى كوكرجنلرى اولسه بونلردن حاصل اولان ياوريلر ديشى كوكرجين صاحبلرينكدر

ماده ١٠٧٥

شركت ملكده متشاركلردن هر برى ديكرى حصه‌سنده اجنبيدر . بريسى ديكرك وكيلى دكلدر

بناء عليه برينك اذنى اولمدقجه ديكرى انك حصه‌سنده تصرف ايده‌مز . فقط مشترك خانه سكناده ودخول و خروج كبى توابع سكنادن اولان احوالده صاحبلرندن هر برينك على وجه الكمال ملك مخصوصى اولمق اوزره اعتبار اولنور

مثلا بر مشترك باركيرى صاحبلرندن برى ديكرينك اذنى اولمقسزين اعاره و يا اجاره ايدوب بده باركير مستعير و يا مستأجر يدنده تلف اولسه ديكرى اكا حصه‌سنى تضمين ايتديره‌بيلور . كذلك بريسى بلا اذن مشترك باركيره بنوب ياخود يوك يوكلدوب بده كيدركن باركير تلف اولسه ديكرينك حصه‌سنى ضامن اولور . وكذا بر مدت استعمال ايله باركير زبون اولوب بده قيمتنه نقصان كلسه ديكرك نقصان قيمتدن حصه‌سنى ضامن اولور . اما مشترك خانه‌ده صاحبلرندن برى ديكرندن اذن المقسزين بر مدت ساكن اولسه كندى ملكنده ساكن اولمش ديمك اولور . بو جهتله مشاركنك حصه‌سى ايچون اجرت ويرمسى لازم اولماز . وقضارا خانه محترق اولسه ضمان دخى لازم كلمز

١٠٧٦ ماده

مشترك اراضى بى صاحبلرندن برى زراعت ايتمكله ديكرينك عادت بلده اوزره حاصلاتدن ثلث يا ربع كبى بر حصه المغه صلاحيتى يوقدر

فقط زراعتيله ارضه نقصان كلمش ايسه نقصان قيمتندن حصه‌سنى زراعت ايدن مشاركنه تضمين ايتديره‌بيلور

١٠٧٧ ماده

مال مشترکی صاحبلرندن بری آخره ایجار ایله اجرتنی اخذ ایتدکده دیکر ینك حصه‌سنی اکا رد واعطا ایدر

١٠٧٨ ماده

حصه‌دارلردن بری غائب اولدیغی صورتده اکر مواد آتیه‌ده بیان اولنه‌جغی وجهله دلالة رضاسی بولنور ایسه حاضر اولان کندی حصه‌سی قدر ملك مشترکدن انتفاع ایده بیلور

١٠٧٩ ماده

حاضرك غائبه مضر اولمیه‌جق وجهله ملك مشترکدن انتفاعنه غائبك رضاسی وار عد اولنور

١٠٨٠ ماده

مستعملینك استعمالیله مختلف اولان ملك مشترکدن انتفاعه غائبك دلالة رضاسی بولنه‌ماز

بناء علیه مشترك البسه صاحبلرندن بری دیکرك غیابنده تلبس ایده‌مز

وکذا بریسی دیکرینك غیابنده بینلرنده مشترك اولان بارکیره بنه‌مز

اما یولك طاشیمق وچفت سورمك کبی مستعملینك اختلافیله مختلف اولمیان ایشلرده حصه‌سی قدر استعمال ایده‌بیلور

نته کیم منشارکلردن بری غائب اولدقده دیکری بینلرنده
بالاشتراك اجیر اولان خدمتکاری کون آشوری استخدام
ایده بیلور

۱۰۸۱ ماده

خانه‌ده سکنی مستعملینك اختلافیله مختلف دکلدر
بناء علیه مناصفهٔ مشترك اولان خانه صاحبلرندن بریسی
غائب اولسه دیکری التی آی ترك ایتمك کبی بروجهله انتفاع
ایده بیلور
شو قدر که دائرهسی خلق غلبه‌لك ایسه مستعملینك
استعمالیله مختلف قبیلندن اولور وبونده غائبك دلالة
رضاسی بولنماز

۱۰۸۲ ماده

حاضر وغائبك خانهٔ مشترکده حصه‌لری یکدیکردن مفرز
ایسه حاضر اولان کیمسه غائبك حصه‌سنده ساکن
اوله‌ماز لکن بوش طورمغله خراب اولمسندن خوف
اولنور ایسه حاکم اول حصهٔ مفرزه‌یی ایجار ایله اجرتنی
غائب ایچون حفظ وتوقیف ایلر

۱۰۸۳ ماده

مهایاة انجق بعد الخصومه جاری ومعتبر اولور
بناء علیه برمشترك خانه‌ده صاحبلرندن بریسی دیکرینك

حصه‌سی ایچون اجرت ویرمکسزین برمدت مستقلا ساکن اولدقده دیگری یا اول مدت ایچون بنم حصه‌مك اجرتنی ویر . ویاخود بن اولقدر مدت ساکن اولورم دیه‌میوب انجق دیلرسه خانه قابل قسمت اولدیغی تقدیرده تقسیم ودیلرسه اندن صکره معتبر اولمق اوزره مهایأة ایتدیرر

فقط مشترك خانه صاحبلرندن بری غائب اولوبده دیگری ماده‌ٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی اوزره برمدت انده ساکن اولسه غائب دخی کلدکده اوقدر مدت انده ساکن اوله‌بیلور

ماده ١٠٨٤

خانه‌ٔ مشترکی صاحبلرندن حاضر اولان کیمسه ایجار واجرتندن کندی حصه‌سنی الوب غائبك حصه‌سنی حفظ وتوقیف ایتسه جائز اولور . و غائب کلدکده حصه‌سنی اندن الور

ماده ١٠٨٥

مشترك اراضی صاحبلرندن بری غائب اولدقده زراعتك نقصان ارضی موجب اولمیوب ارضه نافع اوله‌جغی معلوم اولور ایسه حاضر اولان مشارکی اول اراضینك تمامنی زراعت ایده‌بیلور . ونقدر مدت زراعت ایدرسه

غائب دخی کلدکده اول قدر اراضی‌یی زراعت ایلر واکرزراعتك نقصان ارضی موجب وترکی نافع وارضك قوتلشمسنی مؤدی اوله‌جغی معلوم اولورسه اول اراضینك زراعتنه غائبك دلالة اذنی بولنماز . بناءعلیه حاضراولان مشارکی اول اراضیدن یالکز کندی حصه‌سی مقدارینی مثلا مناصفة مشترك ایسه نصفنی زراعت ایلر . وسنهٔ آتیده تکرار زراعت ایده‌جك اولورسه ینه اول نصفی زراعت ایدوب یوخسه بر سنه بر طرفنی و دیکر سنه دیکر طرفنی زراعت ایده‌مز واکر اول اراضینك تمامنی زراعت ایدرسه غائب کلدکده !کانقصان ارضدن حصه‌سنی تضمین ایتدیره‌بیلور

تفصیلات سابقه حاضرك حاکمه مراجعت ایتمدیکی تقدیرده در . اما حاکمه مراجعت ایتدکده هرحالده عشریا خراج اراضی ضایع اولمامق ایچون اول اراضینك تمامنی زراعت ایتمك اوزره حاکم اکااذن ویرر . وبوتقدیرجه غائب کلدکده نقصان ارض دعواسی ایده‌مز

ماده ١٠٨٦

مشترك باغ صاحبلرندن بری غائب اولدقده دیکری باغك اوزرنده قائم اولوب میوه حصوله کلدکده کندی حصه‌سنی اخذ و استهلاك ایدر

غائبك حصه‌سنی دخی صاتوب ثمنی توقیف ایده‌بیلور ۰
فقط غائب کلدکده مخیردر ۰ دیلرسه اول بیعی مجیز اولور
وموقوف اولان ثمنی الور ۰ ودیلرسه مجیز اولمیوب
حصه‌سنی اکا تضمین ایتدیرر

١٠٨٧ ماده

مشارکلردن برینك حصه‌سی دیکرینك یدنده ودیعه
حکمنده در
بناء علیه بریسی خود بخود مال مشترکی آخره ایداع ایدوبده
اول مال تلف اولسه مشارکنك حصه‌سنی ضامن اولور
(٧٩٠) ماده‌یه باق

١٠٨٨ ماده

حصه‌دارلردن بری حصه‌سنی دیلرسه مشارکنه صاتار ۰
ودیلرسه مشارکندن اذن المقسزین آخر کسنه‌یه دخی
صاته بیلور (٢١٥) ماده‌یه باق
فقط فصل اولده بیان اولنان خلط واختلاط اموال
صورتلرنده بری مشارکنك اذنی اولمدقجه مخلوط
یامختلط اولان مال مشترکده‌کی حصه‌سنی بشقه کسنه‌یه
صاته‌مز

١٠٨٩ ماده

موروث اولان اراضیده ورثه‌دن بعضیسی مشترك اولان

تخمی دیکرلرینك یاخود صغیرایسه‌لر وصیلرینك اذنیله اکسه حاصلاتی جمله‌سنك بیننده مشترك اولور واکر ایچـلرندن بریسی کندی تخمنی اکسـه حاصلاتی انکدر • فقط زراعتیله ترتب ایدن نقصان ارضدن سائر ورثه‌نك حصه‌سنی ضامن اولور

(٩٠٧) ماده‌یه باق

١٠٩٠ ماده

ورثه‌دن بری دیکرلرینـك اذنی اولمقسزین قبل القسمه ترکه‌دن برمقدار پاره اخذواعمال ایتسه ضرری کندوسنه عائد اولدیغی کبی کار ایتدیکی صورتده دخی ورثه اندن حصه الهماز

(فصل ثالث)

(دیون مشترکه بیانده‌در)

١٠٩١ ماده

ایکی یا زیاده کیمسه‌لرك برکمسنه ذمتنده اولان الاجقلری سبب واحددن ناشی ایسه ایکیسنی بیننده شرکت ملك ایله مشترك بردین اولور • و اکر سبب متحد اولمازایسه دین دخی مشترك اولماز • نته‌کیم مواد آتیه‌دن متضح ومستبان اولور

١٠٩٢ ماده

متوفانك اعيان متروكه‌سی وارثلری بیننده حصه‌لرینه كوره مشترك اولديغی كبی آخرك ذمتنده اولان اله‌جغی دخی كذلك وارثلری بیننده حصه‌لرینه كوره مشترك اولور

١٠٩٣ ماده

مال مشتركی اتلاف ايدن كمسنه‌نك ضمانا دينی اولان مبلغ اول مالك صاحبلری بیننده مشترك اولور

١٠٩٤ ماده

ايكی كشی بیننده مشترك اولان شوقدر غروشی بر كمسنه‌يه اقراض ايتسه‌لر مستقرضك اشبو دينی اول ايكی كشی بیننده مشترك اولور

اما ايكی كشی بر كمسنه‌يه بشقه بشقه آقچه اقراض ايتسه‌لر هر بری بشقه بشقه اله‌جقلو اولوب مستقرضك بو دينلری ايكيسی بیننده مشترك اولماز

١٠٩٥ ماده

صفقهٔ واحده ايله بر مال مشترك صاتيلوبده صاحبلرندن هيچ برينك حصه‌سی حين بيعده ذكر وتسميه اولنمسه بوندن طولايی مشتری ذمتنده اولان اله‌جقلری دين مشترك اولور

واكر حين بيعده هر برينك ثمن مبيعده اولان حصه‌سنك

مقـداری یاخود نوعی تسمیه وتعیین قلنسـه مثلا برینك حصه‌سی شو قدر ودیکرینك حصه‌سی بوقدر غروش یاخود برینـك حصه‌سی مسکوکات خالصه ودیکرینك حصه‌سی مسـکوکات مغشوشه دیو حصه‌لری تفریق و تمییز اولنسه بایعلر ثمن مبیعده متشارك اولمیوب هر بری بشقه بشقه الاجقلو اولور

کذلك بریسی حصهٔ شایعه‌سنی برکمسنه‌یه صاتدقدنصکره دیکری دخی حصهٔ شایعه‌سنی ایروجه اوله‌رق ینه اول کمسـنه‌یه صاتسه ثمن مبیعده متشـارك اولمیوب هر بری بشقه بشقه الاجقلو اولور

ماده ١٠٩٦

ایکی کشی برمالنی صفقهٔ واحده‌ایله برکمسنه‌یه صاتسه‌لر مثلا برینك برآتی ودیکرینك برقصراغی اولوبده ایکیسی برلکده اوله‌رق شوقدر غروشه بیع ایتسه‌لر مبلغ مزبور بایعلر بیننده مشترك بر الەجق اولور

واکر هر بری کندو حیواننه شو قدر غروش دیو تسمیهٔ ثمن ایلسه هر بری بشقه‌بشقه الاجقلو اولوب حیوانلرك مجموع اثمانی دین ایله مشترك اولماز . کذلك ایکی کشی برکمسـنه‌یه بشقه بشقه برر مال صاتسه‌لر مبیعلرك اثمانی

دين مشترك اولميوب هر برى بشقه بشقه الاجقلو اولور

١٠٩٧ ماده

ايكى كشى كفالتلرى حسبيله بركسنه‌نك بورجنى تأديه ايتدكلرنده اكر بينلرنده مشترك اولان مالدن ويرمشلر ايسه مكفول عنهدن اولان الاجقلرى دين مشترك اولور

١٠٩٨ ماده

بركيمسه شو قدر غروش دينى ادا ايتمك اوزره ايكى كشى‌يه امر ايدوبده انلر دخى تأديه ايتدكلرنده اكر بينلرنده‌كى مال مشتركدن ويرمشلر ايسه اول كيمسه‌دن اولان اله‌جقلرى بردين مشترك اولور

واكر ويردكلرى آقچه بينلرنده مشترك اولميوبده هر برينك حصه‌سى حقيقة متميز ايسه مجرد برلكده ادا ايتمش اولملريله اول كيمسه‌دن اولان الاجقلرى دين مشترك اولماز

١٠٩٩ ماده

دين مشترك دكل ايسه دائنلرندن هر برى اله‌جغنى مديوندن بشقه بشقه طلب واستيفا ايلر . وهر بريسى هرنه قبض ايدرسه كندى اله‌جغنه محسوب ايدر . دائن ديكرلرندن حصه الەماز

١١٠٠ ماده

دین مشترك ایسه دائنلردن هر بری کندی حصه سنی مدیوندن طلب ایده بیلور و برینك غیابنده دائن دیکر حاکمه مراجعت ایله حصه سنی مدیوندن طلب ایتدکده ویرمسی ایچون حاکم طرفندن امر اولنور

١١٠١ ماده

دین مشترکدن دائنلرك بری هرنه قبض ایدرسه دیکریله بینلرنده مشترك اولور · و مشارکی اندن حصه سنی الور · قابض انی یالکز کندی حصه سنه محسوب ایده مز

١١٠٢ ماده

دائنلردن بری دین مشترکدن حصه سنی الوبده صرف واستهلاك ایتسه مشارکی اکا حصه سنی تضمین ایتدیره بیلور مثلا ایکی کشی بیننده مناصفة مشترك اولان بیك غروش الهجقدن بریسی حصه سی اولان بش یوز غروشی مدیوندن اخذ وقبض ایله صرف واستهلاك ایلسه مشارکی اولان دائن دیکر اکا ایکی یوز اللی غروشنی تضمین ایتدیره بیلور و بو حالده مدیونك ذمتنده قالان بشیوز غروش ینه ایکیسی بیننده مشترك اولور

١١٠٣ ماده

دائن مشارکلردن بری دین مشترکدن برشی قبض ایتمیوب

فقط حصه‌سنه بدل مديوندن بر متاع اشترا ايلسه دائن ديكر اول متاعده مشارك اولماز فقط متاعك ثمنندن كندى حصه‌سنى اكا تضمين ايتديره‌بيلور . واكر اشتراك اوزره اتفاق ايدرلرسه او متاع بينلرنده مشترك اولور

١١٠٤ ماده

دائن مشاركلردن برى دين مشتركده كى حقندن مثلا شو قدر طوپ بز اوزرينه مديون ايله صلح اوله‌رق او قدر طوپ بزى قبض ايتسه مخير اولور . ديلرسه الديغى بزلردن مشاركنك حصه‌سنه اصابت ايدن مقدارى اكا تسليم ايدر . وديلرسه واز كچمش اولديغى حقندن مشاركنك حصه‌سنه اصابت ايدن مقدار مبلغى اكا ويرر

١١٠٥ ماده

دائنلردن برى بروجه‌بالا كرك دين مشتركدن برمقدارينى يا تمامنى قبض ايتسون وكرك كندى حصه‌سنه بدل مال اشترا ايلسون وكرك الەجغى مقابلنده برمال اوزرينه مديون ايله صلح اولسون دائن ديكر هر صورتده مخير اولور . ديلرسه مشاركنك بومعامله‌سنى مجيز اولور . ومواد آنفه‌ده بيان اولنديغى اوزره حصه‌سنى اندن الور . وديلرسه مجيز اولميوب حصه‌سنى مديوندن استر

واكر مديونده الهجغى باتارسه دائن قابضه رجوع ايدر. مقدما مجيز اولماسى مانع رجوع اولماز

١١٠٦ ماده

دائنلردن برى دين مشتركده اولان حصه سنى مديوندن الوب يدنده قضارا تلف اولسه مشاركنك بو مقبوضده اولان حصه سنى ضامن اولماز. فقط كندوسى حصه سنى استيفا ايتمش اولور. مديونده قلان الهجق دخى مشاركنه عائد اولور

١١٠٧ ماده

دائنلردن برى دين مشتركده كى حصه سنه بدل مديونى اجرت ايله استخدام ايلسه ديكرى اجرتدن كندى حصه سنه اصابت ايدن مقدارى اكا تضمين ايتديره بيلور

١١٠٨ ماده

دائن متشاركلردن بريى كندى حصه سى ايچون مديوندن رهنى الوب يدنده رهن تلف اولسه مشاركى اندن حصه سنه دوشن مقدارى تضمين ايتديره بيلور

مثلا مناصفة مشترك اولان دينك مقدارى بيك غروش اولوب بده. دائنلردن برى كندى حصه سى ايچون بشيوز غروشلق بر رهن السه و يدنده بو رهن تلف اولسه دين مشتركك نصفى ساقط اوله جغندن دائن ديكر كندى

حصه سنه عائد اولان ایکیوز اللی غروشی اکا تضمین ایتدیره بیلور

١١٠٩ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده کی حصه‌سی ایچون مدیوندن کفیل الدیغی و یاخود حصه‌سنی بر کمسنه اوزرینه حواله ایتدیردیکی صورتده کفیلدن یاخود محال علیهدن اخذ و قبض ایلدیکی مبلغده دائن دیکر اکا مشارك اولور

١١١٠ ماده

دائنلردن بری دین مشترکده کی حصه‌سنی مدیونه هبه یاخود مدیونك ذمتنی اندن ابرا ایلسه هبه‌سی یا ابراسی صحیح اولور ٠ و بوندن طولایی مشارکنك حصه‌سنی ضامن اولماز

١١١١ ماده

بر دین مشترکده متشارك اولان دائنلردن بری مدیونك مالنی اتلاف ایدوبده ضمانا انك الاجغنه تقاص اولسه مشارکی اندن حصه‌سنی اله بیلور

فقط دین مشترکك ثبوتندن مقدم اولان بر سببله دائنلردن برینك مدیونه دینی اولوبده دین مشترکده کی حصه‌سیله تقاص اولسه مشارکی اکا حصه‌سنی تضمین ایتدیره مز

١١١٢ ماده

دائنلردن بری دیکرینك اذنی اولقسزین دین مشترکی تأجیل و تأخیر ایده مز

(لاحقه)

١١١٣ ماده

برکیسه ایکی کشی‌یه بر مال صاتسه هر برندن حصه‌سنی بشقه بشقه مطالبه ایدر مشتریلر یکدیکره کفیل اولمدجه برینك بورجی دیکرندن مطالبه اولنه‌ماز

(باب ثانی)

(قسمت بیاننده اولوب طقوز فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(قسمتك تعریف وتقسیمی حقنده در)

١١١٤ ماده

قسمت ، حصهٔ شایعه‌یی تعیین ایتمکدر یعنی کیل ووزن وذراع کبی بر مقیاس ایله حصه‌لری یکدیکردن تمییز و افراز ایلمکدر

١١١٥ ماده

قسمت ایکی وجهله اولور ، شویله که یا اعیان مشترکه

يعنی متعدد و مشترك شيلر قسملره بولنه رك هر فردنده شايع اولان حصه لر برقسمنده جمع ايدلمش اولور . اوچ كشی بيننده مشترك اولان اوتوز قيونی اونر اونر اوچه تقسيم كبی بوكا قسمت جمع دينلور . ياخود برعين مشترك تقسيم اولنوب هر جزئنده شايع اولان حصه لر برقسمنده تعين ايدر . بر عرصه نك ايكی يه تقسيمی كبی . بوكا قسمت تفريق وقسمت فرد دينلور

١١١٦ ماده

قسمت بر جهتله افراز و بر جهتله مبادله در

مثلا ايكی كيسه بيننده مناصفةً مشترك اولان بركيله بغدايك هرحبه سنده هربرينك نصف حصه سی اولديغی حالده مجموعی قسمت جمع قبيلندن اوله رق ايكی قسمه تقسيم ايله برقسمی برينه وديكر قسمی ديكرينه ويرلدكده هربری كندوسنك نصف حصه سنی افراز ونصف ديكرينی آخرك نصف حصه سيله مبادله ايتمش اولور

كذلك ايكی كشی بيننده مناصفةً مشترك اولان برعرصه نك هرجزئنده هربرينك نصف حصه سی اولديغی حالده قسمت تفريق ايله ايكی يه تقسيم اولنه رق هربرينه بر قسمی ويرلدكده هربری كندو نصف حصه سنی افراز ونصف ديكرينی آخرك نصف حصه سيله مبادله ايتمش اولور

١١١٧ ماده

مثلياتده افراز جهتی راجحدر

بناء علیه مثلیات مشترکه‌ده متشارك اولنلردن هربری دیکرینك غیابنده وانك اذنی اولقسزین کندی حصه‌سنی اخذ ایده بیلور · فقط غائبك حصه‌سی کندوسنه تسلیم اولنمدقجه قسمت تمام اولماز · وقبل التسلیم غائبك حصه‌سی تلف اولسه مشارکنك قبض ایلمش اولدیغی حصه بینلرنده مشترك اولور

١١١٨ ماده

قیمیاتده مبادله جهتی راجحدر · مبادله ایسه تراضی یاخود حکم قاضی ایله اوله بیلور

بناء علیه مثلیاتدن اولمیان اعیان مشترکه‌ده متشارك اولنلردن بریسی آخرك غیابنده وانك اذنی اولقسزین کندی حصه‌سنی اخذ ایده‌مز

١١١٩ ماده

مکیلات وموزونات ایله جوز و یومورطه کبی عددیات متقاربه هپ مثلیاتدر فقط ال ایشی اولان او انی کبی اختلاف صنعت حسبیله مختلف ومتفاوت اولان موزونات قیمیدر

وبردهار په ایله قاریشق بغدای کبی خلاف جنسیله یکدیکردن

تمییز وتفریق اولنه میه جق صورتده مخلوط اولان مثلی قیمیاتدندر

ذرعیات دخی قیمیدر فقط برجنس چوقه وفابریقه معمولاتی اولان بزلر کبی افرادی بیننده تفاوت اولمیوبده ذراعی شو قدر غروشه دیو صاتیلان ذرعیات مثلیدر حیوانات ایله قاون وقارپوز کبی افرادی بیننده قیمتجه تفاوت بولنان عددیات متفاوته قیمیاتدندر

یازمه کتابلر قیمی وباصمه کتابلر مثلیدر

١١٢٠ ماده

قسمت جمع ایله قسمت تفریقدن هربری ایکی نوعه تقسیم اولنور • نوع اول قسمت رضا • ونوع ثانی قسمت قضادر

١١٢١ ماده

قسمت رضا • متقاسمینك یعنی ملك مشترك صاحبلرینك رضالریله اجرا اولنان قسمتدر که بالتراضی بینلرنده تقسیم ایدرلر یاخود جمله سنك رضالریله حاکم تقسیم ایلر

١١٢٢ ماده

قسمت قضا • مقسوم له اولنلردن یعنی ملك مشترك صاحبلرندن بعضیسنك طلبی اوزرینه قاضینك جبراً حکماً تقسیمیدر

(فصل ثانی)

(شرائط قسمت بیاننده‌در)

١١٢٣ ماده

مقسومك عین اولمسی شرطدر . بناء علیه دین مشترکك قبل القبض تقسیمی صحیح اولماز

مثلا متوفانك متعدد کمسنه‌لر ذمتنده اله‌جغی اولوبده فلانده اولان اله‌جغی فلان وارثك وفلانده اولان اله‌جغی فلان وارثك اولمق اوزره تقسیم اولنسه صحیح اولماز . وبو صورتده وارثلردن بری نه تحصیل ایدرسه وارث دیگر اکا مشارك اولور (باب اولك فصل ثالثنه باق)

١١٢٤ ماده

حصه‌لر تمییز وافراز اولنمدقجه قسمت صحیح اولماز

مثلا مشترك بر بیغین بغدای صاحبلرندن بری دیگرینه سن بیغنك شو طرفنی ال بوطرفی بنم اولسون دیسه تقسیم اولنمش اولماز

١١٢٥ ماده

مقسوم حین قسمتده مشارکلرك ملکی اولمق شرطدر بناء علیه بعد القسمه مقسومك مجموعنه بری مستحق چیقسه قسمت باطل اولور

وكذا مقسومك نصف وثلث كبي برجزء شايعنه مستحق چيقسه قسمت باطل اولوب مقسومك تكرار تقسيمي لازم كلور

كذلك برحصه‌نك مجموعنه مستحق چيقسه قسمت باطل اولوب حصهٔ باقيه حصه‌دارلر بيننده مشترك اولور

واكريالكز برحصه‌نك برمقدار معيننه ياخود برجزء شايعنه مستحق چيقسه اول حصه صاحبي مخير در ٠

ديلرسه قسمتي فسخ ايدر ٠ وديلرسه فسخ ايتميوب مقدار نقصانيله ديكر حصه‌داره رجوع ايدر

مثلا يوز آلتمش ارشون برعرصه مناصفةً ايكي‌يه تقسيم اولندقدن صكره برحصه‌نك نصفنه بري مستحق چيقسه اول حصه صاحبي ديلرسه قسمتي فسخ ايدر وديلرسه حصه‌سنك ربعيله مشاركنه رجوع ايدر يعني انك حصه‌سنك يكرمي ارشون محلي اولور وهرحصه‌نك برر مقدار معيننه مستحق چيقديغي تقديرده اكر مساوات اوزره ايسه قسمت فسخ اولنماز ٠ واكر بريكي آز وبريكي چوق ايسه انجق مقدار زياده‌يه اعتبار اولنور ٠ ويالكز برينك حصه‌سندن بر مقدار معيننه مستحق چيقمش كبي اولور وزياده كيمك حصه‌سنه اصابت ايتمش ايسه بروجه بالا

مخیر اولوب دیلرسه قسمتی فسخ ایدر • و دیلرسه مقدار نقصانیله مشارکنه رجوع ایلر •

ماده ١١٢٦

قسمت فضولی • قولا یاخود فعلا اجازته موقوف اولور مثلا بری مال مشترکی خود بخود تقسیم ایتسه جائز و نافذ اولماز • فقط صاحبلری بلک اعلا دیو قولا اجازت و یرسه یاخود حصهٔ مفرزه‌لرنده تصرف املاك ایله یعنی بیع و ایجار کبی تملکك لوازمندن اولان بر وجهله تصرف ایتسه‌لر قسمت صحیح و نافذ اولور .

ماده ١١٢٧

قسمتك عادلانه اولمسی یعنی حصه‌لر استحقاقلرینه کوره تعدیل اولنه‌رق بریسنده نقصان فاحش اولمامسی لازمدر بناء علیه قسمتده غبن فاحش دعواسی استماع اولنور • فقط مقسوم له اولنلر استیفای حق ایلدکلرینی اقرار ایتدکدنصکره غبن فاحش دعواسی ایدرلرسه استماع اولنماز

ماده ١١٢٨

قسمت رضاده متقاسمیندن هر برینك رضاسی شرطدر بناء علیه بریسی غائب اولسه قسمت رضا صحیح اولماز • و ایچلرنده صغیر وار ایسه ولیسی یاخود وصیسی انك

مقامنه قائم اولور . واكر وليسى ياخود وصيسى يوق ايسه حاكمك امرينه موقوف اولور و حاكم طرفندن بر وصى نصب اولنه‌رق انك معرفتيله تقسيم اولنور

١١٢٩ ماده

قسمت قضاده طلب شرطدر . حصه‌دارلرك بريسى طرفندن اولسون طلب واقع اولمدقجه حاكم طرفندن جبراً قسمت صحيح اولماز

١١٣٠ ماده

حصه‌دارلردن بعضيسى قسمت استيوب ده بعضيسى امتناع ايتديكى تقديرده فصل ثالث و فصل رابعده بيان اولنه‌جغى وجهله مال مشترك اكر قابل قسمت ايسه حاكم آنى جبراً تقسيم ايلر . دكل ايسه تقسيم ايلمز

١١٣١ ماده

قابل قسمت . تقسيمه صالح اولان مال مشتركدر . شويله كه اول مالدن مقصود اولان منفعت قسمت ايله فوت اولميه

(فصل ثالث)

(قسمت جمع بيانده در)

١١٣٢ ماده

متحد الجنس اولان اعيان مشتركه ده قسمت قضا جارى اولور

يعنى مشاركلردن يالكز بعضيسنك طلبى اوزينه حاكم انلرى حكما تقسيم ايلر . كرك مثلياتدن اولسون وكرك قيمياتدن اولسون

١١٣٣ ماده

متحد الجنس اولان مثلياتك افرادى بيننده فرق وتفاوت اولمديغندن قسمتى مشاركلردن هيچ برينه مضر اولمدقدن بشقه هر برى حقنى المش وهر برينك تماميت ملكى حصوله كلمش اولور

نته‌كيم ايكى كشى بيننده مشترك اولان برمقدار بغداى حصه‌لرينه كوره تقسيم اولندقده هر برى حقنى استيفا ايدرك حصه‌سنه اصابت ايدن بغدايه مستقلاً مالك اولور . شو قدر درهم التون كليچه و بوقدر قيه كموش يا باقر و يا تيمور كليچه و برجنسدن اولان شوقدر پاستال چرقه و بوقدر طوپ بز وشو قدر عدد يمورطه دخى بو قبيلدن در

١١٣٤ ماده

متحد الجنس اولان قیمیاتك افرادی بیننده فرق وتفاوت وار ایسه ده پك جزئی اولمق حسبیله یوق حکمنده اولدیغندن بونلر دخی بروجه‌بالا قابل قسمت عداولنمشدر مثلا ایکی کشی بیننده مشترك اولان بشیوز قیون حصه‌لرینه کوره ایکی‌یه تقسیم اولندقده هر بری حقنی عینیله المش کبی اولور.

شو قدر یوز دوه و بوقدر یوز اینك دخی بو قبیلدندر

١١٣٥ ماده

اجناس مختلفه‌ده یعنی مختلف الجنس اولان اعیان مشترکه‌ده قسمت قضا جاری اولماز. کرك مثلیاتدن اولسون وکرك قیمیاتدن اولسون یعنی مشارکاردن یالکز برینك طلبی اوزرینه حاکم انلری جبراً قسمت جمع ایله تقسیم ایده مز

مثلا حصه‌دارلردن برینه شو قدر کیله بغدای و اکا مقابل دیکرینه بوقدر کیله ارپه یاخود برینه شو قدر قیون واکا مقابل دیکرینه بوقدر دوه یا اینك و برینه برقلیج ودیکرینه براکر طاقمی و برینه برقوناق ودیکرینه بردکان یا برچفتلك اعطاسیله قسمت قضا جائز اولماز.

نفعی اولان کیسه قسمت ایستر ایسه کذلك حاکم آنی
حکماً تقسیم ایلر

مثلا مشترك برخانه‌ده متشارك اولنلردن برینك حصه‌سی
از اولوبده بعدالتقسیم انده سکنی ایله انتفاع اولنه‌میه‌جق
اولدیغی حالده حصه‌سی چوق اولان مشارکی قسمت
ایستر ایسه حاکم انی قضاء تقسیم ایلر

ماده ١١٤١

تفریق وتبعیض صاحبلرندن هربرینه مضر اولان برعین
مشترکده قسمت قضا جاری اولماز

مثلا بردکرمن تقسیم اولنسه ارتق دکرمن اوله‌رق استعمال
اولنه‌مز بوجهتله منفعت مقصوده فوت اولور . بناءعلیه
مشارکلرندن یالکز برینك طلبی اوزرینه حاکم آنی تقسیم
ایده‌مز . اما بالتراضی تقسیم اولنور . حمام وقویی
وقنات وکچوك اوطه وایکی خانه اره‌سنده‌کی حائط دخی
بویله‌در . برحیوان ایله برعربه وبر اکر وبرجبه وبر
بوزلك طاشی کبی پارمغه وقیرمغه محتاج اولان عروض
دخی بوقبیلندندر که هیچ برنده قسمت قضا جاری اولماز

ماده ١١٤٢

برمشترك کتابك تقسیم اوراقی جائز اولمدیغی کبی متعدد

جلدلره منقسم اولان بر کتابك جلد بجلد تقسیمی دخی جائز اولماز

١١٤٣ ماده

ایکی یاخود زیاده کیمسه‌لر بیننده مشترك اولوبده بشقه‌سنك اصلا دخوله حقی اولمیان طریقك بری قسمتنی ایستیوبده دیکری امتناع ایتدیکی تقدیرده نظر اولنور . اکر بعدالقسمه هر برینه بر طریق قاله‌جق اولور ایسه تقسیم اولنور

والا قسمته جبر اولنماز . مکرکه هر برینك بشقه بشقه طریق ومنفذی اوله . اول حالده ینه تقسیم اولنور

١١٤٤ ماده

مسیل مشترك دخی طریق مشترك کبیدر که بری قسمت ایستیوبده دیکری امتناع ایتدیکی تقدیرده اکر بعدالقسمه هر برینه صوینی آقیده‌جق قدر یر قالورسه یاخود مسیل اتخاذ ایده‌جك بشقه یری وار ایسه تقسیم اولنور . والا تقسیم اولنماز

١١٤٥ ماده

بر کیمسه حق مروری باقی اولمق اوزره ملکی اولان طریقی صاته بیلدیکی کبی ایکی کشی بیننده مشترك اولان بر عقارك تقسیمنده طریق مشترکك رقبه‌سی یعنی ملکیتی برنده قالمق

و دیکرینك یالکز حق مروری اولمق اوزره قسمت دخی جائز اولور

١١٤٦ ماده

برخانه نك تقسیمنده ایکی حصه ارەسندکی حائط حصه دارلر بیننده مشترك اولەرق براغلمق جائز اولدیغی کبی یالکز برینك ملکی اولمق اوزره قسمت دخی جائز اولور

(فصل خامس)

(کیفیت قسمت بیانندەدر)

١١٤٧ ماده

مال مشترك اکر مکیلاتدن ایسه کیل ایله وموزوناتدن ایسه وزن ایله وعددیاتدن ایسه عدد ایله وذرعیاتدن ایسه ذراع ایله تقسیم اولنور

١١٤٨ ماده

عرصه واراضی ذرعیاتدن اولدقلرینه مبنی ذراع ایله تقسیم اولنور

اما اوزرلرندەکی اشجار وابنیه تقدیر قیمت ایله تقسیم قلنورلر

١١٤٩ ماده

برقوناغك تقسیمنده برحصەنك ابنیەسی دیکر حصەنك

ابنیه‌سنه نسبتله دها قیمتلو اولدیغی تقدیرده ممکن ایسه دیکر حصه‌یه عرصه‌دن قیمتجه اکا معادل اوله‌جق قدر فضله یر و یریلور دکل ایسه اکا مقابل نقود علاوه ایدیلور

ماده ١١٥٠

ایکی کشی بیننده مشترك برخانه‌نك فوقانیسی برینه وتحتانیسی دیکرینه اعطا اولنمق اوزره قسمتی مراد اولندقده کرك فوقانی وکرك تحتانی تقویم اولنه‌رق قیمت اعتباریله تقسیم اولنور

ماده ١١٥١

بر قوناق تقسیم اولنه‌جق اولدقده قسام اولان کیمسه ابتدا انی کاغد اوزرنده تصویر وعرصه‌سنی ذراع ایله مساحه وابنیه‌سنی تقویم وصاحبلرینك حصه‌لرینه کوره تسویه وتعدیل وممکن ایسه هر حصه‌یی یکدیکره تعلق قالمامق اوزره حق طریق و شرب ومسیلی ایله افراز و برنجی وایکنجی واوچنجی دیو تلقیب ایتملی و بعده قرعه چکملیدر . برنجی ابتدا اسمی چیقانك وایکنجی ثانیا اسمی چیقانك واوچنجی ثالثا اسمی چیقانك اولور . زیاده حصه وار ایسه ینه بوترتیب اوزره یورر

١١٥٢ ماده

تكاليف امريه اكر محافظهٔ نفوذ ايچون ايسه عدد رؤس اوزرينه تقسيم اولنوب نسوان وصبيان دفتره توزيعه ادخال اولنماز . واكر محافظهٔ املاك ايچون ايسه مقدار ملك اوزرينه تقسيم اولنور

زيرا (٨٧) ماده ده مذكور اولديغى اوزره غرامت غنيمته كوره در

(فصل سادس)

(خيارات بيانده در)

١١٥٣ ماده

بعده اولديغى كبى اجناس مختلفه نك تقسيمنده دخى خيار شرط و خيار رؤيت و خيار عيب وار در

مثلا حصه دارلردن برى شوقدر كيله بغداى واكا مقابل ديكرى بوقدر كيله ارپه ياخود برى شو قدر قيون واكا مقابل ديكرى بوقدر اينك آلمق اوزره مال مشتركى بالتراضى بينلرنده تقسيم ايتدكلرنده اكر بريسى شو قدر كون مخير اولمق اوزره شرط ايلمش اولسه اول مدت ظرفنده ديلرسه قسمتى قبول وديلرسه فسخ ايدر واكر بريسى هنوز مال مقسومى كورمامش ايسه كوردكده

كذلك مخير اولور واكر بريسنك حصه سى عيبلو چيقسه ديلرسه قبول و ديلرسه رد ايلر

١١٥٤ ماده

متحد الجنس اولان قيمياتك تقسيمنده دخى خيار شرط و رؤيت وعيب وار در

مثلا مشترك اولان يوزقيون صاحبلرى بيننده حصه لرينه كوره تقسيم اولندقده اكر بريسى شوقدر كون مخير اولمق اوزره شرط ايلمش اولسه اول مدت ظرفنده قسمتى قبول ايدوب ايتمامكده مخير اولور ۰ واكر هنوز قيونلرى كورمامش ايسه كوردكده كذلك مخير اولور ۰ واكر بريسنك حصه سنه اصابت ايدن قيونلرك عيب قديمى ظهور ايتسه كذلك مخير اولوب ديلرسه قبول وديلرسه رد ايلر

١١٥٥ ماده

متحد الجنس اولان مثلياتك تقسيمنده خيار شرط ورؤيت اولميوب فقط خيار عيب واردر

مثلا ايكى كشى بيننده مشترك اولان بريغين بغداى تقسيم اولندقده شو قدر كون مخير اولمق شرطى معتبر اولماز ۰ و برى بغدايى كورمامش ايسه كوردكده مخير اولماز ۰ اما برينه يغينك اوست طرفندن وديكرينه الت طرفندن

ويريلوبده الت طرفی چورك چيقسه صاحبی مخير اولوب
ديلرسه قبول وديلرسه رد ايدر

(فصل سابع)

(قسمتك فسخ واقالهسی بياننده در)

١١٥٦ ماده

قرعهلر كاملا چكلدكده قسمت تمام اولور

١١٥٧ ماده

قسمت تمام اولدقده ارتق اندن رجوع اولنهماز

١١٥٨ ماده

اثنای قسمتده مثلا قرعهلرك چوغی چيقوبده يالكز بری
قالمش اولديغی حالده حصهدارلردن بری رجوع ايدهجك
اولسهباقيلور. اكر قسمت رضا ايسهرجوع ايدهبيلور.
واكر قسمت قضا ايسه رجوع ايدهمز

١١٥٩ ماده

بعد القسمه حصهدارلر كندی رضالريله قسمتی فسخ
واقاله ايدرك مقسومی كما فی السابق بينلرندهمشترك ايدهبيلورلر

١١٦٠ ماده

قسمتدهغبن فاحش اولديغی تبين ايدر ايسه فسخ اولنهرق
تكرار قسمت عادله ايله تقسيم اولنور

ماده ١١٦١

ترکه نك تقسیمندن صکره میتك دینی ظهور ایتسه قسمت فسخ اولنور

مکرکه ورثه دینی ایفا یاخود دائنلر الهجقلرندن انلری ابرا ایدرلر. ویاخود میتك مقسومدن بشقه مالی اولوبده بورج انکله ایفا اولنور ایسه اول حالده قسمت فسخ اولنماز

(فصل ثامن)

(احکام قسمت بیاننده در)

ماده ١١٦٢

حصه دارلردن هر بری بعدالقسمه کندی حصه سنه مستقلا مالك اولور. برینك حصه سنده ارتق دیکرینك علاقه سی قالماز • و باب ثالثده بیان اولنه جغی وجهله هر بریسی کندی حصه سنده کیف ما یشاء تصرف ایدر حتی ایکی کشی بیننده مشترك بر خانه تقسیم اولنوبده برینك حصه سنه ابنیه ودیکرینك حصه سنه عرصهٔ خالیه اصابت ایتدیکی صورتده عرصه صاحبی اول عرصه ده قویی قازار وکاریز یاپار وابنیه انشا ایدوب دیلدیکی قدر یوکسلتك چیقار ابنیه صاحبنك هواسنی یاخود کونشی سد ایتسه بیله مانع اوله ماز

١١٦٣ ماده

اراضی تقسیمنده اشجـار و چفتلك تقسیمنده اشجار ایله ابنیه من غیر ذکر داخـل اولور • یعنی اشجار وابنیه کیمك حصه‌سنده بولنور ایسه انك اولور • حین تقسیمده ذکر وتصریحه یاخود جمیع حقوقیله ویا جمیع مرافقیله دینلمك کبی برتعبیر عمومی ایله ادخاله حاجت یوقدر

١١٦٤ ماده

کرك اراضی و کرك چفتلك تقسیمنده اکین و میوه ذکر و تصریح اولنمدقجه داخل اولمیوب انلر کما کان مشترك اوله‌رق قالور • حین تقسیمده کرك جمیع حقـوقیله کبی بر تعبیر عمومی ایراد اولنسون وکرك اولنمسون

١١٦٥ ماده

مقسـومك اراضی مجاوره ده اولان حق طریق ومسیلی هر حالده داخل قسمت اولور • یعنی کیمك حصه‌سنده واقع اولورسه انك حقوقندن اولور • حین قسمتده کرك جمیع بحقوقیله دینلسون وکرك دینلمسون

١١٦٦ ماده

حـین قسـمتده بر حصه‌نك دیکر حصه‌ده طریق یاخود مسـیلی اولمسی شرط ایدیلورسـه اول شرطه رعایت ایدیلور

١١٦٧ ماده

بر حصه‌نك دیكر حصه‌ده طریقی اولوبده حین قسمتده ابقاسی شرط ایدلمامش ایسه بشقه طرفه صرف وتحویلی قابل اولدیغی تقدیرده صرف وتحویل اولنور • حین قسمتده كرك جمیع حقوقیله دنیلسون وكرك دینلمسون اما طریقك بشقه طرفه صرف وتحویلی قابل اولمدیغی تقدیرده باقیلور • اكر حین قسمتده جمیع حقوقیله دینلمش ایسه طریق داخل قسمت اوله‌رق حالی اوزره ابقا اولنور • واكر جمیع حقوقیله كبی برتعبیر عمومی علاوه ارلنمامش ایسه قسمت فسخ اولنور

بوخصوصده مسیل دخی عینیله طریق كبیدر

١١٦٨ ماده

ایكی كشی بیننده مشترك برخانه‌ده دیكر كمسنه‌نك طریقی اولوبده خانه صاحبلری اول خانه‌یی تقسیم ایده‌جك اولدقلرنده طریق صاحبی مانع اوله‌ماز • فقط انلر دخی خانه‌یی تقسیم ایتدكلرنده طریقی حالی اوزره ترك ایدرلر

واوچی بالاتفاق خانه ایله برابر طریقی دخی صاتدقلری تقدیرده اكر طریق اوچنك بیننده مشترك ایسه ثمن اوچنك بیننده تقسیم اولنور

واكر طريقك رقبه‌سی قوناق صاحبلرینك اولوبده اول کمسنه‌نك يالكز حق مروری وار ايسه هر برى حقنى الور

شويله كه عرصه بركره حق مرور ايله وبركره حق مرورسز تقويم اولنوب ايكى قسميت بينده‌كى فضله حق مرور صاحبنك اولور . وباقيسى خانه صاحبلرينه عائد اولور

مسيل دخى طريق كبيدر . يعنى بر مشترك خانه‌ده ديكر كمسنه‌نك حق مسيلى اولسه اول خانه صاحبلرى خانه‌يى تقسيم ايدوب مسيلى حالى اوزره ترك ايدرلر

١١٦٩ ماده

بر قوناغك حوليسنده ديكر كمسنه‌نك منزلى اولوبده منزل صاحبى اول حوليدن مرور ايدر اولديغى حالده قوناق صاحبلرى قوناغى تقسيم ايده‌جك اولدقلرنده منزل صاحبى مانع اوله‌ماز

فقط انلر قوناغى تقسيم ايتدكلرنده منزلك قپوسى عرضنده اكا بر يول ترك ايدرلر

١١٧٠ ماده

ايكى‌يه تقسيم اولنان بر قوناغك ايكى قسمى ارەسنده بر حائط اولوبده بر قسمك ديكر حائطنك اوزرنده‌كى كيرشلرك

اوجلری اول حائط مشترك اوزرنده بولنديغی صورتده
اكر حين قسمتده اول كيرشلرك رفعی شرط ايدلمش ايسه
رفع اولنور . والا رفع اولنماز
ايكی قسم ارەسندەكی حائط برحصەدارك واوجلری اول
حائط اوزرينه بنديرلمش اولان كيرشلر ديكر حصەدارك
ملكی اولمق اوزره تقسيم اولنديغی صورتده دخی حكم
ينه بو وجهله در

ماده ١١٧١

برقسمده واقع اولان اغاجلرك داللری ديكر قسمك
اوزرينه صارقش اولديغی صورتده دخی اكر حين
قسمتده قطعی شرط ايدلمامش ايسه اول داللر
كسديريلەمز

ماده ١١٧٢

بر طريق خاصده حق مروری اولان برمشترك خانه
تقسيم اولندقده حصەدارلردن هر بری اول طريقه قپو
و پنجره آچەبيلور . سائر اصحاب طريق اكا مانع
اولەماز

ماده ١١٧٣

قابل قسمت اولان بر ملك مشتركده حصەدارلردن بری
كندوسيچون ديكر حصەدارك اذنی اولمقسزن بر بنا

یاپدقدنصکره دیکر حصه‌دار قسمت طلب ایتدکده تقسیم اولنور

اول بنا بانیسنك حصه‌سنه اصابت ایدرسه فبها • واکر دیکر حصه‌دارك حصه‌سنه اصابت ایدرسه بوحصه‌دار اول بنایی هدم ورفع ایتدیره‌بیلور

(فصل تاسع)

(مهایئه بیانده در)

١١٧٤ ماده

مهایئه • قسمت منافعدن عبارتدر

١١٧٥ ماده

مثلیاتده مهایئه جاری اولماز

مهایئه اول قیمیاتده جاری اولورکه عینلری باقی اوله‌رق انلرله انتفاع ممکن اوله

١١٧٦ ماده

مهایئه ایکی نوعدر • نوع اول زمانا مهایئه در نته‌کیم ایکی کشی بیننده مشترك اراضی‌یی بر سنه بری و دیکر سنه دیکری زراعت ایتمك و بر مشترك قوناق صاحبلرندن هر بری بالمناوبه اول قوناقده بر سنه اوتورمق اوزره مهایئه‌لری کبی

نوع ثانی مكاناً مهایئه در

نته‌كیم ایكی كشی بیننده مشترك اولان اراضینك یاریسنی بری ودیكر یاریسنی دیكری زراعت ایتمك و مشترك قوناغك بر طرفنده بری ودیكر طرفنده دیكری یاخود اوست قاتنده بری وآلت قاتنده دیكری ومشترك ایكی خانه‌نك بریسنده بری ودیكرنده دیكری اوتورمق اوزره مهایأه‌لری كبی

١١٧٧ ماده

بر مشترك حیوانی صاحبلری بالمناوبه قوللانمق اوزره مهایئه جائز اولدیغی كبی ایكی مشترك حیواندن برینی بری ودیكرینی دیكری قوللانمق اوزره مهایئه دخی جائز اولور

١١٧٨ ماده

زماناً مهایئه بر نوع مبادله در

شویله كه برحصه‌دارك كندو نوبتنده‌كی حصهٔ منفعتی دیكر حصه‌دارك نوبتنده‌كی حصهٔ منفعتیله مبادله ایدلمش اولور. بوجهتله زماناً مهایئه اجاره حكمنده در بناء علی ذلك زماناً مهایئه‌ده شو قدر كون یاخود شو قدر آی كبی بر مدت ذكر و تعیین اولنمق لازمدر

١١٧٩ ماده

مكانا مهايئه بر نوع افراز در

شويله كه ايكى حصه دارك مثلا بر مشترك قوناقده اولان
منفعتلرى شايع يعنى اول قوناغك هر جزئنه شامل ايكن
مهايئه ايله برينك منفعتى اول قوناغك بر قطعه سنده
و ديكرينك منفعتى ديكر قطعه سنده جمع ايدلمش اولور
بناء على ذلك مكانا مهايئه ده ذكر و تعيين مدت لازم
دكلدر

١١٨٠ ماده

زمانا مهايئه ده بدايت ايچون يعنى حصه دارلردن
قنغيسى اول انتفاع ايتمك ايچون قرعه چكلديكى كبى
مكانا مهايئه ده دخى قرعه ايله تعيين محل اولنليدر

١١٨١ ماده

مشترك ومتعدد شيلرك صاحبلرندن برى مهايئه استيوب
ديكرى امتناع ايتدكده اكر اول عين مشتركلر متفق المنفعه
ايسه لر مهايئه يه جبر اولنور واكر مختلف المنفعه ايسه لر
جبر اولنماز

مثلا ايكى مشترك خانه دن برنده برى وديكرنده ديكرى
ساكن اولمق وايكى مشترك حيواندن برينى برى
وديكرينى ديكرى قوللانمق اوزره برى مهايئه ايستيوبده

دیکری امتناع ایلسه مهایئه جبر اولنور . اما بری خانه‌ده ساکن اولو بده دیکری حامی ایجار ایلمك یاخود بری خانه‌ده ساکن اولو بده دیکری اراضی‌یی زراعت ایتمك اوزره بالتراضی مهایئه جائز ایسه‌ده بری امتناع ایتسه مهایئه‌یه جبر اولنماز

ماده ١١٨٢

قابل قسمت اولان مال مشترك صاحبلرندن بری قسمت و دیکری مهایئه ایستسه قسمت ادعاسی قبول اولنور وهیچ بریسی قسمت طلبنده اولمدیغی حالده بری مهایئه استیوبده دیکری امتناع ایلسه مهایئه جبر اولنور

ماده ١١٨٣

قابل قسمت اولمیان برعین مشترك صاحبلرندن بری مهایئه استیوبده دیکری امتناع ایلسه مهایئه‌یه جبر اولنور

ماده ١١٨٤

سفینه و دکرمن وقهوه‌خانه وخان وحمام کبی عمومك اجرتله منتفع اولدیغی عقارات مشترکه اهلنه ایجار ایله اجرتی حصه‌دارلر بیننده حصه‌لرینه کوره تقسیم اولنور واکر حصه‌دارلردن بری حصه‌سنی ایجاردن امتناع ایدرسه مهایئه‌یه جبر اولنور . فقط برینك نوبتنده غله‌سی

یعنی کراسی زیاده اولورسه اول زیاده حصه دارلر بیننده تقسیم اولنور

١١٨٥ ماده

حصه دارلردن هر بری زمانا مهایئه دن صکره کندو نو بتنده عقار مشترکی و مکانا مهایأه دن صکره کندو حصه سنه اصابت ایدن قطعه یی بالذات استعمال ایده بیلدیکی کبی آخره ایجار ایله کندوسیچون اجرتنی اخذ ایده بیلور

١١٨٦ ماده

ابتدا منافع اوزرینه مهایئه اولندقدن صکره حصه دارلر کندو نو بتلرینی ایجار ایدوب ده برینك نوبتنده غله زیاده اولسه دیکر حصه دار اول زیاده ده مشارك اولماز اما ابتدا استغلال ایتمك اوزره مثلا بر مشترك خانه نك کراسنی بر آی بری و بر آی دیکری المق اوزره مهایئه ایتسه لر فضله سی مشترك اولور

فقط ایکی خانه دن برینك غله سنی بری و دیکرینك غله سنی دیکری آلمق اوزره مهایئه ایتدکلرنده برخانه نك غله سی زیاده اولسه دیکر حصه دار اکا مشارك اولماز

١١٨٧ ماده

اعیان اوزرینه مهایئه جائز اولماز

مثلا مشترك اشجار میوه‌لری ومشترك حیوانلرك سوتی
و یوکی اعیاندن اولمغله اشجار مشترکه‌دن بر مقدار ینك
میوه‌سنی مشارکلردن بری و دیکر مقدار ینك میوه‌سنی
دیکری و دیوشرمك و مشترك قیونلرك برسوریسنك
سوتینی ویوکنی بری ودیکر برسوریسنك سوتینی ویوکنی
دیکری آلمق اوزره مهایئه صحیح اولماز

۱۱۸۸ ماده

حصه‌دارلر بالتراضی بینلرنده مهایئه ایتدکلرنده بعده
یالکز بریسی آنی فسخ ایده‌بیلور ایسه‌ده بری کندی
نوبتنی آخره ایجار ایتمش ایسه مدت اجاره منقضی
اولمدقچه دیکری مهایئه‌یی فسخ ایده‌مز

۱۱۸۹ ماده

حکم حاکم ایله اجرا اولنان مهایئه‌یی حصه‌دارلردن
یالکز بری فسخ ایده‌مز ایسه ده هپسی بالتراضی فسخ
ایده بیلور

۱۱۹۰ ماده

حصه‌دارلردن بری حصه‌سنی صاتمق یاخود تقسیم ایتمك
مراد ایتدکده مهایئه‌یی فسخ ایده‌بیلور
اما مجرد مال مشترکی اسکی حالنه اعاده ایتمك اوزره

بلا سبب مهايئه‌يى فسخ ايده جك اولسه حاكم اكا
مساعده ايتمز

١١٩١ ماده

حصه‌دارلردن برينك ياخود هپسنك وفاتيله مهايئه
باطل اولماز

(باب ثالث)

(حيطان و جيرانه متعلق مسائل بياننده اولوب)

(درت فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(احكام املاكه دائر بعض قواعد بياننده در)

١١٩٢ ماده

هركس ملكنده كيف مايشاء تصرف ايدر . فقط
بشقه‌سنك حق تعلق ايدرسه مالكى ملكنده استقلال
اوزره تصرفدن منع ايدر

مثلا فوقانيسى برينك و تحتانيسى ديكرك ملكى اولان
ابنيه‌ده فوقانى صاحبنك تحتانيده حق قرارى وتحتانى
صاحبنك فوقانيده حق سقفى يعنى كونشدن وياغموردن
تستر وتحفظ حق اولمغله بريسى ديكرك اذنى اولمدقجه اكا
مضر اوله‌بيله‌جك برشى ياپه‌ماز وكندو بناسنى يقه‌ماز

١١٩٣ ماده

فوقانی ایله تحتانینك زقاق قپوسی بر اولدیغی حالده ایکیسنك صاحبلری اول قپویی مشترکا استعمال ایدرلر • احد هما آخری دخول و خروجدن منع ایده‌مز

١١٩٤ ماده

کیم که بریره مالك اولورسه مافوقنه وماتحتنه دخی مالك اولور

یعنی ملکی اولان عرصه ده ایستدیکی ابنیه‌یی یاپمق و دیلدیکی قدر چیقمق وزمینی حفریله مخزن یاپمق و دیلدیکی قدر درین قویی قازمق کبی تصرفاته مقتدر اولور

١١٩٥ ماده

کمسنه خانه‌سنده احداث ایلدیکی اوطه‌سنك سچاغنی قومشوسنك خانه‌سی اوزرینه اوزاده‌ماز • اوزادرسه اول خانه اوزرینه کلان مقداری قطع اولنور

١١٩٦ ماده

برکیمسه‌نك باغچه‌سنده کی اغاجك داللری قومشوسنك خانه‌سی یاخود باغچه‌سی اوزرینه اوزامش اولسه اول داللری باغلایوبده کیروچکدیرمك یاخود کسدیرمك ایله کندو هواسنی تفریغ ایتدیرمکه قومشوسنك صلاحیتی واردر

اما اغاجك كولكه سى قومشوسنك باغچه سنده كى مزروعاته
مضردر ديو اغاج كسيله مز

١١٩٧ ماده

هيچ كيمسه ملكنده تصرفدن منع اولنه ماز . مگركه
آخره ضرر فاحشى اوله . اول حالده منع اولنه بيلور .
نته كيم فصل ثانيده تفصيل اولنور

(فصل ثانى)

(معاملات جواريه حقنده در)

١١٩٨ ماده

هركس كندى ملكى اولان حائط اوزرينه ديلديكى قدر
چيقار واستديكى شيئى ياپار ضرر فاحشى اولمدقجه
قومشوسى مانع اوله ماز

١١٩٩ ماده

بنايه ضرر ويرن يعنى بنايه وهن كتورن وانهدامنه
سبب اولان ياخود حوائج اصليه يى يعنى سكنى كبى
بنادن مقصود اولان منفعت اصليه يى منع ايدن شيلر
ضرر فاحشدر

١٢٠٠ ماده

ضرر فاحش بأى وجه كان دفع ايتديريلور .

مثلا برخانه‌نك اتصـالنده تیمورجی دکانی یاخود دکرمن یاپیلوبده تیمور ضربندن یادکرمنك دورانندن اول خانه‌نك بنـاسنه وهن کلمك یاخود فرون احـداث ایله تو تونك کثرتندن ویابزر خانه احداث ایله رائحهٔ کریهه‌سندن اول خانه‌ده اوتوریله‌میه‌جق مرتبه صـاحبی مأذی اولمق ضررفاحش اولمغله بوضررلر بأی وجه کان دفع وازاله ایتدیریلور

وکذا برکیمسه دیکرك خانه‌سنه متصل عرصه‌سنده خرق احداث ایدرك دکرمنه صو اجرا ایتمکله خانه‌نك دیوارینه وهن کلسه یاخود برکیمسه قومشوسنك دیوارینك دیبنی مزبله اتخاذ وسپورندی القـا ایتمکله دیوار چوریسـه دیوارك صاحبی ضررینی دفع ایتدیرر

کذلك برینـك خانه‌سی قربنـده دیکرك احداث ایلدیکی خرمنك توزی کلمکله اول خانه‌ده طوریله‌میه‌جق مرتبه صاحبی مأذی اولسه ضرری دفع ایتدیریلور

نته‌کیم برینك خرمن یری قربنده دیکری بومرتقع بنا احداث ایله خرمنك روزکارینی سد ایلسه ضرر فاحش اولمغله دفع ایتدیریلور کذلك برکیمسه بزازلر چارشوسنده آشجی دکانی احداث ایدوبده تو تونی قومشوسنك امتعه‌سـنه اصابت ایله ضرر فاحشی اولسه دفع ایتدیریلور

وكذلك بر كيمسه نك خانه سنده كى كاريز ياريلو بده قومشوسنك خانه سنه جريان ايتمكله ضرر فاحش اولسه قومشوسنك دعواسى اوزرينه اول كاريزك تعمير واصلاحى لازم كلور

١٢٠١ ماده

برخانه نك هواسنى ياخود نظارتنى كسمك وياخود كونشك دخولنى منع ايتمك كبى حوايج اصليه دن اولميان منافعه مانع اولمق ضرر فاحش دكلدر

فقط ضيايى بالكليه سد ايتمك ضرر فاحشدر

بناء عليه بر كيمسه بربنا احداث ايله قومشوسنك برپنجره لى اولان اوطه سنك پنجره سنى سد ايدوبده يازى اوقونه ميه جق مرتبه قرانلق اولسه ضرر فاحش اولمغله دفع ايتديريلور • قپوسندن ضيا السون دينيله مز • زيرا اوطه سنك قپوسى صوغوقدن واسباب سائره دن ناشى قپانمغه محتاج اولور

واكر اوطه نك ايكى پنجره سى اولوبده بريسى بروجه بالا بنا احداثيله سد ايدلمش اولسه ضرر فاحش عد اولنماز

١٢٠٢ ماده

مطبخ وقويى باشى وخانه نك حوليسى كبى مقر نسوان اولان محلك كورنمسى ضرر فاحش عد اولنور

بناء علی ذلك برکسنه‌نك خانه‌سنده احداث ایلدیکی
پنجره‌سندن یاخود مجدداً انشا ایلدیکی بنانك پنجره‌سندن
جارملا صقنسك یاخود زقاق آشوری خانه‌سی اولان
برکیمسه‌نك مقر نسوان اولان محلی کورینور اولسه
بوضررك رفعیله امر اولنور . اول کمسنه دخی نسوان
کورنمیه‌جك صورتده دیوار یاخود تخته پرده یاپوب اول
ضرری دفع ایتمکه مجبور اولور . اما بهرحال پنجره‌سنی
سد ایتمك اوزره جبر اولنه‌ماز
نته کیم چیتدن معمول برحائطك ارالغندن قومشونك
مقرنسوان اولان محلی کورینور اولسه اول ارالقلری
سد ایتمك اوزره حائطك صاحبنه امر اولور . اما
یقوبده دیوار یاپمق اوزره جبراولنه‌ماز
(٢٢) ماده‌یه باق
١٢٠٣ ماده
برینك انسان بویندن یوکسك پرده پنجره‌سی اولوبده
احتمالکه نردبان وضعیله قومشوسنك مقر نسوان اولان
محلنه نظر ایلر دیو قومشوسی اول پنجره‌یی سد ایتدیره‌مز
(٧٤) ماده‌یه باق
١٢٠٤ ماده
باغچه مقر نسوان عد اولنماز

بناء عليه بر كيمسه‌نك خانه‌سندن قومشوسنك مقر نسوان اولان محلی كورنميوب فقط باغچه‌سی كورنمكله قومشوسی مجرد ارالقده نسوان باغچه‌يه چيقدقده خانه‌كدن كورنمكله باغچه‌مه اولان نظارتكی كس ديه‌من

١٢٠٥ ماده

بر كيمسه باغچه‌سنده‌كی ميوه اغاجنه چيقدقده قومشوسنك مقر نسوان اولان محلی كورينور اولسه كمسنه اغاجك اوزرينه چيقه‌جق اولدقده نسوان تستر ايتمك ايچون اخبار ايتمك لازمدر · اخبار ايتمديكی تقديرده حاكم انی بلا اخبار اول اغاجه چيقمقدن منع ايدر

١٢٠٦ ماده

ايكی كشی بينلرنده مشترك اولان قوناغی تقسيم ايتدكلرنده برينك حصه‌سنه اصابت ايدن محلدن ديكرينك مقرنسوان اولان محلی كورينور اولسه مشتركا بينلرنده برستره اتخاذ ايتملری ايچون امر اولنور

١٢٠٧ ماده

بر كيمسه مشروع اوله‌رق ملكنده تصرف ايتمكده ايكن بشقه‌سی انك يانده بنا احداثيله كندوسی متضرر اولسه ضررينی انجق كندو دفع ايتمك لازم كلور

مثلا برخانه‌نك قديمی پنجره‌لرندن ديكر كمسنه‌نك محدث

خانه‌سنك مقر نسوان اولان محلى كورينور اولسه محدث
خانه صاحبى مضرتنى كندو دفع ايتمك لازمكلور ·
عتيق خانه صاحبندن ادعايه صلاحيتى يوقدر · نته‌كيم
بركمسه تيمورجى دكاننه متصل عرصه‌سنده برخانه احداث
ايلسه تيمور ضربندن خانه‌مه ضرر فاحش ترتب ايديور
ديو دكانى تعطيل ايتديره‌مز · وكذا اسكيدن خرمن يرى
اولان برمحلك قربنده برى خانه احداث ايتدكده خرمنك
توزى خانه‌م اوزرينه كليور ديو خرمن صاحبنه بوراده
خرمن دوكمه ديه‌مز

١٢٠٨ ماده

بر منزلك قديمى يعنى عتيق پنجره‌لردن قومشوسنك
عرصهٔ خاليه‌سى كورينوركن منزل محترق اولدقده اولا
قومشوسى اول عرصه‌ده خانه احداث ايتدكدن صكره
اول منزلى دخى صاحبى وضع قديمى اوزوه بنا ايده‌رك
آچديغى پنجره لردن اول محدث خانه‌نك مقر نسوان
اولان محلى كورينور اولسه بو مضرتى خانه صاحبى
كندو دفع ايتمك لازم كلور · صاحب منزله نظارتكى
كس ديو جبر ايده‌مز

١٢٠٩ ماده

بركيمسه‌نك خانه سنده احداث ايلديكى پنجره لر ايله

قومشوسنك مقرنسوان اولان مواضعی بیننده قومشوسنك
بر یوکسك اوطه‌سی اولمغله مقرنسوان اولان محلی اول
پنجره‌لردن کورنمز ایکن قومشـوسی اول اوطه‌یی هدم
ایتمکله اول پنجره‌لردن قومشوسنك مقرنسوان اولان محلی
کورینور اولسـه قومشوسی مجرد پنجره‌لر محـدث ایدی
انکچون نظارتکی کس یاخود پنجره‌لری سدایت دیه‌میوب
مضرتنی کندو دفع ایتمك لازم کلور

١٢١٠ ماده

حائط مشترکی صاحبلرندن بری دیکر ینك اذنی اولمدقجه
ترفیع ایده‌مز و اوزرینه کوشك و سائره یاپه‌مز . کرك
آخره مضر اولسون وکرك اولمسون

فقط بریسی عرصه‌سی اوزرینه اوطه بنا ایتمـك اوزره
کیرش وضع ایده جك یعنی کیر شلرك اوجلرینی اول حائط
اوزرینه بندیره‌جك اولسه مشارکی اكا مانع اوله ماز .
لکن اون قدر کیرش وضع ایده‌جك ایسـه مشارکنك
دخی اولقدر کیرش وضعنه حق اوله‌جغندن حائط نقدر
کیرش وضعنه متحمل ایسـه انجـق نصفی قدر کیر ش
وضع ایده‌بیلوب زیاده‌یه تجاوز ایده‌مز

واکـر اول حائط اوزرنده فی‌الاصل ایکیسنك دخی

مساوات اوزره كيرشلرى اولديغى حالده برى كندى كيرشلرينى تزييد ايده جك اولسه منع ايده بيلور

١٢١١ ماده

حائط مشترك صاحبلرندن برى اول حائط اوزرنده كى كيرشلرك محللرينى صاغه صوله واشاغيدن يوقارويه دكشديره مز • اما كيرشلرك اوجلرى يوكسكده ايكن ايندير وبده حائطك دها اشاغيسنه وضع ايده بيلور

١٢١٢ ماده

بركيمسه نك صو قويوسى قربنده قومشوسى بركنيف ياكاريز ياپوبده اول قويينك صوينى افساد ايلسه ضررى دفع ايتديره بيلور • و بر وجهله دفع ضررى قابل اولماز ايسه اوكنيف ياكاريز قپاتديريلور كذلك برصو يولنك ياننده برينك ياپديغى كاريزك چركابى صويه واصل اوله‌رق ضرر فاحشى اولوبده قپاتمقدن غيرى صورتله دفع ضررى قابل اولمسه اول كاريز قپاتديريلور

(فصل ثالث)

(طريقلر حقنده در)

١٢١٣ ماده

بر طريقك ايكى طرفنده خانه‌سى اولان كيمسه برندن

دیکرینه کوپری انشا ایده‌جك اولسه منع اولنور ۰ اما
انشا ایتدکدن صکره اکر ماره‌یه ضرری یوق ایسه
هدم اولنماز

فقط بو یله طریق عام اوزره یاپلمش اولان کوپریلر ده
وشهنیشینلرده حق قرار اولماز ۰ بناء علی ذلك
بر وجه بالا طریق عام اوزره انشا اولنان کوپری منهدم
اولدقدن صکره صاحبی بنا ایده‌جك اولسه ینه منع اولنه بیلور

ماده ۱۲۱٤

طریق عام اوزرنده الحق چیقندیلر وشهنیشینلر کبی ماره‌یه
ضرر فاحشی اولان شیلر قدیم اولسه بیله رفع ایتدیریلور
(۷) ماده‌یه باق

ماده ۱۲۱٥

برکیمسه خانه‌سنی تعمیر ایده‌جك اولدقده ماره‌یه ضرر
ویرمامك شرطیله طریقك برطرفنده سریعا چامور یاپوب
بناسنه صرف ایده بیلور

ماده ۱۲۱٦

لدی الحاجه امر سلطانی ایله برکسه‌نك ملکی قیمتیله
النوب طریقه الحاق اولنه بیلور ۰ فقط تأدیهٔ ثمن
اولنمدقجه ملکی یدندن النه‌ماز (۲٥۱) و (۲٦۲)
ماده‌لره باق

١٢١٧ ماده

مارهیه مضرتی اولمدیغی حالده بر کمسـنه طریقك فضله اولان یریئی ثمن مثلـیله جانب میریدن الوب خانه‌سـنه الحاق ایده‌بیلور

١٢١٨ ماده

طریق عامـه کیم اولور ایسـه اولسـون مجـدد قپـو آچه‌بیلور

١٢١٩ ماده

طریق خاصده حـق مروری اولمیان کمسـنه مجددا قپو آچه‌ماز

١٢٢٠ ماده

طریق خاص انده‌حق مروری اولنلرك ملك‌مشترکاری کبیدر

بناء علیه طریق خاص اصحابندن بریسی سائرینك اذنی اولمدقجه کرك مضر اولسون‌وکرك اولمسون‌اول طریقده برشی احداث ایده‌مز

١٢٢١ ماده

طریق خاص اصحابندن بری سائر اصحاب طریقك اذنی اولمدقجه مجدداً بنـا ایلدیکی خانه‌سـنك طامله‌سنی اول طریقه اقیده‌ماز

١٢٢٢ ماده

بركيمسه طريق خاصده اولان قپوسنى سد ايتمكله حق مرورى ساقط اولماز

بناء عليه صكره كندوسى وخانه سنى صاتسه مشتريسى تكرار قپوسنى آچه بيلور

١٢٢٣ ماده

طريق عامدن مرور ايدنلرك كثرت ازدحامدن ناشى طريق خاصه دخول ايتمكه حقلرى واردر

بناء عليه برطريق خاص اصحابى بينلرنده بالاتفاق اول طريق خاصى صاته مازلر • وبينلرنده تقسيم ايده مزلر • واغزينى سد ايليه مزلر

(فصل رابع)

(حق مرور ومجرى ومسيل بياننده در)

١٢٢٤ ماده

حق مرورده وحق مجراده وحق مسيلده قدمه اعتبار اولنور

يعنى بونلر قديمدن اوله كلديكى وجه اوزره ترك وابقا اولنورلر

زيرا (٦) ماده حكمنجه قديم اولان شى حالى اوزره

ابقا اولنور . وخلافنه دلیل اولمدقجه تغییراولنماز
اما شرعه مخالف اولان قدیمه اعتبار یوقدر . یعنی
فی الاصل نامشروع اولەرق یاپلمش اولان شی قدیم
اولسەده اكا اعتبار اولنمیوب ضرر فاحشی وار ایسه
ازاله اولنور (۲۷) مادەیه باق
مثلا برخانەنك چركابی ازقدیم طریق عامه جاری اولەكاسه
ومارەیه ضرری اولسه قدمنه اعتبار اولنمیوب ضرری
دفع ایتدیریلور

١٢٢٥ ماده

برینك عرصەسندن دیكر كمسنەنك حق مروری اولدیغی
حالده عرصه صاحبی آنی مرور وعبوردن منع ایدەمز

١٢٢٦ ماده

مبیحك اباحەسندن رجوعه صلاحیتی واردر . و برضرر
اذن و رضا ایله لازم اولماز
بناء علی ذلك بركمسنه دیكرك عرصەسندن حق مروری
اولمدیغی حالده مجرد صاحبنك اذنیله بر مدت مرور
ایتدكدن صكره صاحبی دیلرسه انی مروردن منع
ایدەبیلور

١٢٢٧ ماده

برینك عرصه سندن بر ممر معینده حق مروری اولان

كسنه‌نك اذنیله صاحب عرصه اول ممر اوزرینه بنا
احداث ایلسه اول كسنه‌نك حق مروری ساقط اولوب
صاحب عرصه ایله ارتق مخاصمه‌یه حقی قالماز
(٥١) ماده‌یه باق

ماده ١٢٢٨

برینك عرصه سندن دیكر كسنه‌نك خرقی یاخود صو
یولی بحق جاری اوله كاوركن عرصه صاحبی فیمابعد
اجرا ایتدیرمم دیو منع ایده‌مز
و بونلر اصلاح و تعمیره محتاج اولدقده ممكن ایسه
صاحبی مجرایه دخول ایله بونلری اصلاح و تعمیر ایدر
اما اول عرصه‌یه كیرمدكچه تعمیرلری ممكن اولمدیغی
حالده صاحبی عرصه‌سنه كیرمكه اذن و یرمز ایسه
حاكم طرفندن كندوسنه یا عرصه‌كه كیرمك اوزره اذن
ویر یاخود سن تعمیر ایت دیو جبر اولنور

ماده ١٢٢٩

بر خانه‌نك یاغمور صولری ازقدیم قومشونك خانه‌سنه
آقه‌ده اولدیغی حالده قومشوسی بوندن صكره اقتم دیو
منع ایده‌مز

ماده ١٢٣٠

بر طریقده اولان خانه‌لرك طامله‌لری از قدیم اول طریقه

منصب و اورادن الت طرفنده واقع بر عرصه ایچندن
جاری اوله کلورکن عرصه صاحبی عرصه سنده کی مسیل
قدیمی سد ایده مز ۰ سد ایدرسه حاکم طرفندن سدی
رفع ایله وضع قدیمنه ارجاع اولنور

ماده ۱۲۳۱

کسنه محدث اوطه سنك طاولهسنی آخرك خانه سنه
اقیده ماز

ماده ۱۲۳۲

بر خانه ده حق مسیلی اولان کاریزی خانه صاحبی یاخود
صاتار ایسه مشتریسی کما فی السابق اقیتمقدن منع ایده مز

ماده ۱۲۳۳

بر خانه دن بحق جاری اولان کاریز طولوب یاخود
یاریلوبده خانه صاحبنه ضرر فاحش اولسه کاریزك
صاحبی بو ضرری دفعه مجبور اولور

(باب رابع)

(شركت اباحه بياننده اولوب يدى فصلى حاويدر)

(فصل اول)

(مباح اولوب اولميان شيلر بياننده‌در)

١٢٣٤ ماده

صو واوت وآتش مباحدر . ناس بو اوچ شيده شركادر

١٢٣٥ ماده

يرالتنده جريان ايدن صولر كيمسه‌نك ملكى دكلدر

١٢٣٦ ماده

برشخص مخصوصك سعى وعملى ايله استنباط اولنمش اولميوبده ناسك انتفاع ايده‌كلديكى قويولر بين الناس مشترك ومباح اولان شيلردندر

١٢٣٧ ماده

دكزلر وبيوك كوللر مباحدر

١٢٣٨ ماده

مملوك اولميان انهار عامه كه مقاسمه يعنى برجماعتك ملكى اولان مجراره داخل اولميان نهرلردر . بونلر دخى مباحدر

نیل وفرات وطونه وطونجه کبی

۱۲۳۹ ماده

انهار مملوکه یعنی بروجه مشروح مقاسمه داخل اولان نهرلر ایکی نوعدر

نوع اول اول نهرلردر که صویی بین الشرکا متفرق ومنقسم اولور فقط انلرك اراضیسنده تماماً محو اولمیوب بقیه‌سی عامه‌یه مباح اولان مفازه‌لره یعنی قیرلره جریان ایلر

بوقبیلدن اولان نهرلر من وجه عام اولدیغندن بونلره دخی نهر عام دینلور بونلرده دخی شفعه جاری اولماز

نوع ثانی نهر خاصدرکه صویی اشخاص معدوده‌نك اراضیسنه متفرق ومنقسم اولور • واراضیلرینك نهایتنه وارنجه محو اولوب بر مفازه‌یه منفذی اولماز • ایشته شفعه انجق بونوعده جاری اولور

۱۲۴۰ ماده

بر کیمسه‌نك اراضیسنه نهرك کتوردیکی چامور انك ملکیدر • دیکر کمسنه اکا تعرض ایده‌مز

۱۲۴۱ ماده

صاحبسز یرلرده خدایی نابت اولان اوتلر مباح اولدیغی

کبی بر کیمسه‌نك ملکنده سببیتی اولقسزین خدایی نابت اولان اوتلر دخی مباحدر

اما بوخصوصده اول کیمسه‌نك تسببی اولسه شویله که اراضیسنی سق ایتسه یاخود اطرافنه خندق چویرمك کبی بروجهله انبات ایچون اعداد و تهیه ایلسه اول اراضیده حاصل اولان نباتات کندوسنك مالی اولور • آخر کمسنه انلردن برشی الهمز • الوبده استهلاك ایدرسه ضامن اولور

۱۲۴۲ ماده

اوت • ساقی اولمیان نباتات اولوب اشجاره شامل اولماز

منتار دخی اوت حکمنده در

۱۲۴۳ ماده

جبال مباحده یعنی کمسنه‌نك ید تملکنه کچمامش اولان طاغلرده‌کی خدایی نابت اغاجلر مباحدر

۱۲۴۴ ماده

بر کیمسه‌نك ملکنده خدایی نابت اولان اغاجلر کندوسنك ملکیدر • انك اذنی اولمدقجه بشقه‌سی انلری احتطاب ایده‌مز • ایدرسه ضامن اولور

ماده ١٢٤٥

بر کیمسه بر اغاجی آشیلەسه آشی قلمندن سورن فلیزلر کندوسنك ملکی اولدیغی کبی میوەلری دخی انك اولور

ماده ١٢٤٦

بر کیمسەنك نفسیچون اکدیکی تخمك هر درلو حاصلاتی کندی مالیدر کمسنه طرفندن تعرض اولنەماز

ماده ١٢٤٧

آو مباحدر

(فصل ثانی)

(مباح اولان شیلرك کیفیت استملاکی بیاننده در)

ماده ١٢٤٨

اسباب تملك اوچدر • برنجیسی بیع و هبه کبی ملکی بر مالکدن دیکر مالکه ناقلدر • ایکنجیسی ارث کبی بر کمسنەنك دیکره خلف اولمسیدر • اوچنجیسی مالکی اولمیان برمباح شیئ اله کچورمکدر • بودخی یاحقیقیدر که اول شیئه حقیقة وضع ید ایلمکدر یاخود حکمیدر که یاغمور صویی بر کدیرمك ایچون برقاب قویمق وآو ایچون طوزاق قورمق کبی سببنی تهیئه ایله اولور

١٢٤٩ ماده

هر کیم که مباح اولان شیئ احراز ایلرسه اکا مستقلا مالك اولور

مثلا برکیسه‌نك دستی یاخود فوچی کبی برقاب ایله بر نهردن الدیغی صو اول قاب ایچنده محرز ومحفوظ اولمغله اول کیمسه‌نك مالی اولور . بشقه‌سنك اندن انتفاعه صلاحیتی یوقدر . وصاحبنك اذنی اولمقسزین بشقه‌سی اخذ واستهلاك ایدرسه ضامن اولور

١٢٥٠ ماده

احرازك قصده مقرون اولمسی لازمدر

بناء علیه برکیسه یاغمور صوینی الق قصدیله بر محله برقاب قویدقده اول قاب ایچنده طوپلانان یاغمور صویی اول کیمسه‌نك مالی اولور . کذلك صو برکدرمك ایچون انشا اولنان حوض وصهریجده‌کی صو صاحبنك مالیدر . اما برکیمسه‌نك بغیر قصد برمحله وضع ایتدیکی قاب درونده بریکن یاغمور صویی کندوسنك مالی اولماز . بشقه برکسنه آنی اخذ ایله استهلاك ایده‌بیلور (٢) ماده‌یه باق

١٢٥١ ماده

صویی احرازده ارقه‌سی منقطع اولمق شرطدر

بناء عليه ايچندن صو صيزان قويه‌ده‌كی صو محرز اولماز ٠ صاحبی اباحه ایتمكسزين ديكر كسنه اويله بر قويه‌ده صيزو بده مجتمع اولان صويی اخذ واستهلاك ايلسه ضمان لازم كلمز

وكذا صويی متتابع الورود اولان يعنی برطرفدن نقدر صو چيقارسه ديكرطرفندن اوقدر صوكيرن حوضلرده‌كی صو محرز دكلدر

١٢٥٢ ماده

خدايی نابت اوتلر طوپلامغله وبيچوب دمت ايتمكله احراز اولنمش اولور

١٢٥٣ ماده

جبال مباحه‌ده خدايی نابت اولان اغاجلری كيم اولورسه اولسون احتطاب ايده‌بيلور ٠ و مجرد احتطاب ايله يعنی طوپلامغله انلره مالك اولور ٠ باغلامق شرط دكلدر

(فصل ثالث)

(مباح اولان شيلرك احكام عموميه‌سی بياننده‌در)

١٢٥٤ ماده

مباح ايله هر كس انتفاع ايده‌بيلور ٠ فقط سائره ضرر ويرمامك ايله مشروطدر

١٢٥٥ ماده
مباح اولان شیئ اخذ و احراز ایتمکدن برکیمسه آخر کیمسه‌یی منع ایده‌مز

١٢٥٦ ماده
صاحبسز یرلرده خدایی نابت اولان اوتلری هرکس حیوانته یدیره‌بیلور و انلردن استدیکی قدر اخذ و احراز ایده‌بیلور

١٢٥٧ ماده
برکیمسه‌نك ملکنده کندوسنك تسببی اولقسزین خدایی نابت اولان اوتلر دخی مباح ایسه‌ده صاحبی کندی ملکنه آخری دخولدن منع ایده‌بیلور

١٢٥٨ ماده
برکیمسه‌نك جبال مباحه‌دن طوپلایوب اوراده براقدیغی اودونلری بشقه‌سی اخذ ایلسه اول کیمسه استرداد ایده‌بیلور

١٢٥٩ ماده
جبال مباحه‌ده و صاحبسز وادیلرده و مرعالرده‌کی صاحبسز آغاجلرك میوه‌لرینی کیم اولورسه اولسون دیوشیره‌بیلور

١٢٦٠ ماده

برکیمسه بریبی قیردن اودون طوپلامق یاخود آوطوتمق ایچون استیجار ایتسه اول اجیرك طوپلادیغی اودون ویا طوتدیغی آو مستأجرك اولور

١٢٦١ ماده

برکیمسه کندی ملکنده آتش یاقسه سائرینی ملکنه دخول ایله انتفاعدن منع ایده بیلور

اما کیمسه نك ملکی اولمیان صحراده بری آتش یاقسه سائر ناس انکله انتفاع ایده بیلور . شویله که انکله ایصینه بیلور وضیاسنده برشی دیکه بیلور . واندن قندیلنی یاقه بیلور آتشك صاحبی مانع اوله ماز . فقط صاحبنك اذنی اولمدقجه کیمسه اول آتشدن برقور آله مز

(فصل رابع)

(حق شرب و شفه بیاننده در)

١٢٦٢ ماده

شرب . اکین وحیوان صولامق ایچون صو ایله انتفاع ایتمك نوبتیدر

١٢٦٣ ماده

حق شفه . صو ایچمك حقی دیمکدر

١٢٦٤ ماده

هر كس هوا و ضيا ايله انتفاع ايلديكى كبى دكزلر و بيوك كوللر ايله دخى انتفاع ايده بيلور

١٢٦٥ ماده

مملوك اولميان نهرلردن هر كس اراضيسنى سقى ايده بيلور • واراضيسنى سقى ايتمك و دكرمن انشا ايلمك اوزره جدول و خرق آچه بيلور • فقط سائره مضرتى اولمامق شرطدر

بناء عليه صويى طاشيروب ده خلقه ضرر ويرسه ياخود نهرك صويى بتون بتون كسلسه وياخود قايقلرك سيرينه مانع اولسه منع اولنور

١٢٦٦ ماده

محرز اولميان صوده جمله انسان وحيوانلرك حق شفه سى واردر

١٢٦٧ ماده

انهار مملوكه نك يعنى مجارئ مملوكه يه داخل اولان صولرك حق شربى اصحابنكدر • سائرينك انلرده حق شفه سى واردر

بناءعلى ذلك بر جماعته مخصوص اولان نهردن ياخود برينك خرقندن ياقناتندن ياخود قويوسندن بلا اذن

بشقه‌سی اراضیسنی سقی ایده‌مز . فقط حق شفعه‌سی
اولمق حسبیله صو ایچه بیلور . وحیوانلرینك كثرتی
حسبیله نهرك یاخرقك ویاخود قناتك تخریبندن خوف
اولنماز ایسه حیوانلرینی دخی كتوروب صولایه بیلور .
ورده دستی وقوچی ایله صو الوب خانه‌سنه وباغچه‌سنه
كوتوره بیلور

ماده ١٢٦٨

بركیمسه‌نك ملكی درونده صویی متتابع اولوروداولان
برحوض یاخود برقویی ویاخود برنهر اولدیغی حالده
صو ایچمك استیان كمسنه ملكنه دخولدن منع
ایده بیلور
لكن قربنده بشقه ایچه‌جك مباح صو بولنماز ایسه
ملك صاحبی یا اول كیمسه‌یه صو چیقارمغه ویاخود
كیرو بده صوالمسی ایچون رخصت ویرمكه مجبوردر .
وصو چیقارمدیغی تقدیرده اول كمسنه‌نك كیرو بده صو
المغه حق واردر . فقط بشرط السلامه‌در . یعنی
حوضك یا قویینك ویاخود نهرك كنارینی بوزمق كبی
بر ضرر ایتمامسی شرطدر

ماده ١٢٦٩

بر نهر مشتركده حصه‌دار اولان كیمسه دیكرلرك اذنی

اولمدقجه اندن دیکر بر نهر یعنی جدول ویا خرق آچاماز . وقدیم نوبتنی تبدیل ایلیه‌مز . وکندی نوبتنی اول نهردن حق شربی اولمیان دیکر اراضیسنه سوق ایده‌مز و بوشیلره دیکر حصه‌داران رضا ویرسه‌لر بعده کندولری یاخود وارثلری رجوع ایده‌بیلورلر

(فصل خامس)

(احیاء موات حقنده در)

١٢٧٠ ماده

اراضیٔ موات . اول یرلر در که کمسنه‌نك ملکی و بر قصبه وقریه‌نك مرعاسی یامحتطبی یعنی بالطه‌لغی اولمدیغی حالده اقصای عمراندن بعید اوله

یعنی قصبه یا قریه‌نك الڭ کنارنده کی خانه‌لردن جهیر الصوت اولان کیمسه‌نك صداسی استماع اولنمیه

١٢٧١ ماده

عمرانه قریب اولان یرلر اهالی‌یه مرعی و خرمن یری و محتطب اولـق اوزره ترك اولنور . و بو یرلره اراضیٔ متروکه دینلور

١٢٧٢ ماده

برکیمسه اذن سلطانی ایله اراضیٔ مواتدن بر یری احیا و اعمار ایلسه اکا مالك اولور

واكر سلطان ياخود وكيلى بركيمسه يه بر يردن مجرد انتفاع ايدوبده تملك ايتمامك اوزره احياسنه اذن ويرسه اول كيمسه مأذون اولديغى وجهله اول يرده تصرف ايدر • اما اول يره مالك اولماز

١٢٧٣ ماده

بركيمسه برقطعه اراضينك برمقدارينى احيا ايدوبده باقيسنى ترك ايتسه احيا ايتديكى محلره مالك اولوب باقيسى انك اولماز

فقط احيا ايلديكى اراضينك اورته سنده برمقدار محلى خالى قالسه اول محل دخى انك اولور

١٢٧٤ ماده

بركيمسه اراضئ مواتدن بريرى احيا ايتدكدنصكره ديكر كمسنه لر دخى كلوب درت طرفنده كى يرلرى احيا ايتسه لر اول كيمسه نك يولى الك صكره احيا ايده نك اراضيسنده تعين ايدر • يعنى انك يولى اورادن اولور

١٢٧٥ ماده

تخم اكمك و فدان ديكمك ارضى احيا اولديغى كبى نطاس ايلك ياسقى ايتمك ياخودسقى ايچون خرق وجدول اچق دخى احيا در

١٢٧٦ ماده

بر كيمسه اراضئ مواتدن بر يرك اطرافنه ديوار چكسه ياخود سيل صويندن محافظه ايده‌جك قدر اطرافنى يوكسلدوبده مسنات ياپسه اول يرى احيا ايتمش اولور

١٢٧٧ ماده

طاش ياخود ديكن و يا قورى اغاج داللرى وضع ايدرك اراضينك جوانب اربعه‌سنى احاطه ايتمك ياخود اراضينك اوتلرينى آيقلامق و ياخود ايچنده‌كى ديكنلرى ياقمق و ياخود قويى قازمق اول اراضيى احيا ديمك اولميوب انجق تحجير در

١٢٧٨ ماده

بر كيمسه اراضئ مواتده اولان اوتلرى يا ديكنلرى بچوب و اراضينك اطرافنه وضع ايله اوزرلرينه طوپراق دخى وضع ايدوب انجق سيل صوينه مانع اوله‌جق وجهله مسناتنى اتمام ايلمسه اول اراضيى، احيا ايتمش اولميوب فقط تحجير ايتمش اولور

١٢٧٩ ماده

بر كيمسه اراضئ مواتدن بر محلى تحجير ايتسه اوچ سنه مدت اول يره سائرندن احق اولور • اوچ سنه‌يه قدر

احيا ایتمز ایسه حق قالماز ۰ واحیا ایتمك اوزره بشقه سنه ویریله بیلور

۱۲۸۰ ماده

برکیمسه‌نك اذن سلطانی ایله اراضیٔ مواتده قازدیغی قویی کندوسنك ملکیدر

(فصل سادس)

(اراضیٔ مواتده اذن سلطانی ایله حفر اولنان قویلرك)
(واجرا اولنان صولرك وغرس اولنان اغاجلرك)
(حریمی بیاننده در)

۱۲۸۱ ماده

قویینك حریمی یعنی حوالیسنك حقوقی هر طرفدن قرقر ارشوندر

۱۲۸۲ ماده

کوزلرك یعنی بر یردن چیقار یلوبده صویی یر یوزنده جاری اولان منبعلرك حریمی هر طرفدن بشر یوز آرشوندر

۱۲۸۳ ماده

هر وقت آیقلانمغه محتاج اولمیان نهر کبیرك ایکی طرفدن حریمی نهرك نصفی قدر درکه ایکی طرفده‌کی حریملرینك مقداری نهرك عرضنه مساوی اولور

١٢٨٤ ماده

هر وقت آیقلانمغه محتاج اولان نهر صغیرك یعنی خرقلرك وجدوللرك و برده یر التنده کی قناتك حریملری آیقلانه جقلری وقت طاشلرینی و چامورلرینی طرح والقا ایچون لزومی قدر یر در

١٢٨٥ ماده

صویی یر یوزنده جاری اولان قناتك حریمی کوزلرکی هر طرفدن بشر یوز آرشوندر

١٢٨٦ ماده

قویولرك حریمی صاحبلرینك ملکیدر • بشقه‌سی انده بر وجهله تصرف ایده‌مز • و برکیمسه دیکرینك حریمنده قویی قازسه قپاتدیریلور

منبعلرك و نهرلرك وقنواتك حریملری دخی بو وجه اوزره در

١٢٨٧ ماده

بر قویینك حریمی قربنده دیکری اذن سلطانی ایله بر قویی حفر ایتسه سائر جهتلردن بو قویینك دخی قرقر آرشون حریمی اولور • اما اولکی قویینك جهتنده انك حریمنه تجاوز ایده‌مز

ماده ١٢٨٨

برقويينك حريمي خارجنده بركمسنه قويي قازوبده اولكي
قويينك صويي بو قيويه كيتسه برشيئي لازم كلمز
نته كيم بركمسنه ديكرك دكاني ياننده دكان آچوبده اولكي
دكانك اخذ واعطاسي كاسد اولسه ايكنجي دكان سد
اولنه مز

ماده ١٢٨٩

اراضئ مواتده اذن سلطاني ايله غرس اولنان اغاجك
حريمي هر طرفدن بشر آرشوندر . بو مسافه درونده
بشقه سي اغاج غرس ايده مز

ماده ١٢٩٠

ديكرك عرصه سي ايچنده جريان ايدن خرقك ايكي
طرفندن صويي طوته جق قدر كنارلري خرق
صاحبنكدر
وايكي طرفدن كنارلري مرتفع ايسه بو مرتفع يرلردخي
كذلك خرق صاحبنكدر
واكر كنارلري مرتفع اولميوبده اوزرلرنده كرك عرصه
صاحبنك وكرك خرق صاحبنك مغروس اغاجلري اولمق
كبي برينك ذي اليد اولديغنه دائر بر دليل دخي بولنمز
ايسه اول حالده بو يرلر عرصه صاحبنكدر . فقط خرق

صاحبی دخی خرقنی ایقلایه‌جغی وقت چامورینی ایکی طرفه طرح و القا ایتمکه حقی وار در

۱۲۹۱ ماده

برکیمسه‌نك کندی ملکنده حفر ایلدیکی قویینك حریمی بوقدر . قومشـوسی دخی انك یاننده وکندی ملکنده دیکر برقویی حفر ایده‌بیلور . واول کیمسه بنم قویمك صوینی جذب ایدر دیو قومشوسنك قویی حفر ایتمسنه مانع اوله‌مز

(فصل سابع)

(احکام صیده دائر اولان مسائل بیاننده‌در)

۱۲۹۲ ماده

کرك مزراق وتفنك کبی آلات جارحه ایله وکرك آغ وطوزلق کبی شیلرله وکرك معلم کلب کبی آزیلی حیوانلر ومعلم طوغان کبی یرتیجی قوشلر ایله آو طوتمق جائزدر

۱۲۹۳ ماده

صید یعنی آو انساندن متوحش اولان یبانی حیواندر

۱۲۹۴ ماده

حیوانات اهلیه صید اولنمدیغی کبی انسـان ایله مأنوس اولان یبانی حیوانلر دخی صید اولنماز

بناء على ذلك امثالى دلالتيله يبانى اولمديغى معلوم اولان كوكرجين ياخود اياغنده زيل اولان طوغان وبوينده طاسمه برلنان كيك طوتلسه لقطه قبيلندن اولوب صاحبى ظهورنده ويرمك اوزره طوتان كيمسه‌نك انى اعلان ايتمسى لازم كاور

١١٩٥ ماده

صيدك انساندن ممتنع اولمسى يعنى اياقلريله ياخود قنادلريله صاوشوب قورتيله بيله‌جك حالده بولنمسى لازمدر

قاچوب قورتيله‌ميه‌جق حاله دوچار اولسه مثلا بركيك برقويى‌يه دوشسه حال صيديتدن چيقمش اولور

١٢٩٦ ماده

كيم كه برآوى حال صيديتدن چيقاررسه انى طوتمش اولور

١٢٩٧ ماده

آو طوتانكدر

مثلا بركيمسه برآوه آتوبده انى قاچوب قورتيله‌ميه‌جق صورتده جرح ايلسه اكا مالك اولور • اما خفيفجه يعنى قاچوب قوتيله بيله‌جك صورتده جرح ايتمكله اكا مالك اولميوب ديكر كمسنه انى اورمغله ياخود ديكر صورتله طوتسه اكا مالك اولور

وكذا بر كيمسه بر آوى اوروب دوشوردكدنصكره اول آو قالقوبده قجاركن ديكر كمسنه انى اخذ ايله استملاك ايده بيلور

۱۲۹۸ ماده

ايكى صيادك قورشونلرى بردن بر آوه اصابت ايلسه اول آو ايكيسنى بيننده مناصفة مشترك اولور

۱۲۹۹ ماده

ايكى كيمسه كلب معلمرين صاليويروبده ايكيسى بر آوه اصابت ايتسه اول آو صاحبلرى بيننده كذلك مشترك اولور . واكر هربرى برر آوطوتسه هر برينك طوتديغى آو صاحبنك اولور

كذلك ايكى كيمسه كلب معلمرينى صاليويروبده برى آوى دوشورمش وديكرى اولدرمش اولديغى صورتده اكر اولكيسنك كلبى انى قاچوب قورتيله ميه جق حاله كتورمش ايسه اول آو انكدر

۱۳۰۰ ماده

بركيمسه نك خرقنده ياجدولنده اولامقسزين طوتيله مماز اولان بالقلرى ديكر كمسنه صيد ايله استملاك ايده بيلور

۱۳۰۱ ماده

بركيمسه صو كنارنده صيدماهى ايچون بر ير تهيئه ايدرك

اورایه برچوق بالق کلوبده صو ازاله‌رق اول بالقلر
آوله‌مغه محتاج اولمقسزین طوتیله بیلور اولسه اول بالقلر
اول کیمسه‌نك اولور

اما اول محلده صویك کثرتندن ناشی بالقلرك طوتلمسی
آولامغه محتاج اولسه بو بالقلر اول کیمسه‌نك اولمیوب دیکر
کمسنه انلری صید ایله استملاك ایده‌بیلور

ماده ١٣٠٢

برکیمسه‌نك خانه‌سنه برآو کیروبده انی طوتمق ایچون قپوسنی
سد ایلسه اکا مالك اولور

اما قپوسنی سد ایله احراز ایتمدن اکامالك اولمیوب دیکر
برکمسنه اول آوی طوتیورسه اکا مالك اولور

ماده ١٣٠٣

برکیمسه صید ایچون برمحله آغ وطوزاق کبی برشی وضع
ایدوبده برآو طوتلسه اول کیمسه‌نك مالی اولور

فقط برکیمسه آغنی قوریمق ایچون برمحله سروبده اکا
برآو طوتیلیورسه انك مالی اولماز

نته‌کیم برکیمسه‌نك اراضیسنده کی چقوره دوشن آوی
دیکرکمسنه اخذایله استملاك ایده بیلور ۰ اما اول اراضی
صاحبی اول چقوری صید ایچون حفر ایتمش ایسه اول
آوه سائرندن احق اولور (١٢٥٠) ماده‌یه باق

١٣٠٤ ماده

بر يبانى حيوان بر كيمسه‌نك باغچه‌سنده يووه ياپغله ويورطله‌مغله انك مالى اولماز • ديكر بر كيمسه انك يورطه‌لرينى ياخود ياوريلرينى اخذ ايديورسه باغچه صاحبى استرداد ايده‌مز

فقط اول كيمسه باغچه‌سنى يبانى حيوان كلوبده يورطلامق وياوريلامق ايچون تهيئه ايتمش ايسه كلوب يورطلايان و ياوريليان حيوانلرك يورطه‌لرى وياوريلرى كندوسنك اولور

١٣٠٥ ماده

بر كيمسه‌نك باغچه‌سنده مكان اتخاذ ايدن آريلرك ياپديغى بال اول باغچه‌نك منافعندن معدود اوله‌رق اول كيمسه‌نك ماليدر • كمسنه اكا تعرض ايده‌مز • يالكز بيت الماله عشرينى ويرمسى لازم كلور

١٣٠٦ ماده

بر كيمسه‌نك قواننده مجتمع بولنان آريلر مال محرز عد اولنور • بونلرك بالى دخى اول كيمسه‌نك ماليدر

١٣٠٧ ماده

برينك قواندن چيقان اوغل آريسى ديكرك خانه‌سنه قونوبده خانه صاحبى اخذ ايلسه قوان صاحبى انى استرداد ايده بيلور

(باب خامس)

(نفقات مشترکه بیاننده اولوب ایکی فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(اموال مشترکه‌نك تعمیراتی ودیکر بعض مصارفاتی بیاننده‌در)

١٣٠٨ ماده

ملك مشترك تعمیر وترمیمه محتاج اولدقده صاحبلری حصه‌لرینه کوره بالاشتراك تعمیر ایدرلر

١٣٠٩ ماده

حصه‌دارلردن بری دیکرینك اذنیله کندی مالندن قدر معروف پاره صرف ایدرك ملك مشترکی تعمیر ایتسه مشارکنه حصه‌سیله رجوع ایدر

یعنی مصرفدن مشارکنك حصه‌سنه هرنه اصابت ایدرسه انی اندن الور

١٣١٠ ماده

محتاج تعمیر اولان ملك مشترکك صاحبلرندن بری غائب اولوبده دیکری انی تعمیر ایتمك ایستدکده حاکمدن اذن الور

حاکمك اذنی غائب اولان حصه‌دارك اذنی مقامنه قائم اولور

یعنی حاضر اولان حصه‌دار اذن حاکمله اول ملك
مشترکی تعمیر ایتدکده غائب اولان مشارکندن اذن المش
حکمنده اوله‌رق مصرفدن حصه‌سیله اکا رجوع ایدر

ماده ١٣١١

برکیمسه مشارکندن وحاکمدن استیذان ایتمکسزین ملك
مشترکی خود بخود تعمیر ایلسه متبرع اولور
یعنی مصرفدن مشارکنك حصه‌سنه اصابت ایدن مقداری
اندن آله‌ماز اول ملك مشترك کرك قابل قسمت اولسون
وکرك اولمسون

ماده ١٣١٢

برکیمسه قابل قسمت اولان ملك مشترکنی تعمیر ایتمك
ایستیوبده مشارکی امتناع ایتمشیکن خود بخود تعمیر ایلسه
متبرع اولور
یعنی مشارکنه حصه‌سیله رجوع ایده‌مز
واکر اول کیمسه مشارکنك بووجهله امتناعی اوزرینه
حاکمه مراجعت ایتسه (٢٥) ماده‌یه مبنی تعمیره جبر
اولنه‌ماز . فقط جبرا تقسیم اولنه‌بیلور . وبعد القسمه
اول کیمسه کندی حصه‌سنده ایستدیکنی یاپار

ماده ١٣١٣

دکرمن وحمام کبی قابل قسمت اولمیان برملك مشترك

تعمیره محتاج اولمغله صاحبلرندن بری تعمیر ایتمك استیوبده مشارکی امتناع ایتسه حاكمك اذنیله کندی طرفندن قدر معروف پاره صرف ایدرك تعمیر ایلر . ومصارف تعمیریه‌دن مشارکنك حصه‌سنه اصابت ایدن مقدار پاره کندوسنك اندن الەجغی اولور . واول ملك مشترکی ایجار ایله اجرتندن اشبو الەجغنی استیفا ایده بیلور واکر حاكمدن استیذان ایتمکسزین تعمیر ایتمش ایسه نقدر صرف ایتدیکنه باقلمیوب انجق بنانك وقت تعمیرده‌کی قیمتندن مشارکنك حصه‌سنه اصابت ایدن مقداری بر وجه مشروح استیفا ایده‌بیلور

ماده ١٣١٤

بویله دکرمن وحمام کبی قابل قسمت اولمیان ملك مشترك بالکلیه منهدم اولوبده عرصهٔ صرفه قالدیغی حالده صاحبلرندن بری بنا ایتمك ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه بنایه جبراولنمیوب عرصه‌سی تقسیم اولنور

ماده ١٣١٥

فوقانیسی برینك وتحتانیسی دیکرك ملکی اولان ابنیه منهدم یا محترق اولسه هر بری کافی السابق ابنیه‌سنی یاپار . احد هما آخره مانع اولەماز

وفوقانی صاحبی تحتانی صاحبنه سن ابنیه کی یاپ که اوزرینه بنده ابنیه‌می یاپه‌یم دیوبده تحتانی صاحبی امتناع ایتمکله فوقانی صاحبی حاکمدن اذن العرق تحتانی وفوقانی ابنیه‌یی انشا ایتدکده تحتانی صاحبی حصهٔ مصرفنی ویرنجیه‌دك انی تحتانیده تصرفدن منع ایدر

ماده ١٣١٦

ایکی قومشو بیننده‌کی حائط مشترك اوزرنده طرفینك کوشك وکیرش اوجلری کبی جوله‌لری اولدیغی حالده حائط منهدم اولوبده برینك امتناعی اوزرینه دیکری بنا ایلسه مشارکی مصرفنك نصفنی تأدیه ایدنجیه‌دك انی اول حائط اوزرینه جوله وضعندن منع ایدر

ماده ١٣١٧

ایکی خانه بیننده دیوار منهدم اولوبده برندن دیکرینك مقر نسوان اولان محلی کورینور اولدیغی جهتله برینك صاحبی مشترکا دیواری بنا ایتمك استدیکی حالده دیکرینك صاحبی امتناع ایلسه بنایه جبر اولنماز . فقط تخته‌دن یاخود سائر نسنه‌دن بالاشتراك بینلرنده بر ستره اتخاذ ایتملری ایچون حاکم طرفندن جبر اولنور

ماده ١٣١٨

ایکی قومشوسی بیننده مشترك اولان دیواره وهن کلوبده

سقوطندن خوف اولنغله بری نقضنی ایستدیکی حالده دیکری امتناع ایتسه بالاشتراك نقض وهدم ایتمك اوزره جبر اولنور

۱۳۱۹ ماده

ایکی صغیر یاخود ایکی وقف بیننده مشترك اولان برعقار تعمیره محتاج اولوبده حالی اوزره ابقاسی مضر اولدیغی حالده ایکی وصیدن یاخود ایکی متولیدن بری تعمیر ایتمك ایستیوبده دیکری امتناع ایلسه تعمیره جبر اولنور

مثلا ایکی صغیرك خانه‌لری بیننده برمشترك دیوار اولوبده سقوطندن خوف اولنه‌رق برینك وصیسی تعمیر ایتمك ایستدیکی حالده دیکرینك وصیسی ابا ایلسه جانب حاکمدن برامین آدم ارسال ایله نظر اولنور. فی الواقع دیوارك حالی اوزره ترکی تقدیرنده صغیرلر حقنده ضرر اوله‌جغی معلوم اولورسه ابا ایدن وصی دیکر وصی ایله مشترکا مال صغیردن اول دیواری تعمیر ایتمك اوزره جبر اولنور کذلك ایکی وقف بیننده مشترك اولان برخانه تعمیر محتاج اولوبده متولیلردن بری تعمیر ایتمك ایستدیکی حالده دیکری امتناع ایلسه مال وقفدن تعمیر ایتمك اوزره حاکم طرفندن جبر اولنور

١٣٢٠ ماده

ایكی كشی بیننده مشترك برحیوان اولوبده بریسی آنی بسلمكدن ابا ایتمكله دیكری حاكمه مراجعت ایتسه حاكم ابا ایدن حصه‌ده داره یاحصه‌ كی صات ویاخود مشتركا حیوانی بسله دیو امر ایدر

(فصل ثانی)

(نهر ومجرالرك كری واصلاحی حقنده در)

١٣٢١ ماده

مملوك اولمیان نهرك كری واصلاحی یعنی آیقلانمسی بیت المال اوزرینه در واكر بیت المالك وسعتی یوق ایسه انی آیقلامق اوزره ناسه جبر اولنور

١٣٢٢ ماده

مملوك اولان نهر مشتركك آیقلانمسی اصحابی یعنی حق شربی اولنلر اوزرینه‌در . حق شفه اصحابی مؤنت كری واصلاحده تشریك اولنه‌ماز

١٣٢٣ ماده

حق شرب اصحابندن بعضیلری نهر مشتركی تطهیر ایتمك ایستیوبده بعضیلری ابا ایتدیكی صورتده نظر اولنور اكر نهر عام ایسه ابا ایدن كیمسه سائرلریله بالاشتراك ایقلامق اوزره جبر اولنور (٢٦) ماده‌یه باق

واكر نهر خاص ایسه آیقلامق ایستیانلر حاكمك اذنیله اول نهری آیقلایوب امتناع ایدن كیمسه مصرفدن حصه‌سنه اصابت ایدن مقداری ایفا ایدنجیه‌دك انی اول نهر ایله انتفاعدن منع ایدرلر

ماده ١٣٢٤

حق شرب اصحابنك كافه‌سی نهر مشتركی آیقلامقدن امتناع ایتدكلری صورتده كذلك نهر عام ایسه آیقلامق اوزره كندولرینه جبر اولنور واكر نهر خاص ایسه جبر اولنماز

ماده ١٣٢٥

كرك مملوك اولمیان وكرك مملوك اولان نهر عامك كنارنده بركیمسه‌نك یری اولوبده صو ایچمك ونهری اصلاح ایتمك كبی احتیاجات ایچون بشقه یول اولمدیغی حالده عامه اول یردن مرور ایده‌بیلور . صاحبی مانع اولەماز

ماده ١٣٢٦

نهر مشتركك مؤنت كری واصلاحی یوقارودن باشلار . وابتدا جمله حصه‌دارلر بونده متشارك اولورلر . واك اوسـت طرفده‌كی حصه‌دارك اراضیسندن چكلدكده

اوخلاص اولور وهكذا اشاغيسنه قدر ايلر • زيرا غرامت غنيمته كوره در (٨٧) ماده يه باق

مثلا اون كشى بيننده مشترك اولان بر نهر آيقلانه جق اولدقده الك اوست طرفنده كى حصه دارك نهايت اراضيسنه قدر اولان قطعه سنك مصارفى جمله سنك اوزرينه واندن صكره طقوزى اوزرينه وايكنجيسنك اراضيسى دخى چالدكده سكزى اوزرينه تقسيم ايديلور • صكره ده بو سياق اوزره كيديلور والك اشاغيده كى حصه دار جمله سنك مصرفنده مشارك اوله رق الك صكره كندو حصه سنى يالكز ياپار بو جهتله الك يوقاروده كى حصه دارك مصرفى جمله سندن آز والك اشاغيده كى حصه دارك مصرفى جمله سندن زياده اولور

ماده ١٣٢٧

كاريز مشتركى آيقلامق مؤنتى اشاغيدن باشلار شويله كه الك اشاغيده كى حصه دارك عرصه سنده كى حصه كاريزك مصرفنده جمله سى حصه دار اولورلر واندن يوقارو چيقلدقده اول حصه دار خلاص اولور وهكذا برر برر خلاص اوله رق الك يوقاروده كى حصه دار كندى حصه سنى يالكزجه ياپار بو جهتله الك اشاغيده كى

حصه‌دارك مصرفی جمله‌سندن از واك يوقاروده كی
حصه‌دار مصرفی جمله‌سندن زياده اولور

١٣٢٨ ماده

طريق خاصك تعميری دخی كاريز كبی اشاغيدن باشلار • واغزی يعنی مدخلی اشاغی منتهاسی يوقارو عد واعتبار اولنور • واغزنده بولنان حصه‌دار يالكز كندی حصه‌سنه عائد اولان مصارف تعميريه‌ده مشارك اولور ومنتهاسنده اولان حصه‌دار هر برينك حصهٔ مصارفنده مشارك اولدقدن بشقه كندی حصه‌سنی يالكز كندی ياپار

(باب سادس)

(شركت عقد بياننده اولوب التی فصلی حاويدر)

(فصل اول)

(شركت عقدك تعريف وتقسيمی بياننده در)

١٣٢٩ ماده

شركت عقد • ايكی يا زياده كيمسه‌لر بيننده سرمايه وفائده‌سی مشترك اولمق اوزره عقد شركتدن عبارتدر

١٣٣٠ ماده

شركت عقدك ركنی لفظا ياخود معنی ايجاب وقبولدر

مثلا برکیمسه دیکر کیمسه‌یه شوقدر غروش سرمایه ایله اخذ و اعطا ایتمك اوزره سنکله شریك اولدم دیو بده دیکری دخی قبول ایتدم دیسه لفظا ایجاب وقبول ایله شرکت منعقد اولور . واکر بریسی دیکرینه بیك غروش ویروب و بونك اوزرینه سنده بیك غروش قوی ومال اشترا ایت دیو بده دیکری دخی انك دیدیکی کبی یاپسه معنی قبول ایتمش اولمغله شرکت منعقد اولور

ماده ١٣٣١

شرکت عقد . ایکی قسمه تقسیم اولنور . شویله که شریکلر اکر بینلرنده مساوات تامه اولمق شرطیله عقد شرکت ایدرك سرمایهٔ شرکت اوله‌بیله‌جك ماللرینی شرکته ادخال ایتدکلری حالده مقدار سرمایه‌لری و ربحدن حصه‌لری متساوی اولورسه شرکت مفاوضه اولور

تتمه کیم برکیمسه وفات ایدوبده اوغللری پدرندن قالان مجموع اموالی سرمایه اتخاذ ایدرك هر درلو مال آلوب صاتمق ور بحی بینلرنده مساوات اوزره عقد شرکت مفاوضه ایده‌بیلور فقط بویله مساوات تامه اوزره شرکتك وقوعی نادر اولور .

واكر مساوات تامه شرط ايدلمكسزين عقد شركت
ايدرلر ايسه شركت عنان اولور

ماده ١٣٣٢

شركت كرك مفاوضه وكرك عنان اولسون يا شركت
اموال ويا شركت اعمال ويا خود شركت وجوهدر
شويله كه شريكلر اكر اورته يه سرمايه اولمق اوزره
برمقدار مال قويوبده برلكده ياخود آيروآيرو وياخود
مطلقا اخذ واعطا ايتمك وحاصل اوله جق ربحى
بينلرنده تقسيم ايلمك اوزره عقد شركت ايدرلر ايسه
شركت اموال اولور

واكر عملرينى سرمايه ايدوبده آخردن ايش تقبل يعنى
تعهد والتزام ايدرك حاصل اوله جق كسبى يعنى اجرتى
بينلرنده تقسيم ايلمك اوزره عقد شركت ايدرلر ايسه
شركت اعمال اولور . بوكا شركت ابدان وشركت
صنايع وشركت تقبل دخى ديلور . نته كيم ايكى درزينك
ياخود بر درزى ايله بر بوياجينك شريك اولملرى كبى
واكر سرمايه لرى اولمديغى حالده كندى اعتبارلريله
ويره سى يه مال آلوب صاته رق حاصل اوله جق ربحى
بينلرنده تقسيم ايتمك اوزره عقد شركت ايدرلر ايسه
شركت وجوه اولور

(فصل ثانی)

(شركت عقدك شرائط عموميه‌سی بیاننده در)

١٣٣٣ ماده

شركت عقدك هرقسمی وكالتی متضمندر

شويله كه شريكلردن هر بری تصرفده يعنی الوب صاتمقده وآخردن اجرتله ايش تقبل ايتمكده ديكرينك وكيليدر

بناء على ذلك وكالتده عقل وتمييز شرط اولديغی كبی على العموم شركتده دخی شريكلرك عاقل ومميز اولملری شرطدر

١٣٣٤ ماده

شركت مفاوضه كفالتی دخی متضمندر

بناء عليه مفاوضلرك كفالته اهليتلری دخی شرطدر

١٣٣٥ ماده

شركت عنان يالكز وكالتی متضمن اولوب كفالتی متضمن دكلدر

بناء عليه حين عقدنده كفالت ذكر اولنمديغی صورتده شريكلر يكديكرك كفيلی دكلدر . بوجهتله صبئ مأذون دخی عقد شركت عنان ايده بيلور

اما شركت عنانك حين عقدنده كفالت ذكر اولنديغى تقديرده شريكلر يكديكرك كفيلى اولور

١٣٣٦ ماده

شريكلر بيننده ربحك نه وجهله تقسيم اولنه‌جغى بيان اولنمق شرطدر . مبهم ومجهول قالورسه شركت فاسد اولور

١٣٣٧ ماده

شريكلر بيننده تقسيم اولنه‌جق ربحك حصه‌لرى نصف وثلث وربع كبى جزء شايع اولمق شرطدر . شريكلردن برينه ربحدن مقطوعا شو قدر غروش ويرلك اوزره مقاوله اولنسه شركت باطل اولور

(فصل ثالث)

(شركت اموالك شرائط مخصوصه‌سى بيانده در)

١٣٣٨ ماده

سرمايه‌نك نقود قبيلندن اولمسى شرطدر

١٣٣٩ ماده

رائج اولان باقر سكه عرفا نقوددن معدود در

١٣٤٠ ماده

مسكوك اولميان التون وكومش ايله معامله بين الناس

عرف و عادت ایسه بونلر دخی نقود حکمنده اولورلر· دکل ایسه عروض حکمنده درلر

ماده ١٣٤١

سرمایه‌نك عین اولمسی شرطدر · دین یعنی ذمم فاسده اولان اله‌جق سرمایهٔ شرکت اوله‌ماز

مثلا ایکی کیمسه آخر کمسنه ذمتنده اولان اله‌جقلرینی سرمایه اتخاذ ایدوب ده انك اوزرینه عقد شرکت ایده‌مزلر· و برینك سرمایه‌سی عین و دیکرینك سرمایه‌سی دین اولسه ینه شرکت صحیح اولماز

ماده ١٣٤٢

عروض و عقار کبی نقوددن معدود اولمیان اموال اوزرینه عقد شرکت صحیح اولماز یعنی بونلر سرمایهٔ شرکت اوله‌ماز

مکرکه ایکی کیمسه بویله نقود قبیلندن اولمیان مالارینی سرمایهٔ شرکت ایتمك استدکلرنده هر بری مالنك نصفنی دیکرینه صاتوب ده اشتراکاری حاصل اولدقدن صکره بو مال مشترکاری اوزرینه عقد شرکت ایده‌بیلورلر

نته‌کیم ایکی کیمسه مثلیاتدن اولان بر نوع مالارینی مثلا برر مقدار بغدایلرینی یکدیکرینه قارشدیروب ده بینلرنده شرکت ملك حاصل اولدقدن صکره اشبو ماز

مخلوطى سرمايه اتخاذ ايدرك انك اوزرينه عقد شركت ايده بيلور

١٣٤٣ ماده

برينك باركيرى وديكرينك اكر طاقى اولوبده بونلرى ايجـار ايله حاصل اولان اجرتى بينلرنده تقسيم ايتمـك اوزره شريك اولسـه‌لر شركت فاسـد اولوب اجرت حاصله باركير صاحبنه عائد اولور . و اكر طاقى باركيره دخيل و تابع اولمغله صاحبى اجرتدن حصه‌دار اوله‌ميوب انجق اكرينك اجر مثلنى الور

١٣٤٤ ماده

برينك دابه‌سى اوزرينـه ديكرى امتعه‌سنى تحميل ايله كزديروب صاتمق و ربحى بينلرنده مشترك اولمق اوزره شريك اولسه‌لر شركت فاسد اولوب حاصل اولان كار امتعه صاحبنك اولور . دابه صاحبى دخى دابه‌سنك اجر مثلنى الور

دكان دخى دابه كبيدركه برى ديكرك دكاننده امتعه‌سنى صـاتوبده ربحى بينلرنده مشـترك اولمق اوزره شريك اولسه‌لر شركت فاسد اولوب امتعه‌نك ربحى صاحبنه عائد اولور . دكان صـاحبى دخى دكانك اجر مثلنى الور

(فصل رابع)

(شركت عقده متعلق بعض ضوابط حقنده در)

ماده ١٣٤٥

عمل تقويم ايله متقوم اولور • يعنى ايش تعين قيمت ايله قيمتلنور • وبر شخصك عملى ديكر شخصك عملنه نسبتله دها قيمتلو اوله بيلور

مثلا شركت عنـان ايله شريك اولان ايكى كيمسـه نك سرمايه لرى متساوى وايكيسنك دخى عمل ايتمسى مشروط اولديغى حالده برينه ربحدن فضله حصه اعطاسى شرط قيلنسه جائز اولور • زيرا بريسى اخذ واعطاسى دها ماهر وعملى ازيد وانفع اوله بيلور

ماده ١٣٤٦

ضمان عمل برنوع عمل در

بناءعليه بر كيمسه دكاننه ارباب صنايعدن بريني قويوب وتقبل وتعهد ايلديكى ايشلرى اكا كورديروبده حاصل اوله جق كسبى يعنى اجرتى بينـلرنده منـاصفة تقسيم ايتمك اوزره عقد شركت صنايع اينسه لر جائز اولور • ودكان صاحبنك نصف حصه يه استحقاقى انجـق عـملى ضامن و متهد اولمسيله در شـو قدر كه بونك ضمننده دكانك منفعتنه دخى نائل اولور

١٣٤٧ ماده

ربحه استحقاق بعضاً مال يا عمل ايله اولديغی كبی بعضاً دخی (٨٥) ماده حكمنجه ضمان ايله اولور

نته كيم مضاربه ده ربحه رب المال ماليله ومضارب عمليله مستحق اولور و ارباب صنايعدن بری يانته برشاگرد الوبده تقبل و تعهد ايلديكی ايشلری نصف اجرتله اكا كورديرسه جائز اولور وكسبك يعنی ايش صاحبلرندن النان اجرتك نصفنه اول شاگرد عمليله مستحق اولديغی كبی استاد دخی عملی ضامن ومتعهد اولمسيله نصف ديكرينه مستحق اولور

١٣٤٨ ماده

سالف الذكر امور ثلثه دن يعنی مال وعمل وضماندن بريسی بولنماز ايسه ربحه استحقاق يوقدر

مثلا بركيمسه ديكرينه سن مالكله تجارت ايت ده ربحی بيمزده مشترك اولسون ديسه شركتی ايجاب ايلمز . و بوصورتده حاصل اولان ربحدن حصه الهماز

١٣٤٩ ماده

ربحه استحقاق انجق عقد شركتده ايراد اولنان شرطه كوره در . اجرا اولنان ايشه كوره دكلدر

بناء عليه عمل ايتمسى مشروط اولان شريك عمل ايتمسه بيله عمل ايتمش كبى عد اولنور

مثلا شركت صحيحه ايله شريك اولان ايكى كيسه نك ايكيسى دخى عمل ايتمك اوزره شرط ايدلمش اولديغى حالده يالكز بريسى عمل ايدوب ده ديكرى بعذر ياخود بغير عذر عمل ايتمسه بيله يكديكرك وكيلى اولديغندن شريكنك عمل ايتمسيله كندوسى دخى عمل ايتمش كبى عد اولنه رق كار بينلرنده شرط ايتدكارى وجهله تقسيم اولنور

ماده ١٣٥٠

شريكلر يكديكرك امينيدر

هر برينك يدنده مال شركت وديعه حكمنده در . بلا تعد و لا تقصير بريسنك يدنده مال شركت تلف اولسه شريكنك حصه سنى ضامن اولماز

ماده ١٣٥١

شركت اموالده سرمايه شريكلر بيننده متساو يا ياخود متفاضلا مشترك اولور

اما برندن سرمايه ديكرندن عامل اولديغى صورتده اكر ربحى بينلرنده مشترك اولمق اوزره مقاوله اولنسه مضاربه اولور . نته كيم باب مخصوصنده كاور

واكر ربحي تماما عاملنه عائد اوله جق ايسه قرض اولور
واكر ربحك تماما سرمايه صاحبنه عائد اولمسى شرط
ايديلورسه اول سرمايه عاملك يدنده بضاعه وعامل
مستبضع اولور

مستبضع ايسه وكيلى متبرع حكمنده اولديغندن كار و
زيان تماما مال صاحبنه عائد اولور

١٣٥٢ ماده

شريكلردن برى فوت ياخود جنون مطبق ايله مجنون
اولسه شركت منفسخ اولور

فقط شريكلر اوچ يازياده اولديغى صورتده شركتك
انفساخى يالكز فوت يا مجنون اولان حقنده اولوب
ديكرلرك بيننده شركت باقى قالور

١٣٥٣ ماده

شريكلردن برينك فسخيله شركت منفسخ اولور

فقط انك فسخنى ديكرك بيلمسى شرطدر . برينك فسخ
ايلديكى ديكرينك معلومى اولمدقجه شركت منفسخ اولماز

١٣٥٤ ماده

شريكلر فسخ شركت ايدوب يده نقود موجوده برينك
وذممده اولان اله جق ديكرينك اولمق اوزره اقتسام
ايتسه لر قسمت صحيح اولماز

بو صورتده نقود موجوده‌دن بری‌نه قبض ایتسه دیکری
اکا مشارك اولور . ذممده‌کی اله‌جق دخی بینلرنده
مشترك قالور (١١٢٣) ماده‌یه باق

١٣٥٥ ماده

شریکلردن بری مال شرکتدن برمقداریني الوبده اعمال
ایدرکن مجهلا فوت اولسه ترکه‌سندن شریکنك حصه‌سی
استیفا اولنور (٨٠١) ماده‌یه باق

(فصل خامس)

(شرکت مفاوضه بیانده‌در)

١٣٥٦ ماده

فصل ثانیده بیان اولندیغی اوزره مفاوضلر یکدیکرك
کفیلیدر
بناء علیه برینك اقراری کندی حقنده نصل نافذ اولورسه
شریکی حقنده دخی اویله‌جه نافذ اولور
وبری دین اقرار ایتدکده مقرله هر قنغیسندن ایستر ایسه
مطالبه ایدر وبیع وشرا واجاره کبی شرکت جاری اولان
معاملاتدن طولایی مفاوضلردن برینه هرنه درلو بورج
ترتب ایدر ایسه دیکرینه دخی لازم اولور
وبرینك صاتدیغی شیٔ عیبله دیکرینه رد اولنه بیلدیکی

كبى برينك اشترا ايلديكى شيئ ديكرى عيبله رد ايده بيلور.

١٣٥٧ ماده

مفاوضلردن برينك كندويه واهل وعيالنه الديغى مأكولات والبسه وسائر حوائج ضروريه كندوسنكدر. شريكنك انده حقى يوقدر

فقط بايع بونلرك ثمنى دخى بحسب الكفاله شريكندن مطالبه ايده بيلور

١٣٥٨ ماده

شركت اموالده مفاوضلرك مقدار سرمايه لرى وربحدن حصه لرى متساوى اولمق شرط اولديغى كبى برينك سرمايه شركتدن فضله سرمايه شركت اوله بيله جك مالى يعنى نقودى ياخود نقود حكمنده اولان اموالى اولمامق شرطدر

اما برينك سرمايه شركتدن فضله سرمايه شركت اولميه جق مالى يعنى عروض واعقارى ياخود آخر كمسنه ذمتنده الهجغى اولسه مفاوضه يه ضرر ويرمز

١٣٥٩ ماده

شركت اعمالده شريكلرك هربرى نصل ايش اولورسه

اولسون تقبل والتزام ایده بیلك وعلی السویه عملی ضامن ومتعهد وفائده وضررده متساوی وبرینه شرکت سببیله نه ترتب ایدرسه دیکری اکا کفیـل اولمق اوزره عقد شرکت ایدرلرسه مفاوضه اولور .

بوصورتده هرقنغیسندن اولورسه اولسون اجیرو دکان اجرتی مطالبه اولنه بیلور

و انلردن آخر برکسنه بر متاع دعوی ایدو بده برینی اقرار ایتدکده دیکری انکار ایتسه بیله انك اقراری نافذ اولور

١٣٦٠ ماده

ایکی کیمسه ویرمسی یه مال الوب صاتمق ومال مشترا وثمن ور بحی بینلرنده مناصفة مشترك وهر بری دیکرینه کفیل اولمق اوزره عقد شرکت ایتسهلر شرکت وجوهك مفاوضهسی اولور

١٣٦١ ماده

عقد مفاوضه ده مفاوضه لفظی سویلنمك یاخود مفاوضهنك جمیع شرائطی تعداد اولنمق شرطدر . علی الاطلاق عقد شرکت اولنورسه عنان اولور

١٣٦٢ ماده

بروجه بالا بو فصلده مذكور اولان شرطلردن بريسى بولنمسه مفاوضه عنانه منقلب اولور

مثلا شركت اموالده مفاوضلردن برينك يدينه ارث ايله يا هبه طريقيله برمال كچدكده اكر نقـود كبى سرمايهٔ شركت اوله بيله جك مال ايسـه مفاوضه عنانه منقلب اولور • اما عروض وعقار كبى سرمايهٔ شركت اولميان مال ايسه مفاوضه يه ضرر ويرمز

١٣٦٣ ماده

شركت عنـانك صحتى ايچـون هرنه كه شرط ايسـه مفاوضه نك صحتى ايچون دخى شرطدر

١٣٦٤ ماده

شركت عنان ايله شريك اولانلر تصرفجه هرنه ياپه بيلور ايسه مفاوضلر دخى انى ياپه بيلور

(فصل سادس)

(شركت عنان حقنده اولوب اوچ مبحثى حاويدر)

(مبحث اول)

(شركت اموال دائر اولان مسائل بياننده در)

١٣٦٥ ماده

شركت عنان ايله شريك اولنلرك سرمايه لرى متسـاوى

اولمق شرط دكلدر • برينـك سرمايه‌سی ديكرينـك
سرمايه‌سندن دها زياده اوله‌بيلور • وهر بريسی بالجمله
نقدلرينی سرمايه‌يه ادخال ايتمكه مجبور اولميوب مالارينك
مجموعی ياخود بر مقداری اوزرينه عقد شركت ايده‌بيلور •
بوجهتله سرمايه‌لرندن فضله سرمايهٔ شركت اوله‌بيله‌جك
مالاری مثلا نقدلری اوله‌بيلور

١٣٦٦ ماده

عموم تجـارت اوزرينـه عقد شركت جائز اولديغی كبی
خاصةً برنوع تجارت اوزرينه‌مثلا ذخيره تجارتی اوزرينه
دخی عقد شركت اولنه بيلور

١٣٦٧ ماده

شركت صحيحه‌ده ربحك نوجهـله تقسيمی شرط ايديلور
ايسه هرحالده اول شرطه رعايت اولنور

١٣٦٨ ماده

شركت فاسده‌ده ربح وفائده سرمايه‌لرك مقدارينه كوره
تقسيم اولنور • شريكلردن برينـه فضله شرط ايدلمش
ايسه اكا اعتبار اولنماز

١٣٦٩ ماده

بلا تعد ولاتقصير وقوعه كلان ضرر وزيان هر حالده

سرمایه‌لرك مقدارینه كوره منقسم اولور . دیكر وجهله شرط ایدلسه اكا اعتبار اولنماز

۱۳۷۰ ماده

سرمایه‌لر كرك متساوی و كرك متفاضل اولسون شریكلر كاری بینلرنده سرمایه‌لرینك مقدارینه كوره تقسیم ایتمك اوزره شرط ایتسه‌لر صحیح اولور . وكار بینلرنده شرط ایتدكاری وجهله سرمایه‌لرینك مقدارینه كوره تقسیم اولنور . كرك ایكیسنك دخی عمل ایتمسی شرط اولنسون و كرك یالكز برینك عمل ایتمسی شرط قیلنسون . شوقدر واركه یالكز برینك عمل ایتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده انك یدنده دیكرك سرمایه‌سی بضاعه حكمنده اولور

۱۳۷۱ ماده

شریكلرك سرمایه‌لری متساوی اولدیغی حالده برینه ربحدن فضله حصه مثلا ربحك ثلثانی شرط ایدلسه ایكیسنك دخی عمل ایتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده شركت صحیح وشرط معتبر اولور

(۱۳٤٥) ماده‌یه باق

اما یالكز بریسنك عمل ایتمسی مشروط اولدیغی تقدیرده نظر اولنور . عمل اكر ربحدن حصه‌سی زیاده اولان

شريك اوزرينه شرط ايدلمش ايسه كذلك شركت صحيح و شرط معتبر اولور . واول شريك ماليله سرمايه سنك ربحنه و عمليله فضله سنه مستحق اولور فقط انك يدنده شريكنك سرمايه سى مال مضاربه حكمنده اولەرق مضاربه يه شبيه بر شركت اولور

و عمل اكر ربحدن حصه سى آز اولان شريك اوزرينه شرط ايدلمش ايسه جائز اولميوب ربح بينلرنده سرمايه لرينك مقدارينه كوره تقسيم اولنور

زيرا ربح اكر شرط ايتدكارى وجهله تقسيم اولنسه عامل اولميان شريكك اله جغى فضله يه مال و عمل و ضماندن برشى مقابل اولماز ربحه استحقاق ايسه انجق بو امور ثلثه دن بريله در (١٣٤٧) و (١٣٤٨) ماده لره باق

ماده ١٣٧٢

شريكلرك سرمايه لرى متفاضل مثلا برينك سرمايه سى يوز بيك وديكرينك سرمايه سى يوز اللى بيك غروش اولديغى حالده ربحك بينلرنده مساوات اوزره تقسيمى شرط اولنسه سرمايه سى آز اولان كيمسه نك سرمايه سنه نسبتله ربحدن فضله حصه المسى شرط ايدلمش ديمك اوله جغندن شريكلرك سرمايه لرى متساوى اولديغى حالده برينه ربحدن فضله شرط ايدلمش كبى اولور

بنـاء عليه ایکیسنك یاخود ربحدن حصه‌سی زیاده یعنی سرمایه‌سی آز اولان شریکك عمل ایتمسی شرط ایدلمش ایسـه شرکت صحیح و شرط معتـبر اولور ۰ و اکر یالکز ربحـدن حصه‌سی آز یعنی سرمایه‌سی چـوق اولان شریکك عمـل ایتمسی شرط ایدلمش ایسـه جائز اولمیوب کار بینلرنده سرمایه‌لری مقدارینه کوره تقسیم اولنور

ماده ۱۳۷۳

شریکلرك هر بری مال شرکتی کرك پشین پاره ایله و کرك ویره‌سی یه اوله‌رق از و چوق بها ایله صاته‌بیلور

ماده ۱۳۷٤

شریکلردن قنغیسی اولور ایسه اولسون یدنده شرکتك سرمایه‌سی اولدیغی حالده پشین پاره ایله و ویره سی یه مال اشترا ایده‌بیلور

فقط غبن فاحش ایله مال اشـترا ایدر ایسه الدیغی مال کندوسنك اولوب شرکتك اولماز

ماده ۱۳۷٥

شریکلردن بری یدنده شرکتك سرمایه سی اولمـدیغی حالده شرکت ایچـون مال اشترا ایده‌مز ۰ ایدرسـه اول مال کندوسنك اولور

ماده ١٣٧٦

شريكلردن بری تجارتلری جنسندن اولمیان برشیئی کندو پاره‌سیله اشترا ایتدکده اول مال کندوسنك اولوب شریکی اندن حصه‌مند اولماز

اما بریسنك یدنده شركتك سرمایه‌سی وار ایكن تجارتلری جنسندن اولان برمالی كندی پاره‌سیله اشترا ایتسه بیله شركتك اولور

مثلا قاشجیلق ایتمك اوزره عقدشركت ایدن ایكی كمسنه‌دن بری كندو پاره‌سیله برآت السه كندوسنك اولوب شریكی اول آته حصه‌دار اولماز ٠ اما برقاش السه شركتك اولور وآلور ایكن بن‌قاشی كندم ایچون الیورم‌شریكمك بونده حصه‌سی یوقدر دیواشهاد ایتسه بیله مفید اولمیوب اول قاش شریكیله بینلرنده مشترك اولور

ماده ١٣٧٧

حقوق عقد انجق عاقده عائددر

بناءعلیه شریكلردن برینك اشترا ایلدیكی مالی قبض ایله ثمنی تأدیه ایلك یالكز انك اوزرینه لازم اولور ٠ بو جهتله برینك اشترا ایلدیكی مالك ثمنی انجق اندن مطالبه اولنوب شریكندن مطالبه اولنه‌ماز ٠ وكذا شریكلردن برینك صاندیغی مالك ثمنی قبض ایتمك انجق آنك

حقیدر بو جهتله مشتری ثمنی دیکرینه ویرسه یالکز ثمنی قابض اولان شریککك حصه‌سندن بری اولوب عاقد اولان شریکك حصه‌سندن بری اولماز ٠ وینه بو جهتله عاقد اولان شریك صاتدیغی مالك ثمنی قبضه آخر برکیمسه‌یی توکیل ایتسه شریکی انی عزل ایده‌مز ٠ اما بیع وشرا واجاره ایچون شریکلردن برینك توکیل ایتدیکنی دیکر شریکی عزل ایده بیلور

ماده ١٣٧٨

عیب ایله رد دخی حقوق عقددن اولمغله شریکلردن برینك اشترا ایلدیکی مالی دیکری عیب ایله رد ایده‌مز ٠ وبرینك صاتدیغی مال عیب ایله دیکرینه رد اولنه‌ماز

ماده ١٣٧٩

شریکلردن هر بری مال شرکتی ایداع وابضاع ایده‌بیلور ٠ ومضاربه‌یه ویره‌بیلور ٠ وعقد اجاره ایده بیلوب مثلا مال شرکتی حفظ ایچون دکان و اجیر استیجار ایده‌بیلور

اما شریکنك اذنی اولمدقجه مال شرکتی کندو مالیله خلط وآخر کمسنه ایله عقد شرکت ایده‌مز ٠ ایدوبده

مال شركت ضايع اولسه شريكنك حصه سنى ضامن
اولور

١٣٨٠ ماده

شريكلردن برى ديكرينك اذنى اولمدقجه مال شركتدن آخر كمسنه يه اقراض ايده ماز اما شركت ايچون استقراض ايده بيلور • وبرى هرنقدر آقچه استقراض ايدرايسه بالاشتراك شريكنك دخى بورجى اولور

١٣٨١ ماده

شريكلردن برى امور شركت ايچون آخر دياره كيتدكده مصرفنى مال شركتدن الور

١٣٨٢ ماده

شريكلردن هر برى ديكرينه رأيكله عمل ايت ياخود ديلديككى ياپ ديه‌رك شركت ايشنى يكديكرك رأينه تفويض ايتسه هر برى توابع تجارتدن اولان ايشلرى ياپه بيلور

شويله كه مال شركتى رهن شركت ايچون ارتهان و مال شركت ايله سفر ومال شركتى كندى ماليله خلط وآخر كمسنه ايله عقد شركت ايده بيلور

اما مالى اتلاف و بغير عوض تمليك خصوصلرينى شريكنك اذن صريحى اولمدقجه ياپه مز

مثلا شريكنك اذن صريحى اولمدقجه مال شركتدن كمسنه يه اقراض و هبه ايده مز

١٣٨٣ ماده

شريكلردن برى ديكرينى مال شركتله آخر دياره كيتمه ياخود ويره سى يه مال صاتمه دن نهى ايتمشيكن ديكرى دكلمـو بده آخر دياره كيتسه ياخود ويره سى يه مال صاتسه واقع اولان ضرردن شريكنك حصه سنى ضامن اولور

١٣٨٤ ماده

شركت عنانك معامله لرنده شريكلردن برينك بورج اقرار ايتمسى ديكرينه سرايت ايتمز

شويله كه اول دينك انجق كندو عقد و معامله سى ايله اولديغنى اقرار ايتمش ايسه تمامنى كندوسنك ايفا ايتمسى لازم كلور

واكر شريكيله برلكده اجرا ايلديكى معامله دن طولايى بر بورج اولديغنى اقرار ايتمش ايسه نصفنى ادا ايتمسى لازم اولور

واكرانجق شريكنك اجرا ايلديكى برمعامله دن طولايى بورج اولديغنى اقرار ايتمش ايسه برشى لازم كلمز

(مبحث ثانی)

(شرکت اعماله دائر اولان مسائل بیانندہ در)

۱۳۸۵ ماده

شرکت اعمال ایش تقبل ایتمك اوزره عقد شرکتدن عبارتدر

شویله که اجیر مشترکلر مستأجرین طرفندن طلب وتکلیف اولنان عملك ایفاسنی تقبل یعنی تعهد و التزام ایتمك اوزره عقد شرکت ایدرلر . ضمان عملده کرك متساوی وکرك متفاضل اولسونلر . یعنی کرك عملی علی التساوی متعهد وضامن اولمق شرطیله عقد شرکت ایلسونلر وکرك عملك مثلا ثلثنی بریسی اوزرینه وثلثانی دیکری اوزرینه شرط ایتسونلر

۱۳۸٦ ماده

شریکلردن هربری ایش تقبل وتعهد ایده بیلور بری تقبل ایدوبده دیکری عمل ایتمك دخی جائز اولور وشرکت صنایع ایله شریك اولان ایکی درزینك بری متاعی قبول ایله کسوب بیچمك ودیکری دیکمك دخی جائزدر

١٣٨٧ ماده

ایش تقبل ایتمکده شریکلر یکدیکرک وکیلیدر

بوجهتله برینك تقبل ایلدیکی ایشك ایفاسی هم کندوسنه وهمده شریکنه لازم کلور

بناء علی ذلك ضمان عملده شرکت اعمالك عنانی مفاوضه حکمنده در که شریکلردن برینك تقبل ایلدیکی ایشك ایفاسنی مستأجر هرقنغیسندن ایسترایسه مطالبه ایدر وشریکلردن هربریسی اول ایشی ایفایه مجبور اولور بریسی بو ایشی شریکم تقبل ایتمش بن قارشمم دیه مز

١٣٨٨ ماده

اقتضای بدل خصوصنده دخی شرکت اعمالك عنانی مفاوضه حکمنده در

یعنی شریکلردن هر بری مستأجردن تمام اجرتی مطالبه ایده بیلور مستأجر دخی هر قنغیسنه ویرسه بری اولور

١٣٨٩ ماده

شریکلردن بری تقبل ایلدیکی ایشی بالذات ایفایه مجبور دکلدر . دیلرسه کندوسی یاپار ودیلرسه شریکنه یاخود دیکر برینه یاپدیرر

فقط مستأجر اکر بالذات انك عمل ایتمسنی شرط

ایدرسه اول حالده کندوسنك یاپمسی لازم کلور
(٥٧١) مادیه باق

١٣٩٠ ماده

شریکلر کسبی شرط ایتدکلری وجهله تقسیم ایدرلر
یعنی متساویا تقسیم ایتمك اوزره شرط ایتمشلر ایسه مساوات
اوزره تقسیم ایدرلر . واکر متفاضلا مثلا ثلث وثلثان
وجهله تقسیم ایتمك اوزره شرط ایتمشلر ایسه ایکیلی برلی
اوله رق تقسیم ایدرلر

١٣٩١ ماده

عملده تساوی وکسبده تفاضل شرط ایدلسه جائز
اولور
مثلا شریکلر متساویا عمل ایتمك وکسبی ایکیلی برلی اوله رق
تقسیم ایلمك اوزره شرط ایتسه لر جائز اولور . زیرا
بریسی صنعتده دها ماهر وعمل دها ایی اوله بیلور

١٣٩٢ ماده

شریکلر ضمان عمل ایله اجرته مستحق اولورلر
بناء علیه بری مریض اولمق یا بر طرفه کیتمك ویاخود
بوش طورمق کبی بر وجهله ایشلمیوب ده یالکز شریکی
ایشلسه حاصل اولان کسب واجرت ینه شرط ایتدکلری
وجهله تقسیم اولنور

ماده ۱۳۹۳

شریکلردن برینك صنعیله مستأجرفیه تلف یاسقط اولسه دیکر شریکیله بالاشتراك ضامن اولورلر

ومستأجر مالنی قنغیسنه ایستر ایسه تضمین ایتدیرر ۰ و بوزیان شریکلر بیننده مقدار ضمانه کوره تقسیم اولنور مثلا ایشی مناصفة تقبل وتعهد ایتمك شرطیله عقدشرکت ایتمشلر ایسه زیان دخی یاری یاری یه تقسیم اولنور ۰ واکر ثلث وثلثان وجهله عمل تقبل و تعهد ایتمك اوزره عقد شرکت ایتمشلر ایسه زیان دخی ایکیلی برلی اوله‌رق تقسیم اولنور

ماده ۱۳۹٤

تقبلده وعملده متشارك اولمق اوزره حماللرك عقد شرکت ایتمسی صحیحدر

ماده ۱۳۹٥

دکان برینك وآلات وادوات دیکرینك اوله‌رق ایکی کشی تقبل عمل ایتمك اوزره عقد شرکت ایتسه‌لر صحیح اولور

ماده ۱۳۹٦

برندن دکان ودیکرندن عمل اولمق اوزره ایکی کشی عقد شرکت صنایع ایتسه‌لر صحیح اولور (۱۳٤٦) ماده‌یه باق

ماده ١٣٩٧

برینك براستری ودیکرینك بر دوه‌سی اولوبده انلرله حموله نقلنی متساویا تقبل وتعهد ایتمك اوزره عقد شرکت اعمال ایتسه‌لر صحیح اولور • وحاصل اولان کسب واجرت بینلرنده مناصفة تقسیم اولنور • دوه یوکنك زیاده اولمسنه باقلماز • زیرا شرکت اعمالده شریکلر ضمان عمل ایله بدله مستحق اولورلر

اماتقبل عمل اوزرینه عقدشرکت اولنمیوبده استر ودوه‌یی عینا ایجار ایتمك وحاصل اولان اجرتی بینلرنده تقسیم ایلمك اوزره شریك اولسه‌لر شرکت فاسد اولوب استرودوه‌دن قنغیسی ایجار اولنور ایسه اجرتی صاحبنه عائد اولور • فقط دیکری تحمیل ونقلده اکا اعانه ایتمش ایسه عملنك اجر مثلنی الرر

ماده ١٣٩٨

بر کیمسه کندوسنك عیالنده بولنان اوغلیله برلکده اوله‌رق اجرای صنعت ایلسه کسبك کافه‌سی اول کیمسه‌نك اولور واوغلی معین صایلور

نته‌کیم بر کیمسه اغاج غرس ایدرکن عیالنده اولان اوغلی اکا اعانه ایتسه اغاج اول کیمسه‌نك اولوب اوغلی اکا مشارك اولماز

(مبحث ثالث)

(شركت وجوهه دائر اولان مسائل بياننده‌در)

١٣٩٩ ماده

شريكلرك مال مشتراده على التساوى حصه‌دار اولملرى شرط دكلدر

مثلا الدقلرى مال بينلرنده تصفيت اوزره اوله‌بيلديكى كبى ايكيلى برلى اولمق دخى جائز اولور

١٤٠٠ ماده

شركت وجوهده ربحه استحقاق انجق ضمان ايله در

١٤٠١ ماده

مال مشترانك ضمان ثمنى شريكلرك مال مشترادەكى حصه‌لرينه كوره‌در

١٤٠٢ ماده

شريكلردن هر برينك مال مشتراده حصه‌سى نقدر ايسه ربحدن حصه‌سى دخى اوقدر اولور

واكر برينه مال مشتراده‌كى حصه‌سندن فضله شرط ايدلسه شرط لغو اولور

وربح بينلرنده مال مشتراده‌كى حصه‌لرينه كوره تقسيم اولنور

مثلا الدقلرى اشيانك بينلرنده يارى يه اولمسنى شرط

ایدرلر ایسه ربح دخی یاری یاری یه اولور
واکر ایکیلی برلی اولمق اوزره شرط ایدرلرسه ربح دخی
ایکیلی برلی اولور
اما الدقلری اشیانك نصفیت اوزره اولمسی مشروط
اولدیغی حالده ربحك ثلث وثلثان وجهله تقسیمی شرط
ایتسه‌لر بو شرطه اعتبار اولنمیوب ربح بینلرنده مناصفة
تقسیم اولنور

١٤٠٣ ماده

ضرر و زیان هر حالده شریکلرك مال مشترا ده‌کی حصه‌لرینه
کوره تقسیم اولنور • عقد شرایه کرك برلکده مباشرت
ایتسونلر وکرك یالکز بریسی مباشرت ایلسون
مثلا شرکت وجوه ایله شریك اولان ایکی کیمسه اخذ
واعطالرنده متضرر اولدقلری صورتده اکر مال مشترا
بینلرنده نصفیت اوزره اولمق شرطیله عقد شرکت ایتمشلر
ایسه ضرر وزیان دخی مساوات اوزره تقسیم اولنور •
واکر مال مشترا ده ثلث وثلثان وجهله حصه‌دار اولمق
شرطیله عقد شرکت ایتمشلر ایسه ضرر وزیان دخی ایکیلی
برلی اوله‌رق تقسیم اولنور • ضرر ایتدکاری مالی
کرك برلکده صاتون السونلر وکرك بریسی شرکت ایچون
صاتون المش اولسون

(باب سابع)

(مضاربه حقنده اولوب اوچ فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(مضاربه‌نك تعريف وتقسيمی بياننده در)

١٤٠٤ ماده

مضاربه . برطرفدن سرمايه وديكر طرفدن سعی وعمل اولمق اوزره برنوع شركتدر . سرمايه صاحبنه رب‌المال وعامله مضارب دينلور

١٤٠٥ ماده

مضاربه‌نك ركنی ايجاب وقبولدر

مثلا رب‌المال مضاربه شو سرمايه‌يی آل ربحی بيننزده ياری يارىيه ياخود ايكيلی برلی تقسيم اولنمق اوزره مضاربه سعی وعمل ايت ديسه ياخود شو پاره‌لری آل وسرمايه ايت ربحی بيننزده شو نسبت اوزره مشترك اولسون ديمك كبی مضاربه معناسنی افاده ايدر برسوز سويلسه ومضارب دخی قبول ايلسه مضاربه منعقد اولور

١٤٠٦ ماده

مضاربه ايكی قسمدر . بری مضاربهٔ مطلقه . وديكری مضاربهٔ مقيده در

١٤٠٧ ماده

مضاربهٔ مطلقـه ٠ زمان ومكان وبرنوع تجارت ايله
و بايع و مشـترى يى تعيينله مقيد اولميان مضاربه در ٠
و بونلردن بريله تقييد اولنورسه مضاربهٔ مقيده اولور ٠
مثلا فلان وقت يا فلان يرده ياخود فلان جنس مال آل
صات و ياخود فلان كيمسه‌لر ايله يا فلان بلده اهاليسيله
آلش ويرش ايت ديسه مضاربهٔ مقيده اولور

(فصل ثانى)

(مضاربه‌نك شروطى بياننده در)

١٤٠٨ ماده

رب المالك توكيله و مضاربك وكالته اهليتلرى شرطدر

١٤٠٩ ماده

رأس المالك سرمايهٔ شركت اوله‌بيله‌جك مال اولمسى
شرطدر ٠ (باب شركت عقدك فصلى ثالثنه باق) ٠
بنـاء على ذلك عروض و عقار ايله ذمم ناسـده اولان
آله‌جق مضاربه‌ده رأس المال اوله‌ماز
فقط رب المال اكر عروضدن برشى ويروبده بونى صات
وثمنيله مضاربة عمل ايت ديسـه و مضارب دخى قبول
وقبض ايدرك اول مالى صاتوب و بدلى اولان نقـودى

سرمایه ایدو بده آلش ویرش ایلسه مضاربه صحیح
اولور
کذلك فلانك ذمتنده آله‌جغم اولان شو قدر غروشی
قبض ایتده مضاربه یولنده قوللان دیسه واودخی قبول
ایتسه صحیح اولور

۱٤۱۰ ماده

سرمایه‌نك مضاربه تسلیم اولنمسی شرطدر

۱٤۱۱ ماده

شرکت عقدکبی مضاربه ده دخی رأس المالك معلوم
اولمسی و عاقدینك ربحدن حصه‌لری نصف وثلث کبی
بر جزء شایع اوله‌رق تعیین ایدلمسی شرطدر
فقط علی الاطلاق شرکت تعبیر اولنسه مثلا ربحی بیننزده
مشترك اولسون دینلسه مساواته مصروف اولور •
ورب المال ایله مضارب بیننده ربح یاری یاری‌یه تقسیم
اولنور

۱٤۱۲ ماده

بالاده مذکور اولان شرطلردن بری بولنمسه مثلا عاقدینك
حصه‌لری بجزء شایع اوله‌رق معین اولمیوبده برینه ربحدن
شو قدر غروش ویرلمك اوزره قطع و تعیین اولنسه
مضاربه فاسد اولور

(فصل ثالث)

(مضاربه‌نك احكامی بياننده در)

١٤١٣ ماده

مضارب امیندر. انك يدنده سرمايه وديعه حكمنده در وسرمايه‌ده تصرف ايتمسی جهتله رب‌المالك وكيليدر. وكار ايدرسه انده شريك اولور

١٤١٤ ماده

مضاربهٔ مطلقه‌ده مضارب مجرد عقد مضاربه ايله مضاربه‌نك لوازم وتفرعاتندن اولان ايشلری ياپمغه مأذون اولور

شويله كه اولا صاتوب كار ايتمك ايچون مال اشترا ايده‌بيلور. فقط غبن فاحش ايله مال اشترا ايدرسه كندوسی ايچون المش اولور. مضاربه حسابنه داخل اولماز

ثانياً كرك پشين پاره ايله وكرك ويره‌سی‌يه اوله‌رق آز وچوق بها ايله مال صاته‌بيلور. فقط بين‌التجار عرف وعادت اولديغی مرتبه مهلت ويره‌بيلور يوخسه بين‌التجار معروف اولميان اوزون مدت ايله مال صاته‌ماز

ثالثاً صاتديغی مالك ثمنني حواله قبول ايده‌بيلور

رابعاً اخر کمسنه‌یی بیع و شرایه توکیل ایده‌بیلور

خامساً مال مضاربه‌یی ایداع و ابضاع ورهن وارتهان وایجار واستیجار ایده‌بیلور

سادساً آلش ویرش ایتمك اوزره آخر بلده‌یه کیده‌بیلور

١٤١٥ ماده

مضاربهٔ مطلقه‌ده مال مضاربه‌یی مضارب کندی مالیله قارشدیرمغه و مضاربه‌یه ویرمکه مجرد عقد مضاربه ایله مأذون اولماز

فقط مضاربلرك مال مضاربه‌یی کندیماللری ایله قارشدرملری عادت اولان بلده‌ده ایسه مضاربهٔ مطلقه‌ده مضارب اکا دخی مأذون اولور

١٤١٦ ماده

اگر مضاربهٔ مطلقه‌ده رب المال مضاربه رأیکله عمل ایت دیه‌رك مضاربه امورینی انك رأینه تفویض ایلمش ایسه مضارب هرحالده مال مضاربه‌یی کندی مالیله قارشدرمغه و مضاربه‌یه ویرمکه مأذون اولور

اما مال مضاربه‌دن هبه واقراض ایتمکه وسرمایه‌دن زیاده بورج آلتنه کیرمکه بوصورتده دخی مأذون

اولمیوب بونلرك اجراسی رب المالك اذن صریحنه موقوفدر

١٤١٧ ماده

مضارب کندی مالیله مال مضاربه‌یی قارشدردیغی صورتده حاصل اولان ربحی سرمایه‌لرك مقدارینه کوره تقسیم ایدر

یعنی کندی سرمایه‌سنك فائده‌سنی کندوسی آلور ومال مضاربه‌نك فائده‌سی رب المال ایله بینلرنده شرط ایتدکاری وجهله تقسیم اولنور

١٤١٨ ماده

رب المالك اذنیله مضاربك سرمایه‌دن زیاده اوله‌رق ویره‌سی‌یه آلدیغی مال ایکیسی بیننده شرکت وجوه ایله مشترك اولور

١٤١٩ ماده

مضارب اکر مضاربه ایشیله بولندیغی بلده‌دن بشقه یره کیدرسه قدر معروف مصرفنی مال مضاربه‌دن آلور

١٤٢٠ ماده

مضاربهٔ مقیده ده رب المالك قید وشرطی نه ایسه مضاربك اکا رعایت ایتمسی لازمدر

١٤٢١ ماده

مضارب اکر مأذونیتنك خارجنه چیقار وشرطه مخالفت ایدر ایسه غاصب اولور و بو حالده ایتدیکی آلش ویرشك کار وضرری کندوسنه عائد اولور . ومال مضاربه تلف اولورسه ضامن اولور

١٤٢٢ ماده

رب المال اکر مال مضاربه ایله فلان محله کیتمه یاخود ویرەسی یه مال صاتمه دیو نهی ایتمشیکن مضارب اکا مخالفت ایدرك مال مضاربه ایله اول محله کیدوبده مال مضاربه تلف اولسه یاخود ویرەسی یه مال صاتوبده پارەسی باتسه مضارب ضامن اولور .

١٤٢٣ ماده

رب المال مضاربه یی بر وقت معین ایله توقیت ایتدکده اول وقتك چمسیله مضاربه منفسخ اولور

١٤٢٤ ماده

رب المال مضاربی عزل ایتدکده عزلنی اکا بیلدیرمسی لازم کلور

مضارب کندوسنك عزلنه واقف اولنجیه دك واقع اولان تصرفاتی معتبر اولور

وعزلنه واقف اولدقدن صکره النده کی نقودده تصرف

ایده‌مز اما النده نقوددن بشقه مال بولنورسه انی صاتوب
نقده تبدیل ایده‌بیلور

۱٤۲٥ ماده

مضارب انجق عملی مقابله‌سنده ربحه مستحق اولور
عمل ایسه انجق عقد ایله متقوم اولور . بناء علیه عقد
مضاربه ده مضاربه نه مقدار شرط ایدلمش ایسه اکا کوره
ربحدن حصه آلور

۱٤۲٦ ماده

رب المالك ربحه استحقاقی مالی ایله‌در .
بناء علیه مضاربهٔ فاسده‌ده ربحك مجموعی اکا عائد
اولور . ومضارب انك اجیری منزله‌سنده اولوب
اجر مثل آلور . فقط حین عقدده شرط ایتدکلری
مقداری تجاوز ایده‌مز . وربح یوق ایسه اجر مثله دخی
مستحق اولماز

۱٤۲۷ ماده

مال مضاربه‌دن بر مقداری تلف اولسه اول امرده ربحدن
محسوب اولنوب رأس الماله سرایت ایتدیرلمز
واکر ربحك مقدارینی تجاوز ایدوبده رأس الماله سرایت
ایدرسه مضارب انی ضامن اولماز . مضاربه کرك صحیح
اولسون وکرك فاسد اولسون

١٤٢٨ ماده

ضرر وزیان هر حالده رب‌الماله عائد اولور . ومضارب ایله بینلرنده مشترك اولمسی شرط ایدیلورسه اول‌شرطه اعتبار اولنماز

١٤٢٩ ماده

رب المال یامضارب فوت یاخود جنون مطبق‌ایله مجنون اولسه مضاربه منفسخ اولور

١٤٣٠ ماده

مضارب مجهلا فوت اولسه ترکه‌سندن ضمان لازم کلور (٨٠١) و (١٣٥٥) ماده‌لره باق

(باب ثامن)

(مزارعه‌ومساقات‌بیانده‌اولوب ایکی فصله)

(منقسمدر)

(فصل اول)

(مزارعه بیانده‌در)

١٤٣١ ماده

مزارعه . برطرفدن اراضی ودیکر طرفدن عمل یعنی زراعت اولەرق حاصلات بینلرنده تقسیم اولنمق اوزره برنوع شرکتدر

ماده ١٤٣٢

مزارعه‌نك ركنی ایجاب وقبولدر

شویله كه اراضی صاحبی عامله یعنی چفتجی‌یه بویری حاصلاتدن شو قدر حصه اولمق اوزره سكا مزارعه وجهله ویردم دیوبده چفتجی دخی قبول ایتدم یا راضی اولدم دیسه یاخود رضاسنه دلالت ایدر برسوز سویلسه ویاخود چفتجی یر صاحبنه بن سنك یركده مزارعه وجهله عمل ایده‌یم دیوبده اودخی راضی اولسه مزارعه منعقد اولور

ماده ١٤٣٣

مزارعه‌ده عاقدینك عاقل اولمسی شرطدر . بالغ اولمسی شرط دكلدر . بناء علیه صبی مأذون دخی عقد مزارعه ایده بیلور

ماده ١٤٣٤

زرعك یعنی نه اكیله‌جكنك تعیینی یاخود چفتجی هرنه دیلرسه اككك اوزره تعمیمی شرطدر

ماده ١٤٣٥

حین عقدده چفتجینك حاصلاتدن اولمق اوزره حصه‌سی نصف وثلث كبی جزء شایع اوله‌رق تعیین اولنمق شرطدر

واكر حصه‌سی تعیین اولنمـاز یاخود حاصلاتدن بشـقه برشی ویرلمك اوزره تعیین قیلنور و یاخود حاصلاتدن شـوقدر کیله دیو قطع اولنور ایسـه مزارعه صحیح اولماز

١٤٣٦ ماده

یرك زرعه صالح اولمسی و چفتجی‌یه تسلیم ایدلمسی شرطدر

١٤٣٧ ماده

بالاده مذکور اولان شرطلردن بری بولنماز ایسه مزارعه فاسد اولور

١٤٣٨ ماده

مزارعهٔ صحیحه‌ده عاقدین نصل شرط ایتـدیلر ایسه حاصلاتی بینلرنده اولوجهله تقسیم ایدرلر

١٤٣٩ ماده

مزارعهٔ فاسده‌ده حاصلات کاملا تخم صاحبنك اولور دیکری یر صاحبی ایسـه یرینك اجرتنی آلور • واکر چفتجی ایسه اجر مثل آلور

١٤٤٠ ماده

اکین یشیل ایکن یرصاحبی فوت اولسه اکین یتشنجیه قدر چفتجی ایشنه دوام ایدر • متوفانك وارثلری اکا مانع اوله‌ماز

واكر چفتجی فوت اولسه کندوسنك وارثی انك مقامنه قائم اولوب دیلرسه اکین یتشنجیه دکین زراعت ایشنه دوام ایلر • یر صاحبی اکا مانع اوله‌ماز

(فصل ثانی)

(مساقات بیاننده‌در)

ماده ١٤٤١

مساقات • بر طرفدن اشجار ودیکر طرفدن تربیه اولمق وحاصل اولان میوه بینلرنده تقسیم اولنمق اوزره بر نوع شرکتدر

ماده ١٤٤٢

مساقاتك رکنی ایجاب وقبولدر

شویله که اشجار صاحبی میوه‌سندن شو قدر حصه اولمق اوزره مساقات وجهیله شو اشجاری سکا ویردم دیوب عامل یعنی اول اشجاری تربیه ایده‌جك اولان کیمسه دخی قبول ایتسه مساقات منعقد اولور

ماده ١٤٤٣

عاقدینك عاقل اولمسی شرطدر • بالغ اولمسی شرط دکلدر

ماده ١٤٤٤

مزارعه‌ده اولدیغی کبی عقد مساقاتده دخی عاقدینك

حصه‌لری نصف وثلث کبی جزء شایع اوله‌رق تعیین اولنمق شرطدر

ماده ١٤٤٥

اشجارك عامله تسلیمی شرطدر

ماده ١٤٤٦

مساقات صحیحه‌ده عاقدین بینلرنده شرط ایتدکلری وجهله میوه‌یی تقسیم ایدرلر

ماده ١٤٤٧

مساقات فاسده‌ده حاصل اولان میوه تماماً اشجار صاحبنك اولور . عامل دخی اجر مثل آلور

ماده ١٤٤٨

میوه خام ایکن اشجار صاحبی فوت اولسه میوه یتشنجیه قدر عامل ایشنه دوام ایدر . متوفانك وارثلری اکا مانع اوله‌ماز

واکر عامل فوت اولسه وارثی انك مقامنه قائم اولوب دیلرسه ایشنه دوام ایدر . اشجار صاحبی اکا مانع اوله‌ماز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ١٦ جمادی الاخره سنه ١٢٩١

امين الفتوى
السيد خليل

ناظر معارف عموميه
احمد جودت

مفتى دارشوراى عسكرى
احمد خلوصى

قاضى دار الخلافة العليه
سابقا سيف الدين

عن اعضاء مجلس تدقيقات
شرعيه احمد خالد

عن اعضاى ديوان احكام
عدليه احمد حلمى

كتاب الوكاله

❋ صورت خط همایون ❋

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب حادی عشر)

(وكالت حقنده اولوب برمقدمه ايله اوچ بابی مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

١٤٤٩ ماده

وكالت ٠ بر كيمسه ايشنی بشقه سنه تفويض ايتمك واول ايشده انی كندو يرينه اقامه ايتمكدر
اول كيمسه يه موكل و يرينه اقامه ايلديكی كمسنه يه وكيل واول ايشه موكل به دينلور

١٤٥٠ ماده

رسالت ٠ بر كيمسه تصرفده دخلی اولمقسزين بر كمسنه نك سوزينی ديكره تبليغ ايتمكدر
اول كيمسه يه رسول واول كمسنه يه مرسل وديكرينه مرسل اليه دينلور

(باب اول)

(وكالتك ركن وتقسيمى بياننده در)

١٤٥١ ماده

توكيلك ركنى ايجاب و قبولدر

شويله كه موكل شو خصوصده سنى وكيل ايتدم ديو بده وكيل دخى قبول ايتدم ديسه ياخود قبولى مشعر بشقه برسوز سويلسه وكالت منعقد اولور كذلك وكيل برشى سويلميو بده اول خصوصك اجراسنه تشبث ايلسه دلالة وكالتى قبولى ايتمش اولمغله تصرفى صحيح اولور

اما بعد الايجاب وكيل رد ايتسه ايجابك حكمى قالماز بناء عليه موكل بوخصوصده سنى وكيل ايتدم ديو بده وكيل اوله جق كمسنه قبول ايتم ديو رد ايلدكدنصكره موكل بهك اجراسنه مباشرت ايلسه تصرفى صحيح اولماز

١٤٥٢ ماده

اذن واجازت توكيلدر

١٤٥٣ ماده

اجازت لاحقه وكالت سابقه حكمنده در

مثلا بركيمسه فضولى آخرك مالنى صاتدقدن صكره مال صاحبنه خبر ويروب اودخى مجيز اولسه اولجهانى وكيل ايتمش كبى اولور

ماده ١٤٥٤

رسالت وكالت قبيلندن دكلدر

مثلا بر كيمسه يه صراف آقچه اقراض ايده جك اولوبده او دخى آقچه يى كتورمك اوزره خدمتكاريني كوندرسه خدمتكار اول كسنه نك رسوليدر يوخسه استقراضه وكيلى دكلدر

كذلك بر كيمسه نك بر آت اشترا ايتمك اوزره جانبازه كوندرديكى شخص اول جانبازه فلان كيمسه سندن فلان آتى صاتون المق ايستيور ديمسى اوزرينه جانباز دخى شو قدر غروشه اولمق اوزره بو آتى اكا صاتدم وار اكا سويله و آتى تسليم ايله ديه رك اول شخصه ويروب او دخى منوال مشروح اوزره اول كيمسه يه اتى تسليم واو دخى همان قبول ايتدكده اول كيمسه ايله جانباز بيننده بيع منعقد اوله رق اول شخص اره ده مجرد بر رسول و واسطه اولور . يوخسه وكيل اولماز

وكذلك بر كيمسه قصابه بنم بازاره كيدوب كلان فلان خدمتكاريمه بنم ايچون يوميه شو قدر قيه ات وير ديوب او دخى بو وجهله ويرسه اول خدمتكار افنديسنك رسولى اولور وكيلى ديمك اولماز

١٤٥٥ ماده

امر بعضا وكالت و بعضا رسالت قبيلندن اولور

مثلا بر كيمسه‌نك امريله خدمتكارى بر تاجردن مال اشترا ايلدكده اول كيمسه‌نك شرايه وكيلى اولور

اما اول كيمسه برتاجر ايله پازارلق ايدوبده مالى الوب كتورمك اوزره خدمتكارينى كوندرسه افنديسنك رسولى ديمك اولوب يوخسه وكيلى اولماز

١٤٥٦ ماده

ركن توكيل بعضا مطلق اولور

يعنى برشرطه معلق يابروقته مضاف ياخود برقيد ايله مقيد اولماز وبعضا شرطه معلق اولور

مثلا فلان تاجر بورايه كلور ايسه بنم شو آتمى صاتمق اوزره سنى وكيل ايتدم ديوبده اودخى قبول ايتسه وكالت اول تاجرك كلسنه معلق اوله‌رق منعقد اولور • واول تاجر كلور ايسه وكيل دخى اول مالى صاته‌بيلور • والا صاته‌ماز

وبعضا بروقته مضاف اولور

مثلا نيسان آينده بنم حيوانلريمى صاتمغه سنى وكيل ايتدم ديوبده اودخى قبول ايتسه شهر نيسان حلولنده وكيل

اولوب همان اولوقت یاخود اندن صکره اول حیوانلری
بالوکاله صاته بیلور اما نیساندن اول صاته ماز
و بعضا برقید ایله مقید اولور
مثلا شو ساعتمی بیك غروشه صاتمغه سنی وکیل ایتدم
دیسه وکیلك وکالتی انی بیك غروشدن اشاغی‌یه صاتمامق
ایله مقید اولور

(باب ثانی)

(شرط وکالت بیانند‌ه‌در)

۱٤٥٧ ماده

موکلك موکل به اولان ایشی یاپمغه مقتدر اولمسی
شرطدر
بناء علیه صبیء غیر ممیز ایله مجنونك توکیلی صحیح
اولماز
و صبیء ممیز حقنده هبه و صدقه کبی ضرر محض اولان
ایشلرده ولیسی اذن ویرسه بیله آخری توکیل ایده‌مز .
و قبول هبه و صدقه کبی حقنده نفع محض اولان ایشلرده
ولیسنك اذنی اولمسه بیله آخری توکیل ایده بیلور .
اما بیع وشرا کبی نفع ایله ضرر بیننده دائر ومتردد اولان
تصرفاتده اکر اخذ و اعطایه مأذون ایسه بشقه سنی

دخی توکیل ایده‌بیلور • دکل ایسه توکیل ولیسنك اجازتنه موقوفا منعقد اولور

١٤٥٨ ماده

وکیلك عاقل ومميز اولمسی شرطدر • بالغ اولمسی شرط دکلدر

بناء علیه صبیٔ ممیز مأذون اولمسه بیله وکیل اوله‌بیلور • فقط حقوق عقد اکا عائد اولمیوب موکلنه عائد اولور

١٤٥٩ ماده

برکیمسه بالذات یاپه بیله‌جکی خصوصلرده ومعاملاته دائر اولان هرحقك ایفا و استیفاسنده بشقه سنی توکیل ایده بیلور

مثلا برکیمسه بیع وشرا وایجار واستیجار ورهن وارتهان وایداع و استیداع و هبه واتهاب وصلح وابراءواقرار ودعوی وطلب شفعه و قسمت وایفا واستیفای دیونه وقبض ماله دیکر برکیمسه‌یی توکیل ایتسه جائز اولور فقط موکل بهك معلوم اولمسی لازمدر

(باب ثالث)

(وكالتك احكامی بياننده اولوب التی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(وكالتك احكام عموميه‌سی بيانندهدر)

۱٤٦۰ ماده

هبه واعاره ورهن وايداع واقراض وشركت ومضاربه‌ده وعن انكار صلحده وكيلك عقدی موكلنه مضاف قيلمسی لازمدر · موكلنه مضاف قيلماز ايسه صحيح اولماز

۱٤٦۱ ماده

بيع وشرا واجاره ده وعن اقرار صلحده وكيلك عقدی موكلنه مضاف قيلمسی شرط دكلدر · موكلنه مضاف قيلميوبده نفسنه اضافت ايله اكتفا ايتمسی دخی صحيح اولور · وايكی صورتده دخی ملكيت انجق موكلنه ثابت اولور

فقط عقد اكر موكله مضاف قيلنماز ايسه حقوق عقد عاقده يعنی وكيله عائد اولور · واكر موكله مضاف قيلنور ايسه حقوق عقد دخی موكله عائد اولور · وبوصورتده وكيل رسول كبی اولور

مثلا وكيل بالبيع عقدى موكلنه مضاف قيلميوبده نفسنه اضافت ايله اكتفا ايدرك موكلنك برمالنى صاتدقده مبيعى مشترى يه تسليم ايتمكه مجبور اولور وثمنى مشتريدن طلب وقبض ايده بيلور ومال مشترايه برمستحق چيقوبده بعد الحكم ضبط اولنسه مشترى وكيل بالبيعه رجوع ايدر • يعنى ويرديكى ثمنى اندن ايستر

ووكيل بالشرا عقدى بو وجهله موكلنه مضاف قيلمقسزين اشترا ايلديكى مالى قبض ايدر ومال مشترانك ثمنى موكلندن المسه بيله كندى مالندن بايعه ويرمك اوزره جبراولنور • ومال مشترادە عيب قديم ظهور ايتسه رد ايچون وكيلك مخاصمه يه حقى اولور • اما وكيل اكر عقدى موكلنه مضاف قيلمش ايسه مثلا فلانك طرفندن بالوكاله صاتدم ياخود فلان ايچون الدم ديه رك عقد بيع ايلمش اولسه اوحالده آنفا بيان اولنان حقوق عقد هپ موكله عائد اولور • وبو صورتده وكيل رسول حكمنده قالور

١٤٦٢ ماده

رسالتده حقوق عقد مرسله عائد اولور • رسوله اصلا تعلق ايتمز

١٤٦٣ ماده

بیع وشرا وایفا واستیفای دینه وقبض عینه وکیل اولان کیمسه‌نك جهت وکالتدن طولایی مقبوضی اولان مال کندی یدنده ودیعه حکمنده‌در . بلا تعد ولاتقصیر تلف اولسه ضمان لازم کلمز

جهت رسالتدن طولایی رسولك یدنده‌کی مال دخی کذلك ودیعه حکمنده در

١٤٦٤ ماده

مدیون بورجنی دائنه کوندروبده قبل الوصول رسول یدنده تلف اولدیغی صورتده اکر مدیونك رسولی ایسه مدیونك مالندن تلف اولور واکر دائنك رسولی ایسه دائنك مالندن تلف اولوب مدیون بورجندن بری اولور

١٤٦٥ ماده

برکیمسه ایکی کشی‌یی بردن توکیل ایتسه وکیل اولدقلری خصوصده یالکز بریسی تصرف یعنی ایفای وکالت ایده‌مز

فقط خصومته یاخود رد ودیعه‌یه ویاخود قضاء دینه وکیل ایسه‌لر یالکز بریسی ایفای وکالت ایده‌بیلور

اما برکیمسه‌یی برخصوصه وکیل ایتدکدنصکره دیکرینی

دخی رأساً اوایشـه وکیل ایتـدیکی صورتده هرقنغیسی
ایفای وکالت ایتسه جائز اولور

١٤٦٦ ماده

برکیمسـه وکیل اولدیغی خصوصده بشـقه‌سنی توکیل
ایده‌مز

مکرکه موکل اکا اذن ویرمش ویاخود رأیکله عمل ایت
دیمش اوله اول حالده وکیل بشـقه سنی توکیل
ایده‌بیلور

وبووجهله وکیلك توکیل ایتدیکی کیمسه موکلك وکیلی
اولور . یوخسه اول وکیلك وکیلی اولمـاز . حتی
وکیل اولك عزلیله یاخود وفاتیـله وکیل ثانی منعزل
اولماز

١٤٦٧ ماده

اکر وکالتده اجرت شرط ایدیلوبده‌وکیل دخی ایفـای
وکالت ایلر ایسه اجرته مستحق اولور . واکر شرط
ایدلمیوبده وکیل دخی اجرت ایله خدمت ایدر مقوله‌دن
دکل ایسه متبرع اولوب اجرت ایستیه‌مز

(فصل ثانی)

(شرایه وکالت بیاننده در)

١٤٦٨ ماده

(١٤٥٩) ماده‌نك فقرهٔ آخره‌سی حکمنجه وکالتـك ایفاسی قابل اوله‌جق مرتبه موکل بهك معلوم اولمسی لازمدر

شویله که موکل اشـترا ایتدیره‌جکی شیئك جنسنی بیان ایتملیدر وجنسك تحتنده اکر انواع متغایره وار ایسـه یالکز جنسـك بیانی کافی اولمیوب نوعنی یاخود بهاسنی دخی بیان ایتمك لازم کلور

واکر النه‌جق شـیئك جنسی بیان اولنماز ایسه یاخود جنسی بیان اولنوب انجق تحتنده انواع متغایره اولدیغی حالده نوعی یا بهاسی تعیین قلنماز ایسـه وکالت صحیح اولماز مکرکه وکالت عامه ایله توکیل ایتمش اوله

مثلا برکیمسـه بکا برآت آل دیو دیکرینی توکیل ایتسـه وکالت صحیح اولور و برکیمسه اثوابلق قاش آلمق اوزره برینی توکـیل ایده‌جك اولدقده جنسنی یعنی چتاری می المق ایسـتر یوخسه بشقه جنس قاشمی ایستر بوراسـنی بیـان ایله برابر شـام یا هند قشی دیو نوعنی

یاخود طوپی شو قدر غروشلق دیو بهاسنی بیان ایتمسی لازمدر • جنسنی بیان ایتمیوب ده یالکز بکا برداپه ال یاخود قماش آل دیسه و یاخود مثلا چتاری آل دیو بده نوعنی یا بهاسنی بیان ایتمسه وکالت صحیح اولماز فقط بکا برقات روبالق قماش یاخود چتاری آل هرقنغی جنس و یا نوعدن اولورسه اولسون سنك رأیکه مفوضدر دیسه وکالت عامه اولوب وکیل قنغی جنس و نوعدن ایسترا یسه اله بیلور

ماده ١٤٦٩

اصلك یا مقصدك و یاخود صنعتك اختلافیله جنس دخی مختلف اولور

مثلا پاموق بزیله کتان بزی اصللری نك اختلافی سببیله مختلف الجنسدرلر وقیونك یوکی ایله دریسی اختلاف مقصد حسبیله مختلف الجنسدر زیرا دریدن مقصد طلوم یاپمق اولوب یوك المقدن مقصد ایسه اپلك یاپوب کایم طوقومق کبی اکا مغایر اولان خصوصلردر • و شار کوی بچه‌سیله عشاق بچه‌سی هب یوکدن معمول اولدقلری حالده اختلاف صنعت حسبیله مختلف الجنسدرلر

ماده ١٤٧٠

وکیل اکر جنسده مخالفت ایدرسه یعنی موکل فلان

جنسدن برشی آل دیو بده وکیل بشقه برجنسدن بر مال آلسه هر نه قدر الدیغی شی دها فائده‌لو اولسه بیله موکل حقنده نافذ اولماز یعنی وکیلك الدیغی مال کندو اوزرنده قالوب موکل ایچون آلمش اولماز

۱٤۷۱ ماده

موکل قوچ آل دیو بده وکیل دیشی قیون السه موکل حقنده نافذ اولمیوب النان قیون وکیلك اولور

۱٤۷۲ ماده

موکل بکا فلان عرصه‌یی آل دیو بده اول عرصه اوزرینه ابنیه یاپسه اندن صکره وکیل انی بالوکاله الهماز . اما فلان خانه‌یی آل دیو بده اول خانه صیوادلسه یاخود اکا بر دیوار علاوه ایدلسه بو حالده وکیل انی بالوکاله الهبیلور

۱٤۷۳ ماده

موکل سوت آل دیو بده نه سوتی اولدیغنی تصریح ایتمسه بلده ده معروف اولان سوته محمول اولور

۱٤۷٤ ماده

موکل پرنج آل دیسه وکیل اولان کیسه چارشوده صاتیلان هر نوع پرنجدن اله‌بیلور

ماده ١٤٧٥

بر کیمسه بر خانه آلمق ایچون دیکرینی توکیل ایده جك اولدقده محله سنی و بهاسنی بیان ایتملیدر . بیان ایتمز ایسه وکالت صحیح اولماز

ماده ١٤٧٦

بر کیمسه بر نك اینجو یاخود بر قرمزی یاقوت طاشی آلمق اوزره بریني توکیل ایده جك اولدقده بهاسی قاچ غروشه قدر اوله جغنی بیان ایتمسی لازمدر . ایتمز ایسه وکالت صحیح اولماز

ماده ١٤٧٧

مقدراتده موکل بهك مقداری یاخود ثمنی بیان اولنمق لازمدر

مثلا بغدای آلمق ایچون بریني توکیل ایتدکده قاچ کیله اوله جغنی سویلمسی یاخود شو قدر غروشلق بغدای دیو مقدار ثمنی بیان ایلمسی لازم کلور . بیان ایتمز ایسه وکالت صحیح اولماز

ماده ١٤٧٨

موکل بهك وصفی بیان اولنمق لازم دکلدر

مثلا اعلی یا اوسط یا ادنی دیو وصفنك بیانی لازم کلمز

شو قدر که موکل بهك وصفی موکلك حالنه موافق اولمق لازمدر

مثلا بر بارکیر کیراجیسی کندوسنه بر بارکیر المق اوزره بربنی توکیل ایتدکده وکیل کیدوبده یکرمی بیك غروشلق بر عرب آتی آلهمز الور ایسه شراسی موکل حقنده نافذ اولماز یعنی اول آت موکل ایچون النمش اولمیوب وکیلك اوزرنده قالور

۱٤٧٩ ماده

وکالت بر قید ایله تقیید اولندقده وکیل اکا مخالفت ایدهمز ایدر ایسه شراسی موکل حقنده نافذ اولمیوب الدیغی مال کندو اوزرنده قالور

فقط موکل حقنده دها فائدهلو برصورتده مخالفت ایدرسه معنا مخالفت اولنمز

مثلا برکیمسه فلان خانه‌یی بنم ایچون اونبیك غروشه آل دیدکده وکیل دها زیاده اشترا ایتسه موکل حقنده نافذ اولمیوب اول خانه کندوسنك اوزرنده قالور اما اونبیك غروشدن اشاغی ایسه موکل ایچون النمش اولور

کذلك ویرهسی‌یه آل دیوبده وکیل پشین اقچه ایله السه اول مال وکیلك اوزرنده قالور اما پشین اقچه ایله آل دیوبده ویرهسی‌یه السه موکل ایچون النمش اولور

ماده ١٤٨٠

بر كيمسه اشتراسنه وكيل اولديغى شيئك نصفنى اشترا ايتديكى صورتده اكر اول شيئك تبعيضنده ضرر وار ايسه شراسى موكل حقنده نافذ اولماز يوق ايسه نافذ اولور

مثلا برطوپ قماش آل ديو بده وكيل يارم طوپ السه موكل حقنده نافذ اولميوب اول مال وكيلك اوزرنده قالور اما التى كيله بغداى آل ديو بده وكيل اوچ كيله السه موكل ايچون الثمش اولور

ماده ١٤٨١

موكل بكا برجبه‌لك چوقه آل ديو بده وكيلك الديغى چوقه‌دن جبه چيقمسه شراسى موكل حقنده نافذ اولميوب اول چوقه وكيلك اوزرنده قالور

ماده ١٤٨٢

برشيئك بهاسى بيان اولنمقسزين اشترا اسنه وكيل اولان كمسنه اول شيئى قيمت مثليه‌سيله آله بيلديكى كبى غبن يسير ايله دخى آله بيلور

فقط ات و اكمك كبى سعر و قيمتى معين اولان شيلرده غبن يسير دخى معفو اولماز

اما غبن فاحش ايله آلورسه هر حالده شراسى موكل

حقنده نافذ اولميوب اول مال كندوسنك اوزرنده
قالور

١٤٨٣ ماده

على الاطلاق اشترا نقود ايله اشترابه مصروف اولور بوصورتده برشيئك اشترا اسنه وكيل اولان كيمسه انى بر مالى ايله ترانيه ايتسه موكل حقنده نافذ اولميوب اول شى وكيلك اوزرنده قالور

١٤٨٤ ماده

برموسم معينده لزومى اولان شيئى المق ايچون بركيمسه ديكرينى توكيل ايتسه اول موسمه مصروف اولور مثلا بركيمسه بر بهار موسمنده شالى جبه المق ايچون برينى توكيل ايتسه اوياز ين قوللانلمق اوزره جبه المسى ايچون توكيل ايتمش اولور موسم كچدكدن صكره ياخود كله جك سنه نك بهارنده السه موكل حقنده نافذ اولميوب وكيلك الديغى جبه كندى اوزرنده قالور

١٤٨٥ ماده

برمعين شيئك اشترا اسنه وكيل اولان كيمسه اول شيئى كندوسى ايچون اشترا ايدهمز واشترا ايدركن بن بونى كندم ايچون الدم ديسه بيله كندوسنك اولميوب موكلك اولور

مکرکه موکلك تعیین ایتدیکی بهادن زیاده و تعیین بها ایتدیکی صورتده غبن فاحش ایله اولورسه اول وقت مال وکیلك اولور

و برده موکل حاضر اولدیغی حالده وکیل بن بونی کندم ایچون الدم دیرسه اول مال وکیلك اولور

۱٤۸٦ ماده

برکیمسه بکا فلانك آتنی آل دیو بده وکیل لا ونعم برشی سویلکسزین کیدوب اول آتی اشترا ایتدیکی تقدیرده اکر آلورکن موکل ایچون آلدم دیرسه موکلك اولور واکر کندم ایچون الدم دیرسه کندوسنك اولور

اما یالکز الدم دیو بده کیمك ایچون الدیغنی سویلمامشیکن صکره‌دن موکل ایچون الدم دیدیکی صورتده اکر آت تلف یاخود بر عیب حادث اولمدن دیمش ایسه تصدیق اولنور. واکر آت تلف یاخود برعیب حادث اولدقدن صکره دیمش ایسه تصدیق اولنمز

۱٤۸۷ ماده

برشی المق اوزره برکیمسه‌یی ایکی کشی بشقه بشقه توکیل ایتدیکی صورتده وکیل اول مالی الورکن قنغیسی ایچون قصد ومراد ایتمش ایسه اول مال انك اولور

١٤٨٨ ماده
وكيل بالشرا كندى مالنى موكل ايچون صاتسه صحيح اولماز
١٤٨٩ ماده
وكيلى الديغى مالى هنوز موكله تسليم ايتمدن عيبنه مطلع اولسه انى كندولكندن اولەرق رد ايدەبيلور اما موكله تسليم ايتدكدن صكره انك امر وتوكيلى اولمقسزين رد ايده مز
١٤٩٠ ماده
وكيل اكر مالى مؤجل اولەرق اشترا ايلسه موكل حقنده دخى مؤجل اولوب وكيل انك ثمنى پشين اولەرق طلب ايده مز
اما وكيل پشين پاره ايله اشترا ايتدكدنصكره بايع ثمنى تاجيل ايتسه وكيل ثمنى موكلدن بروجه پشين طلب ايده بيلور
١٤٩١ ماده
وكيل بالشرا ثمنى كندى مالندن ويروب ده مبيعى قبض ايتسه موكله رجوع ايده بيلور يعنى ويرديكى ثمنى اندن اله بيلور • ومال مشترانك ثمنى هنوز بايعه ويرمامش اولسه بيله موكلندن ثمنى طلب وموكل انى ادا ايدنجيه دك مالى حبس وتوقيف ايده بيلور

١٤٩٢ ماده

وكيل بالشرا يدنده مال مشترا قضارا تلف يا ضايع اولسه موكلك مالندن تلف اولور وثمندن برشى ساقط اولماز

فقط وكيل انى استيفاى ثمن ايچون حبس ايدوبده اول حالده تلف ياضايع اولسه ثمنى وكيلك ويرمسى لازمكلور

١٤٩٣ ماده

وكيل بالشرا موكلك اذنى اولمدقجه عقد بيعى اقاله ايدهمز

(فصل ثالث)

(بيعه وكالت حقنده در)

١٤٩٤ ماده

على الاطلاق بيعه وكيل اولان كيمسه موكلنك مالنى ازه چوغه يعنى مناسب كورديكى بها ايله صاته بيلور

١٤٩٥ ماده

موكل اكر تعيين ثمن ايتمش ايسه يعنى شو قدر غروشه صات ديمش ايسه وكيل اندن نقصانه صاته ماز • صاتارسه بيعى موكلنك اجازتنه موقوف منعقد اولور •

وخود بخود نقصانه صاتوبده مالی مشتری یه تسلیم ایتدکده موکل اکا اول مالی تضمین ایتدیره بیلور

١٤٩٦ ماده

وکیل بالبیع موکلك مالنی کندوسی ایچون السه صحیح اولماز

١٤٩٧ ماده

وکیل بالبیع کندو لهنده شهادتلری جائز اولمیانلره موکلك مالنی صاته‌مز مکرکه دکرندن زیادهیه صاتار ایسه بیعی صحیح اولور

وبرده موکل اکر دیلدیککك کیمسه‌یه صات دیو وکالت عامه ایله توکیل ایتمش ایسه اول حالده وکیلك انلره دخی ثمن مثلیله صاتمسی جائز اولور

١٤٩٨ ماده

علی الاطلاق بیعه وکیل اولان کیمسه موکلك مالنی پشین اقچه ایله یاخود اول مال حقنده بین التجار معروف اولان مدت ایله ویره‌سی‌یه صاته بیلور · اما عرف وعادته مخالف برمدت طویله ایله صاته‌مز

وبرده صراحة یاخود دلالة بروجه پشین صاتمغه وکیل اولسه ویره‌سی‌یه صاته‌مز

مثلا موکل بومالی بروجه پشین صات یاخود شومالی

صاتده بورجی ویردیسه وکیل انی ویره‌سی‌یه صاته‌مز

۱٤۹۹ ماده

برمالك تبعیضنده ضرر وار ایسه وکیل انك نصفنی صاته‌مز یوق ایسه صاته‌بیلور

۱۵۰۰ ماده

وکیل ویره‌سی‌یه صاتدیغی مالك ثمنی مقابلنده رهن یاکفیل اله‌بیلور . فقط رهن تلف یا کفیل مفلس اولسه وکیل ضامن اولماز

۱۵۰۱ ماده

موکل رهن ایله یا کفیل ایله صات دیدکده وکیل بلا رهن وبلا کفیل صاته‌مز

۱۵۰۲ ماده

وکیل بالبیع صاتدیغی مالك ثمنی مشتریدن المدیغی حالده کندی مالندن موکله ادا ایتمك اوزره جبر اولنماز

۱۵۰۳ ماده

ثمن مبیعی قبض ایتمك وکیلك حقی اولسه دخی موکل قبض ایدیویرسه صحیح اولور

۱۵۰٤ ماده

وکیل اگر اجرتسز ایسه صاتدیغی مالك ثمننی

استيفاو تحصيله مجبور دكلدر فقط كندو رضاسيله تحصيل
ايتديكى تقديرده موكلنى قبض وتحصيل ثمنه توكيل ايتمسى
لازم كلور
اما دلال وسمسار كبى اجرت ايله بيعه وكيل اولان كيمسه
مبيعك ثمنى استيفا وتحصيله مجبوردر

ماده ١٥٠٥

وكيل بالبيع خود بخود بيعى اقاله ايده‌بيلور
فقط بو اقاله موكل حقنده نافذ اولميوب وكيلك موكله
ثمنى ويرمسى لازم كلور

(فصل رابع)

(مأموره دائر اولان مسائل بياننده‌در)

ماده ١٥٠٦

بركيمسه برشخصه ياخود ميرى يه اولان دينى ادا ايتمك
اوزره ديكر كيمسه‌يه امر ايدوبده اودخى كندى مالندن
ايفا ايتسه صكره آمره رجوع ايدر آمر كرك رجوعى
شرط ايتسون وكرك شرط ايتمسون
يعنى كرك صكره بندن المق اوزره بورجمى وير ياخود
سن ويرده صكره بن سكا ويره‌يم ديمك كبى برتعبير ايله
مأمورك كندوسنه رجوع ايتمسنى شرط ايلسون و كرك
يالكز بورجمى ويرديمش اولسون

١٥٠٧ ماده

كندى مالندن مسكوكات مغشوشه ايله ايله ايفاى دينه مأمور اولان كيمسه دائنه مسكوكات خالصه ويرسه آمردن مسكوكات مغشوشه الور . ومسكوكات خالصه ايله ايفاى دينه مأمور اولان كيمسه مسكوكات مغشوشه ايله اداء دين ايتسه آمردن مسكوكات مغشوشه الور. اما بر دينك اداسنه مأمور اولان كيمسه دائنه كندى مالنى صاتوبده آمرك دينته تقاص ايتسه دينك مقدارى نه ايسه آمردن انى آلور . وكندى مالنى دائنه دكرندن زياده يه صاتمش اولسه بيله امر مديون اول زياده يى دينندن تنزيل ايتديره مز

١٥٠٨ ماده

بركيمسه كندوسى ياخود اهل و عيالى ايچون مصرف ايتمك اوزره آخر كمسنه يه امر ايتدكدنصكره مصرفنى بن ويره يم رجوعى شرط ايتمسه بيله اول كمسنه قدر معروف مصرفنى آمردن الور

كذلك خانه مى ياپدر ديو امر ايدوبده مأمور دخى ياپدرديغى صورتده رجوعى شرط ايتمامش اولسه بيله صرف ايتديكى قدر معروف مبلغى آمردن الور

١٥٠٩ ماده

بر کیمسه فلانه اودونج اقچه یاخود بخشش ویاخود صدقه
ویر صکره بن سکا ویره یم دیو آخر کمسنه یه امر ایدوبده
او دخی ویرسه صکره آمره رجوع ایدر
اما صکره بن سکا ویره یم یاخود صکره بندن آل دیمك
کبی برسوز ایله رجوعی شرط ایتمکسزین یالکز و یر
دیدیکی صورتده مأمور اکا رجوع ایده مز . شوقدر
وارکه مأمور اکر آمرك عیالنده بولنمق یاخود شریکی
اولمق کبی بر وجهله بومثللو خصوصلرده آمره رجوعی
عرف و عادت ایسه رجوعی شرط ایتامش اولدیغی
صورتده دخی رجوع ایلر . (٣٦) ماده یه باق

١٥١٠ ماده

بر کمسنه نك امری انجق کندی ملکی حقنده جاری اولور
مثلا بر کیمسه شو مالی دکزه آت دیو بده مأمور دخی انی
بشقه سنك مالی اولدیغنی بیله رك آتسه صاحبی اومالی
اتانه تضمین ایتدیرر مجبر اولمدقجه آمره برشی لازم کلمز

١٥١١ ماده

بر کیمسه بنم شو قدر غروش دینمی سن کندی مالندن
ادا ایت دیو آخر کمسنه یه امر ایدوب او دخی وعد

ایتدکدنصکره ادادن امتناع ایتسه مجرد وعد ایتمش اولمسیله اول کمسنه ادای دینه جبر اولنماز

۱۵۱۲ ماده

آمرك مأمورده الاجغی یاخود امانت اقچه‌سی اولو بده اندن دیینی ادا ایتمك اوزره امر ایلسه مأمور ادای دینه جبر اولنور

اما آمر فلان مالی صاتده دینی ادا ایت دیدیکی صورتده مأمور اکر وکیل متبرع ایسه بیله جبر اولنماز. واکر وکیل بالاجره ایسه اول مالی بیع ایله آمر دیننی ادا ایلك اوزره جبر اولنور

۱۵۱۳ ماده

برکیمسه فلان دائنه ویر دیو آخر کمسنه‌یه بر مقدار اقچه ویردیکی صورتده آمرك بشقه دائنلری اندن حصه المغه صلاحیتلری اولمیوب مأمور اول اقچه‌یی انجق آمرك امر ایتدیکی دائنه ویرر

۱۵۱٤ ماده

برکیمسه بورجنی تأدیه ایتمك اوزره بشقه‌سنه بر مقدار اقچه ویروبده مأمور هنوز اول مبلغی دائنه اعطا یا ارسال و ایصال ایتمدن آمرك فوت اولدیغی معلوم

اولسه اول اقچه آمرك تركه‌سنه رجعت ايدر • ودائنك
تركه‌يه مراجعتى لازم كلور

١٥١٥ ماده

بركيمسه دائننه ويرمك اوزره آخر كمسنه‌يه برمقدار اقچه
ويروب انجق دائنده كى سنديه ظهريه ايتدكجه وياخود
علم وخبر الدقجه اقچه‌يى تسليم ايتمه ديو نهى ايتمش ايكن
مأمور ظهريه ايتديرمكسزين علم وخبر المقسزين اقچه‌يى
دائنه ويروب بعده دائن انى انكار ايتسه و قبضى اثبات
اولنه‌ميوبده تكرار اول پاره‌يى آمردن السه آمر انى
مأموره تضمين ايتديرر

(فصل خامس)

(خصومته يعنى مرافعه‌يه وكالت حقنده در)

١٥١٦ ماده

مدعى ومدعا عليهدن هر برى ديلديكنى خصومته توكيل
ايده‌بيلور ديكرينك رضاسى شرط دكلدر

١٥١٧ ماده

خصومته وكيل اولان كيمسه‌نك موكلى عليهنه اقرارى
اكر حضور حاكمده ايسه معتبراولور • حضورحاكمده
دكل ايسه معتبر اولماز • وكندوسى وكالتدن منعزل اولور

١٥١٨ ماده

بركيمسه آخرى خصومته توكيل ايدوبده كندى عليهنه اقرارى استثنا ايلسه جائز اولور

بوصورتده موكلك عليهنه وكيلك اقرارى صحيح اولماز (١٤٥٦) ماده‌نك فقرهٔ اخيره سنه باق

وبويله اقراره مأذون دكل ايكن حضور حاكمده اقرار ايتديكى صورتده وكالتدن منعزل اولور

١٥١٩ ماده

خصومته وكالت قبضه وكالتى مستلزم اولماز

بناء عليه دعوى وكيلى قبضه دخى وكيل دكل ايسه محكوم به اولان مالك بالوكاله قبضنه صلاحيتى اولماز

١٥٢٠ ماده

قبضه وكالت خصومته وكالتى مستلزم اولماز

(فصل سادس)

(عزل وكيله دائر اولان مسائل بياننده در)

١٥٢١ ماده

موكل وكيلنى وكالتدن عزل ايده‌بيلور

فقط غيرك حقى تعلق ايتمش ايسه عزل ايده‌مز

نته‌كيم بر مديون مالنى رهن ايدوبده حين عقد رهنده

باخود صکره‌دن دینك وعده‌سی حلولنده رهنی صاتمق اوزره برینی توکیل ایتدیکی صورتده مرتهنك رضاسی اولمدقجه موکل راهن او وکیلی عزل ایده‌مز

کذلك مدعینك طلبی اوزرینه مدعی علیه برینی خصومته توکیل ایتدکده مدعینك غیابنده انی عزل ایده‌مز

۱۵۲۲ ماده

وکیل کندینی وکالتدن عزل ایده‌بیلور

فقط بر وجه بالا غیرك حقی تعلق ایتمش ایسه عزل ایده‌میوب ایفای وکالته مجبور اولور

۱۵۲۳ ماده

موکل وکیلنی عزل ایتدکده وکیله خبر عزلی واصل اولنجیه‌دك وکالتی اوزرنده قالور . واول وقته قدر تصرفی صحیح اولور

۱۵۲٤ ماده

وکیل کندوسنی عزل ایتدکده عزلنی موکله بیلدیرمه‌سی لازم کلور وعزلی موکلك معلومی اولنجه‌یه‌دك وکالت کندی عهده‌سنده قالور

۱۵۲٥ ماده

مدیونك غیابنده قبض دینه وکیل اولان کیمسه‌یی موکلی عزل ایده‌بیلور اما دائن انی مدیونك حضورنده توکیل

ایتمش ایسه مدیونك علمی لاحق اولمدجه عزلی صحیح اولماز
بو صورتده مدیون انك عزلنی او کرنمکدن اکا دینی اعطا
ایتسه دیندن بری اولور

١٥٢٦ ماده

موکل بهك ختامیله وکالت نهایت بولور وکیل دخی
بالطبع وکالتدن منعزل اولور

١٥٢٧ ماده

موکلك وفاتیله وکیل منعزل اولور
فقط غیرك حقی تعلق ایتمش ایسه منعزل اولماز
(٧٦٠) مادهیه باق

١٥٢٨ ماده

موکلك وفاتیله وکیلك وکیلی دخی منعزل اولور
(١٤٦٦) مادهیه باق

١٥٢٩ ماده

وکالت موروث اولماز
یعنی وکیل فوت اولدقده وکالتك حکمی قالماز . وبو
جهتله وکیلك وارثی انك مقامنه قائم اولماز

١٥٣٠ ماده

موکلك یاخود وکیلك تجنن ایتمسیله وکالت باطل اولور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٠ جمادی الاولی سنه ١٢٩١

امين الفتوى — معاون رياست شوراى دولت

السيد خليل — احمد جودت

رئيس دائرهٔ محاكمات — قاضى دارالخلافة العليه

سيف الدين — احمد خلوصى

عن اعضاى ديوان احكام عدليه

احمد حلمى

كتاب الصلح والابرا

❁ صورت خط همایون ❁

(موجبنجه عمل اولنه)

(کتاب ثانی عشر)

(صلح وابرا حقنده اولوب برمقدمه ایله درت بابی)

(مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده در)

۱۵۳۱ ماده

صلح · بالتراضی نزاعی رفع ایدن برعقد درکه ایجاب وقبول ایله منعقد اولور

۱۵۳۲ ماده

مصالح · عقد صلح ایدن کمسنه در

۱۵۳۳ ماده

مصالح علیه · بدل صلح دیمکدر

۱۵۳٤ ماده

مصالح عنه · مدعی به اولان شیدر

۱۵۳۵ ماده

صلح · اوچ قسمدر · قسم اول عن اقرار صلحدرکه مدعی علیهك اقراری اوزرینه واقع اولان صلحدر ·

قسم ثانی عن انکار صلحـدر که مدعی علیهك انکاری اوزرینه واقع اولان صلحدر • قسم ثالث عن سکوت صلحـدر که مدعی علیه اقرار و انکار ایتمیوب سکوتی اوزرینه واقع اولان صلحدر

ماده ١٥٣٦

ابرا • ایکی قسم اولوب بری ابراء اسـقـاط و دیکری ابراء استیفا در • ابراء اسقاط • برکیمسه دیکر کمسنه ده اولان حقنك تمامنی اسقاط یاخود برمقدارینی حط و تنزیل ایله اول کمسنه یی بری قیلمقدر • اشته بو کتاب صلحده موضوع بحث اولان ابرا بو در

ابراء استیفا برکیمسـه دیکر کمسنه دن حقنی قبض و استیفا ایلمش اولدیغنی اعتراف ایتمکدن عبارت اولەرق برنوع اقرار در

ماده ١٥٣٧

ابراء خاص • برخانه یاخود برچفتلك و یاخود برجهتدن طولایی الەجق دعواسی کبی برخصوصه متعلق دعوادن برکمسنه یی ابرا ایتمکدر

ماده ١٥٣٨

ابراء عام • کافهٔ دعاویدن برکمسنه یی ابرا ایلمکدر

(باب اول عقد صلح وابرا ایدنلر حقنده در)

١٥٣٩ ماده

مصالحك عاقل اولمسی شرطدر . بالغ اولمسی شرط دکلدر

بناء علیه مجنون و معتوه ایله صبیٔ غیر ممیزك صلحی اصلا صحیح اولماز . وصبیٔ مأذونك صلحنده ضرر بین یوق ایسه صحیح اولور . شویله برکیمسه صبیٔ مأذوندن برشی دعوی ایدوبده او دخی اقرار ایتدیکی صورتده عن اقرار صلحی صحیح اولور

وصبیٔ مأذون الهجغنی امهال و تأجیل ایتمك اوزره عقد صلح ایده بیلور . و الهجغنك برمقداری اوزرینه صلح اولدقده اکر بینه سی وار ایسه صلحی صحیح اولماز . واکر بینه سی اولمیوبده خصمنك یمین ایده جکی دخی معلوم اولور ایسه صلحی صحیح اولور . وآخر کمسنه دن برمال دعوی ایدوبده مقدار قیمتی اوزرینه صلح اولسه صحیح اولور . فقط اولمالك قیمتندن نقصان فاحش اوزرینه صلح اولسه صحیح اولماز

١٥٤٠ ماده

بر صبینك دعواسندن ولیسی صلح اولدقده اکر صبی یه

ضرر بين يوق ايسه صحيح اولور ۰ واكر ضرر بين وارايسه صحيح اولماز

بناء عليه بركيمسه برصبيدن شوقدر غروش دعوى ايدوبده صبينك پاره سندن ويرمك اوزره پدرى صلح اولدقده اكر مدعينك بينه سى وار ايسه صلح صحيح اولور واكر مدعينك بينه سى يوق ايسه صلح صحيح اولماز ۰ وصبينك آخر كمسنه ذمتنده اله جغى اولوبده پدرى انك برمقداريني حط وتنزيل ايله صلح اولدقده اكر بينه سى وارايسه صحيح اولماز واكر بينه سى اولميوبده خصمنك يمين ايده جكى دخى معلوم اولور ايسه اول حالده صلح صحيح اولور وصبينك اله جغى قيمتنده برمال اوزرينه وليسى صلح اولسه صحيح اولور ۰ فقط غبن فاحش بولنور ايسه صلحى اولماز

١٥٤١ ماده

على الاطلاق صبي ايله مجنون ومعتوهك ابراسى صحيح اولماز

١٥٤٢ ماده

خصومته وكالت صلحه وكالتى مستلزم اولماز

بناء عليه بركيمسه آخر كمسنه يي دعواسنده وكيل ايدوبده اودخى بلا اذن اول دعوادن صلح اولسه صحيح اولماز

۱۵٤۳ ماده

بر کیمسه کندی دعواسندن صلح اولمق اوزره دیکرینی توکیل ایدوبده اودخی بالوکاله صلح اولدقده مصالح علیه موکل اوزرینه لازم کلور وکیل انکله مؤاخذ ومطالب اولماز

مکرکه وکیل مصالح علیهه ضامن اوله اول حالده وکیل کفالتی حسبیله مؤاخذه اولنور

وبرده وکیل عن اقرار برمالدن مال اوزرینه صلح اولوبده صلحی نفسنه مضاف قیلار ایسه اولوقت وکیل مواخذه اولنور • یعنی بدل صلح اندن النور اودخی موکله رجوع ایلر

مثلا وکیل بالوکاله شو قدر غروش اوزرینه صلح اولدقده اول مبلغی موکلك ویرمسی لازم کلور وکیل اندن مسؤل اولماز

فقط سن شو قدر غروش اوزرینه صلح اول بن کفیلم دیمش ایسه اوحالده بو اقچه وکیلدن النور اودخی موکلنه رجوع ایلر • وبرده عن اقرار مالدن مال اوزرینه صلح واقع اولوبده وکیل سن فلانك دعواسندن بنمله صلح اول دیه‌رك عقد صلح ایتمش ایسه بیع حکمنده اولدیغی

جهتله بوصورتده دخی بدل صلح وکیلدن النور او دخی موکلنه رجوع ایدر

۱۵٤٤ ماده

ایکی کشی بیننده اولان دعوادن آخر بر کمسنه فضولی اولەرق یعنی بلا امر صلح اولدقده اکر بدل صلحه ضامن اولور ایسه یاخود بنم فلان مالم اوزرینه دیو بدل صلحی کندی مالنه مضاف قیلار ایسه ویاخود شو مبلغ یاخود شو ساعت اوزرینه دیو میدانده اولان نقوده یاعروضه اشارت ایدر ایسه یاخود ضامن اولمیوب وکندی مالنه اضافه یا اشارت دخی ایتمیوبده علی الاطلاق شوقدر غروش اوزرینه صلح اولدم دیر واول مقدار مبلغی تسلیم ایدر ایسه اشبو درت صورتده دخی صلح صحیح واول کمسنه متبرع اولور

واکر دردنجی صورتده بدل صلحی تسلیم ایتمز ایسه مدعی علیهك اجازتنه موقوف اولوب اکر مجیز اولور ایسه صلح صحیح و بدل صلح مدعی علیه اوزرینه لازم اولور. واکر مجیز اولماز ایسه صلح باطل اولور ودعوی حالی اوزره قالور

(باب ثانی)

(مصالح علیه ایله مصالح عنهك بعض احوال)
(وشروطی بیانده در)

ماده ١٥٤٥

مصالح علیه اگر عین ایسه مبیع حکمنده واگر دین ایسه ثمن حکمنده اولور بناء علیه بیعده مبیع یاخود ثمن اولمغه صالح اولان شیء صلحده بدل صلح اولمغه دخی صالح اولور

ماده ١٥٤٦

مصالح علیه مصالحك مال وملکی اولمق شرطدر بناء علیه مصالح شقه کسنه نك مالنی بدل صلح اولهرق ویرسه صلحی صحیح اولماز

ماده ١٥٤٧

گرك مصالح علیه وگرك مصالح عنه قبض وتسلیمه محتاج ایسه معلوم اولمسی لازم . واگر قبض وتسلیمه محتاج دکل ایسه معلوم اولمسی شرط دکلدر

مثلا برکیمسه دیگر کسنه نك یدنده بولنان برخانهدن واول کسنه دخی انك یدنده بولنان باغچهدن برحق دعوی ایدوبده ایکیسی دخی تعیین مدعا ایتمکسزین دعوالرندن

واز كچمك اوزره صلح اولسه‌لر صحيح اولور . كذلك بركيمسه ديكرك يدنده كى خانه‌ده برحق دعوى ايدوبده تعيين مدعا ايتمكسزين مدعى عليه اكا بربدل معلوم ويرمك واو دخى ترك دعوى ايتمك اوزره صلح اولسه‌لر صحيح اولور . اما مدعى مدعى عليهه بدل ويرمك واو دخى اكا حقنى تسليم ايتمك اوزره صلح اولسه‌لر صحيح اولماز

(باب ثالث)

(مصالح عنه حقنده اولوب ايكى فصلى مشتملدر)

(فصل اول)

(صلح عن الاعيان حقنده‌در)

١٦٤٨ ماده

برمال معين دعواسندن عن اقرار صلح اكر مال اوزرينه واقع اولور ايسه بيع حكمنده‌در

بونده خيار عيب و خيار رؤيت وخيار شرط جارى اولديغى كبى كرك مصالح عنه وكرك مصالح عليه عقار اولديغى تقديرده شفعه دعواسى دخى جارى اولور . ومصالح عنهك كليسى ياخود بعضيسى بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعى عليهه ويرمش اولديغى بدل صلحك

اولقداريني يعني كايسني ياخود بعضيسني كيرو آلور ٠
واكر بدل صلحك كايسي ياخود بعضيسي بالاستحقاق
ضبط اولنسه مدعي مدعي عليهدن مصالح عنهك اول
مقداريني يعني كايسني ياخود بعضيسني ايستر
مثلا بر كيمسه ديكرندن برخانه دعوى ايدوب او دخي
اول خانه انك اولديغني اقرار ايله برابر شو قدر غروش
بدل ويرمك اوزره صلح اولسه‌لر مدعي اول خانه‌يي
مدعي عليهه صاتمش كبي اولور ٠ و بونده بر وجه بالا
بيعك احكامي جاري اولور

١٥٤٩ ماده

مال دعوا سندن عن اقرار صلح اكر منفعت اوزرينه
واقع اولور ايسه اجاره حكمنده در ٠ بونده دخي
اجاره احكامي جاري اولور
مثلا بر كيمسه بر باغچه دعواسندن شو قدر مدت مدعي
عليهك خانه سنده اوتورمق اوزره صلح اولسه باغچه
مقابلنده اول خانه‌يي اوقدر مدت ايله استيجار ايتمش
اولور

١٥٥٠ ماده

عن انكار ياخود عن سكوت صلح اولمق مدعي حقنده

معاوضه ومدعی علیه حقنده یمیندن خلاص ایله قطع منازعه در

بناء علی ذلك مصالح علیه اولان عقارده شفعه جریان ایدر اما مصالح عنه اولان عقارده شفعه جریان ایتمز . ومصالح عنهك کلیسی یاخود بعضیسی بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعی بدل صلحك اول مقدارینی یعنی کلیسنی یاخود بعضیسنی مدعی علیهه رد ایدر . و مستحق ایله خصومته باشلار و بدل صلحك کلیسی یاخود بعضیسی بالاستحقاق ضبط اولنسه مدعی اول مقدارده دعواسنه رجوع ایلر

ماده ١٥٥١

برکیمسه بر مال معین مثلا بر باغچه دعوی ایدوب بده بر مقداری اوزرینه صلح اولهرق باقیسنك دعواسندن مدعی علیهی ابرا ایتسه حقنك برمقدارینی المش و باقیسنك دعواسندن واز کچمش یعنی باقیسنده کی دعوی حقنی اسقاط ایلمش اولور

(فصل ثانی)

(دیندن یعنی آله‌جقدن وحقوق سائره‌دن صلح اولمق)

(بیاننده در)

۱۵۵۲ ماده

برکیمسه آخر کمسنه ذمتنده کی آله‌جغنك برمقداری اوزرینه صلح اولسه آله‌جغنك بعضیسنی استیفا ایله باقیسنی اسقاط یعنی باقیسندن اول کمسنه‌یی ابرا ایلمش اولور

۱۵۵۳ ماده

برکیمسه معجل اولان هردرلو آله‌جغنی تأجیل وامهال ایتمك اوزره صلح اولسه کندوسنك حق تعجیلنی اسقاط ایلمش اولور

۱۵۵٤ ماده

برکیمسه مسکوکات خالصه اولان آله‌جغنی مسکوکات مغشوشه اوله‌رق المق اوزره صلح اولسه آله‌جغنك سکهٔ خالصه اولمق حقنی اسقاط ایلمش اولور

۱۵۵۵ ماده

حق شرب و شفعه وحق مرور کبی حقوق دعوالرنده یمیندن قورتلمق ایچون بدل ویروبده صلح اولمق دخی صحیحدر

(باب رابع)

(احكام صلح وابرا بياننده اولوب ایکی فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(احکام صلحه دائر اولان مسائل بياننده‌در)

۱۰۰٦ ماده

صلح تمام اولندقده یالکز طرفیندن بری اندن دونه‌مز ٠ ومدعی صلحله بدل صلحه مالك اولور ٠ وارتق دعواده حق قالماز ٠ ومدعی علیه دخی بدل صلحی اندن استرداد ایده‌مز

۱۰۰۷ ماده

طرفیندن بری فوت اولسه وارثلری دخی انك صلحنی فسخ ایده‌مز

۱۰۰۸ ماده

صلح اکر معاوضه حکمنده ایسه طرفین انی کندو رضالریله فسخ واقاله ایده‌بیلورلر ٠ واکر معاوضه معناسنه اولمیوبده بعض حقوقك اسقاطنی متضمن ایسه اصلا نقض وفسخی صحیح اولماز ٠ (٥١) ماده‌یه باق

۱۰۰۹ ماده

یمیندن خلاص ایچون بدل ویرمك اوزره عقد صلح

اولندقده مدعی حق خصومتنی اسقاط ایلمش اولور ٠ وارتق مدعی علیه تحلیف اولنه ماز

١٥٦٠ ماده

بدل صلح هنوز مدعی‌یه تسلیم اولنمدن کایسی یاخود بعضیسی تلف اولدیغی صورتده اکر تعیین ایله متعین اولان شیلردن ایسه بالاستحقاق ضبط اولنمش حکمنده اولور

یعنی عن اقرار واقع اولان صلحده مدعی مصالح عنهك کایسنی یاخود بعضیسنی مدعی علیهدن ایستر وعن انکار یاخود عن سکوت واقع اولان صلحده مدعی دعواسنه رجوع ایلر ٠ (١٥٤٨) و (١٥٥٠) ماده‌لره باق ٠ واکر بدل صلح دین ایسه یعنی شوقدرغروش کبی تعیین ایله متعین اولمیان شیلردن ایسه صلحه خلل کلیوب تلف اولان مقدارك مثلی مدعی علیه طرفندن مدعی‌یه ویرملك لازم کاور

(فصل ثانی)

(احکام ابرایه دائر اولان مسائل بیاننده در)

١٥٦١ ماده

برکیمسه فلان ایله دعوی و نزاعم یوقدر وفلانده حقم

يوقدر وفلان ايله اولان دعوامدن فارغ اولدم ياخود واز كچدم و فلانده حقم قالمدی وفلاندن تماما حقمی الدم دیسه انی ابرا ایتمش اولور

١٥٦٢ ماده

برکیمسه دیکرینی برحقندن ابرا ایتدکده اول حق ساقط اولور ٠ ارتق انی دعوی ایده مز٠ (٥١) ماده یه باق

١٥٦٣ ماده

ابرانك مابعدینه شمولی اولماز

یعنی برکیمسه دیکر کمسه‌ندیی ابرا ایتدکده ابرادن مقدم اولان حقوقی ساقط اولور ٠ یوخسه ابرادن صکره حادث اولان حقنی دعوی ایده بیلور

١٥٦٤ ماده

برکیمسه دیکرینی برخصوصه متعلق دعوادن ابرا ایتسه ابراء خاص اولوب بعده اول خصوصه متعلق دعواسی مسموع اولماز اما بشقه خصوصه متعلق حقنی دعوی ایده بیلور

مثلا برکیمسه برخانه دعواسندن خصمنی ابرا ایلسه ارتق اول خانه یه متعلق دعواسی مسموع اولماز ٠ اماچفتلك وسائر نسنه یه متعلق دعواسی استماع اولنور

١٥٦٥ ماده

بر كيمسه فلانى كافهٔ دعاويدن برى قيلدم ياخود انده اصلا حقم يوقدر ديسه ابراء عام اولوب ارتق ابرادن مقدم اولان هيچ بر حق دعوى ايدەمز . حتى كفالتدن طولايى برحق دعوى ايتسه مسموع اولماز

شويله كه اول ابرادن مقدم سن فلان كمسنەيه كفيل اولمشيدك ديو دعوى ايتسه استماع اولنمديغى كبى آخر برشخصدن سن بنم ابرا ايتمش اولديغم كيمسەيه قبل الابرا كفيل اولمشيدك ديو دعوى ايدەمز . (٦٦٢) مادەيه باق

١٥٦٦ ماده

بر كيمسه مال صاتوب وثمننى قبض ايدوبده مبيعه متعلق كافهٔ دعاويدن مشتريىى ابرا ايتديكى كبى مشترى دخى انى ثمن مذكوره متعلق كافهٔ دعاويدن ابرا ايتمش و بو وجهله بينلرنده سند تعاطى ايدلمش ايكن مبيع بالاستحقاق ضبط اولنسه ابرانك تأثيرى اولميوب مشترى و يرمش اولديغى ثمنى بايعدن استرداد ايلر . (٥٢) مادەيه باق

١٥٦٧ ماده

ابرا اولنان كمسنەلر معين ومعلوم اولمق لازمدر

بناء عليه بر كيمسه جمله مديونلريمى ابرا ايتدم ياخود هيچ

کیمسه‌ده حقم یوق دیسه ابراسی صحیح اولماز . اما فلان محله اهالیسنی ابرا ایتدم دیوب اول محله اهالیسی دخی معین ومعدود کسباندن عبارت ایسه‌لر ابرا صحیح اولور

۱۵٦۸ ماده

ابرا قبوله توقف ایتمز . فقط رد ایله مردود اولور شویله‌که برکمسنه دیکر کمسنه‌یی ابرا ایتدکده اول کمسنه‌نك قبولی شرط دکلدر . فقط او مجلسده ابرایی قبول ایتمم دیو رد ایلسه اول ابرا مردود اولور . یعنی حکمی قالماز

لکن ابرایی قبول ایتدکدن صکره رد ایتسه ابرا مردود اولماز

وردده محال‌له محال علیهی یاخود الەجقلو کفیلی ابرا ایدوبده محال‌علیه یاخود کفیل انی رد ایتسه ابرا مردود اولماز

۱۵٦۹ ماده

وفات ایدن کمسنه‌یی دیننّدن ابرا ایتمك صحیح اولور

۱۵۷۰ ماده

برکیمسه مرض موتنده ورثه‌سندن برینی دیننّدن ابرا ایتسه

صحيح ونافذ اولماز اما وارثی اولمیان کمسنه‌یی دیننندن
ابرا ایتسه ثلث مالندن معتبر اولور .

١٥٧١ ماده

ترکه‌سی مستغرق دیون اولان کمسنه مرض موتنده کندی
مدیونلرندن بریٔنی دیننندن ابرا ایتسه صحیح و نافذ اولماز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٦ شوال سنه ١٢٩١

سیف الدین　　السید خلیل　　احمد جودت

احمد حلمی　　احمد خلوصی

كتاب الاقرار

صورت خط همایون

(موجبنجه عمل اولنه)

(کتاب ثالث عشر)

(اقرار حقنده اولوب درت بابی مشتملدر)

(باب اول)

(اقرارك شرائطی بیاننده‌در)

۱٥٧٢ ماده

اقرار . برکیمسه دیگر کمسنه‌نك کندوسنده اولان حقنی خبرویرمکدر اول کیمسه‌یه مقر واول کمسنه یه مقرله واول حقه مقربه دینلور

۱٥٧٣ ماده

مقرك عاقل بالغ اولمسی شرطدر

بناءعلیه صغیر و صغیره و مجنون و مجنونه و معتوه و معتوهه‌نك اقراری صحیح دکلدر . و بونلرك علیهنه ولی و وصیلرینك اقراری دخی صحیح اولماز . فقط صغیر ممیز مأذون کندوسنك مأذونیتی صحیح اولان خصوصلرده بالغ حکمنده‌در

۱٥٧٤ ماده

مقرلهك عاقل اولمسی شرط دکلدر

بناء علیه بر کیمسه بر صغیر غیر ممیز ایچون مال اقرار ایلسه صحیح اولور واول مالی ویرمسی لازم کلور

١٥٧٥ ماده

اقرارده مقرك رضاسی شرطدر

بناء علیه جبر واکراه ایله واقع اولان اقرار صحیح اولماز (١٠٠٦) ماده‌یه باق

١٥٧٦ ماده

مقرك محجور اولمامسی شرطدر

کتاب حجرك ایکنجی و اوچنجی ودردنجی فصللرینه باق

١٥٧٧ ماده

ظاهر حالك اقراری تکذیب ایتمامسی شرطدر . بناء علیه جثه‌سنك بلوغه تحملی اولمیان بر صغیر اکر بالغ اولدم دیو اقرار ایلسه صحیح ومعتبر اولماز

١٥٧٨ ماده

مقرلهك جهالت فاحشه ایله مجهول اولمامسی شرطدر . اما جهالت یسیره اقرارك صحتنه مانع اولماز

مثلا بر کیمسه یدنده‌کی مال معینه اشارت ایله بومال بر آدمکدر دیو اقرار ایلسه یاخود بومال فلان بلده اهالیسندن برینکدر دیو اقرار ایدوبده اول بلده اهالیسی معدود اولمسه اول کیمسه‌نك اقراری صحیح اولماز اما

بو مال شو ایکی کشیدن برینکدر دیسه یاخود فلان محله
اهالیسندن برینکدر دیو بده اول محله اهالیسی قوم محصور
اولسه اقراری صحیح اولور ، وبروجه بالا کیمسه بو مال
شو ایکی کشیدن برینکدر دیدیکی صورتده اکر اول ایکی
کشی اتفـاق ایدرلر ایسه اول مالی مقردن اله بیلورلر و
بعد الاخذ اول ماله بالاشتراك مالك اولورلر ۰ واکر
اختلاف ایدرلر ایسه هر بری اول مال کندوسنك اولدیغنه
مقرك یمین ایتمسنی طلب ایده بیلورلر ومقر ایکیسنك یمیندن
دخی نکول ایدرسه اول مال کذلك اول ایکی کشی
بیننده مشترك اولور ۰ واکر یالکز برینك یمیندن نکول
ایدرسه اول مال مستقلا یمیندن نکول ایتدیکی کشینك
اولور ایکیسنه دخی یمین ایدرسه مقر انلرك دعواسندن
بری اولوب مقربه اولان مال کندی یدنده قالور

(باب ثانی)

(اقرارك وجوه صحتی بیاننده‌در)

۱۵۷۹ ماده .

معلومی اقرار صحیح اولدیغی کبی مجهولی اقرار دخی
صحیح اولور ۰ فقط بیع واجاره کبی مع الجهاله صحیح

اولمیان عقودده مقرٌ بهك مجهول اولمسی اقرارك صحتنه مانعدر

نته‌کیم برکیمسه بنده فلان کمسنه‌نك امانتی واردر یاخود بن فلان آدمك مالنی غصب یا سرقت ایلدم دیسه اقراری صحیح اولوب اول امانت مجهوله‌یی یاخود مال مغصوب یا مسروقی بیان و تعیین ایتمك اوزره کندوسنه جبر اولنور اما بن فلان کمسنه‌یه برشی صاتدم یاخود اندن برشی استیجار ایتدم دیسه صحیح اولماز واول صاتدیغك و یا استیجار ایتدیکك ندر دیو بیان ایتمك اوزره جبر اولنماز

١٥٨٠ ماده

اقرار مقرٌ لهك قبولنه توقف ایتمز . فقط انك ردیله مردود اولوب حکمی قالماز . و مقرله مقرٌ بهك یالکز برمقدارینی رد ایلسه انجق اول مقدارده اقرارك حکمی قالمیوب رد ایتمدیکی مقدارده اقراری صحیح اولور

١٥٨١ ماده

مقر ایله مقرله مقرٌ بهك سببندن اختلاف ایتسه‌لر بو اختلافلری اقرارك صحتنه مانع اولماز

مثلا برکیمسه جهت قرضدن طولایی بیك غروش دعوی ایدوب مدعی علیه ایسه ثمن مبیع اوله‌رق بیك غروش

اقرلر ایلسه بو وجهله اختلافلری اقرارك صحتنه مانع اولماز

١٥٨٢ ماده

بر مالدن صلحه طالب اولمق اول مالی اقرار دیمك اولور اما برمالك دعواسندن صلحه طالب اولمق اول مالی اقرار دیمك اولماز

شویله كه بركیمسه دیكر كمسنه یه ذمتكده بیك غروش الاجق حقم اولمغله ویردیكده اول كمسنه مبلغ مزبوردن یدی یوز غروشه صلح اوله‌لم دیو صلحه طالب اولسه مطلوب اولان بیك غروشی اقرار ایتمش اولور . اما شو بیك غروش دعواسندن صلح اوله‌لم دیو مجرد دفع منازعه ایچون صلحه طالب اولسه مبلغ مزبوری اقرار ایتمش اولماز

١٥٨٣ ماده

بركیمسه نك یدنده كی مالی دیكر كمسنه نك شرایه یااستیجاره ویا استعاره یه طالب اولمسی یاخود بومالی بكا هبه ایت ویا ودیعه اوله‌رق ویر دیمسی ویاخود اول كمسنه اكا بو مالی ودیعه اوله‌رق ال دیو بدء انك دخی قبول ایتمسی اول مال كندوسنك اولمدیغنی اقرار در

١٥٨٤ ماده

شرطه تعليق اولنان اقرار باطلدن . فقط عرف ناسده حلول اجله صالح اولان بر زمانه تعليق اولنور ايسه دين مؤجلى اقراره حمل اولنور

مثلا بر كيمسه ديكر كمسنه يه بن فلان محله وار رسم ياخود فلان مصلحتى درعهده ايدرسم سكا شو قدر غروش دينمدر ديسه اشبو اقرارى باطل اولوب مبلغ مز بورك تأديه سى لازم كلمز . اما فلان آيك ابتداسى ياخود روز قاسم كلورسه سكا شو قدر غروش دينمدر ديسه دين مؤجلى اقراره حمل اولنور واولوقتك حلولنده مبلغ مز بورك تأديه سى لازم كلور (٤٠) ماده يه باق

١٥٨٥ ماده

مشاعى اقرار صحيحدر

شويله كه بر كيمسه يدنده اولان برملك عقارك نصف و ثلث كبى برحصهٔ شايعه سنى ديكر كمسنه يه اقرار و اودخى تصديق ايتدكدنصكره قبل الافراز والتسليم مقروفات ايلسه مقر بهك شيوعى اشبو اقرارك صحتنه مانع اولماز

١٥٨٦ ماده

دلسزك اشارت معهوده سيله اقرارى معتبردر . اما ناطق اولان كمسنه نك اشارتيله اولان اقرارى معتبر دكلدر

مثلا بر کیمسه ناطق اولان کمسنه یه فلانك سنده شو قدر غروش حقی وارمیدر دیدکده اول کمسنه باشنی اکسیله اول حقی اقرار ایتمش اولماز

(باب ثالث)

(اقرارك احکامی بیاننده اولوب اوچ فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(احکام عمومیه بیاننده در)

ماده ١٥٨٧

یتمش طقوزنجی ماده موجبنجه کشی اقراریله الزام اولنور انجق حاکمك حکمیله تکذیب اولنورسه اقراری حکمسز قالور

شویله که بر کیمسه نك صاتون الوب یدنده بولنان بر شیئه آخر کمسنه مستحق چیقه رق انی ادعا ایتمسی اوزرینه لدی المحاکمه اول کمسنه بو شیء فلانك مالی ایدی بکا صاتدی دیمش اولدیغی حالده اول کمسنه دعواسنی اثبات و حاکم دخی حکم ایتدکده مشتری بایعه رجوع ایله ثمن مبیعی اندن استرداد ایلر واکرچه حین محاکمه ده اول شی بایعك مالی ایدوکنی اقراریله مستحقك دعواسنی انکار ایلمش ایسه ده حاکمك حکمیله تکذیب اولنمش

ایدوکندن اقرارینك حکمی قالمدیغی جهتله مانع رجوع اولهماز

۱۵۸۸ ماده

حقوق عبادده اقراردن رجوع صحیح اولماز

شویله که برکیمسه فلان کمسنهیه شو قدر غروش دینم واردر دیدکده صکره اقرارمدن رجوع ایتدم دیمسنه اعتبار اولنمیوب اقراریله الزام اولنور

۱۵۸۹ ماده

برکیمسه وقوعبولان اقرارنده کاذب اولدیغنی ادعا ایتسه مقرله انك کاذب دکل ایدوکنه تحلیف اولنور

مثلا برکیمسه فلاندن شو قدر غروش استقراض ایتدم دیو برقطعه سند ویردکدن صکره واقعا اوقدر غروش استقراض ایتدم دیو سند ویردم ایسهده هنوز مبلغ مزبوری اندن المدم دیسه انك بواقرارنده کاذب اولمدیغنه مقرله تحلیف اولنور

۱۵۹۰ ماده

برکیمسه دیکر کمسنهیه ذمتمده شو قدر غروش الاجغك واردر دیو اقرار ایتدکده اول کمسنه دخی اول الهجق بنم دکلدر فلان شخصکدر دیو اقرار واوشخص دخی انی تصدیق ایلسه اول الهجق ایکنجی مقرلهك اولور

لکن حق قبضی اولکی مقرلهك اولور . یعنی ایکنجی مقرله انی مدیوندن مطالبه ایتسه اکا ادا ایتمك اوزره مدیونه جبر اولنماز . شو قدرکه مدیون کندی رضاسیله اول دینی ایکنجی مقرلهه اعطا ایدرسه ذمتی بری اولوب اولکی مقرله انی تکرار مدیوندن مطالبه ایده‌مز

(فصل ثانی)

(نفی ملك و نام مستعار بیانده‌در)

۱۵۹۱ ماده

مقر اکر اقرارنده مقربهی نفسنه مضاف قیلارسه انی مقرلهه هبه ایتمش اولوب تسلیم وقبض اولنمدجه تمام اولماز واکر نفسنه مضاف قیلمازسه مقربه قبل الاقرار مقرلهك ملکی اولدیغنی اقرار ایله نفی ملك ایتمش اولور

مثلا برکیمسه یدمده اولان کافهٔ اموال واشیام فلان کمسنه نکدر بنم اصلا علاقه‌م یوقدر دیسه اول وقت یدنده موجود اولان جمیع اموال واشیاسنی اول کمسنه‌یه هبه ایتمش اولوب تسلیم وقبض لازم کلور واکر اوزریمه لابس اولدیغم اثوابدن ماعدا بکا نسبت اولنان کافهٔ اموال واشیا فلان کمسنه نکدر بنم اصلا علاقه‌م یوقدر

دیسه اولوقت لابس اولدیغی اثوابدن ماعدا کندوسنه نسبت اولنان یعنی انکدر دینلان کافهٔ اموال واشیایی اول کسنه‌یه اقرار ایله نفی ملك ایتمش اولور فقط بو اقراردن صکره بعض اشیایه مالك اولسه اشبو اقراری اول اشیایه شامل اولماز

کذلك شو دکانم ایچنده اولان جمیع اموال واشیام فلان کبیر اوغلمکدر بنم علاقه‌م یوقدر دیسه اولوقت دکان مذکور ایچنده موجود اولان جمیع اموال واشیاسنی اول بیوك اوغلنه هبه ایتمش اولوب تسلیم لازم کلور

واکر شو دکانم ایچنده اولان جمیع اموال واشیام فلان کبیر اوغلمکدر بنم علاقه‌م یوقدر دیسه اولوقت دکان مذکور ایچنده موجود اولان جمیع اموال واشیایی اول بیوك اوغلنه اقرار ایله نفی ملك ایتمش اولور فقط اندن صکره اول دکانه بعض اشیا قویسه بو اقراری اول اشیایه شامل اولماز

وکذلك برکیمسه فلان یرده‌کی دکانم زوجه‌مکدر دیسه هبه قبیلندن اولوب تسلیم لازم کلور واکر بکا نسبت اولنان فلان دکان زوجه‌مکدر دیسه قبل الاقرار اول دکان زوجه‌سنك اولوب کندوسنك ملکی اولمدیغنی اقرار ایتمش اولور

١٥٩٢ ماده

بر كيمسه باسند يدنده اولان بر ملك دكان حقنده بو دكان فلان كمسنه نكدر بنم علاقه‌م يوقدر وسندنده محرراسمم مستعاردر ديوب ياخود باسند آخردن صاتون الديغى برملك دكان ايچون بو دكانى فلان كمسنه ايچون المشترى ثمن اوله‌رق ويرديكم اقچه دخى انك مالندندر وسندنده اسمم مستعار اوله‌رق قيد اولنمشدر ديسه اول دكان نفس الامرده اول كمسنه‌نك ملكى اولديغنى اقرار ايتمش اولور

١٥٩٣ ماده

بر كيمسه باسند فلان كمسنه ذمتنده اولان شوقدر غروش اله‌جق هرنقدر سندده بنم نامه محرر ايسه‌ده مبلغ مزبور فلان كمسنه‌نكدر سندده اسمم مستعاردر ديسه مبلغ مزبور نفس الامرده اول كمسنه‌نك حقى اولديغنى اقرار ايتمش اولور

١٥٩٤ ماده

بر كيمسه حال صحتنده ايكن بروجه بالا اقرار ايله نفى ملك ايتمش اولسه ياخود اسمنك مستعار اولديغنى اقرار ايتسه اقرارى معتبر اولوب حال حياتنده كندوسى و وفاتندن صكره ورثه‌سى بو اقرار ايله الزام اولنور . اما مرض موتنده ايكن اول وجهله اقرار ايتسه حكمى فصل آتيده مستبان اولور

(فصل ثالث)

(اقرار مريض بياننده)

١٥٩٥ ماده

مرض موت اول خسته لكدركه اكثريا آندهاولوم قورقوسى اولديغى حالده خسته ذكوردن ايسه خانه سى خارجنده واناثدن ايسه خانه سى داخلنده اولان مصالحنى كورمكدن عاجز اولوب بوحال اوزره برسنه مرور ايتمدن وفات ايليه كرك صاحب فراش اولسون وكرك اولسون واكر مريضك مرضى ممتد اولوبده دائما برحال اوزره برسنه يچر ايسه اول مريضك مرضى مشتد وحالى متغير اولمدقجه صحيح حكمنده اولوب تصرفاتى صحيحك تصرفاتى كبيدر

اما مرضى مشتد وحالى متغير اولوبده برسنه يچمه دن وفات ايدرسه وقت تغيردن اعتبارا وفاتنه دك اولان حالى مرض موت عد اولنور

١٥٩٦ ماده

هيچ وارثى اولميان كشينك ياخود زوجه سندن بشقه وارثى اولميان آدمك وياخود زوجندن بشقه وارثى اولميان قادينك مرض موتنده اقرارى برنوع وصيت اولەرق معتبر اولور

بناء عليه وارثی اولمیان کشی مرض موتنده جمیع اموالنی
بر کمسنه یه اقرار ایله نفی ملك ایتسه صحیح اولوب وفاتندن
صکره ترکه سنه امین بیت المال طرفندن مداخله اولنه ماز
کذلك زوجه سندن بشقه وارثی اولمیان کیمسه مرض
موتنده جمیع اموالنی زوجه سنه یاخود زوجندن بشقه
وارثی اولمیان قادین جمیع اموالنی زوجنه اقرار ایله نفی
ملك ایتسه صحیح اولوب بعدالوفات بونلردن بریسنك
ترکه سنه امین بیت المال طرفندن مداخله اولنه ماز

ماده ۱۵۹۷

برکیمسه مریض ایکن ورثه سندن برینه مال اقرار ایدوبده
بعده اول مرضدن افاقت بولسه بو اقراری معتبر
اولور

ماده ۱۵۹۸

برکیمسه مرض موتنده وارثلرندن برینه بر عین یاخود دین
اقرار ایتدکدن صکره فوت اولسه دیکر وارثلرك
اجازتنه موقوفدر انلر مجیز اولورسه انك اقراری دخی
معتبر اولور • واکر انلر مجیز اولمازایسه انك اقراری
دخی معتبر اولماز
شوقدر وارکه مقرك حیاتنده دیکر وارثلر انی تصدیق

ایتمشلر ایسه وفاتندن صکره انلر بو تصدیقلرندن رجوع ایده‌میوب اول اقرار معتبر اولور

وبرده وارثه امانت اقراری هر حالده صحیحدر . شویله که بر کیمسه کندوسنك بر وارثنده اولان امانتنی قبض ایتمش یاخود وارثنك کندوسنده اولان امانت معلومه‌سنی استهلاك ایلمش ایدوکنی مرض موتنده اقرار ایلسه صحیح اولور

مثلا فلان اوغلمده ودیعه اولان مالمی اخذ وقبض ایتمشمدر دیو اقرار ایتسه صحیح ومعتبر اولور وکذا فلان کیمسه‌ده اولان اله‌جغمی فلان اوغلم بالوکاله اخذ ایدوب بکا تسلیم ایتمشدر دیسه اقراری معتبر اولور . کذلك فلان اوغلمك بنده ودیعه یاخود عاریت اولان بشبیك غروشلق الماس یوزوکنی صاتوب ثمننی کندی اموریمه صرف واستهلاك ایتمشمدر دیسه اقراری معتبر اولوب اول یوزوکك قیمتی ترکه‌دن تضمین اولنمق لازم کلور

۱٥۹۹ ماده

بو بحثده وارثدن مراد مریضك وقت وفاتنده وارث بولنان کیمسه‌در

شوقدر وارکه وارث دکل ایکن صکره‌دن برسبب حادث

ايله مقرلك وقت و فاتنده حاصل اولان ورثت اقرارك صحتنه مانع اولماز

نته‌كيم بر كيمسه مرض موتنده براجنبی قادينه مال اقرار ايدوبده بعده انی تزوج ايتدكدن صكره فوت اولسه اقراری نافذ اولور

اما وراثتی بويله برسبب حادث ايله حاصل اولميوبده سبب قديم ايله اولور ايسه اقراری ينه نافذ اولماز

مثلا اوغلی اولان بر كيمسه لابوين قرنداشلرندن برينه مال اقرار ايدوبده اوغلنك وفاتندن صكره كندوسی و فات ايتسه مقرله املك قرنداشی بولنديغی جهتله وارث اوله‌جغندن اول اقرار نافذ اولماز

١٦٠٠ ماده

مريضك مرض موتنده ايكن زمان صحتنه اسناد ايله اقراری زمان مرضندكی اقراری حكمنده در

بناء عليه مرض موتنده ايكن وارثنده‌آله‌جغی اولان شوقدر غروشی زمان صحتنده استيفا ايلمش ايدوكنی اقرار ايتسه ديكر وارثلر مجيز اولمدقجه نافذ اولماز

كذلك حال صحتنده ايكن فلان مالنی ورثه‌سندن فلانه هبه وتسليم ايلمش ايدوكنی مرض موتنده اقرار ايلسه

هبه‌سی بینه ایله ثابت یاخود دیکر وارثلری انی مجیز اولمدقجه اقراری نافذ اولماز

١٦٠١ ماده

مریضك مرض موتنده اجنبی‌یه یعنی کندوسنه وارث اولمیان کیمسه‌یه کرك عین‌وکرك دین اقراری جمیع اموالنی محیط اواسه بیله صحیح اولور

شو قدر وارکه مقربه مقره هنوز بیع یاهبه اولنمش یاخود اخردن ارثا انتقال ایلمش اولمق کبی برسببله وقت اقرارده انك ملکی اولدیغی چوق کیمسه‌لرك معلومی اوله‌رق کندو اقرارنده کاذب ایدوکی ظاهر اولورسه اول حالده نظر اولنور . اکر بو اقراری مذاکرهٔ وصیت اثناسنده دکل ایسه هبه دیمك اوله‌رق تسلیم لازم کلور . واکر مذاکرهٔ وصیت اثناسنده ایسه وصیت معناسنه محمول اولور وکرك هبه اولسون وکرك وصیت اولسون انجق ثلث مالندن معتبر اولور

١٦٠٢ ماده

دیون صحت دیون مرض اوزرینه مقدمدر

یعنی ترکه‌سی غریم اولان کیمسه‌نك حال صحتنده ذمتنه تعلق ایدن دیونی مرض موتنده کی اقراریله ذمتنه تعلق ایدن دیونی اوزرینه تقدیم قلنور . شویله که مریضك

تركه‌سندن اولا ديون صحت استيفا قلنوب بعده فضله
قالور ايسه ديون مرض تأديه اولنور

فقط مريضك مرض موتنده اسباب معروفه ايله يعنى
اقراردن بشقه ناسك مشاهد ومعلومى اولان شرا
واستقراض واتلاف مال كبى سببلرله ذمتنه تعلق ايدن
دينلرى ديون صحت حكمنده‌در

مقربه اعياندن برشى اولديغى صورتده دخى حكمى بو
منوال اوزره در

يعنى بركيمسه مرض موتنده اجنبى‌يه هرنه درلوشى اقرار
ايتسه ديون صحتى ياخود بروجه بالا اسباب معروفه ايله
لازم كلەرك ديون صحت حكمنده اولان ديونى تأديه
اولنمدقجه مقرله مقربه مستحق اولماز

١٦٠٣ ماده

بركيمسه كندوسنك بر اجنبى كسنه‌دن اولان الەجغنى
استيفا ايلمش اولديغنى مرض موتنده اقرار ايتدكده
نظر اولنور . اكر بو الەجغى كندوسنك حال مرضنده
ايكن اول كسنه‌نك ذمتنه تعلق ايتمش ايسه بو اقرارى
صحيح اولور . فقط غرماء صحت حقنده نافذ اولماز
واكر بو الەجغى كندوسنك حال صحتنده ايكن اول

كمسنه‌نك ذمتنه تعلق ايتمش ايسه هرحالده صحيح اولور ·
كرك ديون صحت اولسون وكرك اولمسون

مثلا برمريضك حال مرضنده ايكن بر مال صاتدقدن
صكره ثمنني قبض ايلمش اولديغني اقرار ايتسه صحيح
اولور ايسه ده غرماء صحت وار ايسه انلر بو اقراری
طوتمامغه قادر اولورلر · واكر حال صحتنده ايكن برمال
صاتدقدن صكره ثمنني قبض ايلمش اولديغني مرض موتنده
اقرار ايتسه هرحالده صحيح اولوب غرماء صحت اولسه
دخی انلر بو اقراری طوتميز ديه‌مزلر

١٦٠٤ ماده

كمسنه مرض موتنده دائنلرندن برينك دينني ادا ايله سائر
دائنلرينك حقوقني ابطال ايده‌مز

فقط مريض ايكن استقراض ايلديكی پاره‌يی واشترا
ايلديكی مالك ثمنني ادا ايده‌بيلور

١٦٠٥ ماده

بو مبحثده كفالت بالمال دين اصلی حكمنده در

بناء عليه بركمسنه مرض موتنده وارثنك بورجنه ياخود
اله‌جغنه كفيل اولسه نافذ اولماز · واجنبی‌يه كفيل
اولدقده ثلث مالندن معتبر اولور · اما حال صحتنده

ایکن اجنبی‌یه کفیل اولدیغنی مرض موتنده اقرار ایتدکده مجموع مالندن معتبر اولور. شو قدر که دیون صحت وار ایسه تقدیم اولنور

(باب رابع)

(اقرار بالکتابه بیاننده در)

١٦٠٦ ماده

کتابتله یعنی یازو ایله اقرار لسان ایله اقرار کبیدر (٦٩) ماده‌یه باق

١٦٠٧ ماده

بر کسنه‌نك کندو اقرارینی یازمق اوزره آخره امر ایتمسی حکما اقرار در

بناء علیه فلان کیمسه‌یه شو قدر غروش بورجم اولدیغنه دائر برسند یازدیو کاتبه امر ایدرك یازدیرو بده امضا ایلمش یاخود مهرلمش اولدیغی سند کندو خط دستیله اولان سند کبی اقرار بالکتابه قبیلندندر

١٦٠٨ ماده

تجارك معتد به اولان دفترلرنده کی قیودی دخی اقرار بالکتابه قبیلندندر

مثلا بر تاجر برکمسنه‌یه شوقدر غروش بورجی اولدیغنی کندو دفترینه قید ایتمش اولسه اول کمسنه‌یه اول قدر بورج اقرار ایتمش اولوب لدی‌الحاجه اقرار شفاهیسی کبی معتبر و مرعی اولور

١٦٠٩ ماده

برکیمسه کندوسی یازوب یاخود برکاتبه یازدیروب بده ممضا یاخود مختوم اوله‌رق آخره ویرمش اولدیغی دین سندی اگر مرسوم ایسه یعنی رسم وعادته موافق اوله‌رق یازلمش ایسه اقرار بالکتابه اولوب تقریر شفاهیسی کبی معتبر ومرعی اولور

بر معتاد ویریله‌کلان وصوللر یعنی مقبوض علموخبرلری دخی بو قبیلدندر

١٦١٠ ماده

برکیمسه بر وجه بالا مرسوم اوله‌رق یازوب یاخود یازدیروب بده ممضا یاخود مختوم اوله‌رق ویرمش اولدیغی دین سندی کندوسنك اولدیغنی معترف ایکن حاوی اولدیغی بورجی انکار ایدرسه انکارینه اعتبار اولنمیوب اول بورجی ایفا ایتمسی لازم کلور

اما سند کندوسنك اولدیغنی انکار ایتدیکی تقدیرده

اكر خط ویا ختمی مشهور متعارف ایسه انکارینه اعتبار اولنمیوب اول سند ایله عمل اولنور
واکر خط وختمی مشهور ومتعارف دکل ایسه استکتاب اولنه‌رق اهل خبره‌یه کوستریلور انلر ایکیسیده برشخصك یازوسیدر دیوخبر ویررلر ایسه دین مذکوری ویرمك اوزره اول کیمسه‌یه امر اولنور
الحاصل سند اکرشائبهٔ تزویر وشبههٔ تصنیعدن بری اولور ایسه انکله عمل اولنور
اما شبهه‌دن بری اولمدیغی تقدیرده مدیون اول سند کندی سندی اولدیغنی انکار ایلدیکی کبی اصل دینی دخی منکر ایسه دینی اولمیوب سند دخی کندوسنك اولمدیغنه مدعینك طلبیله تحلیف اولنور

١٦١١ ماده

بروجه بالا برکیمسه مرسوم اوله‌رق دین سندی ویردکدن صکره فوت اولسه وارثلری او سند متوفانك اولدیغنی معترف اولدقلری حالده اول دینی ترکهٔ متوفادن ایفا ایتلری لازم کاور
اما اول سند متوفانك اولدیغنی انکار ایتدکاری تقدیرده اکر متوفانك خط وختمی مشهور ومتعارف ایسه اول سند ایله عمل اولنور

١٦١٤ ماده

وفات ایدن بر کیمسه‌نك ترکه‌سندن نقود ایله مملو بر کیسه ظهور ایدوب اوزرنده بو کیسه فلان کمسنه‌نك مالیدر بنم یدمده امانتدر دیو متوفانك خطیله محرر بر یافته بولنسه اول کمسنه اول کیسه‌یی ترکهٔ متوفادن اخذ ایدر دیکر وجهله اثباته محتاج اولماز

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ۹ جمادی الاولی سنه ۱۲۹۱

عن اعضاء شورای دولت سیف الدین

امین الفتوی السید خلیل

ناظر عدلیه احمد جودت

رئیس ثانی محکمهٔ تمییز السید احمد حلمی

عن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه السید احمد خلوصی

رئیس المسودین عمر حلمی

عن اعضاء مجلس تدقیقات شرعیه احمد خالد

اعلامات تمیزی معاونی

عبد الستار

كتـاب الدعوى

❊ صورت خط همایون ❊

(موجبنجه عمل اولنه)

(کتاب رابع عشر)

(دعوی حقنده اولوب برمقدمه ایله ایکی بابی مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهیه بیاننده در)

ماده ١٦١٣

دعوی • برکیمسه دیکر کمسنه دن حضور حاکمده حقنی طلب ایتمکدر

اول کیمسه یه مدعی واول کمسنه یه مدعا علیه دینلور

ماده ١٦١٤

مدعا • مدعینك دعوی ایلدیکی شیدر که مدعابه دخی دینلور

ماده ١٦١٥

تناقض • مدعیدن کندی دعواسنه مناقض یعنی دعواسنك بطلانی موجب برسوز سبقت ایلمش اولمقدر

(باب اول)

(دعوانك شروط واحكامنه ودفع دعوايه دائر اولوب)

(درت فصلی حاویدر)

(فصل اول)

(دعوانك شروط صحتی بياننده در)

١٦١٦ ماده

مدعی ومدعا عليهك عاقل اولملری شرطدر

مجنونك وصبیء غير مميزك دعوالری صحيح دكلدر •

فقط ولیلری ووصيلری بالولايه وبالوصايه انلرك يرينه مدعی ومدعی عليه اولورلر

١٦١٧ ماده

مدعا عليهك معلوم اولمسی شرطدر

بناء عليه مدعی فلان قريه اهاليسندن لاعلی التعيين برنده ياخود برقاچنده شوقدر غروش الهجغم وار ديسه صحيح اولماز مدعی عليهی تعيين ايتمك لازم كلور

١٦١٨ ماده

حين دعواده خصمك حضوری شرطدر • ومدعا عليه محكمه يه كلمكدن ووكيل كوندرمكدن امتناع ايتديكی تقديرده اولنه جق معامله كتاب قضاده بيان قلنه جقدر

١٦١٩ ماده

مدعابهك معلوم اولمسی شرطدر . مجهول اولور ایسه دعوی صحیح اولماز

١٦٢٠ ماده

مدعابهك معلومیتی اشارت ایله یاخود وصف وتعریف ایله‌در

شویله که عین منقول اولدیغی تقدیرده مجلس محاکمه ده حاضر ایسه اکا اشارت کافیدر . وحاضر دکل ایسه وصف وتعریف وقیمتی بیان ایله معلوم اولورو عقار اولدیغی تقدیرده حدودینك بیانیله تعیین اولنور . ودین ایسه جنس ونوع ووصف ومقداری بیان اولنمق لازم کاور . نته‌کیم مواد آتیه‌دن متضح اولور

١٦٢١ ماده

مدعا به عین منقول اولدیغی حالده حاضر بالمجلس ایسه مدعی اکا الیله اشارت ایدرك اشته بو بنمدر بو آدم اکا بغیر حق وضع ید ایدیور الیو یرلمسنی طلب ایدرم دیو دعوی ایدر واکر حاضر بالمجلس اولمیوب انجق مصر فسز جلب و احضاری ممکن ایسه دعواده و شهادت و یاخود یمینده اکا بویله‌جه اشارت اولنمق

اوزره مجلس حكمه كتوريكور . واكر مصرفنز احضاری ممكن دكل ايسه مدعی انی تعريف و قيمتنی بيان ايلر

فقط غصب ورهن دعوالرنده قيمتنك بيانی لازم كلمز مثلا بر زمرد يوزكمی غصب ايتدی ديسه وقيمتنی بيان ايتمسه وحتی قيمتنی بيلم ديسه بيله دعواسی صحيح اولور

ماده ١٦٢٢

مدعا به اكر جنس نوع و صفلری مختلف اعيان ايسه جملەسنك مجموع قيمتنی ذكر ايتمك كافی اولور . هربرينك بشقه بشقه قيمتلرينی تعيين ايتمك لازم كلمز

ماده ١٦٢٣

مدعابه عقار ايسه حين دعوی و شهادتده بلدەسی و قريەسی ويا محلەسی وزقاغی وحدود اربعەسی ياخود ثلثەسی وحدودينك صاحبلری وار ايسه انلرك و بابا و دده لرينك اسملری ذكر اولنمق لازمدر فقط مشهور ومعروف اولان آدمك يالكز اسم و شهرتنی ذكر ايتمك كافيدر . بابا ودده سنك اسملرينی ذكره حاجت يوقدر كذلك اول عقار اكر شهرتنه مبنی تحديددن مستغنی ايسه كرك دعواده وكرك شهادتده حدودينك بيانی شرط دكلدر

و برده مدعی اکر شو سندده حدودی محرر اولان عقار بنم ملکمدر دیو دعوی ایدر ایسه صحیح اولور

ماده ١٦٢٤

مدعی حدودك بیاننده اصابت ایدوب بده عقارك مقدار ذراع و یا دونمنی اکسیك یا زیاده سویلمسه دعواسنك صحتنه مانع اولماز

ماده ١٦٢٥

عقارك ثمنی دعواده حدودینك بیانی شرط دکلدر

ماده ١٦٢٦

مدعابه دین ایسه مدعی انك جنس ونوع و وصف ومقدارینی بیان ایلمسی لازمدر

مثلا التون وکومش دیو جنسنی وعثمانلی سکه‌سی یاخود انکلیز سکه‌سی دیو نوعنی وسکهٔ خالصه یاخود سکهٔ مغشوشه دیو وصفنی ونه مقدار اولدیغنی بیان ایلمسی لازمدر . فقط علی الاطلاق شو قدر غروش دیو ادعا ایتسه دعواسی صحیح وعرف بلده‌جه معهود اولان غروشه مصروف اولور . وایکی درلو غروش متعارف اولدیغی حالده برینك رواج واعتباری دها زیاده اولسه ادناسنه صرف اولنور . نته‌کیم شو قدر عدد بشلك دیو

دعوی ایتسه فی زماننا مسکوکات مغشوشه‌دن اولان
قره بشلکه مصروف اولور

١٦٢٧ ماده

مدعابه عین اولدیغی تقدیرده سبب ملکیت بیان اولنمق
لازم کلیوب بلکه بومال بنمدر دیو ملك مطلق دعواسی
صحیح اولور
امادین اولدیغی تقدیرده سبب وجهتی یعنی ثمن مبیعمیدر
یوخسه اجرتمیدر و یاخود آخر جهتدن طولابیمی بر
بورجدر الحاصل نه جهتدن طولابی دین اولدیغی
سؤال اولنور

١٦٢٨ ماده

اقرارك حکمی مقربهك ظهوریدر یوخسه بدایة حدوثی
دکلدر . بوجهتله اقرار سبب ملك اولەماز . بناء علیه
مدعی مجرد مدعا علیهك اقرارینی سبب طوته‌رق اندن
برشی دعوی ایتسه استماع اولنماز
مثلا مدعی بومال بنمدر وانك ذی الیدی اولان شو آدم
دخی بنم اولدیغنی اقرار ایتمشیدی دیو دعوی ایتسه استماع
اولنور اما بومال بنمدر زیرا انك ذی الیدی اولان شو
آدم بنم اولدیغنی اقرار ایتمشیدی دیو دعوی ایتسه استماع
اولنماز . کذلك مدعی جهت قرضدن طولابی شو

آدمده بوقدر غروش الهجغم واردر حتی کندوسی دخی
بوجهتدن طولایی اوقدر غروش بورجی اولدیغنی اقرار
ایتمشیدی دیودعوی ایتسه مسموع اولور اما شول آدم
بکاجهت قرضدن طولایی بوقدر غروش بورجی اولدیغنی
اقرار ایتمش اولدیغی ایچون انده بوقدر غروش حقم
واردر ایسترم دیو دعوی ایلسه مسموع اولماز

ماده ١٦٢٩

مدعابهك محتمل الثبوت اولمسی شرطدر
بناء علیه عقلا یا عادة وجودی محال اولان شیئی ادعا
صحیح اولماز
مثلا بر کیمسه کندوسندن سناً بیوك یاخود نسبی معروف
اولان کسنه حقنده بوبنم اوغلمدر دیوادعا ایتسه دعواسی
صحیح دکلدر

ماده ١٦٣٠

دعوانك ثبوتی تقدیرنده مدعا علیهك برشی ایله محکوم
وملزم اولمسی شرطدر
مثلا بر کیمسه دیکر کمسنه یه برشی اعاره ایتدکده دیکر بر
شخص چقوبده بن انك متعلقاتندهنم بکا اعاره ایتسون
دیو دعوی ایتسه صحیح اولماز کذلك برکیمسه دیکر
کمسنه یی برخصوصه توکیل ایتدکده دیکر بر شخص

چیقوبده بن انك قوموشوسی یم انك وكالتنه دها مناسیم دیو دعوی ایتسه صحیح اولماز • زیرا هركس مالنی دیلدیكنه اعاره و دیلدیكنی امورینه توكیل ایده بیله جكندن بو دعوالر ثابت اولدیغی تقدیرده مدعا علیه حقنده هیچ برحكم ترتب ایتمز •

(فصل ثانی)

(دفع دعوی حقندهدر)

ماده ١٦٣١

دفع • مدعا علیه طرفندن مدعینك دعواسنی دفع ایده جك بردعوی درمیان اولنمقدهدر

مثلا بركیمسه جهت قرضدن طولایی شوقدر غروش دعوی ایتدكده مدعا علیه بن انی ادا ایتمشیدم یاخود سن بنی اندن ابرا ایتمشیدك و یاخود برصلح اولمش ایدك یاخود بومبلغ قرض دكلدر بلكه سكا صاتمش اولدیغم فلان مالك ثمنیدر ویاخود فلان كمسنه ده الهجغم اولان اولمقدار غروشی سكا حواله ایتمكله سن دخی بكا اول مبلغی ویرمشیدك دیسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور كذا بر كیمسه دیكر كمسنه دن فلانك ذمتنده الهجغم اولان شوقدر غروشه سن كفیل اولمشدك دیو دعوی ایتدكده

اول کمسنه مديونك مبلغ مزبوری ادا ایلمش ایدوکنی ادعا ایتسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور .

وکذا بر کیمسه دیکر کمسنه‌نك یدنده بولنان بر مالی بندر دیو دعوی ایتدکده اول کمسنه اکا بوندن مقدم فلان آدم اول مالی بندن دعوی ایتدکده سن انك دعواسنه شهادت ایتمشیدك دیو ادعا ایلسه مدعینك دعواسنی دفع ایلمش اولور

کذلك بر کیمسه بر متوفانك ترکه‌سندن شوقدر غروش الهجق دعوی ووارثك انکاری اوزرینه بو دعواسنی اثبات ایتدکدنصکره متوفانك حال حیاتنده اول دینی ادا ایلمش اولدیغنی وارثی ادعا ایلسه مدعینك دعواسنی دفع ایتمش اولور

١٦٣٢ ماده

دفع دعوی ایدن کیمسه دفعنی اثبات ایتدکده مدعینك دعواسی مندفع اولور واثبات ایده‌مدیکی تقدیرده انك طلبیله اصل مدعی تحلیف اولنور

مدعی یمیندن نکول ایدر ایسه مدعا علیهك دفعی ثابت اولور واکر مدعی یمین ایدر ایسه کندوسنك اصل دعواسی عودت ایدر

۱٦٣٣ ماده

بر کیمسـه دیکر کمسـنه دن شوقدر غروش الهجق دعوی ایدوبده مدعی علیـه دخی بن سنی بومبلغ ایله فلانك اوزرینـه حواله ایدوب هر بریکز دخی حواله یی قبول ایتمش ایدیکز دیو ادعا وبونی محـال علیه دخی حاضر اولدیغی حالده اثبات ایلسه مدعی یی دفع ایله مطالبه سندن خلاص اولور . واکر محال علیه حاضر دکل ایسه انك حضورینه قدر موقوفا مدعی یی دفع ایلمش اولور

(فصل ثالث)

(خصم اولوب اولمیانلر بیانندهدر)

۱٦٣٤ ماده

برکیمسه برشی دعوی ایتدکده اکر مدعا علیهك اقراری تقدیرنده انك اقراری اوزرینه برحکم ترتب ایدرایسـه انکاریله دعواده واقامهٔ بینهده خصم اولور

واکر مدعا علیهك اقراری تقدیرنده بر حکم ترتب ایتمز ایسه انکاریله خصم اولماز

مثلا اصنافدن بری کلوبده بر ذاتدن سـنك رسـولك فلان بندن شـو مالی الدی ثمنی ویر دیو دعوا ایتدکده اول ذات اقرار ایتسـه ثمن مبیعی دفع وتسلیمـه مجبور

اولدیغی جهتـله انکار ایتـدیکی صورتده دخی مدعی یه خصم اولور اول حالده مدعینك دعـواسی و بینه سی استماع اولنور . اما مدعی سنك شرایه وکیلك اولان کمسنه الدی دیو دعوی ایتدکده مدعی علیه اقرار ایتسه ثمن مبیعی مدعی یه دفع وتسلیمه مجبور اولمـدیغی جهتله انکار ایتدیکی صورتده مدعی یه خصم اولماز اول حالده مدعینك دعواسی استماع اولنماز

ولی و وصی ومتولی بوقاعده‌دن مستثنادر . شویله که برکیمسه مال یتیمی یاخود مال وقفی ملکمدر دیو دعوی ایتدکده وکیلینك یاوصینك یاخود متولینك اقرارلری نافذ اولمدیغندن اوزرینه برحکم ترتب ایتمز . اما انکارلری صحیح اولوب انك اوزرینـه مدعینك دعوی و بینه سی استماع اولنور شـو قدر وار که ولی و وصی ومتولیدن صادر اولان برعقـد اوزرینه دعوی اولندیغی حالده اقرارلری دخی معتبر اولور

مثلا مسوغ شرعی یه بناءً برصغیرك مالنی ولیسی صاتوبده اکا دائر مشتری طرفندن بردعوی وقوعبولسه ولینك اقراری معتبر اولور

۱٦۳٥ ماده

دعوای عینده خصم انجق ذی الید در

مثلا بر کیمسه دیکر کمسه‌نك آتنی غصب ایله آخر بر شخصه بیع وتسلیم ایدوب بده اول کیمسه آتنی استرداد ایتمك استدکده انجق ذی الیددن دعوی ایدر اما او آتك قیمتنی تضمین ایتدیرمك استدکده غاصبدن دعوی ایدر

۱۶۳۶ ماده

برکیمسه مال مشترایه مستحق چیقوب بده آنی دعوی ایتدکده نظر اولنور

اکر مشتری اول مالی قبض ایتمش ایسه حین دعوی وشهادتده خصم یالکز مشتریدر بایعك حضوری شرط دکلدر • واکر مشتری اول مالی هنوز بایعدن قبض ایتمامش ایسه مشتری مالك و بایع ذی الید اولمق حسبیله حین دعوی وشهادتده ایکیسنك دخی حضوری لازمدر

۱۶۳۷ ماده

ودیعه‌یی ودیعه‌دن ومستعاری مستعیردن ومأجوری مستأجردن ومرهونی مرتهندن دعوی وقتنده ودیع ایله مودعك ومستعیر ایله معیرك ومستأجر ایله موجرك ومرتهن ایله راهنك برلکده حاضر بولنمالری شرطدر فقط ودیعه ویا مستعار ویا مأجور ویاخود مرهون غصب اولنسه یالکز ودیع ومستعیر ومستأجر ومرتهن

انلری غاصبدن دعوی ایده‌بیلور مالکك حضوری
لازم کلمز و بونلر حاضر اولدقجه یالکز مالك آنلری
دعوی ایده‌مز

١٦٣٨ ماده

ودیع مشتری یه خصم اولماز

شویله‌که برکسنه دیکر کسنه‌نك یدنده اولان خانه ایچون
بن بو خانه‌یی فلان شخصدن شو قدر غروشه صاتون
آلدم انی بکا تسلیم ایت دیو دعوی ایتدکده اول کسنه
بو خانه‌یی بکا اول شخص ایداع و تسلیم ایتدی دیسه
مدعینك خصومتی مندفع اولور اول شخصك ایداعنی اثباته
حاجت یوقدر • فقط مدعی دخی فی الواقع اول شخص
بو خانه‌یی سکا ایداع ایتمشیدی لکن صکره بکا صاتدی
وسندن قبض وتسلمه بنی توکیل ایتدی دیو بده اول
شخصك بیع و توکیلنی اثبات ایدرسه اول خانه‌یی
ودیعدن اخذ ایدر

١٦٣٩ ماده

ودیع مودعك دائننه خصم اولماز

بناء علیه دائن مودعده اولان الەجغنی ودیعك مواجهه
سنده اثبات ایدوب ده انده‌کی ودیعه‌دن استیفای دین
ایده‌مز • فقط (٧٩٩) ماده‌ده بیان اولندیغی اوزره

غائبـك اوزرينـه نفقه‌سی واجب اولان کشی نفقه‌سنی
غائبك امانت آقچه سـندن المـق اوزره وديعدن دعوی
ايده بيلور

١٦٤٠ ماده

دائنه مديونك مديونی خصم اولماز
بناءعليه بركيمسه متوفاده اولان اله‌جغنی متوفانك مديونی
مواجهه‌سنده اثبات ايدو بده اندن استيفا ايده مز .

١٦٤١ ماده

بايعه مشترينك مشتريسی خصم اولماز
مثلا بركيمسه برمالی ديكركمسنه‌يه بيع واو دخی آنی قبض
ايله آخر شخصه بيع وتسـليم ايتدكدن صكره (مشتری
اول اول مالی ثمنی ادا ايتمكسزين قبض ايتمشيدی انك
ثمنی وير ياخود ثمنك استيفاسنه قدر حبس ايتمك اوزره
آنی بكا وير) ديو بايعك مشتریٔ ثانيدن دعواسی استماع
اولنماز

١٦٤٢ ماده

متوفانك لهنه وعـليهنه اولان دعـواده يالکز ورثه‌دن
بريسی خصم اوله‌بيلور
فقـط تركه‌دن برعينی دعواده اول عين ورثه‌دن كيمـك

يدنده ايسه خصم او در • ذي اليد اولميان وارث خصم اولهماز

مثلا متوفانك بر كمسنه ده اولان الهجغنى ورثه دن يالكز برى دعوى ايده بيلور وبعد الثبوت اول الهجغك مجموعى جمله ورثه ايچون حكم اولنور • فقط مدعى اولان وارث اندن يالكز كندى حصه سنى قبض ايدر سائر ورثه نك حصه سنى قبض ايده مز

كذلك بر كيمسه تركه دن دين دعوى ايده جك اولدقده ورثه دن يالكز بريسنك حضورنده دعوى ايده بيلور • كرك اول وارث يدنده تركه دن مال بولنسون وكرك بولنمسون • وبويله يالكز بر وارثك حضورنده دعواى دين ايدوب بده اول وارث دخى دينى اقرار ايتديكى تقديرده ديندن آنك حصه سنه نقدر اصابت ايدرسه يالكز اول مقدارى ويرمك اوزره امر اولنور وانك اقرارى سائر ورثه يه سرايت ايتمز • واكر اقرار ايتميوبده مدعى يالكز اول وارثك حضورنده دعواسنى اثبات ايدرسه جمله ورثه عليهنه حكم اولنور • ومدعى اولوجهله محكوم به اولان دينى تركه دن الهجق اولدقده سائر ورثه مدعى يه اول دينى تكرار بزم حضورمزده اثبات ايت ديه مزلر فقط مدعينك دعواسنى دفعه صلاحيتلرى وار

در . اما قبل القسمه متوفانك تركه سندن اولان وقفط وزثه‌دن بر ينك يدنده بولنان برآتى بركيمسه بنم مالم اولوب متوفايه ايداع ايتمشيدم ديو دعوى ايده‌جك اولدقده خصم انجق ذواليد اولان وارث در . ديكر ورثه‌دن دعوى ايتسه استماع اولنماز . وذى اليددن دعوى ايدوب بده‌انك اقراريله حكم اولنور ايسه سائر ورثه‌يه سرايت ايتمز انك اقرارى انجق كندى حصه‌سى مقدارنجه نافذ اولوب انك اولآتده اولان حصه‌سى مدعينك اولمق اوزره حكم اولنور واكر ذى اليد اولان وارث انكار ايدوب بده مدعى دعواسنى اثبات ايدرسه مجموع ورثه عليهنه حكم اولنور . (٧٨) ماده‌يه باق

ماده ١٦٤٣

ارثدن غيرى برسبب ملك ايله برقاچ كيمسه بيننده مشترك اولان بر عينى دعواده شركادن برى ديكرلك حصه‌سنده مدعى‌يه خصم اوله‌مز

مثلا شراطريقيله برقاچ كيمسه بيننده مشترك برخانه‌يى بركيمسه شركادن يالكز برى حضورنده ملكمدر ديو دعوى و اثبات ايدوب بده حكم اولنسه حكم انجق حاضر اولان شريكك حصه‌سنه مقصور اولوب سائرينه سرايت ايتمز

١٦٤٤ ماده

طريق عام كبي منافعي عمومه عائد اولان يرلرك دعواسنده عامه‌دن بالكز بريسي مدعي اولوب انك دعواسي استماع ايله مدعا عليه اوزرينه حكم اولنه بيلور

١٦٤٥ ماده

اهاليلري قوم غير محصور اولان ايكي قريه بيننده نهر ومرعي كبي منافعي مشترك اولان شيلر دعواسنده طرفيندن بعضيلرينك حضوري كافيدر . اما اهاليلري قوم محصور اولديغي صورتده بعضلرينك حضوري كافي اولميوب جمله‌سنك ياخود طرفلرندن وكيللرينك حضوري لازمدر

١٦٤٦ ماده

يوز نفردن زياده اولان قريه اهاليسي قوم غير محصور عد اولنور

(فصل رابع)

(تناقض بياننده در)

١٦٤٧ ماده

تناقض ملكيت دعواسنه مانع اولور .

مثلا بر كيمسه برمال استشرا ايدوبده يعني صاتون الق

استنبوبده بعده اول مال قبل الاشترا كندوسنك ملكى ايدوكنى دعوى ايتسه مسموع اولماز. وكذا فلان كمسنه ده هيچ برحقم يوقدر ديدكدن صكره اول كمسنه دن برشى دعوى ايتسه مسموع اولماز

كذلك بركيمسه ديكر كمسنه دن فلان آدمه ويرمك اوزره سكا شو قدر غروش ويرمشيدم سن اكا ويرميوب يدكده قالمغله كتور اول مبلغى وير ديو دعوى ايتدكده مدعا عليه انكار ايتمكله مدعى اقامهٔ بينه ايتدكدنصكره مدعا عليه دونوبده كرچك اول آدمه ويرمك اوزره بكا اوقدر غروش ويرمشيدك لكن بن اول مبلغى اكا تسليم ايلدم ديو دفع دعوى ايده جك اولسه مسموع اولماز.

وكذلك بركيمسه ديكرك يدنده اولان بر دكانى ملكمدر ديو دعوى ايتدكده ذواليدكرچك اول دكان سنك ملكك ايدى لكن فلان تاريخده سن انى بكا بيع ايتمشيدك ديو دعوى ومدعى اصلا بيننزده بيع وشرا جريان ايتمدى ديو كليا انكار ايتمكله ذى اليد دعواسنى اثبات ايتدكدن صكره مدعى دونوب فى الحقيقه اول دكانى اول تاريخده سكا بيع ايتمش ايدم لكن بيع وفا ياخود شومقوله شرط ايله عقد اولمشيدى ديو دعوى ايلسه استماع اولنماز .

١٦٤٨ ماده

برکیمسه برمالی دیکر کمسه نك اولدیغنی اقرار ایتدکدن صکره بندر دیو دعوی ایتسه صحیح اولمدیغی کبی آخرك طرفندن بالوکاله یا بالوصـایه دعوی ایتمسی دخی صحیح اولماز

١٦٤٩ ماده

برکیمسـه دیکر کمسـنه‌یی جمیع دعوادن ابرا ایتـدکدن صکره کندوسی ایچون اندن برمال دعوی ایتسه صحیح اولماز . اما بشقه‌سی ایچون بالوکاله یاخود بالوصایه دعوی ایده‌بیلور

١٦٥٠ ماده

برکیمسه برمالی آخر کمسـنه ایچون دعوی ایتدکـدن صکره کندوسی ایچون دعوی ایتسه صحیح اولـماز . اما کندوسی ایچـون دعوی ایتـدکدن صکره بالوکاله آخر کمسنه ایچون دعوی ایده بیلور زیرا دعوی و کیلی بعضا ملکی نفسنه مضاف قیلار اما برکمسنه عند الخصومه کندو ملکنی بشقه‌سنه مضاف قیلماز

١٦٥١ ماده

حق و احد ایکی کشیدن ایرو ایرو استیفا اولنه‌مدیغی

كبى جهت و احده‌دن طولايى حق واحد ايكى كشيدن ادعا دخى اولنه‌ماز

ماده ١٦٥٢

نصل كه متكلم و احدك دعواسنده تناقض بولنور ايسه وكيل وموكل ووارث ومورث كبى متكلم واحد حكمنده اولان ايكى كمسنه‌نك كلامرنده دخى تناقض تحقق ايدر . شويله كه بر خصوص حقنده موكلدن سبق ايدن دعوايه منافى وكيلى بر دعوى درميان ايتسه صحيح اولماز

ماده ١٦٥٣

خصمك تصديقيله تناقض مرتفع اولور

مثلا بركيمسه جهت قرضدن اوله‌رق ديكر كمسنه‌دن شو قدر غروش اله‌جق دعوى ايتدكدن صكره مبلغ مزبورك جهت كفالتدن اولديغنى دعوى ايدوب بده مدعى عليه دخى بونى تصديق ايلسه تناقض مرتفع اولور

ماده ١٦٥٤

حاكمك تكذيبيله دخى تناقض مرتفع اولور

مثلا بركيمسه ديكر كمسنه نك يدنده اولان مالى بنمدر ديو دعوى ايدوب مدعى عليه دخى اول مال فلانك ايدى بن اندن صاتون الدم ديو انكار ايتمكله مدعى اقامهٔ بينه

ایدوبده حکم اولنمه محکوم علیه اول مالك ثمنیله بایعنه رجوع ایدر واگرچه ابتدا اول مال بایعك ایدوکنی اقرار اتمسیله صکره‌کی رجوعی بیننده تناقض وار ایسه ده حاکمك حکمیله بو اقراری تکذیب اولندیغندن تناقض مرتفعدر

ماده ١٦٥٥

محل خفا اولوبده مدعینك معذرتی ظاهر اولور ایسه تناقض معفو اولور

مثلا برکیمسه برخانه‌یی استیجار ایتدکدنصکره بن صغیر ایکن پدرم بوخانه‌یی بنم ایچون اشترا ایتمش حین استیجارده خبرم یوق ایدی دیو موجردن ادعا و بو یولده بر قطعه سند ابراز ایلسه دعواسی مسموع اولور

کذلك برکیمسه برخانه‌یی استیجار ایتدکدنصکره وقتیله اول خانه کندوسنه پدرندن ارثا انتقال ایلمش ایدوکنه واقف اولوبده موجردن ادعا ایلسه دعواسی استماع قلنور

ماده ١٦٥٦

تقسیم ترکه‌یه ابتدار مقسومك مشترك اولدیغنی اقرار در بناء علیه بعد التقسیم مقسومی تمدر دیو دعوی ایتمك تناقضدر

مثلا ترکه نك تقسیمندن صکره ورثه‌دن بریسی اعیان مقسومه‌دن بریني بن متوفادن صاتون المشیدم یاخود متوفی اني حال صحتنده بکا هبه وتسلیم ایتمشیدی دیو ادعا ایتسه مسموع اولماز فقط بن صغیر ایکن متوفی اول مالی بکا ویرمش وقت تقسیمده بیلمیوردم دیر ایسه معذور و دعواسی مسموع اولور

۱۶۵۷ ماده

متناقض کورینان ایکی کلامك توفیقی ممکن اولوب مدعی دخی توفیق ایدر ایسه تناقض مرتفع اولور

مثلا بر خانه‌ده مستأجر اولدیغنی اقرار ایتمش ایکن بوخانه بنمدر دیو دعوی ایتسه استماع اولنماز . اما مستأجر ایدم صکره صاحبندن صاتون الدم دیو توفیق ایلسه دعواسی استماع اولنور

کذلك بر کیمسه جهت قرضدن معلوم المقدار غروش دعوی ایدوبده مدعا علیه دخی بن سندن بر شی المدم وسنکله بینمزده هیچ برمعامله جاری اولمشدر یاخود بن سني اصلا طانیم دیوبده مدعی اقامهٔ بینه ایتدکدن صکره مدعا علیه بن اول مبلغی ایفا ایتمشیدم یاخود سن بنی اندن ابرا ایتمشیدك دیو ادعا ایلسه تناقض اولمغله دعواسی استماع اولنماز . اما مدعینك دعوای

مشروحه‌سی اوزرینه مدعا علیه سکا هیچ بورجم یوقدر
دیو بده مدعی اقامهٔ بینه ایتدکدنصکره مدعا علیه اوت
سکا او قدر بورجم وار ایدی لکن بن انی سکا تأدیه
ایتمشیدم یاخود سن بنی اندن ابرا ایتمشیدك دیو دعوی
واثبات ایلسه مدعی یی دفع ایده‌بیلور
وکذلك برکیمسه دیکرکمسنه‌دن سنده شویله برودیعه‌م
وار ایدی ویر دیو دعوی ایتدکده مدعا علیه سن بکا
اصلا برشی ایداع ایتمدك دیو انکار ایدوبده مدعی
اقامه بینه ایتدکدنصکره مدعا علیه بن انی سکا ردوتسلیم
ایتمشیدم دیو دفع ایده‌جك اولورسه بو دفعی مسموع
اولمیوب ودیعه انك یدنده موجود ایسه مدعی انی عینا
الور ومستهلك ایسه قیمتنی تضمین ایتدیرر اما مدعینك
دعوای مشروحه‌سی اوزرینه مدعا علیه بنده سنك اویله
ودیعه‌ك یوقدر دیو انكار ایدوبده مدعی اقامهٔ بینه
ایتدکدنصکره مدعا علیه اوت اویله برودیعه‌ك وار ایدی
لکن بن انی سکارد وتسلیم ایتمشیدم دیوادعا ایتسه دعواسی
مسموع اولور

ماده ١٦٥٨

برکیمسه برعقدك باتاً وصحیحا کندوسندن صادراولدیغنی
اقرار ایده‌رك بو اقراری سنده ربط اولندقدن صکره

دونوبده اول عقدك وفاء وياخود فاسدا منعقد اولديغنى
ادعا ايتسه دعواسى مسموع اولماز
(١٠٠) ماده‌يه باق
مثلا بركيمسه ملك منزلنى بركمسنه‌يه ثمن معلوم مقابلنده
بيع وتسليم ايتدكدنصكره حضور حاكمه واروب بن
شو حدود ايله محدود اولان منزلمى شوقدر غروش
مقابلنده فلان كمسنه‌يه بيع بات صحيح ايله صاتدم ديو
اقرار ايدوبده بو اقرارى سنده ربط اولندقدنصكره
دونوبده بيع مزبورى وفا طريقيله ياخود شو مقوله
شرط مفسد ايله‌عقد اولنمشيدى ديو ادعا ايسه دعواسى
مسموع اولماز
كذلك بركيمسه ديكر كمسنه ايله اولان دعواسندن صلح
اوله‌رق حضور حاكمه واروبده اول صلحك صحيحا
عقد اولنديغنى اقرار ايدرك بو اقرارى سنده ربط
اولندقدنصكره دونوبده صلح مزبورى شو مقوله شرط
مفسد ايله اولمشيدى ديو ادعا ايلسه دعواسى مسموع
اولماز
١٦٥٩ ماده
بركيمسه بر مالى ملكمدر ديوديكر كمسنه حضورنده آخره
بيع وتسليم ايتدككده اول كمسنه كوروبده بلا عذر

سکوت ایتمشیکن . صکره دن اول مال بنمدر یاخود آنده حصه‌م واردر دیو دعوی ایتسه نظر اولنور . اکر اول کسنه بایعك اقار بندن یاخود زوج و زوجه دن بریسی ایسه اشبو دعواسی مطلقا استماع اولنماز . واکر اجانبدن ایسه اول وجهله بالکز مجلس بیعده بولنمسی دعواسنك استماعنه مانع اولمیوب انجق مجلس بیعده حاضر اولدقدن نشقه مشترینك بر مدت اول ملکده ابنیه یاپمق یاخود یقمق و یاخود اغاج دیکمك کبی تصرف ملاك ایله تصرفنی کوروب ده بلا عذر سکوت ایتدکدن صکره بر وجه بالا بنم ملکمدر یاخود آنده حصه‌م واردر دیو دعوی ایتسه کذلك استماع اولنماز .

(باب ثانی)

(مرور زمان حقنده در)

١٦٦٠ . ماده

دین و ودیعه وملك عقار ومیراث وعقارات موقوفه‌ده مقاطعه یاخود اجارتین ایله تصرف ومشروطه تولیت وغله دعوالری کبی اصل وقفه وعمومه عائد اولمیان دعوالر اون بش سنه ترك اولندقدنصکره استماع اولنماز

١٦٦١ ماده

أصل وقف حقنده متولی ومرتزقه‌نك دعوالری اوتور التی سنه‌یه قدر استماع اولنور

اما اوتوز التی سنه مرور ایتدکدنصکره ارتق استماع اولنماز

مثلا برکیمسه اوتوز التی سنه بر عقاره ملکیت اوزره متصرف اولدقدنصکره بروقفك متولیسی اول عقاره بنم وقفمك مستغلاتندندر دیو دعوی ایتسه استماع اولنماز

١٦٦٢ ماده

طریق خاص ومسیل وحق شرب دعوالری اکر ملك عقارده ایسه اون بش سنه مرور ایتدکدن صکره استماع اولنماز. واکر عقارات موقوفه‌ده ایسه متولینك انلری اوتوز التی سنه‌یه قدر دعوایه صلاحیتی واردر اون سنه مرورندن صکره اراضی میریه دعوالری استماع اولنمدیغی کبی اراضی میریه‌نه‌کی طریق خاص ومسیل و حق شرب دعوالری دخی اون سنه ترك اولندقدنصکره استماع اولنماز

١٦٦٣ ماده

بو بابده معتبر یعنی دعوانك استماعنه مانع اولان مرور زمان انجق بلا عذر واقع اولان مرور زماندر

یوخسه مدعینك وصیسی بولنسون بولنمسون صغیر
یا مجنون یا معتوه اولمسی یاخود مدت سفر اولان اخر
دیارده بولنمسی و یاخود خصمنك متغلبه‌دن اولمسی کبی
اعذار شرعیه‌دن بویله مرور ایدن زمانه اعتبار اولنماز
بناء علیه مرور زمانك مبدئی عذرك زوال واندفاعی
تاریخندن اعتبار اولنور
مثلا برکیمسه‌نك حال صغرنده کچن زمانه اعتبار اولنمیوب
مرورزمان انجق حد بلوغه واصل اولدیغی تاریخندن
معتبردر
کذلك برکیمسه‌نك متغلبه‌دن بریله دعواسی اولوبده
خصمنك تغلبی ممتد اوله‌رق دعوی ایده‌مدیکندن مرور
زمان بولنسه اول دعوانك استماعنه مانع اولماز. مرور
زمان انجق تغلبك زوالی تاریخندن معتبردر

١٦٦٤ ماده

مدت سفر سیر معتدل ایله اوچ کونلك یعنی اون سکز
ساعتلك مسافه‌در

١٦٦٥ ماده

بینلرنده مدت سفر اولان ایکی بلده ساکنلرندن بریسی
برقاچ سنه‌ده برکره بربلده‌ده برلشوب یکدیکریله
محاکه‌لری قابل ایکن بربرندن برشی دعوی ایتمیه‌رك

بووجهله مرور زمان بولندقدن صكره مدت مروردن مقدم تاريخ ايله برينك ديكرندن دعواسي استماع اولنماز

١٦٦٦ ماده

بركيمسه بر خصوصي حضور حاكمده ديكر كمسنه‌دن برقاچ سنه‌ده بر كره دعوى ايدوب انجق فصل دعوى ايدلميه‌رك بووجهله اون بش سنه مرور ايتسه دعوانك استماعنه مانع اولماز . اما حضور حاكمده اولميان ادعا ومطالبه مرور زمانى دفع ايده‌مز

بناء عليه بر كيمسه بر خصوصي مجلس حاكمك غيرى برلرده ادعا ومطالبه ايدرك بو وجهله مرور زمان بولنسه مدعينك دعواسي استماع اولنماز

١٦٦٧ ماده

مرورزمان مدعى مدعا بهى ادعايه صلاحيت كلديكى تاريخدن اعتبار اولنور

بناء عليه دين مؤجلى دعواده مرور زمان انجق حلول اجلدن معتبر اولور . زيرا قبل حلول الاجل مدعينك اول دينى دعوى ومطالبه‌يه صلاحيتى يوقدر

مثلا بر كيمسه ديكر كمسنه‌دن بوندن اون بش سنه مقدم ثمنى اوچ سنه مؤجل اولمق اوزره سكا بيع ايلديكم فلان شى ثمندن سنده شوقدر غروش الهجغم واردر ديو دعوى

ایلسه استماع اولنور . زیرا حلول اجلدن اعتبارا
انجق اون ایکی سنه کچمش اولور
کذلك بطناً بعد بطن اولاده مشروط وقفه دائر بطن
ثانیده بولنان اولادك دعوالرنده مرور زمان انجق بطن
اولك انقراضی تاریخندن معتبردر . زیرا بطن اول
موجود ایکن بطن ثانینك دعوایه صلاحیتی یوقدر
و کذلك مهر مؤجل دعواسنده مرور زمانك مبدائی وقت
طلاقدن یاخود احد زوجینك وفاتی تاریخندن اعتبار
اولنور . زیرا مهر مؤجل یا طلاق یاخود وفات ایله
معجل اولنور

١٦٦٨ ماده

مفلس اولان کمسنه‌دن اله‌جق دعواسنده مرور زمان
انجق افلاسك زوالی تاریخندن معتبردر
مثلا اون بش سنه‌دنبرو متمادیا مفلس اولوب هنوز کسب
یسار ایلدیکی متحقق اولان بر کیمسه دن دیکر کمسنه
اون بش سنه مقدم ذمتکده فلان جهتدن شوقدر غروش
اله‌جغم وار ایدی اول تاریخدنبرو مفلس اولدیغك جهتله
دعوی ایده‌مدم شمدی اداء دینه اقتدارك اولمغله دعوی
ایدرم دیسه استماع اولنور

١٦٦٩ ماده

بر كيمسه بر دعوايى بروجه بالا بلا عذر ترك ايدنك مرور زمان بولنسه اول دعوى حياتنده كندوسندن استماع اولنمديغى كبى وفاتنده وارثندن دخى استماع اولنماز

١٦٧٠ ماده

بر دعوايى برمدت مورث و برمدت وارث ترك ايدوبده ايكى مدتك مجموعى مرور زمان حدينه بالغ اولورسه ارتق استماع اولنماز

١٦٧١ ماده

بايع ايله مشترى وواهب ايله موهوب له مورث ايله وارث كبيدر

مثلا بر كيمسه برعرصه يه اون بش سنه متصرف اولوب اول عرصه نك اتصالنده خانه سى اولان كسنه بو مدتده سكوت ايتدكدن صكره اول خانه يى آخره بيع ايتدكده مشترى اول عرصه اشبو اشترا ايتديكم خانه نك طريق خاصيدر ديو دعوى ايلسه مسموع اولماز

كذلك برمدت بايع و برمدت مشترى سكوت ايدوبده ايكى مدتك مجموعى مرور زمان حدينه بالغ اولسه مشترينك دعواسى استماع اولنماز

ماده ١٦٧٢

متوفانك ديكرنده اولان بر مالنى دعواده و رثه سندن بعضيلرى حقنده مرور زمان بولنمشيكن ديكر بعضيسى حقنده صغر كبى برعذر ايله مرور زمان بولنمديغنه مبنى اول مالى دعوى واثبات ايتدكده مدعا بهدن اولان حصه سى كندوسنه حكم اولنور وبو حكم سائر ورثه يه سرايت ايتمز

ماده ١٦٧٣

بركيمسه برعقارده مستأجر اولديغنى مقر ايكن اون بش سنه دن زياده زمان مرور ايتمكله اكا مالك اولهماز اما انكار ايدوبده مالك دخى اول عقار بنم ملكمدر شو قدر سنه مقدم سكا ايجار ايتمشيدم دائما اجرتنى قبض ايدرم ديو دعوى ايتدكده نظر اولنور

اكر ايجارى بين الناس معروف ايسه دعواسى استماع اولنور . دكل ايسه استماع اولنماز

ماده ١٦٧٤

تقادم زمان ايله حق ساقط اولماز

بناء عليه مرور زمان بولنان بردعواده مدعا عليه حضور حاكمده مدعينك دعواسى وجهله حالا كندوسنده حق اولديغنى صراحة اقرار واعتراف ايدبوبرر ايسه مرور

زمانه اعتبار اولنميوب مدعا عليهك اقراری موجبنجه حكم اولنور

اما مدعی عليه حضور حاكمده اقرار ايتميوبده مدعی انك ديكر محلده اقرار ايتمش اولديغنی دعوی ايدرسه مدعينك اصل دعواسی استماع اولنمديغی كبی اقرار دعواسی دخی استماع اولنماز

فقط دعوی اولنان اقرار مقدما مدعی عليهك معروف اولان خط وياختمنی حاوی برسنده ربط اولنوبده اول سندك تاريخندن وقت دعوايه قدر مرور زمان مدتی بولنمامش ايسه اوصورتده اقرار دعواسی استماع اولنور

ماده ١٦٧٥

طريق عام ونهر ومرعی كبی منافعی عمومه عائد اولان يرلرك دعواسنده مرور زمانه اعتبار اولنماز

مثلا بر قريه يه مخصوص اولان مرعايی بركيمسه بلا نزاع اللی سنه ضبط وتصرف ايتدكدنصكره قريه سی اهاليسی اول مرعايی اندن دعوی ايتسه لر استماع اولنور

ارادۀ سنيه تاريخی فی ٩ جمادی الاخری سنه ١٢٩٣

عن اعضاء شوراى دولت	امين الفتوى	ناظر عدليه
سيف الدين	السيد خليل	احمد جودت

رئيس ثانى محكمهٔ تمييز	عن اعضاء مجلس تدقيقات
السيد احمد حلمى	شرعيه السيد احمد خلوصى

رئيس المسودين	عن اعضاء مجلس تدقيقات
عمر حلمى	شرعيه احمد خالد

اعلامات مميزى معاونى
عبد الستار

كتاب البينات والتحليف

❋ صورت خط همايون ❋

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب خامس عشر)

(بينات وتحليف حقنده اولوب برمقدمه ايله درت بابى)

(مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده‌در)

١٦٧٦ ماده

بينه · حجت قويه ديمكدر

١٦٧٧ ماده

تواتر · كذب اوزره اتفاقلرى عقلا جائز اولميان جماعتك خبريدر

١٦٧٨ ماده

ملك مطلق · ارث وشرا كبى اسباب ملكدن بريله مقيد اولميان دعوا ملكيتدر · و بويله بر سبب ايله مقيد اولان ملكيته دخى ملك بسبب دينيلور

١٦٧٩ ماده

ذى اليد · برعينه بالفعل وضع يد ايدن ياخود تصرف ملاك ايله تصرفى ثابت اولان كيمسه در

١٦٨٠ ماده

خارج • بروجه بالا وضع يد وتصرفدن بری اولان كيمسه در

١٦٨١ ماده

تحليف • احد خصمينه يمين ويرمكدر

١٦٨٢ ماده

تحالف • خصميندن ايكيسنه دخی يمين ويرمكدر

١٦٨٣ ماده

تحكيم حال • يعنی حال حاضری حكم قيلق استصحاب قبيلندندر

استصحاب دخی عدمی مظنون اولميان بر امر محققك بقاسيله حكم ايتمكدر كه ابقاء ما كان علی ما كان ديمك اولور

(باب اول)

(شهادت حقنده اولوب سكز فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(شهادتك تعريف ونصابی بيانده در)

١٦٨٤ ماده

شهادت • بركيمسه‌نك آخر كمسنه‌ده اولان حقنی اثبات

ایچون حضور حاکمده وخصمینك مواجهه‌لرنده شهادت لفظیله یعنی شهادت ایدرم دیو خبر ویرمکدر
اشبو مخبره شاهد واول کیمسه‌یه مشهود له واول کسنه‌یه مشهود علیه واول حقه مشهود به دینیلور

١٦٨٥ ماده

حقوق عباده‌ده شهادتك نصابی ایکی ار یاخود بر ار ایله ایکی خاتوندر ۰ فقط ارککلرك اطلاعی ممکن اولمیان یرلرده یالکز خاتونلرك مال حقنده شهادتلری قبول اولنور

١٦٨٦ ماده

دلسزك واعمانك شهادتلری مقبول دکلدر

(فصل ثانی)

(شهادتك کیفیت اداسی بیاننده در)

١٦٨٧ ماده

مجلس محاکمه‌نك خارجنده اولان شهادت معتبر دکلدر

١٦٨٨ ماده

شاهدلرك مشهود بهی بالذات معاینه ایتمش اولوبده اولوجهله شهادت ایلمسی لازمدر ۰ سماع ایله یعنی ناسدن ایشتدم دیو شهادت ایلمسی جائز اولماز

فقط بر محلك وقف ياخود بر كمسنه‌نك فوت اولديغنه ثقه‌دن ايشتدم ديو شهادت ايتسه يعنى بوكا شهادت ايدرم زيرا ثقه‌دن بويله ايشتدم ديسه شهادتى مقبول اولور

وولايت وموت ونسب خصوصلرنده وجه شهادتى بويله تفسير ايليه‌رك يعنى ايشتمه سوزينى سويليه‌رك سماع ايله شهادت ايلمسى جائزدر

مثلا فلان آدم فلان تاريخده بوبلده‌ده والى ياخود حاكم ايدى وفلان آدم فلان وقت فوت اولدى وفلان كيمسه فلانك اوغليدر بويله بيلورم ديوبده ايشتدم ديمه‌رك صورت قطعيه‌ده شهادت ايتديكى صورتده هر نقدر بوخصوصلرى معاينه ايتمامش اولسه وسنى انلرى معاينه‌يه مساعد اولمسه بيله شهادتى قبول اولنور • وبرده ناسدن ايشتدم ديميوبده بلكه بر بوخصوصى معاينه ايتمدك اما بيزده بويله مشتهردر بويله بيلورز ديه‌رك شهادت ايتسه هرصورتده جائز اولور

١٦٨٩ ماده

شاهد اگر شهادت ايدرم ديميوبده يالكز فلان خصوصى بويله بيلورم ياخود خبر ويررم ديمش اولسه اداء شهادت ايلمش اولماز • فقط انك اوزرينه حاكم اكا

بو يله شهادت ايدرميسن ديو سؤال ايدوب ده او دخی اوت بو يله شهادت ايدرم ديدكده ايفای شهادت ايتمش اولور واكرچه اهل خبره نك اخباری كبی مجرد تحقيق واستكشاف حال ايچون واقع اولان افاداتده شهادت لفظی شرط دكلدر انجق بونلر شهادت شرعيه اولميوب مجرد اخبار قبيلندندر

ماده ١٦٩٠

مشهود له ومشهود عليه ومشهود به حاضر ايسه‌لر شاهد شهادت ايدركن اوچنه دخی اشارت ايدر وانك بووجهله اشارتی كفايت ايدر · مشهود له ايله مشهود عليهك بابا و دده‌لرينك اسملرينی ذكر ايلمسی لازم كلمز

اما غائب اولان موكله ياخود متوفايه دائر اولان شهادتده شاهد انلرك بابا ودده‌لرينك اسملرينی ذكر ايتمك لازمدر · فقط مشهور ومعروف اولان بر كيمسه ايسه شاهد انك يالكز اسم وشهرتنی ذكر ايتمك كافيدر زيرا مقصد اصلی انی سائرندن تمييز ايده‌جك وجهله تعريفدر

ماده ١٦٩١

عقاره دائر اولان شهادتده حدودنك بيانی لازمدر · فقط شاهد اكر مشهود به اولان عقارك حدودينی ذكر

ایتمیوبده محلنده تعیین وارائه ایده بیله جکنی بیان ایلر ایسه
محلنه کیدیلوب ارائه ایتدیریلور

ماده ١٦٩٢

(١٦٢٣) ماده ده بیان اولندیغی اوزره مدعی سندنده کی
حدوده استناد ایله دعوی ایتدیکی تقدیرده شاهدلر
دخی بو سندده حدودی محرر اولان عقار انك ملکیدر
دیو شهادت ایتسه‌لر صحیح اولور

ماده ١٦٩٣

برکیمسه مورثنك دیکر کمسنه ذمتنده شوقدر غروش
الەجغی اولندیغی دعوی ایتدکده شاهدلر اکر متوفانك
اول کمسنه‌ده اول مقدار الەجغی اولدیغنه شهادت
ایتسه‌لر کفایت ایدر ورثه سنه موروث اولمشدر دیو
تصریحه حاجت یوقدر

دین برینه عین ادعا اولندیغی صورتده یعنی اول کمسنه
یدنده مورثنك برمال معینی بولندیغی ادعا اولندقده دخی
حکم ینه بو وجهله در

ماده ١٦٩٤

برکیمسه ترکه‌دن شو قدر غروش الەجق دعوی ایتدکده
شاهدلر اکر متوفانك اول کیمسه‌یه اوقدر دینی اولدیغنه
شهادت ایتسه‌لر کفایت ایدر وفاتنه قدر ذمتنه باقی ایدی

دیو تصریحه حاجت یوقدر . دین یرینه عین ادعا
اولندیغی صورتده یعنی اول کیمسه متوفانك یدنده
کندوسنك بر مال معینی اولدیغنی دعوی ایتدکده دخی
حال بومنوال اوزره در

١٦٩٥ ماده

برکیمسه دیکر کمسنه‌دن الهجق دعوی ایتدکده شاهدلر
اکر اول کیمسه‌نك مدعی به اول مقدار دینی اولدیغنه
شهادت ایتسه‌لر کفایت ایدر . فقط خصمی حالا دینك
بقاسندن سؤال ایدو بده شاهدلر حالا بقاسنی بیلمز دیسه‌لر
شهادتلری رد اولنور

(فصل ثالث)

(شهادتك شروط اساسیه‌سی بیاننده در)

١٦٩٦ ماده

حقوق ناسه شهادتده سبق دعوی شرطدر

١٦٩٧ ماده

محسوسك خلافنه اقامه اولنان بینه مقبول اولماز
مثلا برکیمسه‌نك برحیات ویا برخانه‌نك معمور اولدیغی
مشاهد ایکن اول کمسنه‌نك وفات ایلدیکنه یاخود اول
خانه‌نك خراب اولدیغنه بینه اقامه اولنسه مقبول ومعتبر
اولماز

١٦٩٨ ماده

متواترك خلافنه اقامه اولنان بينه قبول اولنماز

١٦٩٩ ماده

بينه برحقى اظهار ايچون مشروع قلنمشدر : بناء عليه فلان كيمسه اوايشى ايشلمدى وفلان شى فلان كمسنه نك دكلدر وفلانك فلانه بورجى يوقدر كبى نفى صرفه شهادت قبول اولماز . فقط نفى متواتر بينه سى مقبولدر مثلا بر كيمسه فلان كيمسه يه فلان وقت فلان محلده شو قدر غروش اقراض ايتدم ديوجهت فرضدن اول مقدار غروش دعوى ايدوب حالبوكه اول كمسنه نك اولوقت اوراده اولميوبده بشقه محلده بولنديغى تواترا اثبات اولنسه اشبو تواتر بينه سى مقبول اولوب مدعينك دعواسى مسموع اولماز

١٧٠٠ ماده

شهادتده دفع مغرم وجر مغنم يعنى دفع مضرت وجلب منفعت داعيه سى اولمامق شرطدر

بناء عليه اصلك فرعه وفرعك اصله يعنى ابا واجداد وامهات وجداتك اولاد و احفادى لهلرينه واولاد واحفادك ابا واجدادى وامهات وجداتى لهلرينه وهكذا احد زوجينك ديكرى لهنه شهادتلرى مقبول اولماز .

اما بونلردن ماعدا اقر بانك يك ديكرى لهسنه شهادتلرى مقبول اولور كذلك بر كيمسـه نك اتفـاقيله تعيش ايدن آدمنك و اجير خاصنك كندو لهسنه شهـادتلرى مقبول اولماز • اما قپو يولداشلرينك يكديكرى لهنه شهادتلرى مقبول اولور وكذلك شريكلرك مال شركتده يكديكرى لهسنه شهادتلرى و كفيل بالمال اولان كيمسه نك اصيل طرفندن مكفول بهك ادا اولنديغنه شهادتى مقبول اولماز اما سائر خصوصلرده يكديكره شهادتلرى مقبول اولور

١٧٠١ ماده

دوستنك دوسـته شهـادتى مقبولدر • فقط بينلرنده كى دوستلق يكديكرك مالنده تصرف ايتمه مرتبه سنه وارر ايسه اول حالده يكديكرك لهسنه شهادتلرى مقبول اولماز

١٧٠٢ ماده

شاهد ايله مشهود عليه بيننده عداوت دنيويه اولـمامق شرطدر • عداوت دنيويه عرف ايله بيلنور

١٧٠٣ ماده

بر كيمسه هم مدعى وهم شاهد اوله ماز

بناء عليه وصينك يتيمه ووكيلك مؤكله شهادتلرى صحيح اولماز

١٧٠٤ ماده

بر كيمسه نك كندو فعلنه شهادتى معتبر دكلدر
بناء عليه وكيللرك ودلاللرك بزبيع ايتمشيدك ديو كندو
فعللرينه شهادتلرى معتبر اولماز
كذلك بربلده حاكمى انفصالندن صكره قبل الانفصال
كندوسندن صدور ايتمش اولان حكمه شهادت ايلسه
صحيح اولماز اما قبل الانفصال بركيمسه نك كندى حضورنده
واقع اولان اقرارينه بعد الانفصال شهادت ايلسه معتبر
اولور

١٧٠٥ ماده

شاهدك عادل اولمسى شرطدر
عادل حسناتى سيئاتنه غالب اولان كيمسه در
بناء عليه رقاص ومسخره كبى ناموس ومروتى مخل حال
وحركتلرى اعتياد ايدن اشخاصك وكذب ايله معروف
اولان كسانك شهادتلرى مقبول اولماز

(فصل رابع)

(شهادتك دعوايه موافقتى بيانده در)

١٧٠٦ ماده

شهادت اكر دعوايه موافق ايسه قبول اولنور . دكل

ایسه قبول اولنماز . فقط لفظه اعتبار اولنیوب معنی موافقت کافیدر

مثلا مدعابه ودیعه اولوبده شاهدلر مدعا علیهك ایداعی اقرار ایلدیکنه شهادت ایتسه‌لر یاخود مدعابه غصب اولوبده شاهدلر مدعا علیهك غصبی اقرار ایلدیکنه شهادت ایلسه‌لر مقبول اولور .

کذلك مدیون اداء دین ایلدیکنی دعوی ایدوبده شاهدلر دائننك مدیونی ابرا ایلدیکنه شهادت ایتسه‌لر مقبول اولور

ماده ۱۷۰۷

شهادتك دعوایه موافقتی یا اکا تمامیله مطابقتی ویاخود مشهود بهك مدعابهدن اقل اولمسی صورتیدر

مثلا مدعی بومال ایکی سنه دنبرو بنم ملکمدر دیو دعوی ایدوبده شاهدلر دخی ایکی سنه دنبرو ملکی اولدیغنه شهادت ایتدکاری صورتده شهادتلری مقبول اولدیغی کبی برسنه دنبرو ملکی اولدیغنه شهادت ایتدکاری صورتده شهادتلری قبول قیلنور .

کذلك مدعی بیك غروش دعوی ایدوبده شاهدلر بشیوزه شهادت ایتدکاری صورتده بشیوز غروش حقنده شهادتلری قبول اولنور .

١٧٠٨ ماده

مدعابه اقل اولوبده شاهدلر اکثره شهادت ایلسه‌لر مقبول اولماز

مکر که شهادت ایله دعوی بیننده‌کی اختلاف ذاتاً قابل توفیق اولوبده مدعی دخی انلرك بینی توفیق ایلیه اوحالده شهادت قبول قیلنور

مثلا مدعی بومال ایکی سنه‌دنبرو بنم ملکمدر دیو دعوی ایدوبده شاهدلر اوچ سنه‌دنبرو ملکی اولدیغنه شهادت ایلسه‌لرقبول قلنماز • کذلك مدعی بشیوز غروش دعوی ایدوبده شاهدلر بیك غروشه شهادت ایتسه‌لرقبول اولنماز اما مدعی بنم آنده الهجغم فی‌الواقع بیك غروش ایدی لکن بشیوز ینی استیفا ایتمشیدم شاهدلر اوراسنی بیلمزلر دیو دعوی ایله شهادتك بینی توفیق ایلسه شاهدلر ینك شهادتی قبول اولنور

١٧٠٩ ماده

مدعی مثلا شو باغ بنم ملکمدر دیو ملك مطلق دعواسی ایدوبده شاهدلر مدعی بو باغی فلاندن صاتون الدی دیو ملك مقیده شهادت ایتسه‌لر قبول اولنور

شویله‌که شاهدلر اولوجهله ملك مقیده شهادت ایتدکلرنده حاکم سنده بوسبیله‌می ملك دعواسی ایده‌یورسین یوخسه

آخر سببله می دیو مدعیدن سؤال ایدر مدعی اکر اوت
بنده بو سببله دعوی ایدرم دیر ایسه حاکم اول شاهدلرك
شهادتنی قبول ایدر واکر سبب آخرله دعوی ایدرم
یاخود بن بو سببله دعوی ایتمم دیر ایسه حاکم اول
شاهدلرك شهادتنی رد ایلر

١٧١٠ ماده

مدعی مثلا بر باغده ملك مقید دعواسی ایتدیکی صورتده
نظر اولنور اکر بایعنی ذکر ایتمیه‌رك صاتون الدم
یاخود مبهم اوله‌رق برادمدن صاتون الدم دیر ایسه
ملك مطلق دعواسی حکمنده اولمغله شاهدلر بو باغ
انك ملکیدر دیو ملك مطلقه شهادت ایتسه‌لر قبول
اولنور
اما فلان آدمدن صاتون الدم دیو بایعنی تصریح ایدوبده
شاهدلر ملك مطلقه شهادت ایتسه‌لر شهادتلری قبول
اولنماز
چونکه ملك مطلق ثابت اولسه عن اصل وقوعی ثابت
اولوب زوائدینه مثلا باغك مقدما حصوله کلمش اولان
میوه‌لرینه دخی مدعینك مالك اولمسی لازم کلور ملك
مقید ایسه انجق سببنك مثلا عقد بیع وشرانك تاریخ

وقوعندن اعتباراً ثابت اولور بوجهتله ملك مطلق ملك
مقيده نسبتله اكثر اولور و بوصورتده شاهدلر اكثره
شهادت ايتمش اولورلر

١٧١١ ماده

شهادت اكر دينك سببنده دعوايه مخالفه اولور ايسه
مقبول اولماز

مثلا مدعى ثمن مبيع اولمق اوزره بيك غروش الهجق
دعوى ايدوبده شاهدلر مدعا عليهك جهت قرضدن
طولايى اولمقدار دينى اولديغنه شهادت ايلسهلر مقبول
اولماز • كذلك مدعى بوملك بكا پدرمدن موروثدر ديو
دعوى ايدوبده شاهدلر اناسندن موروث اولديغنه
شهادت ايتسهلر مقبول اولماز

(فصل خامس)

(شاهدلرك اختلافلرى بيانندهدر)

١٧١٢ ماده

شاهدلر مشهود بهده اختلاف ايتسهلر شهادتلرى مقبول
اولماز

مثلا شاهدلرك برى بيك غروشلق التون وديكرى بيك
غروشلق سيم مجيديه ديو شهادت ايتسهلر شهادتلرى
قبول اولنماز

ماده ١٧١٣

شاهدلرك مشهود بهه متعلق اولان برشـيده اختلافلری مشـهود بهده اختلافی موجب اولور ايسـه شهادتلری قبول اولنماز وموجب اولماز ايسه قبول اولنور

بنـاء عليه غصب وايفای دين كبی صرف فعلدن عبارت اولان خصوصلرده شاهدلرك بری برزمان معينده ويامكان معينده فعـله وديكری زمان آخرده يا مكان آخرده فعله شهادت ايلسه‌لر بو اختلافلری مشهودبهده اختلافی موجب اولمغله شهادتلری قبول اولنماز

اما قول قبيلندن اولان بيع وشرا واجاره وكفالت وحـواله وهبه ورهن ودين وقرض وابرا ووصيت خصوصلرنده شاهدلرك زمان ومكانده اختلافلری مشهود بهده اختلافی موجب اولمامغله شهادتلرينك قبولنه مانع اولماز

مثلا بركيمسه بورجنی ادا ايتمش اولديغنی دعوی ايدوبده شـاهدلرك بری خانه‌سـنده وديكری دكاننده ادا ايلمش اولديغنه شهادت ايتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز . اما بركيمسه ديكر كمسـنه‌نك يدنده اولان برمال ايچون سن بو مالی بكا شو قدر غروشه صاتمش ايدك انی بكا تسليم ايت ديو دعوی ايتدكده شـاهدلرك بريسی فلان خانه‌ده

ودیکری فلان دکانده صاتمش اولدیغنه شهادت ایتسه‌لر
شهادتلری قبـول اولنور ٠ زیرا فعل تکرار واعاده
اولنه‌ماز ٠ اما قول تکرار واعاده اولنه‌بیلور

ماده ١٧١٤

شاهدلر مال مغصوبك رنکنده یاخود ارکك و یا دیشی
اولمسنده اختلاف ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز
مثلا مغصوب اولان حیوان حقنده شاهدلرك بری قـیر
آت ودیکری یاغز یا آل آت و یاخـود بری آت ودیکری
قصراق دیو شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول اولنماز

ماده ١٧١٥

دعوی عقدده شاهدلر بدلك مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر
شهادتلری قبول اولنماز .
مثلا شاهدلرك بری برمالك بشیوز غروشه ودیکری اوچ
یوز غروشه صاتلدیغنه شهادت ایلسه‌لر شهادتلری قبول
اولنماز

(فصل سادس)

(تزکیهٔ شهود حقنده در)

ماده ١٧١٦

شاهدلر شهادت ایتدکده حاکم مشهود علیهدن نه‌دیرسین
بونلر شهادتلرنده صادقیدرلر یوخسه دکلیدرلر دیو سؤال

ایدر . مشهود علیه اکر شاهدلر بو شهادتلرنده صادقدرلر یاخود بو شهادتلرنده عادلدرلر دیر ایسه مدعا بهی اقرار ایتمش اولور واقراریله حکم اولنور . واکر بونلر شاهد زوردرلر یاخود بونلر عادل آدملر در لکن بوخصوصده خطاایده یورلر یاخود واقعه‌یی اونوتمشلردر ایسه ویاخود یالکز بونلر عادل آدملر در دیمکله برابر مدعا بهی انکار ایتسه حاکم حکم ایتمیوب شاهدلری سرا وعلنا تزکیه ایله عادل اولوب اولمدقلرینی تحقیق ایلر

ماده ۱۷۱۷

شاهدلر کرك سرا وکرك علنا منسوب اولدقلری جانبدن یعنی طلبهٔ علومدن ایسه ساکن اولدقلری مدرسه مدرسی ایله معتمد اهالیسندن وعسکریدن ایسه طابوری ضابطان وکاتبلرندن وکتبه‌دن ایسه قلمی ضابطان وخلفاسندن وتجاردن ایسه تجارك معتبرانندن واصنافدن ایسه کتخداسیله لونجه اوسته‌لرندن وصنوف سائره‌دن ایسه محله ویا قریه‌لرینك موثوق ومؤتمن اهالیسندن تزکیه اولنور

ماده ۱۷۱۸

سرا تزکیه اصطلاح فقهاده مستوره تعبیر اولنور ورقه ایله اجرا اولنور

شویله که حاکم اول ورقه‌یه مدعی ومدعی علیك اسملرینی ومدعابه ایله شهودك اسم وشهرت وصنعتلرینی و اشکال ومحللرینی وبابا ودده‌لرینك اسملرینی و معروف ایسه‌لر یالکز اسم وشهرتلرینی تحریر والحاصل شاهدلری سائرندن تمییز ایده‌جك و جهله تعریف وبیان وبرظرف درونه وضع ایله اوزرینی مهرلدکدن صکره مزکی انتخاب اولنان کسنه‌لره ارسال ایدر مزکیلر دخی مستوره‌یی فتح وقرائت ایدوب ایچنده اسملری محرر اولان شاهدلر عادل ایسه‌لر اسملری تحتنه عدل ومقبول الشهاده دیو تحریر وعادل دکللر ایسه عادل دکللر دیو تحریر وامضا ایلیه‌رك مستوره‌یی کتورن آدمی و آخر کسنه‌یی مضمونه واقف ایتمکسزین ظرف اوزرینی مهرلیوب حاکمه اعاده ایدر

ماده ۱۷۱۹

مستوره‌ده مزکیلر طرفندن شاهدلر حقنده عادل ومقبول الشهاده دیو یازلمیوب‌ده عادل دکللر یاخود حاللرینی بیلمیز ویامجهول الاحوال ویاخود الله بیلور کبی صراحة یاخود دلالة جرحی افاده ایدر بر سوز یازلمش اولور ویاخود هیچ بر شی یازمقسزین مستوره مختوما حاکمه اعاده اولنور ایسه حاکم اول شاهدلرك شهادتنی قبول ایتمز

(تذنیب)

(تحلیف شهود حقنده در)

۱۷۲۷ ماده

مشهود الیه قبل الحکم شاهدلره شهادتلرنده کاذب اولمدقلرینه یمین ویر دیو حاکمه الحاح ایدوب بده شهادتك یمین ایله تقویتنه دخی لزوم کورلدیکی تقدیرده حاکم او شاهدلره یمین ایتدیره بیلور . وحاکم شاهدلره یمین ایدرسه کز شهادتکزی قبول ایدرم والا ایتم دیه بیلور

(فصل سابع)

(شاهدلرك شهادتدن رجوعی حقنده در)

۱۷۲۸ ماده

شاهدلر بعد اداء الشهاده وقبل الحکم حضور حاکمده شهادتلرندن رجوع ایتسه‌لر شهادتلری کأن لم یکن حکمنده اولور وکندولری تعذیر اولنورلر

۱۷۲۹ ماده

شاهدلرك بعدالحکم حضور حاکمده شهادتلرندن رجوع ایتسه‌لر حاکمك حکمی نقض اولنمیوب محکوم به شاهدلره تضمین ایتدیریلور (۸۰) ماده‌یه باق

١٧٣٠ ماده

شاهدلرك بعضيسى بروجه بالا شهادتندن رجوع ايتدكده اكر باقيسى نصاب شهادته بالغ ايسه رجوع ايدندن ضمان لازم كلمز فقط تعزير اولنور . واكر باقيسى نصاب شهادته بالغ دكلسه محكوم بهك نصفى رجوع ايدن بركشى اولديغى تقديرده مستقلا اكا و بردن زياده اولدقلرى تقديرده بالاشتراك سو يا انلره تضمين ايتديريلور

١٧٣١ ماده

رجوعك شرطى حضور حاكمده اولمقدر . شاهدلرك بشقه محلده رجوعنه اعتبار يوقدر

بناء على ذلك مشهود عليه شاهدلرك بشقه محلده شهادتلرندن رجوع ايتدكلرينى دعوى ايتسه مسموع اولماز وشاهد برحاكمك حضورنده شهادت ايتدكدنصكره ديكر حاكمك حضورنده شهادتندن رجوع ايتسه رجوعى معتبر اولور

(فصل ثامن)

(تواتر حقنده در)

١٧٣٢ ماده

كثرت شهوده اعتبار يوقدر

يعنى طرفيندن برينك طرف آخره نسبتله شاهدلرى زياده اولمغله انك ترجيح اولنمسى لازم كلمز . مكركه شاهدلرينك كثرتى درجهٔ تواتره بالغ اوله

١٧٣٣ ماده

تواتر علم يقين افاده ايدر

بناء عليه بالاده بيان اولنديغى اوزره تواترك خلافنه بينه اقامه اولنه ماز

١٧٣٤ ماده

تواترده لفظ شهـادت شرط اولمديغى كبى عدالت دخى ارانماز . بناء عليه مخبرلرك تزكيه سنه حاجت كورنمز

١٧٣٥ ماده

تواترده مخبرلرك عدد معينى يوقدر . انجق عقل انلرك كذب اوزره اتفاقلرينى تجـويز ايتميه جك مرتبـه برجم غفير اولملرى لازمدر

(باب ثانی)

(حجج خطیه وقرینهٔ قاطعه بیاننده اولوب ایکی)

(فصله منقسمدر)

(فصل اول)

(حجج خطیه بیاننده در)

١٧٣٦ ماده

یالکز خط وختم ایله عمل اولنماز . فقط شبههٔ تزویر وتصنیعدن سالم ایسه معمول به یعنی مدار حکم اولور بشقه وجهله ثبوته حاجت قالماز

١٧٣٧ ماده

برات سلطانی وقیود دفترخاقانی تزویردن امین اولمغله معمول بهدر

١٧٣٨ ماده

کتاب قضاده بیان اولنهجغی وجهله حیله وفساددن سالم اولهجق صورتده طوتیلان سجلات محاکم ایله دخی عمل اولنور

١٧٣٩ ماده

مجرد وقفیه ایله عمل اولنماز . اما بروجه بالا موثوق ومعتمدبه اولان سجل محکمهده مقید ایسه اول حالده معمول به اولور

(فصل ثانی)

(قرینهٔ قاطعه بیاننده در)

١٧٤٠ ماده

اسباب حکمندن بریسی دخی قرینهٔ قاطعه ده در

١٧٤١ ماده

قرینهٔ قاطعه حدیقینه بالغ اولان اماره در

مثلا بر کمسنه النده قانه بولاشمش بچاق اولدیغی حالده خوف وتلاش ایله بر خالی خانه دن چیقدیغی کبی درعقب اوخانه یه کیریلوبده هنوز بوغازلانمش برشخص کورلسه اول کمسنه بوشخصك قاتلی اولدیغنه اشتباه اولنماز . شاید که اول شخص کندو کندوسنی اولدرمش اولمق کبی صرف احتمالات وهمیه یه التفات قلنماز . (٧٤) ماده یه باق

(باب ثالث)

(تحلیف بیاننده در)

١٧٤٢ ماده

اسباب حکمدن بری دخی یمین یاخود یمیندن نکولدر شویله که مدعی دعواسنی اثباتدن اظهار عجز ایلدیکی تقدیرده انك طلبیله مدعا علیهه یمین ویریلور

فقط بر كيمسـه ديكر كمسـنه‌دن سن فلانك وكيليسـين ديو دعوى ايدوبده اول كمسـنه انكار ايتـديكى صورتده كندوسنه يمين ويرلمك لازم كلمز

كذلك ايكى كشينك هر برى بر كمسنه‌نك يدنده‌كى مالى اندن اشترا ايتدم ديو دعوى ايدوبده اول كمسنه برينه صاتديغنى اقرار ايله ديكرينـك دعواسنى انكار ايتـديكى صورتده كندويه يمين توجه ايتمز

بو خصوصده استيجـار و ارتهـان و اتهاب دخى اشترا كبيدر

١٧٤٣ ماده

خصمنـدن برى تحليف اولنه‌جق اولديغى حالده والله و ياخود بالله ديو الله تعـالى حضرتلرينـك اسمنه قسم ايتديريلور

١٧٤٤ ماده

يمين انجـق حاكمك ياخود نائبنك حضورنده اولور . بشـقه كمسـنه حضورنده اولان يميندن نكوله اعتبـار يوقدر

١٧٤٥ ماده

تحليفده نيـابت جارى اولور . اما يمينده نيـابت جارى اولمـاز

بناء عليه دعوى وكيللرى خصمه يمين ويديره بيلور ٠
اما موكللرينه يمين توجه ايتدكده بالذات انلرك يمين ايتمسى
لازم كلور وكيللرينه يمين ايتديريله مز

١٧٤٦ ماده

يمين انجق خصمك طلبى اوزرينه ويريلور ؛ فقط درت
يرده بلا طلب حاكم طرفندن يمين ويريلور

اولا بركيمسه تركه‌دن برحق دعوى واثبات ايتدكده
حاكم مدعى‌يه بو حقنى متوفادن بروجهله استيفا ايتمديكنه
وايتدرمديكنه وانى ابرا وبشقه‌سنك اوزرينه حواله
ايلمديكنه وبشقه كسنه طرفندن ايفا اولنمديغنه وبوحقك
مقابلنده متوفانك رهنى اولمديغنه يمين ويرر اشته بوكا
يمين استظهار دينور

ثانياً بركيمسه برماله مستحق چيقوبده دعواسنى اثبات
ايتدكده اول مالى كسنه‌يه صاتمامش وهبه ايتمامش
والحاصل بروجهله ملكندن چيقارمامش ايدوكنه حاكم
طرفندن يمين ويريلور

ثالثاً مشترى مبيعى عيبنه بناء رد ايده‌جك اولدقده
عيبنه مطلع اولدقدن صكره قولا ياخود (٣٤٤) ماده ده
بيان اولنديغى اوزره ملاكك تصرفى كبى تصرف ايله

دلالة عيبنه راضى اولمامش ايدوكنه حاكم طرفندن يمين
وير يلور
رابعاً حاكم طرفندن شفعه ايله حكم اولنه جق اولدقده
شفيعه شفعه‌يى ابطال يعنى حق شفعه‌سنى بر وجهله اسقاط
ايتمامش اولديغنه يمين ويريلور

١٧٤٧ ماده

خصمك طلبى اوزرينه هنوز حاكم طرفندن يمين تكليف
اولنمدين مدعا عليه يمين ايديورسه معتبر اولميوب تكرار
حاكم طرفندن تحليف اولنمق لازم كلور

١٧٤٨ ماده

بر كيمسه كندو فعلنه دائر يمين ايده‌جك اولدقده بتاته
يمين ويريلور يعنى بوشى بويله‌در ياخود دكلدر ديو قطعيا
يمين ايتديريلور
اما ديكر كيمسه‌نك فعلى حقنده يمين ايده‌جك اولدقده
عدم علمه يمين ويريلور يعنى اول شيئى بيلمديكنه يمين
ايتديريلور

١٧٤٩ ماده

يمين ياسببه ياخود حاصله اولور
شويله كه بر خصوصك واقع اولوب اولمديغنه يمين ايتمك

سببه یمیندر و بر خصوصك حالا باقی اولوب اولمدیغنه یمین ایتمك حاصله یمیندر

مثلا بیع و شرا دعواسنده عقد بیعك اصلا وقوع بولمدیغنه یمین ایتمك سببه یمیندر ۰ اما عقدك حالا باقی اولوب اولمدیغنه یمین ایتمك حاصله یمیندر

۱۷۵۰ ماده

مختلف دعوالر مجتمع اولدقده بر یمین کفایت ایدر هر برینه بشقه بشقه یمین و یرلمك لازم کلمز

۱۷۵۱ ماده

معاملاته دائر اولان دعوالرده کندو یه یمین توجه ایدن کیمسه یه یمین تکلیف اولنو بده یمین ایتمم دیو صراحة یاخود بلاعذر سکوت ایله دلالة یمیندن نکول ایتسه حاکم انك نکولیله حکم ایدر ۰ و بعدالحکم یمین ایده جك اولسه اکا التفات اولنمیوب حاکمك حکمی حالی اوزره قالور

۱۷۵۲ ماده

دلسزك اشارت معهوده سیله یمینی و یمیندن نکولی معتبردر

(لاحقه)

١٧٥٣ ماده

مدعی هیچ شاهدم یوقدر دیدکدن صکره شاهد کتوره‌جك اولسه یاخود فلان وفلاندن بشقه شاهدم یوقدر دیدکدن صکره آخر شاهدم وار دیسه قبول اولنماز

(باب رابع)

(ترجیح بینات وتحالفه دائر اولوب درت فصلی مشتملدر)

(فصل اول)

(تنازع بالایدی بیاننده در)

١٧٥٤ ماده

منازع فیه اولان عقارده ذی الیدلك بینه ایله اثبات اولنمق لازمدر . طرفینك تصادقی یعنی مدعینك دعواسی اوزرینه مدعا علیهك دخی اقرار ایلسی ایله مدعا علیهك ذی الید اولدیغنه حکم اولنه‌ماز

فقط مدعی اول عقاری بن سندن اشترا ایتمشیدم یاخود سن انی بندن غصب ایتمشیدك دیو دعوا ایتدیکی صورتده

مدعا علیهك ذی الید اولدیغنی بینه ایله اثباته حاجت یوقدر

و برده منقول هر کیمك یدنده ایسه ذی الید اودر بروجه بالابینه ایله اثباته حاجت یوقدر ٠ و بونده طرفینك تصادقی کافیدر

ماده ١٧٥٥

ایکی کیمسه برعقارده نزاع ایدوب هربری اول عقاره ذی الید اولدیغنه بینه طلب اولنور

ایکیسی بردن ذی الید اولدقلرینه اقامهٔ بینه ایتدکلری تقدیرده ایکیسنك دخی مشترکا ذی الید اولدقلری ثابت اولور

واکر بری وضع یدینی اثباتدن اظهار عجز ایدوبده دیکری واضع الید اولدیغنه اقامهٔ بینه ایدرسه انك ذی الید اولدیغنه حکم اولنوب اوبری خارج عد اولنور

وخصمیندن هیچ بریسی ذی الید اولدیغنی اثبات ایدهمز ایسه هربرینه آخرك طلبیله خصمنك اول عقارده ذی الید اولمدیغنه یمین وریلور ٠ ایکیسی دخی یمیندن نکول ایدرسه بالاشتراك اول عقارده ذی الید اولدقلری ثابت اولور ٠ واکر بری یمیندن نکول ایدوبده دیکری یمین

ایدر ایسه یمین ایدن کیمسه اول عقاره مستقلا واضع الید اولمق اوزره حکم اولنوب دیکری خارج عداولنور . واکر هر بری یمین ایدرسه هیچ بریسنك ذی الید اولدیغنه حکم اولنمیوب حقیقت حال ظاهر اولنجه یه دك مدعابه اولان عقار توقیف اولنور

(فصل ثانی)

(ترجیح بینات حقنده‌در)

١٧٥٦ ماده

ایکی کشی بر مالده علی الاشتراك متصرف یعنی ایکیسی دخی ذی الید ایکن بری بالاستقلال و دیکری بالاشتراك ملکمدر دیو دعوی ایتدکده استقلال بینه‌سی اولادر یعنی ایکیسی دخی اقامهٔ بینه ایده‌جك اولدقلرنده دعوای استقلال ایده‌نك بینه‌سی دعوای اشتراك ایده‌نك بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور واکر ایکیسی دخی استقلال دعواسی ایدوب ده اقامهٔ بینه ایتسه‌لر اول عقار مشترکا انلره حکم اولنور . واکر بری اثباتدن عاجز اولوب ده دیکری اثبات ایلسه اول عقار مستقلا انك ملکی اولمق اوزره حکم اندیلور

١٧٥٧ ماده

تاریخ بیان اولنمیان ملك مطلق دعواسنده خارجك بینه‌سی اولادر

مثلا برکیمسه دیکر کمسنه‌نك یدنده اولان خانه ایچون بو خانه بنم ملکمدر بو آدم اکا بغیر حق وضع ید ایدیور الیویرلمسی مطلوبمدر دیو دعوی وذی الید دخی بوخانه بنم ملکمدر بو جهتله بحق وضع ید ایدرم دیو دعوی ایتدکده خارج اولان کیمسه‌نك بینه‌سی ترجیح واستماع قلنور

١٧٥٨ ماده

شرا کبی تکرری قابل برسببله مقید اولان وتاریخ بیان اولنمیان ملکیت دعوالری ملك مطلق دعواسی حکمنده اولوب بونلرده دخی خارجك بینه‌سی ذی الیدك بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور

فقط ایکیسی دخی برشخصدن تلقی ملك ایتمش اولدقلرینی ادعا ایتدکلری صورتده ذی الید بینه‌سی ترجیح قلنور

مثلا برکیمسه دیکر کمسنه‌نك یدنده اولان بر دکان ایچون بو دکانی بن ولی اغادن اشترا ایتدم بو جهتله بنم ملکم ایکن بو آدم بغیر حق وضع ید ایدیور دیو دعوی وذی الید دخی بن انی بکرافندیدن اشترا ایتدم یاخود پدرمدن

موروثدر بوجهتله وضع يد ايدرم ديو دعوى ايتدكده خارجك بينه‌سى ترجيح واستماع اولنور . اما ذى اليد بو دكانى ولى اغادن بن اشترا ايتدم ديسه اول حالده انك بينه‌سى خارجك بينه‌سى اوزرينه ترجيح قلنور

ماده ١٧٥٩

نتاج كبى تكررى قابل اوليان برسببله مقيد ملكيت دعوالرنده ذى اليد بينه‌سى اولادر

مثلا خارج وذى اليد برطايده نزاع ايدوبده هر برى اول طايك كندو قسراغندن طوغمه مالى اولديغنى دعوا ايتدكلرنده ذى اليدك بينه‌سى ترجيح اولنور

ماده ١٧٦٠

ملك مورخ دعواسنده تاريخى مقدم اولانك بينه‌سى اولادر

مثلا بركيمسه ديكر كمسنه‌نك يدنده اولان عرصه ايچون بن بو عرصه‌يى بر سنه مقدم فلان شخصدن اشترا ايتدم ديو دعوى و ذى اليد دخى بوعرصه بش سنه مقدم وفات ايدن پدرمدن بكا موروثدر ديو دعوى ايتدكده ذى اليدك بينه‌سى ترجيح اولنور . واكر التى آى مقدم وفات ايدن پدرمدن موروثدر ديمش اولسه اول حالده خارجك بينه‌سى ترجيح قلنور . كذلك خصمينك

هر بری مدعا بهی بشقه بشقه شخصلردن اشترا ایتمش اولدقلرینی ادعا ایکیسیده بایعلربنك تاریخ تملکلرینی بیان ایتسه‌لر قنغیسنك بایعنك تاریخ تملکی مقدم ایسه انك بینه‌سی ترجیح اولنور

۱۷٦۱ ماده

نتاج دعواسنده تاریخه اعتبار اولنیوب بروجه بالا ذی الید بینه‌سی ترجیح اولنور

انجق مدعا بهك سنی ذی الیدك تاریخنه توافق ایتدیکی صورتده اگر خارجك تاریخنه توافق ایدرسه خارجك بینه‌سی ترجیح اولنور . واگر سنی ایکیسنه دخی مخالف اولور یاخود معلوم اولماز ایسه اول حالده ایکیسنك بینه‌لری متهاتر یعنی متساقط اوله‌رق مدعا به ذی الیدك یدنده ترك وابقا قلنور

۱۷٦۲ ماده

زیاده بینه‌سی اولادر

مثلا بایع ومشتری ثمنك یامبیعك مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر زیاده دعوی ایده‌نك بینه‌سی ترجیح اولنور

۱۷٦۳ ماده

تملیك بینه‌سی عاریت بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور مثلا برکیمسه دیکر کمسنه‌نك یدنده‌کی مالی عاریت ویرمشیدم

دیو کیروالمق ایستیوبده اول کمسنه دخی سن اول مالی بکا بیع یاهبه ایتمشیدك دیسه بیع یاهبه بینه‌سی ترجیح قیلنور

١٧٦٤ ماده

بیع بینه‌سی هبه ورهن واجاره بینه‌لری اوزرینه واجاره بینی‌سی رهن بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور
مثلا برکیمسه دیکر کمسنه‌یه فلان مالی سکا صاتمشیدم ثمننی ویر دیو دعوی ایدوبده اول کمسنه دخی سن انی بکا هبه وتسلیم ایتمشیدك دیو دعوی ایتدکده بیع بینه‌سی ترجیح قیلنور

١٧٦٥ ماده

عاریتده اطلاق بینه‌سی اولادر
مثلا برعاریت آت مستعیریدنده تلف اولوبده معیر بن انی سکا درت کون قوللانمق اوزره اعاره ایتمشیدم سن ایسه درت کون مرورنده آتی بکا تسلیم ایتمیوب بشنجی کون یدنده هلاك اولمغله قیمتنی ضامن اول دیو دعوی ومستعیر دخی سن اویله درت کونه‌دك دیوتقیید ایتمیوب علی الاطلاق قوللانمق اوزره بکا اول آتی اعاره ایتمشیدك دیو دعوی ایتدکده مستعیرك بینه‌سی ترجیح واستماع اولنور

١٧٦٦ ماده

صحت بینه‌سی مرض موت بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور مثلا برکیمسه برمالی ورثه‌سندن برینه هبه ایدوب بده وفات ایتدکده دیکر ورثه انی مرض موتنده هبه ایلمش اولدیغنی وموهوب له دخی حال صحتنده هبه ایتمش ایدوکنی ادعا ایتدکده موهوب لهك بینه‌سی ترجیح قلنور

١٧٦٧ ماده

عقل بینه‌سی جنون ویاعته بینه‌سی اوزرینه ترجیح اولنور

١٧٦٨ ماده

حدوث ایله قدم بینه‌سی جمع اولدقده حدوث بینه‌سی ترجیح اولنور

مثلا برکیمسه‌نك ملکنده دیکر کمسه‌نك مسیلی اولوبده حادثدر یاخود قدیمدردیو بینلرنده اختلاف واقع اولەرق صاحب خانه انك حدوثنی ادعا ایله رفعنی طلب وصاحب مسیلی دخی انك قدمنی ادعا ایتدکده صاحب خانه‌نك بینه‌سی ترجیح قلنور

١٧٦٩ ماده

راجح طرفی اقامهٔ بینه‌دن اظهار عجز ایتدیکی صورتده

مرجوح طرفندن بینه ایستنیلور اثبات ایدرسه فبها ایده‌مدیکی صورتده کندوسنه یمین ایتدیریلور

١٧٧٠ ماده

بروجه بالا راجح طرفی اثباتدن اظهار عجز ایتمکله مرجوح طرفی اقامهٔ بینه ایدوب بده موجبیله حکم اولندقدن صکره راجح طرفی اقامهٔ بینه ایتمك استدیکی تقدیرده ارتق اکا التفات اولنماز

(فصل ثالث)

(سوز کیمك اولدیغنه وتحکیم حاله دائر در)

١٧٧١ ماده

زوج ایله زوجه ساکن اولدقلری خانه درونده‌کی اشیاده اختلاف ایتدکلری صورتده نظر اولنور . تفنك وقلیج کبی یالکز زوجه صالح اولان یاخود اوانی ومفروشات کبی ایکیسنه‌ده صالح اولان شیلرده زوجه‌نك بینه‌سی ترجیح اولنور . وایکیسیده اثباتدن عاجز اولدقلری صورتده سوز مع الیمین زوجکدر . یعنی اول اشیا زوجه‌سنك اولمدیغنه یمین ایدرسه کندوسنك اولدیغنه حکم اولنور

اما یالکز نسایه صالح اولان البسه وحلیات کبی شیلرده

زوجك بينه‌سی ترجیح قلنور • و ایکیسیده اثباتدن عاجز اولدقلری تقدیرده سوز مع الیمین زوجه‌نکدر • مگر که بری دیگره صالح اولان شیلرك صانع و بایعی اولورسه هر حالده سوز مع الیمین انك در

مثلا کوپه نسایه مخصوص حلیاتدن اولوب انجق زوج قیومجی اولدیغی صورتده سوز مع الیمین آنك اولور

١٧٧٢ ماده

احد زوجینك وفاتنده ورثه مورثك مقامنه قائم اولور فقط طرفین برمنوال محرر اثباتدن عاجز اولدقلری تقدیرده ایکیسنه دخی صالح اولان شیلرده سوز مع الیمین حیاتده اولانکدر • و ایکیسی بردن وفات ایتدکلری صورتده ایکیسنه‌ده صالح شیلرده سوز مع الیمین زوجك ورثه سنکدر

١٧٧٣ ماده

واهب هبه‌دن رجوع ایتمك استیوب ده موهوب له دخی موهوبك تلف اولدیغنی دعوی ایتدکده سوز بلا یمین موهوب لهکدر

١٧٧٤ ماده

امین اولان کیمسه براءت ذمتی حقنده یمینیله تصدیق اولنور

نته كيم مودع وديعه‌يى دعوى ايدوبده وديع دخى بن انى سكا رد ايتدم ديدكده سوز مع اليمين وديعكدر • فقط يميندن خلاص ايچون اقامۀ بينه ايده‌جك اولورسه بينه‌سى استماع قلنور

١٧٧٥ ماده

مختلف ديونى اولان كمسنه دائننه برمقدار شى ويردكدن صكره قنغى دينه محسوباً ويرمش اولديغى دعوى ايدرسه سوز انككدر

١٧٧٦ ماده

بردكرمنك مدت اجاره سى منقضى اولدقدن صكره مستأجر مدت اجاره اثناسنده صويك انقطاعى حسبيله اول مدتك اجرتدن حصه سنى تنزيل ايتمك ايسته‌يه‌رك موجر ايله بينلرنده اختلاف واقع اولوبده بينه دخى اولمديغى تقديرده نظر اولنور

اكر اختلافلرى مدت انقطاعك مقدارنده ايسه مثلا مستأجر اون كون وموجر انجق بش كون انقطاعنى دعوى ايتسه سوز مع اليمين مستأجركدر

واكر اختلافلرى اصل انقطاعده ايسه يعنى موجر صويك انقطاعنى كليا انكار ايتسه حال حاضر تحكيم اولنور• يعنى حكم قلنور • شويله كه اكر صووقت

دعوی وخصومتده جاری ایسه سوزمع الیمین موجرکدر
واکر اولوقت منقطع ایسه سوز مع الیمین مستأجرکدر

ماده ١٧٧٧

برکیمسه‌نك خانه‌سنه اقان صو یولی حقنده حادثدر یاخود
قدیمدر دیو اختلاف اولنوپده صاحب خانه مسیلك
حادث اولدیغنی ادعا ایله رفعنی ایستدیکی وطرفینك
بینه‌لری اولمدیغی صورتده نظر اولنور
اکر وقت خصومتده اول مسیلدن صو جریان ایدر
یاخود اولجه جریانی معلوم اولور ایسه حالی اوزره
ابقا اولنور . وسوز مع الیمین صاحب مسیلك اولور .
یعنی مسیلك حادث اولمدیغنه یمین ایتدیریلور
واکر وقت خصومتده صو جریان ایتمز و یا اندن اولجه
جریانی معلوم اولماز ایسه سوزمع الیمین صاحب خانه‌نك
اولور

(فصل رابع)

(تحالفه دائر در)

ماده ١٧٧٨

بایع ومشتری ثمنك یا مبیعك و یا ایکیسنك دخی مقدارنده
یا وصفنده و یا جنسنده اختلاف ایتدکلری صورتده

هرقنغیسی اقامهٔ بینه ایلر ایسه انك لهنه حکم اولنور
واکر ایکیسی دخی اقامهٔ بینه ایدرلر ایسه زیاده‌یی
اثبات ایده‌نك لهنه حکم اولنور
وایکیسی دخی اثباتدن عاجز اولورلر ایسه انلره یا بریکز
او بریکزك دعواسنه راضی اولور یاخود بیعی فسخ
ایلرز دینیلور . و بونك اوزرینه بریسی دیکرینك
دعواسنه راضی اولماز ایسه حاکم انلرك هر برینه
دیکرینك دعواسی اوزرینه یمین ویرر وابتدا مشتریدن
بدأ ایلر هر قنغیسی یمیندن نکول ایدر ایسه آخرك
دعواسی ثابت اولور واکر ایکیسی دخی یمین ایدرسه
حاکم اول بیعی فسخ ایدر

۱۷۷۹ ماده

مستأجر هنوز مأجورده تصرف ایتمدین اجرتك
مقدارنده موجر ایله اختلاف ایتدکده مثلا مستأجر
اجرت اون التوندر وموجر اون بش التوندر دیو دعوی
ایتدکلری تقدیرده قنغیسی اقامهٔ بینه ایدر ایسه قبول
اولنور
وایکیسی بردن اقامهٔ بینه ایدرلر ایسه موجرك بینه‌سیله
حکم اولنور و اکر ایکیسی دخی اثباتدن عاجز اولورلر
ایسه ایکیسیده تحلیف قلنور ومستأجرك تحلیفیله بدأ

اولنور . هر قنغیسی نکول ایدر ایسه نکولیله الزام قیلنور وایکیسی دخی یمین ایدر ایسه حاکم عقد اجاره‌یی فسخ ایلر

مدتده یاخود مسافه‌ده اختلاف ایتدکاری حالده دخی حکم بو وجهله‌در شوقدر وارکه ایکیسی دخی اقامهٔ بینه ایتدکاری تقدیرده مستأجرك بینه‌سیله حکم اولنور وتحالف صورتنده موجرك تحلیفیله بدأ ایدیلور

١٧٨٠ ماده

مدت اجاره‌نك انقضاسندن صکره موجر ومستأجر مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی اوزره اختلاف ایتسه‌لر تحالف یوقدر سوز مع الیمین مستأجرکدر

١٧٨١ ماده

مدت اجاره اثناسنده موجر ومستأجر اجرتك مقدارنده اختلاف ایتسه‌لر تحالف جاری اولوب باقی مدت حقنده عقد اجاره فسخ اولنور لکن مدتك حصه‌سنده دخی سوز مستأجرك اولور

١٧٨٢ ماده

مشتری یدنده مبیع تلف یاخود مانع رد اولور برعیب حادث اولدقدن صکره متبایعان اختلاف ایتسه‌لر تحالف یوقدر انجق مشتری تحلیف اولنور

١٧٨٣ ماده

اجل دعواسنده یعنی مؤجل اولوب اولمامقده وشرط خیارده و ثمنك كلیسنی یا بعضیسنی قبضده تحالف اولمیوب بو اوچ صورتده دخی منكر اولان تحلیف قلنور

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٦ شعبان سنه ١٢٩٣

عن اعضاء شورای دولت سیف الدین

امین الفتوی السید خلیل

معارف ناظری احمد جودت

رئیس ثانی محكمهٔ تمییز السید احمد حلمی

رئیس مجلس تدقیقات شرعیه ومجلس انتخاب احكام السید احمد خلوصی

مستشار مفتش اوقاف عمر حلمی

قاضیٔ دار الخلافة العلیه احمد خالد

اعلامات شرعیه ممیزی معاونی عبد الستار

كتاب القضا

﴿ صورت خط همايون ﴾

(موجبنجه عمل اولنه)

(كتاب سادس عشر)

(قضـا حقنده اولوب بر مقدمه ايله درت بابى مشتملدر)

(مقدمه)

(بعض اصطلاحات فقهيه بياننده در)

١٧٨٤ ماده

قضا ٠ حكم و حاكملك معنالرينه كلور

١٧٨٥ ماده

حاكم ٠ بين الناس وقوعبولان دعوى ومخاصمه يى احكام مشروعه سنه توفيقاً فصل وحسم ايچون طرف سلطانيدن نصب وتعيين بيوريلان ذاتدر

١٧٨٦ ماده

حكم ٠ حاكمك مخاصمه يى قطع وحسم ايلمسيدر ٠ بودخى ايكى قسمدر

قسم اول ٠ حاكمك حكم ايتدم ادعا اولنان شيئى وير ديمك كبى سوزلر ايله محكوم بهى محكوم عليهه الزام ايتمسى يعنى لازم قيلمسيدر ايشته بوكا قضاء الزام وقضاء استحقاق دينلور

قسم ثانی . حقك يوقدر منازعه‌دن ممنوعسين ديمك كبی سوزلر ايله حاكمك مدعی يی منازعه‌دن منع ايتمسيدر بوكا دخی قضاء ترك دينلور

۱۷۸۷ ماده

محكوم به . حاكمك محكوم عليهه الزام ايلديكی شيدر كه قضاء الزامده مدعينك حقنی ايفا ايتمسی وقضاء تركده مدعينك منازعه‌دن واز كچمسيدر

۱۷۸۸ ماده

محكوم عليه . عليهنه حكم اولنان كمسنه در

۱۷۸۹ ماده

محكوم له . لهسنه حكم اولنان كيمسه در

۱۷۹۰ ماده

تحكيم . خصمينك خصومت ودعوالرينی فصل ايچون رضالريله آخر كيمسه‌يی حاكم اتخاذ ايتملرندن عبارتدر اول كيمسه‌يه فتحتين ايله حكم وميمك ضمی وخانك فتحی وكاف مشدده‌ٔ مفتوحه ايله محكم دينلور

۱۷۹۱ ماده

وكيل مسخر . محكمه‌يه احضار اولنه‌ميان مدعا عليهه حاكم طرفندن نصب اولنان وكيلدر

(باب اول)

(محاكمه دائر اولوب درت فصلی حاوی یدر)

(فصل اول)

(حاكمك اوصافی بیاننده در)

١٧٩٢ ماده

حاكم . حكیم فهیم مستقیم وامین مكین متین اولمليدر

١٧٩٣ ماده

حاكم . مسائل فقهیه یه واصول محاكه یه واقف ودعاوئ واقعه یی انلره تطبیقا فصل وحسمه مقتدر اولمليدر

١٧٩٤ ماده

حاكمك تمیز تامه مقتدر اولمسی لازمدر بناء علیه صغیر ومعتوه واعمی وطرفینك صوت قویلرینی ایشیده میه جك مرتبه صاغر اولان كمسنه نك قضاسی جائز دكلدر

(فصل ثانی)

(حاكمك آدابی بیاننده در)

١٧٩٥ ماده

حاكم . مجلس محاكه ده الش ویرش ومـلاطفه كبی

مهابت مجلسی ازاله ایده جك افعال وحركاتدن اجتناب ایتملیدر

١٧٩٦ ماده

حاكم . ایكی خصمدن هیچ بریسنك هدیه سنی قبول ایتمز

١٧٩٧ ماده

حاكم متخاصمیندن هیچ بریسنك ضیافتنه كیتمز

١٧٩٨ ماده

اثنای محاكمه ده حاكم طرفیندن یالكز بریسنی خانه سنه قبول ایتمك ومجلس حكمده بریله خلوت ویاخود ایكیسندن برینه ال یا كوز ویا باش ایله اشارت ایتمك ویا انلردن بریسنه كیزلو لاقردی یاخود دیكرینك بیلمدیكی لسان ایله سوز سویلمك كبی تهمت وسوء ظنه سبب اوله بیله جك حال وحركتده بولنمامليدر

١٧٩٩ ماده

حاكم بین الخصمین عدل ایله مأموردر

بناء علیه طرفیندن بری هرنقدر اشرافدن ودیكری آحاد ناسدن اولسه بیله حین محاكمه ده طرفینی اوتورتمق وكندولره احالهٔ نظر وتوجیه خطاب ایتمك كبی محاكمه یه متعلق معاملاتده تمامیله عدل ومساواته رعایت ایتمسی لازمدر

(فصل ثالث)

(حاكمك وظائفى بياننده‌در)

١٨٠٠ ماده

حاكم ٠ طرف سلطانيدن اجراى محاكمه يه وحكمه وكيلدر

١٨٠١ ماده

قضا ٠ زمان ومكان ايله وبعض خصوصاتك استثناسيله تقييد وتخصص ايدر

مثلا بر سنه مدت ايله حكمه مأمور اولان حاكم انجق اوسنه ايچنده حكم ايدر اول سنه‌نك حلولندن اول ويامروروندن صكره حكم ايده‌مز ٠ وكذا معين برقضاده حكم ايتمك اوزره نصب اولنان حاكم اول قضانك هر محلنده حكم ايدر اما ديكر قضاده حكم ايده‌مز ٠ وبر محكمهٔ معينه‌ده حكم ايتمك اوزره نصب اولنان حاكم انجق اول محكمه‌ده حكم ايدوب ديكر محلده حكم ايده‌مز ٠ وكذلك مصلحت عامه ملاحظهٔ عادله‌سنه بناء فلان خصوصه متعلق دعوى استماع اولنميه‌ديو امر سلطانى صادر اولسه حاكم اول دعوايى استماع وحكم ايده‌مز وياخود بر محكمه حاكمى بعض خصوصات معينه استماعنه مأذون

اولوبده ماعداسنی استماعه مأذون اولمسه اول حاكم انجق مأذون اولديغی خصوصاتی استماع وحكم ايدر ماعداسنی استماع وحكم ايده مز . وكذلك بر مجتهدك بر خصوصده رأيی ناسه ارفق ومصلحت عصره اوفق اولديغنه بناء انك رأيیله عمل اولنمق اوزره امر سلطانی صادر اولسه اول خصوصده حاكم اول مجتهدك رأينه منافی ديكر بر مجتهدك رأيیله عمل ايده مز ايدر ايسه حكمی نافذ اولماز

ماده ١٨٠٢

بر دعوايی معاً استماع وحكم ايتمك اوزره نصب اولنان ايكی حاكمدن يالكز بريسی اول دعوايی استماع وحكم ايده مز ايدرسه حكمی نافذ اولماز (١٤٦٥) ماده يه باق

ماده ١٨٠٣

متعدد حاكمی اولان بلده ده خصميندن بريسی بر حاكمك وديكری او بر حاكمك حضورنده مرافعه اولمق ايستيوب بو وجهله بينلرنده اختلاف واقع اولسه مدعی عليهك اختيار ايلديكی حاكم ترجيح اولنور

ماده ١٨٠٤

بر حاكمك عزلی وقوعبولوب فقط بر مدت خبر عزل كندويه واصل اولمامغله اول مدتده بعض دعاوی استماع وفصل ايتمش اولسه صحيح اولور

اما خـبر عزلك وصولندن صكره وقـوعبولان حكمى صحيح اولماز

١٨٠٥ ماده

حاكم اكر نصب وعزل نائبه مأذون ايسه ديكر كيمسه‌يى كندوسـنه نائب نصب وانى عزل ايده‌بيلور دكل ايسه ايده‌مز وكندوسنك معزول يافوت اولمسيله نائبى منعزل اولماز (١٤٦٦) ماده‌يه باق

بناء عليه برقضانك حاكمى وفات ايتدكده برينه ديكر حاكم كلنجه‌يه دك اول قضاده وقوعبولان دعوايى حاكم متوفانك نائبى استماع وحكم ايده‌بيلور

١٨٠٦ ماده

حاكمك استمـاع ايلديكى بينه ايله نائبى ونائبك استمـاع ايلديكى بينه ايله كندوسى حكم ايده‌بيلور

شويله كه حاكم بردعوى حقنده بينه استماع ونائبه اخبار ايلسه نائبى اعادهٔ بينه ايتمكسزين حاكمك اخباريله حكم ايده بيـلور و حكمه مأذون اولان نائب برخصوصده بينه استمـاع ايدوبده حاكمه انها ايلسه حاكم اعادهٔ بينه ايتمكسزين نائبك انهاسـيله حكم ايده‌بيـلور اما حكمه مأذون اولميوبده انجق تدقيق واستكشاف ايچون بينه

استماعنه مأمور اولان كيمسه‌نك انهاسيله حاكم حكم ايده ميوب بالذات استماع بينه ايتمسى لازمدر

١٨٠٧ ماده

بر قضا حاكمى بشقه برقضا داخلنده‌كى اراضى دعواسنى استماع ايده‌بيلور . فقط كتاب دعواده بيان اولنديغى وجهله حدود شرعيه‌سنك بيانى لازم كلور

١٨٠٨ ماده

محكوم له حاكمك اصول و فروعندن برى وزوجه‌سى وحكم اولنه‌جق مالده شريكى واجير خاصى وحاكمك انفاقيله تعيش ايدر آدمى اولمامق شرطدر

بناء عليه حاكم بونلردن برينك دعواسنى استماع ايله لهسيه حكم ايده‌مز

١٨٠٩ ماده

بر بلده حاكمنك ياخود ماده‌ء آنفه‌ده مذكور منسوباتندن برينك اول بلده اهاليسندن بركسنه ايله دعواسى اولديغى صورتده اول بلده ده ديكر حاكم وار ايسه انك حضورنده مرافعه اولورلر

واكر اول بلده‌ده ديكر حاكم يوق ايسه طرفين كندى رضالريله نصب ايده‌جكلرى حكمك ياخود اول حاكم نائب نصبنه مأذون اولديغى تقديرده طرفندن منصوب

نائبك و ياخود جوارده كي ديكر برقضا حاكمنك حضورنده مرافعه اولورلر

وطرفين بوصورتلردن برينه راضى اولمدقلرى صورتده طرف سلطانيدن مولى استدعا ايدرلر

١٨١٠ ماده

حاكم رؤيت دعواده الاقدم فالاقدم قاعده سنه رعايت ايتمليدر

فقط ورودى مؤخر اولان بردعوانك تعجيلى ايجاب حال ومصلحتدن كورلديكى حالده انك رؤيتنى تقديم ايلر

١٨١١ ماده

حاكمك لدى الحاجه آخردن استفتا ايتمسى جائزدر

١٨١٢ ماده

حاكم . غم وغصه واچلق وغلبهٔ نوم كبى صحت تفكره مانع اولهبيلهجك برعارضه ايله ذهنى مشوش اولديغى حالده حكمه تصدى ايتماملیدر

١٨١٣ ماده

حاكم مرافعاتده اجراى تدقيقات ايتمكله برابر ايشى سورنجمهده براقاملیدر

١٨١٤ ماده

حاكم محكمهيه سجلات دفترى وضع ايدوب و يرهجكى

اعلامات وسنداتی حیله و فساددن سالم اوله بیله جك منتظم برصورتده اول دفتره قید وتحریر وانك حفظنه دقت واعتنا ایدر . وکندوسنك عزلی وقوعبولدقده یا بالذات ویاامینی واسطه سیله سجلاتی خلفی اولان حاکمه دور وتسلیم ایلر

(فصل رابع)

(صورت محاکمه یه دائردر)

۱۸۱۵ ماده

حاکم محاکمه یی علنا اجرا ایدر . فقط قبل الحکم نه وجهله حکم ایدیله جکنی افشا ایتمز

۱۸۱٦ ماده

طرفین لاجل المحاکمه حضور حاکمه کلدکلرنده حاکم اولا مدعی یه دعواسنی تقریر ایتدیرر . واکر اولجه دعواسی تحریرا ضبط اولنمش ایسه قرائت ایله مضمونی کندوسنه تصدیق ایتدیریلور وثانیا مدعا علیهی استجواب ایلر . شویله که مدعی سندن شو و چهله دعوی ایدیور نه دیرسین دیو سؤال ایدر

۱۸۱۷ ماده

مدعی علیه اقرار ایدر ایسه حاکم انی اقراریله الزام ایدر . و اکر انکار ایدرسه حاکم مدعیدن بینه ایستر

١٨١٨ ماده

مدعى بالبينه دعواسنى اثبات ايتديكى صورتده حاكم انك اوزرينه حكم ايلر . واثبات ايده مديكى صورتده بريمين حق قالمغله طالب اولور ايسه حاكم انك طلبى اوزرينه مدعى عليهه يمين تكليف ايلر

١٨١٩ ماده

مدعا عليه يمين ايدرسه ياخود مدعى يمين ويرديرمز ايسه حاكم مدعى يى مدعا عليهه معارضه دن منع ايدر

١٨٢٠ ماده

مدعاعليه يميندن نكول ايدرسه حاكم نكوليله حكم ايدر ونكوليله حكم ايتدكدن صكره يمين ايدرم ديسه ارتق التفات اولنماز

١٨٢١ ماده

اصولنه موافق و شبههٔ تزوير وتصنيعدن سالم اوله رق بر محكمه حاكمى طرفندن ويريلان اعلام و سندك بلا بينه مضمونيله عمل وحكم جائزدر

١٨٢٢ ماده

مدعى عليه بروجه بالالدى الاستجواب لاونعم بر جواب ويرميوبده سكوتنده اصرار ايدر ايسه سكوتى انكار عد اولنور

وكذلك اقرارده ایتم انکارده ایتم دیو جواب ویررسه بوجوابی دخی انکار عد اولنور وایکی صورتده دخی مدعیدن بروجه بالاینه طلب قیلنور

١٨٢٣ ماده

مدعی علیـه اقرار یا انکار ایده جـك یرده مدعینـك دعواسنی دفع ایده جك بردعوی درمیان ایتدکده کتاب دعواده وکتاب بیناتده بیان اولنان مسائله توفیقا معامله اولنور

١٨٢٤ ماده

طرفیندن بریسی افاده سنی تکمیل ایتمدکجه دیکری افاده یه تصدی ایده مز ایده جك اولور ایسه حاکم طرفندن منع اولنور

١٨٢٥ ماده

طرفیندن لسان بیلمیان کمسنه نك افاده سنی ترجمه ایچون محکمه ده موثوق ومؤتمن ترجمان بولندیریلور

١٨٢٦ ماده

اقربا بیننده وقوعبولان ویاخود طرفینك صلحه رغبتلری مأمول اولان مخاصمه ده حاکم بر ویا ایکی دفعه طرفینه مصالحه یی توصیه و اخطار ایدر موافقت ایدرلر ایسـه

کتاب صلحده مندرج اولان مسائله توفيقا مصالحه ايدر وموافقت ايتمزلر ايسه محاكمه يى اتمام ايلر

١٨٢٧ ماده

حاكم محاكمه يى اتمام ايتدكدنصكره مقتضاسنى حكم و طرفينه تفهيم ايلر واسباب موجبه سيله برابر حكم و تنبيهى حاوى بر اعلام تنظيم ايدوب محكوم لهه ولدى الايجاب بر نسخه سنى دخى محكوم عليه اعطا ايدر

١٨٢٨ ماده

حكمك سبب وشرطلرى تماميله بولندقدنصكره حاكمك حكمى تأخير ايتمسى جائز دكلدر

(باب ثانى)

(حكمه دائر اولوب ايكى فصلى مشتملدر)

(فصل اول)

(حكمك شروطى بياننده در)

١٨٢٩ ماده

حكمده سبق دعوى شرطدر

شويله كه حاكمك حقوق ناسه متعلق بر خصوصى حكم ايتمسى اول امرده اول خصوصى بر كيمسه نك آخر كمسنه دن دعوى ايتمسيله مشروطدر

دعوی سبق ایتمدن وقوعبولان حکم صحیح اولماز

۱۸۳۰ ماده

حین حکمده طرفینك حضوری شرطدر

یعنی طرفین بالمواجهه محاکمه ایدلدکدنصکره حکم اولنه جغی وقت مجلس حکمده حاضر اولملری لازمدر فقط برکیمسه دیکرندن برخصوصی دعوی ایدوبده مدعا علیه دخی اقرار ایتدکدنصکره قبل الحکم مجلس حکمدن غائب اولسه حاکم انك غیابنده اقرارینه بناء حکم ایده بیلور

کذلك مدعا علیه مدعینك دعواسنی انکار ایدوبده مدعی بالمواجهه مدعاسنه اقامهٔ بینه ایتدکدنصکره قبل التزکیه والحکم مدعا علیه مجلس حکمدن تغیب ایلسه حاکم انك غیابنده بینه‌یی تزکیه وحکم ایده‌بیلور

۱۸۳۱ ماده

مدعا علیهك وکیلی مواجهه سنده اقامهٔ بینه اولندقدن صکره مدعا علیه بالذات مجلس حکمه حاضر اولسه حاکم اول بینه ایله مدعا علیه اوزرینه حکم ایده‌بیلور وبالعکس مدعی علیهك مواجهه سنده اقامهٔ بینه اولندقدن صکره وکیلی مجلسه حاضر اولسه حاکم اول بینه ایله وکیلك اوزرینه حکم ایده‌بیلور

۱۸۳۲ ماده

جمله ورثه‌یه خصومت توجه ایدن دعواده ورثه‌دن برینك مواجهه سنده اقامهٔ بینه اولنوبده قبل الحکم غائب اولسه حاکم اول بینه ایله احضار اولنان دیکر وارث اوزرینه حکم ایده‌بیلور اعادهٔ بینه‌یه حاجت یوقدر

(فصل ثانی)

(حکم غیابی بیاننده در)

۱۸۳۳ ماده

مدعینك طلب واستدعاسی اوزرینه حاکم طرفندن مدعا علیه محکمه‌یه دعوت اولنور

معذرت مشروعه‌سی اولمدیغی حالده محکمه‌یه کلمکدن و وکیل کوندرمکدن امتناع ایدرسه بالاجبار محکمه‌یه احضار قیلنور

۱۸۳٤ ماده

مدعا علیه محکمه‌یه کلمکدن و وکیل کوندرمکدن امتناع ایدوبده جلب واحضاری قابل اولمدیغی تقدیرده مدعینك طلبیله محکمه‌یه مخصوص اولان ورقهٔ دعوتیه آیرو آیرو کونلرده اوچ دفعه کندویه کوندریله‌رك محکمه‌یه دعوت وکلمدیکی صورتده حاکم اکا بر وکیل

نصبيله مدعينك دعوى و بينه‌سى استماع ايده جكنى
كندويه تفهيم ايلر . بونك اوزرينه مدعا عليه
ينه محكمه‌يه كلمز و وكيل كوندرمز ايسه حاكم انك
حقوقنى محافظه ايده جك بركيمسه‌يى اكا وكيل نصب
ايدوب وكيل مزبور مواجهه سنده مدعينك دعوى
و بينه‌سنى استماع وتدقيق ايدرك مقارن صحت اولديغى
تبين ايدرسه بعد الثبوت حكم ايدر

١٨٣٥ ماده

برمنوال مشروح واقع اولان حكم غيابى مدعى عليهه
تبليغ ايديلور

١٨٣٦ ماده

غيابا عليهنه حكم اولنان كيمسه محكمه‌يه حاضر
اولوبده مدعينك دعواسنى دفعه صالح بردعوايه تشبث
ايدر ايسه استماع و ايجابى وجهله فصل اولنور .
دعوايى دفعه تشبث ايتمديكى و يا ايدوبده دفعه صالح
اولمديغى تقديرده حكم واقع انفاذ اجرا قيلنور

(باب ثالث)

(دعوانك بعد الحكم رؤيتی حقنده در)

١٨٣٧ ماده

اصول مشروعه‌سنه موافق يعنی حكمك سبب وشرطلری موجود اوله‌رق حكم و اعلام اولنـان دعوانك تكرار رؤيت واستماعی جائز اولماز

١٨٣٨ ماده

بر دعوی حقنده لاحق اولان حكمك اصول مشروعه‌سنه موافق اولمديغنی محكوم عليه ادعا وعدم موافقت جهتنی دخی بيـان ايدوبده استينـاف دعوی طلبنده بولنديغی حالده و قوعبولان حكم لدی التحقيق اصول مشروعه سنه موافق ايسه تصديق اولنور دكل ايسه استينـاف قيلنور

١٨٣٩ ماده

بر دعوی حقنده لاحق اولان حكمه محكوم عليه قناعت ايتميوبده اول حكمی حاوی اولان اعلامك تمييزی طلبنده بولنـديغی حالده لدی التـدقيق اصول مشروعه‌سـنه موافق ايسه تصديق قيلنور دكل ايسه نقض اولنور

١٨٤٠ ماده

دفع دعوى قبل الحكم صحيح اولديغى كبى بعد الحكم دخى صحيح اولور

بناء عليه بر دعواده محكوم عليه اولان كيمسه اول دعوايى دفعه صالح بر سبب سرد و بيان ايله دفع دعوى ادعاسنده و اعادهٔ محاكمه طلبنده بولنديغى حالده محكوم لهك مواجهه سنده اشبو ادعاسى استماع و بو خصوص حقنده محاكمه لرى اجرا اولنور

مثلا بر كيمسه ديكر كمسه نك يد تصرفنده اولان بر خانه پدرندن كندويه موروث اولديغنى دعوى و اثبات ايدوبده حاكم دخى حكم ايتدكدنصكره اول كيمسه نك پدرى اول خانه يى مقدما ذى اليدك پدرينه صاتمش اولديغنى مبين بر سند معمول به ظهور ايتدكده ذى اليدن دعواسى استماع ايله اثبات ايلديكى تقديرده حكم اول منتقض و اول كيمسه نك دعواسى مندفع اولور

(باب رابع)

(تحكيمه دائر مسائل بيانده در)

١٨٤١ ماده

حقوق ناسه متعلق مال دعوالرنده تحكيم جائز در

١٨٤٢ ماده

محكمك حكمى انجـق كندوسـنى تحـكيم ايدن خصمين حقنده وتحكيم ايتدكلرى خصوصده جائز ونافذ اولوب انلردن بشقه‌سنه تجاوز ايتمز وانلرك خصوصات سائره‌سنه دخى شامل اولماز

١٨٤٣ ماده

محكمك تعددى جائز در

يعنى برخصوصده ايكى ياخود دها زياده كيمسـه‌نك حكم نصب اولنمسى جائز در

مدعى ومدعا عليـه طرفلرندن بر ر حكم نصب ايتسـه‌لر جائز اولور

١٨٤٤ ماده

بر وجه بالا محكملر متعدد اولدقلرى صورتده هپسـنك رأيى متفق اولمق لازمدر . يالكز بريسى حكم ايده‌مز

١٨٤٥ ماده

حكملر طرفيندن تحكيمه مأذون ايسه‌لر ديكر بركيمسه‌يى تحكيم ايده‌بيلورلر دكل ايسه‌لر ايده‌مزلر

١٨٤٦ ماده

تحكيم بر وقت ايله تقييد اولندقده اول وقتك مروريله زائل اولور

مثلا فلان كوندن برآيه قدر حكم ايتمك اوزره نصب اولنان حكم انجق بو برآى ايچنده حكم ايده بيلور اول آيك مرورنده حكم ايده مز ايدرسه حكمى نافذ اولماز

١٨٤٧ ماده

محكمك حكمندن اول طرفيندن هر برى آنى عزل ايده بيلور

شوقدر واركه طرفين انى تحكيم ايدوب بده طرف سلطانيدن منصوب ونائب نصبنه مأذون اولان حاكم دخى انى مجيز اولسه حاكم انى استخلاف ايتمش اولمسيله اول محكم بر حاكمك نائبى منزله سنده اولور

١٨٤٨ ماده

حاكملرك قضالرى داخلنده كى اهالينك جمله سى حقنده حكملرى نصلكه لازم الاجرا ايسه محكملرك دخى انلرى تحكيم ايدنلر حقنده ومحكم اولدقلرى خصوصده حكملرى اولوجهله لازم اولور

بناء عليه حكملر اصول مشروعه سنه موافق اوله رق حكم ايتدكدن صكره طرفيندن هيچ بريسى اول حكمى قبولدن امتناع ايده مز .

١٨٤٩ ماده

محكمك حكمی طرف سلطانیدن منصوب حاكمه عرض
اولندقده موافق اصول ایسه قبول وتصدیق ایدر :
دكل ایسه نقض ایلر

١٨٥٠ ماده

طرفین احكام مشروعه‌سنه توفیقاً حكمه مأذون
قیلدقلری محكملری لدی التنسیب صلحا تسویه‌یه دخی
مأذون ایتسه‌لر محكملرك صلحا تسویه‌لری معتبراولور .
شویله كه طرفیندن بری محكملردن برینی و یكری دخی
اوبرینی منازع فیه اولان خصوصك اولوجهله صلحا
تسویه سنه دخی توكیل ایدوبده انلری دخی كتاب صلحده
مندرج اولان مسائله بالتوفیق صلحا تسویه ایتسه‌لر اشبو
صلح وتسویه‌یی طرفیندن بری قبولدن امتناع ایده‌مز

١٨٥١ ماده

بركیمسه تحكیم اولنمامش اولدیغی حالده ایكی كشی
بینده‌كی دعوایی فصل ایتدكدن صكره طرفین اكا راضی
وانك حكمنی مجیز اولسه‌لر حكمی نافذ أولور (١٤٥٣)
ماده‌یه باق

ارادهٔ سنیه تاریخی فی ٢٦ شعبان سنه ١٢٩٣

عن اعضاء شورای دولت
سیف الدین

امین الفتوی
السید خلیل

معارف ناظری
احمد جودت

رئیس ثانی محکمهٔ تمییز
السید احمد حلمی

رئیس مجلس تدقیقات شرعیه
ومجلس انتخاب حکام
السید احمد خلوصی

مستشار مفتش اوقاف
عمر حلمی

قاضیٔ دار الخلافة العلیه
احمد خالد

اعلامات شرعیه ممیزی معاونی
عبد الستار

(مجلهٔ احکام عدلیه‌دن کتاب بینات حقنده بعض)

(وصایایی شامل مذکرهٔ عدلیه)

مجلهٔ احکام عدلیه‌نك اون بشنجی کتابی اولان کتاب بینات بوکره رهین حد ختام اوله‌رق با ارادهٔ سنیهٔ جناب پادشاهی طبع ونشر قلندی

مجلهٔ مذکوره‌نك نشر اولنان اون درت کتابی محاکم شرعیه‌ده توجهله معمول به ایسه محاکم نظامیه‌ده دخی سیاق مطرد اوزره دستورالعمل اولمق امر طبیعیدر ذکر اولنان کتاب بینات دخی کرك محاکم شرعیه‌ده وکرك محاکم نظامیه‌ده مرعی الاجرا اولمق لازم کاور چونکه کتاب مزبور درت بابی مشتمل اولوب برنجیسی شهادت وتواتر . ایکنجیسی حجج تحریریه وقرینهٔ قاطعه اوچنجیسی یمین . دردنجیسی ترجیح بینات ایله تحالف . حقنده در ابواب ثلثهٔ اخیره حقنده بردیه‌جك اولمیوب علی الخصوص یمین حقنده محاکم نظامیه ایچون برنظام اولمدیغی جهتله محاکم نظامیه‌نك یمین بابنه شدت احتیاجی واردر مناحث سائره‌یه دخی بالجمله محاکم نظامیه‌نك احتیاجی درکار در

شهادت بحثنه کلنجه بیع و شرا حقنده شاهد استماعی

تجـارت قانونامه سـنده مندرج اولديغى حالده هنوز كيفيت استماعنه دائر برنظام ياپلمامشدر شوحالده باب اولك دخى على العموم محـاكم نظاميه يه مرجع اولمسى امر طبيعيدر شـوقدر واركه تجارت قانونامه سـنده مصرح شـاهد استمـاعى خصوصى محكمه نك تنسـيبنه معلق اوله رق مندرجـدر وشركت و پوليچه كبى نيجه مواد تجـاريه والتزام وملتزملر بيننده عقد شركت مثللو بك چوق معاملات نظاميه هب سندات واوراق معتبره ايله اجرا اولنه رق بونلردن متحدث دعاوى ومنـازعاتك محـاكم نظاميه ده حـين رؤيتنده يالكز سـنداته اعتبار اولنمق معروف ومرعيدر وتجـار بيننده معروف اولان شى مشروط حكمنده اولمق دخى مجله نك مقدمه سـنده مندرج اولان اصول فقهيه دندر

بناء على ذلك بومثللو معـاملاتك شهادت اوزرينه بناسى قابل اولمديغى كبى تجـارت محكمه لرنده شـاهد استمـاعى محكمه نك تنسيبنه معلق اوله رق جريان ايده بيله جكدر . كتـاب مذكورده شهادت بحثى ايسـه اطلاقى اوزره مندرج اولديغندن وسندات اوزرينه تعامل جارى اولان خصوصلرده ينه سـندا اتمق امر ضرورى بولنديغندن

محاكم نظامیه‌ده وعلی الخصوص تجارت محکمه‌لرنده
نه درلو خصوصلرده وقاچ غروشه قدر دعوالرده
شاهد استماع اولنه‌جغنه دائر برنظام یاپلمق لازمهٔ حالدن
کوریلور انجق بونظام یاپلنجه‌یه قدر محاکم نظامیه‌ده
کمافی السابق شاهد استماع اولنان دعوالرده شاهد استماع
اولنه‌رق خصوصات سائره‌ده کما کان بینهٔ تحریریه ارانمسی
ومواد سائره‌ده اشبو کتاب بیناتك احکام مندرجه سنه
تماميله توفیق معامله اولنمسی لازمه‌دن اولمغله محاکم
نظامیه‌یه بو یولده تبلیغات اجراسی خصوصی دخی امر
وفرمان جناب شهنشاهیدن بولندیغندن اولوجهله ایفای
مقتضاسی خصوصنه همت

فی ۹ ذی القعده سنه ۱۲۹۳

❋ بلا بینه مضمونیله عمل و حکم جائز اوله بیله جك ❋ ❋ صورتده سندات شرعیه نك تنظیمنه دائر تعلیمات ❋ ❋ سنیه در ❋

برنجی ماده براستدعا محکمه یه حواله اولنوب طرفین محکمه یه کلدکلرنده کرك مدعی و کرك مدعی علیهك شخصی محکمه جه مجهول بولندیغی واقامه اولنان دعوی کندی دعوالری اولدیغنه دلالت ایدر یدلرنده اوراق معتبره بولنمدیغی و یاخود دعواده همان یکدیگرینی تصدیق ایدرك برصنیعه شائبه سی حس اولنیدیغی تقدیرجه شخصلرینی واسم و شهرتیله صنعت ومأموریت ومحل اقامتلرینی تعریف ایچون محله لری مختارلرندن ویاخود تابع اولدقلری اصناف کتخدااسندن ویا آمر وضابطلرندن ومنسوب اولدقلری دوائر ورؤسا طرفلرندن برقطعه علم و خبر کتوریله جکدر

ایکنجی ماده وکالت تسجیلنه مخصوص اولمق اوزره محکمه ده برجریده طوتیله جقدر طرفیندن بری تسجیل وکالت ایده جك اولدقده نه صورتله وکیمی توکیل ایتدیکنی حاکم ویانائبی حضورنده تقریر ایدوب تقریری عینیله تسجیل جریده سنه یازیلوب کندوسنه امضا وتمهیر

ایتدیریله‌جك و اکر کندوسنك یازوسی یوق ایسه انك امر و انتخابیله دیکری تحریر ایدوب زیرینی کندی مهری و یا اشارت مخصوصه سیله تصدیق ایتدکدن صکره تقریر وکالت حاکم و یا نائبدن قنغیسی حضورنده وقوع بولمش ایسه اول دخی امضا و تمهیر ایده جکدر وحین تسجیلده موکلك بابا و دده‌سنك اسمی دخی سؤال اولنه‌رق جریده‌یه قید اولنه‌جقدر

اوچنجی ماده   مادهٔ آنفه‌ده بیان اولندیغی وجهله بر محکمه‌ده حاکم و یا نائبی حضورنده وکالت تسجیل و جریدهٔ مخصوصه سنه تحریر اولندقدن صکره محاکمه ختام بولمقسزین اول حاکمك عزل و یاوفاتی وقوع بولدیغی تقدیرجه موکل تکرار حاکم لاحق حضورنده تسجیل وکالته محتاج اولمیوب جریده‌ده مسطور اولان قید موجبنجه حاکم لاحق خصم مواجهه سنده وکیلك وکالتیله حکم ایدوب مرافعه‌یی رؤیت واستماع ایده‌بیلور

دردنجی ماده   ضبط دعوی موقعنده ضبط کاتبی طرفینك افاده‌لرینی کمال مرتبه دقتله استماع و تأیید مدعا ضمننده ابراز ایده‌جکاری اوراق و سنداتی لایقیله

مطالعه ایتدکدنصکره طرفینك اسم وشهرت و محل اقامتلری و شخصلری تعریف اولنمش ایسه معرفلرینك اسم وشهرت و صورت افاده لرینی و ابراز اولنان سندات و اوراقك خلاصه لرینی عادی ورقه اوزرینه ضبط وتحریر ایده جکدر

بشنجی ماده ماده ٔ آنفه ده بیان اولنان ضبط دعوی طرفینك اکلایه بیله جکی آچق بر عباره ایله یازیله جقدر

التنجی ماده . دعوی ضبط اولندقدنصکره ضبط کاتبی طرفین ایله برابر مستشاری اولان محکمه لرده مستشار حضورینه مستشاری اولمیان محکمه لرده حاکم ویا نائبی حضورینه کیروب ضبطی قرائت ایدر وبعدالقرائه صورت ضبط طرفینك افاده لرینه موافق اولوب اولمدیغنی مستشار و یا حاکم و یا نائبی آیرو آیرو طرفیندن سؤال ایله طرفیندن هر بری صورت ضبطك افاده سنه موافق اولدیغنی تصدیق ایدر ایسه درحال واکر تصدیق ایتمیوب ده ضبطده بر سهو و یا نقصان وقوعندن و یاخود محاکمه جه لزومی اولان بعض شیلرك سؤال و جوابی ضبط وتحریر اولنمامسندن طولایی ضبطك تصحیحنه لزوم کوریلور ایسه تصحیح ایدلدکدن

صکره محکمه‌یه مخصوص اولان ضبط جریده‌سنه قید اولنه‌رق زیری طرفینه امضا و تمهیر ایتدیریله‌جکدر ضبط جریده‌سنده حك وسلنتی وقوعبولمیه‌جقدر

یدنجی ماده ضبط برمنوال محرر جریدهٔ مخصوصه‌سنه تحریر وطرفینه امضا و تمهیر ایتدیرلدککدن صکره درسعادتده صدرین دائره‌لرنده مستشار ویا معاونی و استانبول باب محکمه‌سنده مستشار بولندیغی حالده معاون و مشاورلرندن بری محکمهٔ تفتیشده مستشار بولنمدیغی تقدیرده محکمه‌نك ممیز اولی و محاکم سائره ایله علی العموم طشره محکمه‌لرنده حاکم ویا نائبی وباش کاتبی ضبطك زیرینی تصدیقا امضا ویا مهر ذاتیلریله تمهیر ایده‌جکلردر

سکزنجی ماده محاکه‌یه مباشرت اولندقدن صکره محاکه‌نك ختامنه دکین اول محاکه‌یه متعلق جریان ایده‌جك بالجمله معاملات و تحقیقاتك جریانی عقبنده سالف البیان ضبط جریده‌سنه دعوانك ضبطی زیرینه خلاصه وجهله قید وتحریر اولنه‌جغی مثللو محاکه‌نك رنکی دکیشویده طرفینك افاداتنه بعض عباره علاوه‌سی لازم کلدیکی تقدیرده ضبطی امضا و تمهیر ایدن مأمورلر

معرفتیله طرفین حضورنده ترقیم وعلاوه اولنه‌رق زیرینی طرفین و اهمیتی اولدیغی حالده مأمورلر دخی امضا وتمهیر ایده‌جکلردر

طقوزنجی ماده   طرفیندن برینه شاهد اقامه‌سی لازم کلدکده اولا شاهدلری اولوب اولمدیغی کندوسندن سؤال اولنور شاهدلری اولدیغنی بیان وتقریر ایتدیکی حالده کیملر ایدوکی واسم و شهرتلری وانلردن ماعدا شاهدلری اولوب اولمدیغی واولدیغی تقدیرده انلرك اسم وشهرتلری صوریلور کرك شاهدلری حقنده واقع اوله‌جق افاداتی وکرك اصلا شاهدلری اولمدیغنی سویلدیکی حالده افادات واقعه‌سی ضبط جریده‌سنه قیدیله کندوسنه امضا وتمهیر ایتدیریله‌جکدر

اونجی ماده   بر محاکمه فصل اولندقده‌نه وجهله حکم اولندیغی و حکمك اسباب موجبه‌سی خلاصه وجهله ضبطده شرح وبریلوب وزیری حاکم طرفندن تمهیر ایدیلوب بعده اعلام مسوده‌سی قلمه النور

اون برنجی ماده   ضبط کاتبی محکمه‌یه مخصوص اولان ضبط جریده‌سندن صورت ضبطی عینیله کندو جریده‌سنه نقل وتحریر ایدوب اندن تقریر ایدر ومحکمه‌یه

مخصوص اولان جریده محکمه‌نك برمأمن محلنده حفظ اولنوب لازم کلدیکجه اخراج اولنه‌جقدر محکمه‌ده دعاوینك کثرتی نسبتنده محکمه‌یه مخصوص متعدد ضبط جریده‌لری طوتیلور

اون ایکنجی ماده جریده‌ده محرر صورت دعوی اساس طوتیله‌رق اعلام مسوده‌سی اصول صك اوزره قلمه النور حین تسویدده صورت ضبطك بعض عباره‌لرنده قاعدهٔ صك اوزره محو واثبات جائز ایسه‌ده اساس مسئله‌جه تغییر اولنمامق شرطدر طرفیندن بری اصلا شاهدلری اولمدیغنی افاده ایتدیکی صورتده افادهٔ مذکوره‌سی عینیله اعلامه درج اولنوب اقامهٔ بینه‌دن اظهار عجز تعبیریله اکتفا اولنمیه‌جقدر

اون اوچنجی ماده ضبط کاتبی اعلام مسوده‌سنی قلمه الدقدن صکره مسوده اولا صدرین واستانبول باب محکمه‌لرنده وقایع کاتبی و محکمهٔ تفتیشده ممیز اول طرفلرندن تصحیح و بعده مستشار طرفندن دخی تدقیق وصورت ضبطه توفیق اولنه‌رق تصحیح وامضا وضعیله حاکمه تقدیم اولنور محاکم سائره‌ده محکمه‌نك باش کاتبی وار ایسه انك طرفندن مسوده تصحیح اولنه‌رق حاکمه

تقديم اولنور يوق ايسه ضبط كاتبی مسوده‌یی بالذات حاكمه تقديم ايدر غلطه وخواص وفيعه محكمه‌لری كبی مركز نائبی بولنان محكمه‌لرده نائب مستشار وظائفنی ايفا ايده‌جكدر مسوده حاكمه تقديم اولندقده بعدالنظر والتدقيق كشيده ايده‌جكی يازيله موجبنجه اعلامی تحرير اولنه‌جقدر

اون دردنجی ماده   بر وجه مشروح اعلام يازلدقدن صكره ضبط كاتبی اسمنی ظهر اعلامه تحرير ومسوده‌یی تدقيق وامضا ايدن مأمورلر ترتيب سابق اوزره اعلامی دخی مطالعه وظهرينی امضا ويا تمهير ايدوب بعده اعلام حاكمه تقديم اولنور

اون بشنجی ماده   حاكم دخی مطالعه ايتدكدنصكره سجله قيد ومقابله اولنه ديو اعلامك ظهرينه يازوب مقيده كوندرر مقيد دخی سجله قيد ومقابله ايدوب ومقابله ايتديكنی ظهر اعلامه شرح ويروب زيرينی تمهير وحاكمه اعاده ايتدكدنصكره حاكم اصول وجهله اعلامی تمهير ايدر

اون التنجی ماده   طشره‌يه كوندرلمك اوزره درسعادت محاكمندن تنظيم اولنه‌جق وكالت حجتلرندن بالاده بيان اولنان اصول تماميله اجرا اولنه‌جقدر

اون يدنجی ماده طشره حكامی وكالت تقديرینی قضا داخلنده ایسه اول قضانك بدايت محكمه سنده ومركز لوا اولان قضاده ایسه لوا بدايت محكمه سنده كرسیٔ ولايتده ایسه استیناف محكمه سنده الهجقدر

اون سكزنجی ماده برو جه محرر موكلك تقريری آلندقدن صكره صورت تقريری عينيله جريده‌یه قيد وتحرير اولنوب موكله مهر ويا امضا ويا اشارت مخصوصه ایله تصديق ايتديردكدن صكره اصول موضوعه سنه توفيقا وكالت حجتی تنظيم وتمهير اولنور

اون طقوزنجی ماده حاكم طرفندن برمنوال محرر تنظيم قلنان حجت شرعيه‌ده بيان اولنديغی اوزره وكالت تقريرينك كندو حضورلرنده وقوعبولديغی حين تقريرده حاضر بولنان اعضا بامضبطه تصديق ايده‌جك وبوتصديق مضبطه‌سی قضا بدايت محكمه سندن اعطا قلنمش ایسه اول قضانك ملحق بولنديغی ولايت استيناف محكمه سندن ويا خود لوا بدايت محكمه سندن تصديق اولنه‌جقدر .

يكرمنجی ماده موكلك شخصی مجهول بولنديغی

تقديرجه برنجی ماده ده بیان اولندیغی وجهله شخصی
تعریف ایتدیله‌جکدر

یکرمی برنجی ماده طشره ده تنظیم اولنسان وکالت
چتلرینـك کافی السـابق فتوا خانه‌دن تدقیق و تطبیق
اجرا اولنه‌جغی کبی بعدما طشره یه کوندرلمك اوزره
درسعادت محاکمندن ویریلان وکالت چتلرینـك مهری
مطابق ایدوکی ظهرینه فتواخانه‌دن شرح و یریله‌جکدر

یکرمی ایکنجی ماده بشقه بلده‌یه کوندرلمك اوزره
وراثت ووصایت کبی موادك ثبوتنی حاوی سند شرعی
تنظیمی لازم کلدکده طشره حـکامی اون یدنجی ماده
موجبنجه مواد مذکوره‌یی بدایت یا استیناف محکمه‌لرنده
استمـاع وفصل ایدر و طشره‌ده تنظیم اولنه‌جق وکالت
چتلری حقنده بیان اولنان اصول بومثللو سـند شرعی
حقنده دخی جاری ومعتبردر

یکرمی اوچنجی ماده مأمور وامنـا ارسـالیله محلنده
استماع قلنه‌جق خصوصاتی تحریر ایچون محکمه‌ده بر ویا
برقاچ خصوص جریده‌لری طوتیله‌جقدر و بو جریده‌لر
ضبط جریده‌لری کبی حفظ اولنوب خصوصه کیدلمك لازم
کلدکده مأموره ویریله‌جکدر فصل دعوی وتسجیل وکالت

واقرار ووقف ووصيت ومخانعه وتطليق وكشف وتقسيم عقار وصلح وابرا واخبار ملك وتصرف وطرفيندن برينى تحليف كبى خصوصات ايچون حاكم طرفندن مأذونا بر محله ويا بر قريه يه اعزام قلنان مأمور اول محله ويا قريه ده مختاران واهاليدن برقاچ ذاتى جلب وجمع ايله بر مجلس عقد ايدوب خصوصات واقعه يى استماع وبعده خصوص جريده سنه قيد وتحرير وزيرينى مجلسك انعقادينه باعث اولان اصحاب مصالحه وحين استماعده حاضر بولنان ذواته مهر ويا امضا ويا اشارت مخصوصه لريله تصديق ايتديردكدن صكره مختار مهريله دخى تمهير ايتديروب بعده كندويه ترفيق ايديلان امنا ايله برابر حاكمه انها ايده جكدر خصوصه محكمه كتبه سندن اهليت واستقامتى مجرب ومعلوم اولان ذات تعيين ايدلمليدر

يكرمى دردنجى ماده برجتك مضمونيله حكم اولنوب موجبنجه اعلامى تنظيم اولندقده اول حجت محكمه ده اليقونيلوب دفتر سجلاتك حفظ اولنديغى محلده حفظ اولنه جقدر حجتلريله برابر طشره دن ورود ايدن تصديق مضبطه لرى دخى حجتلر كبى حفظ اولنه جقدر

يكرمى بشنجى ماده اشبو نظامنامه يه توفيقاً تنظيم

واعطا قلنان سندات شرعيه‌نك مضمونی خصم طرفندن انکار اولندقده مجلهٔ احکام عدلیه‌نك ۱۷۳۸ و ۱۸۲۱ ماده‌لری منطوقلرنجه حکام شرعیه سندات مذکوره‌نك بلا بینه مضمونیله حکم ایده‌بیلور فقط لدی التدقیق بر اعلام و یا حجت و یا بر قیدده تزویر وتصنیع شائبه‌سی حس اولندیغی تقدیرجه حاکم اول اعلام وحجت وقیدك بلا بینه مضمونیله حکم ایتمیوب مضمونته بینه طلب ایدر

فی ٤ جمادی الاولی سنه ۱۲۹٦

(تعلیم اصول تحلیف)

مدعا علیهه یمین ویرلمك لازم کلدیکی حالده دعوانك رؤیت اولندیغی محکمه ده یاخود محکمه طرفندن کوندریلان نائب حضورنده خصمی دخی حاضر اولدیغی حالده یمین ایتدیریلور

شویله حاکم یاخود نائبی مسئله‌یی تصویر ایدرك بو خصوصه یمین ایدرمیسین دیو مدعا علیهدن سؤال ایدوب او دخی اوت ایدرم دیدکدن صکره یمینك شکل وکیفیتنی تصویر ایدرك مجلهٔ احکام عدلیه‌نك بیك

یدییوز قرق دردنجی ماده سی حکمنجه (والله) دیو الله تعالی حضرتلرینك اسمنه قسم ایتدیرر والله یرنده (بالله) یاخود (تالله) دییلمك دخی جائز اولور فارسیجه ده (بخدا سوکند میخورم) وترکجه (اللهه اند ایچیورم) تعبیرلری دخی یمیندر

تحلیفك اصولی مجلهٔ احکام عدلیه ده مسطور ایسه ده بونی بر مرتبه دها ایضاح ایچون ز یرده بعض امثله ایراد اولنه جقدر فقط ابتدا بوکا دائر بروجه آتی بعض مواد اساسیه بیان قلنه جقدر

مدعی ادعا ایدوبده مدعا علیهك انکار ایتدیکی نه ایسه انك اوزرینه یمین ویرلمك لازم کلور ادعا وانکار اولنان شی اکر مدعا علیهك کندو فعلی ایسه بتاته و اکر غیریسنك فعلی ایسه عدم علمه یمین ویریلور مجلهٔ احکام عدلیه نك (١٧٤٨) ماده سنه باق وبرده یمین یاسببه و یاخود حاصله یعنی مدعینك حاصل دعواسی اوزرینه اولور ایشته بووجهله دخی یمین ایکی قسمه تقسیم ایدیلور

شویله که مدعینك دعواسیله مدعا علیهك انکارینه نظر اولنور اکر مدعی جهت بیان ایتمکسزین برحق یاخود مجلهٔ احکام عدلیه نك بیك التی یوز یتمش سکزنجی ماده سی

حكمنجه ملك مطلق دعواسنى ايدوبده مدعا عليه دخى
انك بودعواسنى انكار ايدرسه حاصله يمين ويريلور
واكر مدعى جهت بيان ايدرك برحق ياخود ملك بسبب
دعوى ايدوبده مدعا عليه انك حاصل دعواسنى انكار
ايدرسه كذلك حاصله يمين ويريلور اما مدعا عليه جهت
وياسببى انكار ايدرسه اوحالده سببه يمين ويريلور نته كيم
كيفيت امثلهٔ آتيه دن متضح اولور

(بتاته تحليف حقنده بعض امثله)

مدعى مدعا عليهدن جهت بيان ايتمكسزين سنده شوقدر
غروش الهجغم وار در انى ايسترم ديو دعوى ولدى
الاستجواب مدعا عليه انكار ايدوبده مدعى اثباتدن
اظهار عجز ايله اكا يمين ايتديرمك ايستدكده حاكم اكا
(و الله بنم بو آدمه اوقدر غروش بورجم يوقدر) ديو
يمين ايتديرركه حاصله تحليف ديمك اولور

(صورت اخرى)

مدعى مدعا عليهك يدنده اولان معلوم الحدود بر عقار
حقنده بو عقار بنم ملكمدر سن اكا بغير حق وضع يد
ايديورسين اندن كف يدايت ديو دعوى ولدى الاستجواب
مدعا عليه انكار ايدوبده مدعى اثباتدن اظهار عجز ايله

اكا يمين ايتدرمك ايستدكده حاكم اكا (والله اول عقار بو آدمك ملكى دكلـدر) ديو يمين ايتـديرر وبو دخى حاصله تحليف قبيلندن اولور

(ديكر مسئله)

مدعى جهت قرضدن سنده شوقدر غروش الهجغم وار انى ايسترم ديو دعوى ايتدكده اكر مدعا عليه بورجم يوقدر ديو حاصل دعوايى انكار ايدر ايسـه حاكم اكا كذلك (والله بنم اكا اوقدر غروش بورجم يوقدر) ديو حاصله يمين ايتديرر واكر مدعا عليه بن اندن اوقدر غروش استقراض ايتمدم ديو جهتى انكار ايدر ايسـه اول حالده حاكم اكا (والله بن بو آدمدن اوقدر غروش استقراض ايتمدم) ديو سببه يمين ايتديرر

(ديكر صورت)

مدعى مدعا عليـه يدنده بولنان معلوم الحدود بر عقـار حقنده فلان تاريخده سن بو عقارى اون بيك غروش بدل مقابلنده بكا صاتدك بن دخى اشـترا ايتدم اول جهتدن بو عقار بنم ملكمدر اون بيك غروشى الده بو عقـارى بكا تسليم ايت ديو دعوى ايتدكده اكر مدعا عليه بو عقار سـنك ملكك دكلدر ديو حاصل دعوايى انكار ايدر

ایسه حاکم اکا (والله بوعقار بو آدمك ملکی دکلدر)
دیو حاصله یمین ایتدیرر
واکر مدعا علیه بن بوعقاری سکا صاتمدم دیو سببی انکار
ایدر ایسه اول حالده حاکم اکا (والله بن بوعقاری بوآدمه
صاتمدم) دیو سببه یمین ایتدیرر

(مسئلهٔ اخری)

مدعی مدعا علیهدن سن بنم فلان کمسنه ذمتنده فلان
جهتدن الهجق حقم اولان شوقدرغروشك اداسنه انك
امریله کفیل اولمشیدك بناء علیه کفالتك حسبیله
سنده اوقدر غروش حقم اولمغله انی سندن ایسترم دیو
دعوی ولدی الاستجواب مدعا علیه انکار ایدرك مدعی
اثباتدن عجز ایله اکا یمین ایتدیرمك ایستدکده حاکم
اکا (والله بوآدمك بیان وادعا ایلدیکی کفالت جهتندن
بنده اوقدر غروش حقی یوقدر) دیو یمین ایتدیرر

(مسئلهٔ اخری)

مدعی مدعا علیهدن سنك ذمتكده ثمن مبیع اولهرق شو
قدر غروش الهجق حقم اولوب حتی اول جهتدن اوقدر
غروش بورجك اولدیغنی اقرار دخی ایتمشیدك دیودعوی
ولدی الاستجواب مدعا علیه انکار ایدوبده مدعی کرك

اصل دینی وکرك مدعا علیهك انی اقرار ایتدیکنی اثباتدن اظهار عجز ایله اکا یمین ایتدیرمك ایستدکده اقراره یمین ویرلمیوب ماله یمین ویریلور شویله که مدعا علیهه(والله بنم بو آدمه اوقدر غروش بورجم یوقدر) دیو یمین ایتدیریلور

(عدم علمه تحلیف حقنـده بعض امثله)

برکیمسه جهت بیان ایتمیه رك برمتوفانك ترکه سندن شوقدر غروش الهجق دعوی ایدوبده اثباتندن اظهار عجز ایله متوفانك وارثنه یمین ایتدیرمك ایستدکده حاکم انی عدم علمه تحلیف ایدر شـویله که (والله بن مورثمك بوآدمه اوقدر غروش بورجی اولدیغنی بیلمم) دیو یمین ایتدیرر

(صورت اخری)

مدعی فلان کمسنه حیاتده ایکن فلان تاریخده بندن شوقدر غروش استقراض ایله امورینه صرف ایدوب حالا حقم اولمغله ترکه سندن ایسترم دیو دعوی ولدی الانکار اثباتدن اظهار عجز اولوبده متوفانك وارثنـه یمـین ایتـدیرمك ایسـتدکده وارث اکر مورثنك اکا بورجی اولدیغنی انکار ایدر ایسه حاکم اکا (والله مورثمك بوآدمه اوقدر بورجی اولدیغنی بیلمم) دیو یمین ایتدیرر

واكر استقراضی انکار ایدر ایسه حاکم اکا (والله مورثمك بو آدمدن او قدر غروش استقراض ایتدیکنی بیلمم) دیو یمین ایتدیرر

(دیکر صورت)

برآدمك برشخصدن اشترا ایلدیکی عقاری دیکر کسنه اول عقاری دها اول بن اوشخصدن اسرا ایتمشدم دیو دعوی ایدویده اثبات ایده‌مدیکی جهتله اول آدمه یمین ایتدیرمك ایستدککده حاکم اول آدمی عدم علمه یعنی کندوسندن اول بو عقاری اول کسنه‌نك اشترا ایلمش اولدیغنی بیلمدیکنه تحلیف ایدر شویله که (والله بن بو آدمك بوعقاری بندن اول اول شخصدن صاتون الدیغنی بیلمم) دیو یمین ایتدیرر

بالاده مذکور اولان صورتلرهب مدعینك طلبی اوزرینه ویریلان یمینلره مثالدر اما مدعینك طلبی اولمقسزین حاکم طرفندن یمین ویریلان صورتلر مجلهٔ احکام عدلیه‌نك بیك یدی یوز قرق التنجی ماده سنده مسطور اولمغله انلردن بحثه حاجت کورلمامشدر